

RAPORTUL DE MEDIU
pentru Programul Interreg V-A România-Ungaria

Bazat pe documentul de Program de Cooperare, 15 Aprilie

Acest raport este realizat în cadrul evaluării ex-ante și evaluării strategice de mediu a programului de cooperare pe zona transfrontalieră Interreg V-A România-Ungaria.

Echipa evaluării strategice de mediu:

Doamna Molnár, Judit

Economist Certificat cu specializare juridică

Dr. Vajnáné Madarassy Anikó

Inginer agrar - expert în domeniul conservării naturii

Domnul Janó, Tibor

Expert de mediu înregistrat în domeniul protecției aerului (SZKV-le 19-0869 / 2014), gestionare a deșeurilor (SZKV-hu 19-0869 / 2014), protecție apă și sol-(-SZKV vf 19-0869 / 2014), zgomot poluare (SZKV-ZR 19 - 0869/2014). Planificator înregistrat de mediu (facilitati și tehnologie): KB-T 19-0869 / 2013

Domnul Janó, István

Expert de mediu înregistrat în domeniul managementului deșeurilor (SZKV-1.1 19-0406 / 2015), protecția aerului (SZKV-1.2 19-0406 / 2015), protecție apă și sol (SZKV-1,3 19-0406 / 2015), zgomot (-SZKV 1,4 19-0406 / 2015) planificare de mediu: KB-T

Domnul Kiss, Zsolt

Expert de mediu înregistrat în domeniul protecției și conservării faunei sălbatice (SZTV - SZ-067/2012)

Doamna Zelma Bernadt

Inginer chimist - specializată în domeniul de predicție a riscului de mediu și protecția mediului

CUPRINS

1	Un rezumat al conținutului, principalele obiective ale planului sau programului și legăturile lor cu alte planuri și programe relevante	12
1.1	Justificarea și scopul Programului	12
1.2	Un rezumat al conținutului Programului	12
1.3	Principalele obiective ale Programului și acțiunile indicative	15
1.4	Intervalul de timp	21
1.5	Cadrul geografic în contextul Programului	21
1.6	Legăturile cu alte planuri și programe relevante	24
1.6.1	Strategii naționale, Programe și Planuri în România	24
1.6.2	Strategii naționale, Programe și Planuri în Ungaria	31
1.6.3	Programul Transnațional Dunărea	32
1.6.4	UE 2020	33
2	Aspecte relevante ale situației ecologice și evoluția sa probabilă fără punerea în aplicare a planului sau programului	34
2.1	Biodiversitate, flora, fauna, NATURA 2000	34
2.1.1	Flora și fauna	35
2.1.2	Arii Naturale Protejate	42
2.1.2.1	Arii naturale protejate de interes internațional	47
2.1.2.2	Situri naturale World Heritage	51
2.1.2.3	Arii naturale protejate de interes comunitar	52
2.1.2.4	Arii naturale protejate de interes național	54
2.2	Solul și utilizarea terenurilor	59
2.3	Apele (apele de suprafață, apele subterane)	63
2.4	Aerul și combaterea schimbărilor climatice	76
2.5	Peisajul	81
2.6	Populația și sănătatea umană	82
2.7	Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic	88
3	Caracteristicile de mediu ale zonelor care pot fi afectate semnificativ	92
3.1	Peisaje și arii cu statut de protecție recunoscut la nivel internațional	92
3.2	Peisaje și arii de interes comunitar	92
3.3	Peisaje și arii de interes național – prezentate în Capitolul 2.1	92
3.4	Arii desemnate pentru extragerea apei destinate consumului uman	92
3.5	Domenii de ape sensibile la nutrienți, inclusiv ariile vulnerabile la nitrați	93

3.6	Conservarea terenurilor agricole de Mare Valoare Naturală	94
4	Problemele de mediu existente care sunt relevante pentru plan sau program, inclusiv, în special, cele care sunt legate de orice zonă de importanță specială pentru mediu, cum ar fi zonele desemnate în conformitate cu Directivele 79/409/CEE și 92/43/CEE.....	98
4.1	Biodiversitate, flora, fauna, NATURA 2000.....	98
4.2	Solul și utilizarea terenurilor	99
4.3	Apele (apele de suprafață, apele subterane).....	100
4.4	Aerul și combaterea schimbărilor climatice.....	101
4.5	Peisajul	101
4.6	Populația și sănătatea umană	102
4.7	Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic	103
5	Obiectivele de protecție a mediului, stabilite la nivel internațional, comunitar sau de stat membru, care sunt relevante pentru plan sau program și modul în care acele obiective și orice considerații de mediu au fost luate în considerare în timpul elaborării lui 104.....	105
6	Posibilele efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra unor chestiuni cum ar fi biodiversitatea, populația, sănătatea umană, fauna, flora, solul, apa, aerul, factorii de climă, bunuri materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arheologic și arhitectural, peisajele și interacțiunile între acești factori.....	108
6.1	Comparația tendințelor și impactul Programului	109
6.2	Evaluarea măsurilor incluse în programul de cooperare.....	110
7	Măsurile preconizate pentru prevenirea, reducerea și, pe cât posibil, echilibrarea oricăror efecte adverse asupra mediului prin punerea în aplicare a planului sau programului	117
7.1	Măsurile de prevenire și reducere a impactului considerabil nociv asupra mediului	117
7.2	Concluzii și recomandări	122
7.2.1	Concluzii	122
7.2.2	Măsurile propuse pentru fiecare obiectiv specific:	124
8	O descriere a motivelor de selectare a alternativelor preconizate și o descriere a modului în care s-a făcut evaluarea, inclusiv orice dificultate întâlnită (cum ar fi deficiențe tehnice sau lipsa de cunoștințe teoretice în domeniu) în colectarea informațiilor solicitate.....	128
9	O descriere a măsurilor avute în vedere la monitorizare.....	142
10	Impactul transfrontalier	150
11	Anexe tehnice.....	157
12	Alte anexe	187

13	Rezumatul Non-tehnic.....	195
14	Rezumatul Non-tehnic în limba română.....	208
15	Rezumatul Non-tehnic în limba maghiară.....	209

Abrevieri

Termen sau acronim	Definiție
BAT	Cele mai bune tehnologii disponibile
BREF	Document de referință pentru cele mai bune tehnologii disponibile
CBC	Cooperare transfrontalieră
CBR	Regiune transfrontalieră
CTS	Strategie Teritorială Comună
CP	Program de Cooperare
DRBD	Districtul Bazinal al Fluviului Dunărea
EC	Comisia Europeană
EEA	Agenția Europeană de Mediu
EIA (EAI)	Evaluarea Impactului de Mediu
ERDF	Fondul European pentru Dezvoltare Regională
EARDF	Fondul European pentru Dezvoltare Rurală și Agricultură
EU27	UE 27
GD	Hotărâre de Guvern
GHG	Emisie cu efect de seră
GRDP	Rețeaua Programelor de Dezvoltare Regională Ecologică
GWB	Corpuri de apă subterane
HNV	Valoare Naturală Înaltă
HUF	Forint unghuresc
IP	Prioritate de investiție
JS	Secretariat Tehnic
NIS	Institutul Național de Statistică
JTS	Secretariat Tehnic Comun
KAI (DMI)	Domeniul Major de Intervenție ¹
KöM	Decret emis de către Ministerul maghiar al Mediului
LPA	Arie de Protecție a Peisajului
MS	Stat membru
NGO	Organizație non - guvernamentală
NUTS	Nomenclatorul Unităților Statice Teritoriale
OM	Ordin de ministru – pentru România

¹ Versiunea intermediară a Programului de Cooperare a folosit terminologia Domeniile Majore de Intervenție, dar mai târziu termenul a fost înlocuit cu Priorități de Investiții. Grupul Comun de Lucru a discutat versiunea intermediară a Programului de Cooperare la a 6-ea reuniune a Grupului Comun de Lucru la 12 decembrie 2013. Această versiune intermediară a făcut obiectul Raportului de definire a domeniului evaluării. În cazul noilor versiuni ale Programului de Cooperare terminologia utilizată a fost Priorități de Investiții.

OKTH	Inspectoratul Național pentru Mediu, Natură și Apă din Ungaria
PA	Axă prioritară
pSCI	sit-uri propuse de importanță comunitară
RBMP	planuri de management al bazinelor de râuri
SAC	arii speciale de conservare
SCI	sit-uri de importanță comunitară
SEA	Evaluare Strategică de Mediu
SEA Directive	Directiva 2001/42/EC a Parlamentului European și Consiliului din 27 iunie 2001 cu privire la evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului
SO	Obiectiv specific
SPA	Arie de Protecție Specială
SWOT	Puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări
TEN-T (RTT)	Rețeaua de Transport Trans - Europeană
JWG (GCL)	Grup de Comun de Lucru
OT	Obiectiv tematic
WHO	Organizația Mondială a Sănătății
WWTP	uzină de tratare a apelor menajere

Glosar de termeni tehnici

Termenul Tehnic	Definiția
Adaptare (schimbare climatică)	Termen utilizat pentru a descrie reacțiile la efectele schimbărilor climatice. Panelul Interguvernamental cu privire la Schimbări Climatice (IPCC) definește adaptarea ca fiind “ajustarea la nivelul sistemelor naturale și umane ca reacție la stimuli reali sau posibili sau la efectele acestora, care moderează, afectează sau exploatează oportunitățile benefice”.
Capacitate adaptivă	Abilitatea unui sistem de a se ajusta la schimbarea climatică (inclusive variațiile climaterice și extremele), de a reduce posibile prejudicii, de a profita de oportunități și de a face față consecințelor.
Articolul 6(3) evaluare adecvată	Articolul 6(3) din Directiva Habitadelor solicită realizarea unei evaluări adecvate (cunoscută și ca evaluarea conform Directivei Habitadelor sau evaluarea Natura 2000) în situația în care planuri sau proiecte care nu sunt direct legate de gestionarea site-ului respectiv pot avea un efect semnificativ asupra obiectivelor de conservare și ar putea în final să afecteze integritatea site-ului- Integritatea este definită ca fiind abilitatea site-ului de a –și îndeplini funcționalitatea de a continua să sprijine speciile și habitatele protejate. Anexa I la Directiva Habitadelor include o listă completă a habitadelor protejate și Anexa II a speciilor protejate.
Valoare de referință	Descrierea stării prezente și viitoare, dacă planul sau programul (PP) nu este implementat, luând în considerare schimbările survenite din Evenimente naturale și ca urmare a unor activități umane.
cea mai bună alternativă	Starea mediului din zona Programului va fi analizată “cu și fără” implementarea programului și va fi de asemenea analizată o strategie intermediară de program. Cea mai bună alternativă este implementarea Programului Interreg V-A România – Ungaria.
Biodiversitate	Convenția privind Diversitatea Biologică (CBD) definește diversitatea biologică fiind “variația între organisme vii provenind de la toate sursele inclusiv, inter alia, ecosisteme terestre, maritime și acvatice și complexele ecologice din care acestea fac parte, aceasta incluzând diversitatea în rândul speciilor, între specii și ecosisteme” (Articolul 2)
Directiva Păsări	Directiva 2009 /147/CE a Parlamentului European și Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (versiunea codificată), JO L 20, 26.1.2010, p.7.
Stocarea carbonului	Îndepărtarea carbonului din atmosferă și stocarea acestuia în depozite de carbon (cum ar fi oceanele, păduri sau soluri) prin procese de natură fizică sau biologică, cum ar fi fotosinteza.
Climat	Definit în general ca fiind “vremea în condiții medii” sau mai riguros, ca fiind descrierea statistică în termeni de valoare mediană și variație a cantităților relevante de variabile cum ar fi temperatură, precipitații și vânt de-a lungul unei perioade de timp. Perioada convențională de timp pentru care se calculează valori medii de vreme este de 30 ani, așa cum a fost definite de Organizația Mondială Meteo (OMM). (modificat din IPCC).
Schimbare climatică	IPCC definește schimbarea climatică fiind “orice schimbare în climat de-a lungul timpului, fie datorită variației din cauze naturale sau ca rezultat al activității umane”. Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (UNFCCC) definește aceasta ca fiind în mod specific legată de

influența umană respectiv: “o schimbare de climat care este direct sau indirect atribuibilă activității umane care schimbă compoziția atmosferei globale și care apare în plus față de variația climatică observată în perioade de timp comparabile”.

echivalent CO2	O măsurare în system metric pentru a compara emisi din diverse gaze de sera bazat pe potențialul de încălzire globală (GWP). Echivalentele de dioxid de carbon sunt în general exprimate ca “milioane tone metrice de echivalent dioxid de carbon”.
Efecte cumulative	Efectele incrementale ale unei acțiuni de program sau plan atunci când se adaugă altor acțiuni trecute, prezente sau posibil a fi anticipate în viitor. Efectele cumulative pot rezulta din acțiuni minore la nivel individual dar semnificative la nivel colectiv care au loc de-a lungul unei perioade de timp.
Efecte directe	Efectele de mediu cauzate în mod direct de implementarea planului sau programului.
Directiva EIM	Directiva 2011/92/EU privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (codificare), JO L 26, 28.1.2012, p.1. Directiva EIM solicită statelor member ca, înainte de furnizarea acordului de dezvoltare, pentru acele proiecte posibil a avea efecte semnificative de mediu ca urmare a naturii, mărimii sau locației, acestea să facă obiectul evaluării efectelor de mediu.
Raport de mediu	Document solicitat de Directiva ESM ca parte a evaluării de mediu, care identifică, descrie și evaluează efectul posibil asupra mediului rezultat din implementarea programului sau planului. Directiva ESM statuează faptul că raportul de mediu înseamnă acea parte a documentației planului sau programului care conține informațiile solicitate în Articolul 5 și Anexa 1.
Proiectul de mediu ESPON	Efectele Teritoriale și cele de Schimbare Climatică asupra Regiunilor și economiilor Locale în Europa – Proiectul Climatic ESPON reprezintă o evaluare de vulnerabilitate la nivel pan-european ca punct de pornire pentru identificarea tipologiilor de expunere la schimbarea climatică, sensibilitate, impact și vulnerabilitate. Cadru conceptual al Proiectului Climatic ESPON a dezvoltat o metodologie nouă comprehensive de evaluare a vulnerabilității și a aplicat această metodologie la nivelul tuturor regiunilor din Europa pentru a crea o bază de dovezi necesară unei schimbări climatice care să fie în accord cu politica de dezvoltare teritorială la nivel european.
Convenția ESPOO	Convenția ESPOO (EIM) stabilește obligațiile părților de a evalua impactul de mediu al anumitor activități la un stadiu incipient de planificare. De asemenea, evidențiază obligațiile generale ale statelor de notificare și consultare între state cu privire la proiectele majore în dezvoltare pentru care este posibil să existe efect negative de mediu de-a lungul frontierelor.
Programul de Schimbări Climatice la nivel european	Program lansat de Comisia Europeană în iunie 2009. Scopul acestuia este de a identifica și dezvolta toate elementele necesare ale Strategiei UE pentru a implementa Protocolul Kyoto.
Fauna	Speciile de animale specific unei regiuni sau unui habitat.
Directiva Inundații	Directiva 2007 /60/CE privind evaluarea și gestionarea riscului de inundații, JO L 286, 6.11.2007, p.27, solicită statelor member să evalueze dacă toate cursurile de apă și liniile costiere se află sub risc de inundații, să cartografieze extinderea inundației și a activelor și populației cu grad de risc în aceste arii; și să adopte măsuri adecvate și coordonate pentru a reduce riscul de

		incendiu.
Flora		Speciile de plate dintr-o regiune sau habitat particular.
(GHG) Emise de seră		Orice emisie în atmosferă (fie de origine naturală sau antropogenică) care absoarbe radiațiile cu efect termic emise de suprafața pământului. Aceasta izolează căldura în atmosferă și menține suprafața la o temperatură mai caldă decât ar fi altfel posibil.
Gg/an		1000 tonnes / year 1000 tone /an
Directiva Habitate		Directiva Consiliului 92/43/CEE din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice, așa cum a fost această amendată, JO L 206, 22.7.1992, p.7
Efecte indirecte		Efecte care apar în afara unei locații sau perioade de timp imediate și care sunt afectate de implementarea unui plan sau program, de exemplu excavarea unor agregate în altă parte ca rezultat al implementării unei noi propuneri de drumuri incluse în plan sau program (vezi de asemenea și efecte secundare).
Alternativă intermediară		Starea de mediu din zona programului este analizată din perspectiva "cu și fără" implementarea programului și de asemenea este analizată și o variantă intermediară de program. Varianta intermediară se bazează pe strategia alternativă de program. Pornind de la sugestiile din Strategia Teritorială Comună, Grupul Comun de lucru a discutat axele prioritare propuse și obiectivele specifice în cadrul celei de-a șasea Întâlniri a grupului comun de lucru din 12 decembrie 2013. Această alternativă a făcut obiectul Raportului de Încadrare.
Protocolul Kyoto		Protocolul Kyoto la Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (UNFCCC) a fost adoptată în 1997 (Kyoto, Japonia). Aceasta conține angajamente cu valoare de obligație legală, în plus față de cele incluse în UNFCCC. Țările incluse în anexa B a protocolului (majoritatea țării OECD și EIT) au fost de acord cu reducerea emisiilor lor antropogenice de gaze de seră CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, HFCs, PFCs, și SF ₆ cu cel puțin 5% sub nivelul din 1990 pe perioada de angajament 2008 – 2012.
Atenuare (schimbări climatice)		Termen utilizat pentru a descrie reducerea emisiilor de gaz de seră care contribuie la schimbarea climatică. Include strategii de reducere a emisiilor de gaz de seră și de îmbunătățire a depozitelor de gaz de seră.
Atenuare (ESM)		Măsuri pentru prevenirea, reducerea și pe cât posibil anularea oricăror efecte negative semnificative asupra mediului rezultate din implementarea programului sau planului (Directiva ESM)
Natura 2000		Rețea la nivelul UE care cuprinde arii de protecție naturală înființată în baza Directivei habitatelor. Scopul rețelei este de a asigura supraviețuirea pe termen lung a celor mai valoroase specii și habitate la nivel European supuse amenințării. Este compusă din Arii de Conservare Specială (SAC) desemnate de către statul membru în baza Directivei Habitatelor și Arii de Protecție Specială (SPA) desemnate în baza Directivei Păsăret.
Protocol cu privire la evaluarea strategică		Protocolul de la Kiev (ESM), în prezent în vigoare, solicită părților să evalueze consecințele la nivel de mediu a variantelor oficiale de plan și programe. Evaluarea Strategică de Mediu (ESM) este realizată mult mai devreme în cadrul procesului decizional decât evaluarea strategică la nivel de proiect (ESI) și este ca urmare considerată ca fiind un instrument cheie al dezvoltării sustenabile. Obiectivul Protocolului privind evaluarea strategică de mediu la

convenția privind evaluarea de impact de mediu în context transfrontalier este Acela de a furniza un înalt nivel de protective a mediului, inclusiv al sănătății. De asemenea, protocolul prevede participarea publicului la nivel extins în procesul decizional în cadrul a unui număr ridicat de sectoare de dezvoltare. Protocolul a fost adoptat în cadrul Întâlnirii extraordinare a părților la convenția ESPOO, care a avut loc pe 21 mai 2003 în timpul Conferinței ministeriale “Mediu pentru Europa” de la Kiev.

Autorități relevante pentru mediu	Acele autorități care, ca urmare a responsabilităților legate de mediu, pot fi considerate ca afectate de către efectele de mediu ale documentelor de program aferente implementării politicii de coeziune. Aceste autorități pot să include și autorități care răspund de aspect legate de sănătatea de mediu.
Directiva SEA	Directiva 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului, JO L 197, 21.7.2001, p. 30. Aceasta solicită evaluarea unei game largi de efecte de mediu ale planurilor și programelor astfel încât acestea să fie luate în considerare atunci când planurile sunt efectiv implementate și să fie adoptate în timp util. De asemenea, publicul trebuie consultat cu privire la variant preliminară a planurilor și la evaluarea de mediu, iar opiniile acestora trebuie să fie luate în considerare.
Efecte semnificative	Efecte care sunt semnificative în contextual planului sau programului, de exemplu funcție nu doar de mărimea și amplexarea efectului dar și de natura, sensibilitatea și scala receptorului.
Vulnerabilitate	Gradul în care un system este susceptibil sau se află în incapacitate de a face față unor efecte adverse provenind din schimbarea climatică, inclusive variația de climă și extremele. Vulnerabilitatea depinde de caracter, magnitudine și rata schimbărilor cliamtice și a variației la care un system este supus, sensibilitatea sa și capacitatea sa adaptive.
Opțiunea zero	Starea mediului în aria programului este analizată “cu și fără” implementarea programului. Opțiunea zero, ca primă alternative este aceea fără implementarea programului.

1 Un rezumat al conținutului, principalele obiective ale planului sau programului și legăturile lor cu alte planuri și programe relevante

1.1 Justificarea și scopul Programului

Informațiile din acest subcapitol sunt bazate pe Strategia Teritorială Comună CTS_AV1 18 iunie 2014.

Statele membre din cadrul Programului Interreg V-A România-Ungaria au declarat aceeași zonă eligibilă. Programarea strategică a identificat principalele provocări și potențiale ale zonei eligibile pe baza concluziilor analizei SWOT.

Elementele-cheie ale viziunii sunt ²:

- a) Situația mobilității in situ, cu un rol tot mai mare atribuit formelor de transport durabile
- b) Mediul este de bună calitate, efectele negative ale schimbărilor climatice sunt reduse la minimum
- c) Întreprinderile care cooperează folosesc potențialele oferite de o piață mai mare
- d) Mai multe locuri de muncă și mobilitate crescută a forței de muncă transfrontaliere într-o piață integrată a forței de muncă transfrontaliere
- e) Asistența medicală și capacitățile în caz de urgență - dotări și servicii - sunt folosite și dezvoltate într-o manieră coordonată
- f) Zona eligibilă este o destinație de turism comună, integrată
- g) Cooperarea este parte integrantă a vieții de zi cu zi, în special în comunitățile din imediata apropiere a frontierei

1.2 Un rezumat al conținutului Programului

Informațiile din acest subcapitol au la bază documentul Programului de Cooperare, Aprilie 2015

“Pe baza analizei detaliate a zonei eligibile de frontieră, a identificării și clasificării celor mai importante provocări și potențialuri comune, în perspectiva pe termen lung a zonei, precum și a rezultatelor consultărilor ample cu părțile interesate, a fost elaborată o strategie coerentă.

Consolidarea încrederii și îmbunătățirea mobilității transfrontaliere se află în centrul acestei strategii, fiind soluții cheie ale dezvoltării integrate bazată pe cooperare a zonei eligibile de frontieră. Fără un acces simplu și rapid peste graniță, acțiunile comune pentru abordarea provocărilor cheie și profitarea de potențialul comun sunt aproape imposibile. În mod similar, încrederea este de asemenea un factor cheie: fără cunoaștere și încredere reciprocă, nicio inițiativă de cooperare nu poate fi susținută în timp.

Pentru construirea încrederii și îmbunătățirea treptată a mobilității, există patru provocări (interdependente) principale (dintre care unele – dacă sunt abordate corespunzător – se pot transforma într-un potențial valoros pe termen lung) la care zona eligibilă intenționează să răspundă prin soluții comune:

- a) Creșterea ocupării forței de muncă, facilitând dezvoltarea comună a economiei printr-o utilizare mai bună și mai coordonată a forței de muncă din zonă pe baza potențialului teritoriilor specifice;

² Strategia Teritorială Comună – al 4-lea draft, 18 iunie 2014, Capitol 3.5.2.

- b) Îmbunătățirea rezistenței în fața dezastrelor, facilitând intervenția rapidă și coordonată în situațiile de urgență pe baza dezvoltării armonizate și utilizării coordonate a capacităților existente
- c) Protejarea valorilor și resurselor comune, folosindu-le ca atracții pentru construirea rutelor tematice comune și dezvoltarea turismului reciproc avantajos;
- d) Abordarea comună a provocărilor din zonele defavorizate – rurale și urbane – și a provocărilor medicale pentru a furniza servicii mai bune pe întreg cuprinsul zonei, utilizând mai eficient resursele existente și eliminând inegalitățile majore din prestarea serviciilor”³

Strategia urmează să fi pusă în aplicare printr-un grup de 6 obiective tematice, 8 prioritățile de investiții și 8 obiective specifice conectate. Rezumatul obiectivelor propuse este următorul:

OT	Axe Prioritare	Priorități de Investiții	Obiective Specifice
OT6 – Conservarea și protejarea mediului și promovarea eficienței resurselor	AP1: Protejarea comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune	6/b Investirea în sectorul apelor pentru a întruni cerințele Uniunii în domeniul mediului și pentru a aborda necesitățile identificate de statele membre, pentru investiții care depășesc respectivele cerințe	OS6/b: Îmbunătățirea gestionării calității râurilor transfrontaliere și a apelor subterane
		6/c Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural	OS6/c: Utilizarea durabilă a patrimoniului natural, istoric și cultural în zona eligibilă
OT7 – Promovarea transportului durabil și înlăturarea blocajelor din infrastructura rețelelor-cheie	AP2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor	7/b Îmbunătățirea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura RTT, inclusiv nodurile multimodale	OS7/b Accesibilitate transfrontalieră îmbunătățită prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura RTT
		7/c Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de transport ecologice (inclusiv cu un nivel redus de zgomot) și cu emisii reduse de carbon, inclusiv transporturile fluviale interne și maritime, porturile, legăturile multimodale și infrastructura aeroportuară, pentru promovarea mobilității regionale și locale durabile	OS7/c: Creșterea procentului de pasageri care folosesc forme de transport durabile – cu emisii reduse de carbon și nivel redus de zgomot – pentru deplasarea transfrontalieră

³ Programul de Cooperare, Aprilie 2015, Capitolul 1.1.1.6.

<p>OT8 – Promovarea ocupării durabile și calitative a locurilor de muncă și susținerea mobilității forței de muncă</p>	<p>AP3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea pieței transfrontaliere a muncii</p>	<p>8/b Susținerea creșterii eficiente a ocupării forței de muncă prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a strategiei teritoriale pentru zonele specifice, inclusiv conversia regiunilor industriale în declin, îmbunătățirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice</p>	<p>OS8/b: Creșterea ocupării forței de muncă în cadrul zonei eligibile</p>
<p>OT9 – Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării</p>	<p>AP4: Îmbunătățirea serviciilor medicale</p>	<p>9/a Investirea în infrastructura medicală și socială, care contribuie la dezvoltarea națională, regională și locală, reducând inegalitățile în ceea ce privește statusul de sănătate, promovând incluziunea socială prin accesul îmbunătățit la serviciile sociale, culturale și recreative și tranziția de la serviciile instituționale la cele comunitare</p>	<p>OS9/a: Servicii medicale preventive și curative în zona eligibilă îmbunătățite</p>
<p>OT5 – Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor</p>	<p>AP5: Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrilor</p>	<p>5/b Promovarea investițiilor pentru abordarea riscurilor specifice, asigurarea intervenției în cazul dezastrilor și dezvoltarea unui sistem de gestionare a dezastrilor</p>	<p>OS5/b: Gestionare îmbunătățită a dezastrilor și riscurilor transfrontaliere</p>
<p>OT11 – Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă</p>	<p>AP6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni</p>	<p>11/b Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni și instituții</p>	<p>OS11/b: Intensificarea cooperării transfrontaliere durabile a instituțiilor și comunităților</p>

1.3 Principalele obiective ale Programului și acțiunile indicative

Informațiile din acest subcabitol au la bază documentul Programului de Cooperare, Aprilie 2015

Axe Prioritare	Obiective Specifice	Acțiuni Indicative
AP1: Protejarea comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune	OS6/b: Îmbunătățirea gestionării calității râurilor transfrontaliere și a apelor subterane	<p>Investiția sau investițiile integrate și acțiunile (monitorizarea, managementul, planificarea controlului poluării, etc.) pentru a proteja și îmbunătăți calitatea apei și proteja cantitatea sa, precum și asigurarea utilizării sustenabile a resurselor de apă, în conformitate cu prevederile Directivei cadru în domeniul apei⁴</p> <p>Tipurile de acțiuni includ, printre altele: Protecția și utilizarea bazinelor hidrografice transfrontaliere Dezvoltarea sistemelor de monitorizare, informare, prognoză și management privind calitatea și cantitatea apei Identificarea surselor de poluare și a măsurilor necesare pentru reducerea poluării apelor Dezvoltarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă Prevenirea și reducerea impactului negativ ale poluărilor semnificative ale apelor produse de inundații, colectarea și utilizarea surplusului de apă, măsurători pentru reducerea riscurilor de inundații Organizarea unor acțiuni de diseminare în teren, ateliere și seminarii și de asemenea creșterea gradului de conștientizare a populației locale⁵.</p>

⁴Directiva 2000/60 / CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 privind stabilirea unui cadru de Politică Comunitară în domeniul apei

⁵ Astfel de acțiuni este posibil să nu poată fi sprijinite ca acțiuni de sine stătătoare, ci doar ca părți ale unor proiecte complexe care contribuie la obiectivul specific.

	<p>OS6/c: Utilizarea durabilă a patrimoniului natural, istoric și cultural în zona eligibilă</p>	<p>Rehabilitation, conservation and promotion of natural, as well as cultural and built heritage that can be promoted and sustainably exploited.</p> <p>Tipurile de acțiuni includ, printre altele: Elaborarea unor studii, strategii, planuri etc. în domeniul conservării, dezvoltării și utilizării moștenirii culturale/naturale Instruire și campanii de creștere a conștientizării cu privire la protecția, promovarea și dezvoltarea moștenirii naturale și culturale Îmbunătățirea stării de conservare a monumentelor și clădirilor care fac parte din moștenirea naturală sau culturală a zonei (de exemplu biserici, castele, muzee, teatre, parcuri naturale, arii naturale protejate⁶) Conservarea, promovarea și dezvoltarea moștenirii culturale intangibile Conservarea valorilor naturale Dezvoltarea, reconstrucția și promovarea facilităților culturale care protejează moștenirea culturală a zonei eligibile Conservarea și întreținerea parcurilor naturale și naționale, rezervelor naturale și altor zone protejate, salvagardarea biodiversității Crearea unor rute tematice, produse și servicii de turism bazate pe moștenirea naturală și culturală Îmbunătățirea accesibilității la patrimoniul natural și cultural reabilitat (construirea, actualizarea/modernizarea drumurilor și asigurarea accesibilității cu bicicleta)⁷ Promovarea și utilizarea potențialului patrimoniului cultural/natural prin investiții în infrastructura turistică sustenabilă.</p>
--	--	---

⁶ Vezi harta nr. 4 din Raportul Evaluării Strategice de Mediu – arii protejate din județele eligibile

⁷ Proiectele de dezvoltare rutieră este posibil să nu poată fi sprijinite ca operații independente, ci doar ca părți ale unor proiecte complexe care contribuie la obiectivul specific.

<p>AP2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor</p>	<p>OS7/b Accesibilitate transfrontalieră îmbunătățită prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura RTT⁸.</p>	<p>Îmbunătățirea accesului locuitorilor regiunii transfrontaliere la rețeaua centrală și globală RTT⁹.</p> <p>Tipurile de acțiuni includ, printre altele: Pregătirea unor investiții specifice: elaborarea de studii, analize, studii de fezabilitate, planuri tehnice, obținerea autorizațiilor necesare/certificate/aprobări/licențe.</p> <p><i>Pentru investițiile referitoare la astfel de studii, trebuie să existe o probabilitate mare ca acestea să fie implementate, prin identificarea surselor posibile de finanțare. Ele trebuie să fie de asemenea parte componentă a planurilor strategice privind transportul în zona eligibilă.</i></p> <p>Construirea, upgradarea/modernizarea drumurilor cu impact transfrontalier, furnizând sau îmbunătățind accesul direct al nodurilor secundare și terțiare la rețeaua centrală sau globală RTT și infrastructura conexă (luând în considerare de asemenea îmbunătățirea condițiilor și siguranței bicicliștilor, unde este posibil).</p>
	<p>OS7/c: Creșterea procentului de pasageri care folosesc forme de transport durabile – cu emisii reduse de carbon și nivel redus de zgomot – pentru deplasarea transfrontalieră</p>	<p>Dezvoltarea serviciilor de transport public transfrontalier Dezvoltarea condițiilor cheie pentru transportul transfrontalier cu bicicleta Facilitarea dezvoltării coordonate a liniilor cheie feroviare și de tramvai care leagă principalele orașe în zona eligibilă</p> <p>Tipurile de acțiuni includ, printre altele: Pregătirea unor investiții particulare: elaborarea de studii, analize, concepte, documentație tehnică / design, elaborarea unor recomandări cu privire la obstacolele administrative legale care îngreunează mobilitatea transfrontalieră</p> <p><i>Pentru investițiile referitoare la astfel de studii, trebuie să existe o probabilitate mare ca acestea să fie implementate, prin identificarea surselor posibile de finanțare. Ele trebuie să fie de asemenea parte componentă a planurilor strategice privind transportul în zona eligibilă.</i></p> <p>În ceea ce privește îmbunătățirea transportului feroviar, programul – având un buget relativ limitat – poate doar funcționa ca un catalizator pentru investiții din alte surse (programe operaționale principale din cele două țări), prin sprijinirea etapei pregătitoare (studii de fezabilitate, proiecte tehnice) în vederea dezvoltării infrastructurii feroviare între cele două țări.</p>

⁸ Noul ghid al RTT definește o abordare în două componente componente ale Rețelei Trans-Europene de Transport. Componenta de bază, sau rețeaua globală, trebuie să asigure accesibilitatea la toate regiunile Uniunii. Include infrastructura rutieră, feroviară, fluvială intracontinentală, maritimă și aeriană, precum și puncte de interconectare. Rețeaua globală are standarde minime de infrastructură, prevăzute în orientările RTT, care vizează interoperabilitatea ori de câte ori este necesar pentru fluxurile de trafic fără opriri intermediare în rețea. Toți cetățenii europeni și operatorii economici vor putea să acceseze rețeaua centrală, prin intermediul acestei rețele globale, în condiții comparabile. A doua componentă, rețeaua centrală, este constituită cele mai importante părți ale rețelei globale din punct de vedere strategic, identificate în conformitate cu o metodologie specifică, transparentă și coerent aplicată și pe care dezvoltarea și implementarea proiectelor vor fi sprijinite cu prioritate.

⁹ Idem 8

		<p>Dezvoltarea unui sistem de transport transfrontalier inteligent, a unui sistem de informare pentru pasageri, un program online, e-ticketing, apps mobile, sisteme de tarifare comune¹⁰ Dezvoltarea și integrarea unor servicii de transport public transfrontalier¹¹ Investiții în infrastructura legată de transportul public (de exemplu, vehicule cu emisii scăzute, autobuze) Soluții inovatoare pentru a îmbunătăți transportul public transfrontalier și a reduce emisiile legate de transport. Construirea, modernizarea drumurilor, rutelor și benzilor pentru biciclete, prin utilizarea elementelor de infrastructură existente, unde este cazul (de exemplu, diguri, drumuri agricole etc.)</p> <p><i>Semnarea contractelor de finanțare pentru astfel de investiții trebuie să fie precedată de semnarea unor acorduri bilaterale.</i></p>
<p>PA3: Improve employment and promote cross-border labour mobility</p>	<p>OS8/b: Creșterea ocupării forței de muncă în cadrul zonei eligibile</p>	<p>Sprijinirea intervențiilor armonizate care permit dezvoltarea favorabilă a ocupării forței de muncă</p> <p>Tipurile de acțiuni includ, printre altele: Pregătirea unei strategii de dezvoltare integrate și a unor planuri de acțiune¹² în teritoriile specifice (identificarea potențialului endogen și a necesităților în ceea ce privește infrastructura de dezvoltare cu scopul de a intensifica ocuparea forței de muncă), pentru a unifica acțiunile planificate.</p> <p>Următoarele acțiuni pot fi implementate pe baza strategiilor: Implementarea unor instruirii și inițiative de ocupare a forței de muncă în zonele transfrontaliere, colaborarea transfrontalieră între părțile interesate de pe piața forței de muncă (de exemplu, centre de ocupare a forței de muncă, instituții de formare, parteneri sociali și ONG-uri) Acțiunile specifice care să faciliteze crearea de produse/servicii locale și a infrastructurilor conexe, bazate pe potențialul local Creșterea ocupării forței de muncă, prin îmbunătățirea mediului de afaceri prin măsuri de dezvoltare integrată Îmbunătățirea accesibilității transfrontaliere în teritoriile specifice selectate prin construirea, îmbunătățirea/modernizarea drumurilor cu impact transfrontalier¹³.</p>

¹⁰ Trebuie asigurată respectarea prevederilor *Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și Consiliului asupra serviciilor de transport public feroviar și rutier de pasageri, carea abrogă Regulamentul Consiliului (CEE) nr. 1191/69 și 1107/70*

¹¹ Idem nr.34.

¹² Elaborarea strategiei sau a planului de acțiune nu pot fi sprijinite ca proiecte de sine stătătoare.

¹³ Proiectele de dezvoltare a drumurilor nu pot fi sprijinite ca acțiuni de sine stătătoare, ci doar ca parte a unor proiecte complexe care contribuie la obiectivul specific

<p>PA4: Improving health-care services</p>	<p>OS9/a: Servicii medicale preventive și curative în zona eligibilă îmbunătățite</p>	<p>Investițiile pentru îmbunătățirea infrastructurii serviciilor de sănătate și a dotărilor cu echipamente Schimbul de experiență (know-how) și dezvoltarea capacității comune Dezvoltarea unei platforme telemedicale centrale comune, a infrastructurii de e-sănătate (on-line)</p> <p>Tipurile de acțiuni includ, printre altele: Investiții în domeniul infrastructurii serviciilor de sănătate și necesare prevenției Achiziționarea și instalarea echipamentelor necesare serviciilor de sănătate, organizarea de instruire cu privire la utilizarea noilor echipamente de către personal; Acțiuni promoționale pentru realizarea screening-urilor de sănătate și a furnizării de informații pentru prevenirea și diagnosticarea bolilor cu frecvență crescută în domeniul prevenției bolilor frecvente; Acțiuni cu scopul de îmbunătățire a accesului grupurilor dezavantajate la infrastructura de sănătate; Schimb de experiență (know-how) și activități de consolidare a capacităților (cursuri de instruire, ateliere de lucru, conferințe, stagii); Dezvoltare armonizată a serviciilor specializate; Dezvoltarea infrastructurii telemedicale și de e-sănătate pentru diagnostic și tratament, cu scopul de a realiza un sistem mai bun de informare a pacientului și pentru a reduce inegalitățile existente în domeniul sănătății în ceea ce privește accesul la serviciile de sănătate; Îmbunătățirea accesibilității transfrontaliere a serviciilor de sănătate, prin construcția, îmbunătățirea/modernizarea drumurilor cu impact transfrontalier impact¹⁴.</p>
<p>PA5: Improve risk-prevention and disaster management</p>	<p>OS5/b: Gestionare îmbunătățită a dezastrelor și riscurilor transfrontaliere</p>	<p>Intervenții preventive pentru evitarea situațiilor de urgență Investiții în dezvoltarea infrastructurii și echipamentului pentru intervențiilor de urgență și gestionarea riscurilor Intervenții în direcția îmbunătățirii pregătirii în comun pentru situațiile de urgență</p> <p>Tipurile de acțiuni includ, printre altele: Stabilirea și implementarea standardelor armonizate și a sistemelor pentru o mai bună prognozare și gestionare a riscurilor naturale și antropice în zona eligibilă a frontierei; Amenajarea teritoriului în regiunile cu nivel de risc natural ridicat și mediu; Crearea unor instrumente integrate armonizate destinate prevenirii și diminuării riscurilor, pentru oferirea unui răspuns comun pentru situații de urgență; Dezvoltarea la nivel regional a infrastructurii transfrontaliere în domeniul pregătirii pentru situații de urgență; Schimb de experiență în domeniul prevenirii și gestionării eficiente a riscurilor în zona transfrontalieră; Activități de sensibilizare orientate spre grupuri specifice;</p>

¹⁴ Proiectele de dezvoltare a drumurilor nu pot fi sprijinite ca acțiuni de sine stătătoare, ci doar ca parte a unor proiecte complexe care contribuie la obiectivul specific.

		<p>Elaborarea unor hărți detaliate și a unor baze de date care indică riscurile naturale și tehnologice; Achiziționarea unor vehicule speciale, a echipamentelor și materialelor pentru serviciile publice de intervenție urgentă; Achiziționarea de echipamente pentru măsurarea/monitorizarea parametrilor de mediu; Stabilirea unor norme/legi și protocoale comune cu privire la prevenirea riscurilor și gestionarea situațiilor de forță majoră.</p>
<p>PA6: Promoting cross-border cooperation between institutions and citizens</p>	<p>OS11/b: Intensificarea cooperării transfrontaliere durabile a instituțiilor și comunităților</p>	<p>a) Cooperarea pentru instituții Intervenții complexe cu scopul de a permite o mai bună furnizare a serviciilor</p> <p>Tipurile de acțiuni includ, printre altele: Analizarea cadrului de reglementate în diferite domenii și propunerea unor soluții și acțiuni pentru a armoniza reglementările relevante Inițiativele care vizează reducerea sarcinilor administrative privitoare la activitățile transfrontaliere ale persoanelor, întreprinderilor și altor organizații Evaluarea nevoilor, identificarea condițiilor juridice, sociale și economice, precum și a obstacolelor existente în calea furnizării în comun a serviciilor Elaborarea și introducerea unor modele de cooperare instituțională Dezvoltarea capacității administrației publice regionale și locale în vederea facilitării participării mai active la cooperarea transfrontalieră Consolidarea capacității instituționale și promovarea legislației UE prin cursuri de instruire, acțiuni de diseminare Activități cu accent pe îmbunătățirea serviciilor transfrontaliere, dezvoltarea unor lucrări de mică amploare și echipament</p> <p>a) Cooperarea pentru cetățeni</p> <p>Tipurile de acțiuni includ, printre altele: Inițiative comune la scară mică în domeniul sportiv, cultural sau al activităților recreative – evenimente culturale, spectacole, festivaluri, competiții sportive, cooperare extracurriculară a elevilor – programe de schimburi, instruiți promovând diversitatea culturală și tradițiile comune, cu scopul cooperării și creării unor rețele sustenabile.</p>

1.4 Intervalul de timp

Intervalul de timp pentru SEA în contextul acestui program:

În conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Directiva SEA „*Evaluarea ecologică prevăzută la articolul 3 se realizează în timpul elaborării unui plan sau program și înainte de adoptarea sau înscrierea sa în procedura legislativă.*”

Intervalul de timp pentru Evaluarea Strategică de Mediu a fost determinat de descrierea tendinței de evoluție raportată la starea presupusă a mediului, la posibilul impact asupra problemelor de mediu. Procesul SEA al Programului Interreg V-A România-Ungaria a fost demarat în paralel cu elaborarea documentului program și, în conformitate cu calendarul prevăzut, va fi finalizat înainte de adoptarea Programului. Întregul proces de Evaluare Strategică de Mediu a început în 12 decembrie 2013 și a fost planificat să fie finalizat după consultarea publică a Raportului de Mediu în ambele state membre.

1.5 Cadrul geografic în contextul Programului

Informațiile din acest subcapitol se bazează pe surse de date din "Resursele Umane și Naturale din Ungaria" (Hubay József: Magyarország Erőforrásainak Geográfiája) și din Raportul anual privind starea mediului în județul Satu Mare-2013 (apmsm.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Bihor-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Arad-2013 (apmar.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Timiș-2013 (apmtm.anpm.ro), Raportul Național privind starea mediului în 2012 (www.anpm.ro), Rezumatul privind Calitatea Apei în 2013 (www.rowater.ro/List/Sint)

Aria eligibilă cuprinde patru județe din Ungaria (Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Békés și Csongrád) și patru județe din România (Satu Mare, Bihor, Arad și Timiș). Suprafața totală este de aproximativ 50.000 km², reprezentând 15,2% din teritoriul celor două țări (23,7% din Ungaria, respectiv 11,9% din România). Populația este de aproape 4 milioane de persoane, reprezentând 12,7% din locuitorii celor două țări¹⁵¹⁶. Geografia zonei studiate este complexă și heterogenă. Relieful din aria eligibilă totală este reprezentat pe harta de mai jos:

¹⁵ Sursa: Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Bihor - 2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Arad - 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Timiș - 2013 (apmtm.anpm.ro)

¹⁶ Sursa: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wdsd003b.html

Harta 1 - Relieful din județele eligibile ale Programului Interreg V-A România-Ungaria

Relieful din județele maghiare:

Județele maghiare din aria eligibilă au un relief unitar, caracterizat printr-o altitudine scăzută deasupra nivelului mării, iar fragmentarea verticală este nesemnificativă. Principala formă de relief este câmpia.

Județul Csongrád:

Județul Csongrád este situat în partea de sud-est a țării, învecinat cu județul Jász-Nagykun-Szolnok în partea de nord, județul Békés la est, România și Serbia în partea de sud și județele Bács-Kiskun în partea de vest. Râul Tisa împarte județul în două părți. Județul Csongrád este situat cel mai jos ca altitudine în raport cu restul țării. Cel mai înalt punct din județ este Öttömös, dealul Bukor Csongrád (130 m) și cel mai jos punct este situat în Szeged Gyálarét, așa-numitul Lúdvár (75,8 m). Numărul de ore însorite este foarte mare, cel mai mare la nivel național. Aici, în Gyálarét, se află zona cu cea mai ridicată temperatură din Ungaria¹⁷.

¹⁷ Sursa: www.csongrad-megye.hu

Județul Békés:

Județul Békés este, de asemenea, situat în Marea Câmpie Ungară. Forma de relief a județului este o câmpie aproape perfectă, localizată în regiunea râurilor Criș-Maros și Criș-Barcău. Altitudinea este între 81 și 106 metri, cel mai înalt punct fiind Battonya, iar cel mai jos punct fiind lângă râul Hármás-Körös¹⁸.

Județul Hajdú-Bihar:

Județul Hajdú-Bihar are un relief variat din punct de vedere geografic. Acest județ este caracterizat de o suprafață în mare parte omogenă de teren neted, care aparține în întregime Marii Câmpii Ungare. În partea de nord-est a județului se găsesc dunele de nisip ale Nyírségului. Două forme de relief se întind de la nord la sud în mijlocul lui Hajdúság: Hajdúhát și Hajdúság. Partea de vest a regiunii Central-Tisza este de asemenea situată în județ, așa-numitul Hortobágy. Regiunea de sud a județului, zona Barcău-Criș se întinde dincolo de frontierele administrative ale județului¹⁹.

Județul Szabolcs-Szatmár-Bereg:

Județul Szabolcs-Szatmár-Bereg se află în partea de est a Ungariei. Județul se învecinează cu Ucraina la nord-est, România în partea de sud-est, județul Hajdú-Bihar în partea de sud-vest și Slovacia și județul Borsod-Abaúj-Zemplén în nord. Din punct de vedere geografic, acest județ, dintre toate celelalte patru județe din Ungaria menționate mai sus, este cel mai divers, aici găsindu-se dealuri, dar și câmpii. Acest județ poate fi împărțit în două regiuni: Nyírség și regiunea Tisei de Sus, dar acestea sunt subdivizate la rândul lor în microregiuni. Forma de relief de tip loess, de nisip, din jurul Tiszavasvári este, de exemplu, numită de către populația locală Nyíri Mezőség. 78% din Nyírség aparține județului ce formează partea de est a Marii Câmpii Ungare. Întreaga Regiune Rétköz a Tisei de Sus aparține județului, dar câmpia Bereg și mlaștina Ecsed aparțin doar parțial județului. Cel mai înalt punct din județ este dealul Kaszonyi (240 m), dar Hoportyó (183 m) este considerat la fel de semnificativ²⁰.

Relieful din fiecare județ românesc din aria eligibilă este după cum urmează:

Județul Satu Mare:

Județul Satu Mare are un relief variat, incluzând principalele forme de relief (câmpii, dealuri, munți), formate dintr-o serie de unități geomorfologice. Acestea sunt grupate în următoarele categorii: câmpii în zonele centrale și vestice ale județului; dealuri în partea de sud și sud-vest, zona Munților Oaș-Gutâi, respectiv Depresiunea Oaș, în partea de est și nord-est a regiunii. Media altitudinii județului este de 124 m. Forma specifică de relief este câmpia, reprezentând 63% din suprafața totală a județului, aceasta incluzând Câmpia Nir, Câmpia Careiului, Câmpia Ierului, Câmpia Ecedea, Câmpia Crasna, Câmpia Someșului, Culoarul Ier cu o lățime de 5-15 km și o zonă mlăștinoasă și plutitoare, străbătută doar de pâraul Jer, care formează meandre uriașe. Meandrele situate de-a lungul cursurilor de apă Talna, Tur, Valea Albă, Pârâul Rău, Lechincioara și terasele confluențe de tip piemontan formează depresiunea Oaș²¹.

Județul Bihor:

Pe teritoriul județului Bihor se află o varietate de forme de relief, formând un vast amfiteatru cu deschidere spre nord-vest. Există trei unități principale: munții, cu bogăția și farmecul reliefului lor, dealurile domoale care înconjoară marginea de vest a munților separați prin depresiuni largi și o vastă câmpie aluvionară cu soluri fertile. Munții sunt situați în regiunea de sud-est a județului și reprezintă 24% din suprafața acestuia. Dealurile Crișului formează o

¹⁸ Sursa: www.bekesmegye.hu

¹⁹ Sursa: www.hbmo.hu

²⁰ Sursa: www.szszbmo.hu

²¹ Sursa: Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Satu Mare - 2013 (apmbh.anpm.ro)

zonă de tranziție între Munții Apuseni și Câmpia Crișurilor. Calcarul, prezent în special în Podișul Văscăuți, produce un teren carstic, reprezentat de suprafețe de scurgere și văi, care prezintă dovezi de eroziune sub formă de movile rotunjite, stâlpi (Ponoraș), chei și izvoare. Ca urmare a acțiunii apelor subterane, s-au format o serie de peșteri, cele mai importante fiind situate în Valea Crișului Repede (Peștera Vadului, Peștera Vântului) și valea Meziadului (Peștera Meziad), unde râul care curge la suprafață, în ciuda prezenței calcarului, a provocat apariția unor chei impresionante²².

Județul Arad:

Județul Arad are un relief pe niveluri de la est la vest, cu altitudini absolute de la 80 m la Zerind la 1486 m la Vârful Găina din Munții Bihor. În Culmea Codrului, eroziunea de tip piemontan a produs o serie de structuri vulcanice neogene (la Archis și Sebis, unde Valea Dezna formează o formațiune epigenetică îngustă), în spatele căreia s-au format mici depresiuni. Coridorul Mureș (Petriș-Lipova) este caracterizat prin discontinuitatea mare a reliefului de-a lungul a mai mult de 60 de km. Elementul predominant este dat de Valea Mureșului, cu relieful creat de contactul cu Munții Zarandului și Podișul Lipovei. Județul Arad este traversat de următoarele râuri: Crișul Negru, Crișul Alb, Mureș și Bega²³.

Județul Timiș:

Relieful județului Timiș este caracterizat printr-o varietate de forme morfologice: munți, dealuri și câmpii, depresiuni de contact, cu altitudine succesivă de la est la vest.

Relieful este caracterizat prin predominanța câmpiei, care acoperă regiunile vestice și centrale ale județului, penetrând dealurile sub formă de golfuri, și de văi ale râurilor Bega și Timiș. În regiunea de est a județului se află dealurile pre-montane ale Pogănișului și partea de sud a Podișului Lipova.

Maximele altitudinale corespund culmilor din nord-vest ale masivului Poiana Ruscă, culminând cu vârful Padeș (1380 m).

Județul Timiș este traversat de la est la sud-vest de râurile Bega și Timiș, iar în partea de nord de la est spre vest de râurile Aranca și Mureș²⁴.

În zona eligibilă de pe partea românească, cadrul natural al climei și solurilor în funcție de relief impune o vegetație, care se întinde de la câmpii la vârfurile Carpaților, de la silvostepă la domeniul forestier și apoi la vegetația subalpină.

1.6 Legăturile cu alte planuri și programe relevante²⁵

Programul Interreg V-A România-Ungaria este în concordanță cu următoarele strategii naționale, programe și proiecte și contribuie la realizarea acestora.

1.6.1 Strategii naționale, Programe și Planuri în România

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului Român nr. 1460/2008 – publicată în Monitorul Oficial al României nr. 824/8.12.2008, Partea I.

²² Sursa: Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Bihor - 2013 (apmbh.anpm.ro)

²³ Sursa: Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Arad - 2013 (apmar.anpm.ro)

²⁴ Sursa: Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Timiș - 2013 (apmtm.anpm.ro)

²⁵ Au fost luate în considerare planuri și programe relevante cu aspecte referitoare la mediu.

Obiectivele programului sunt conforme cu obiectivul general al Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă a României pentru următoarele două decenii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1460/2008 (România). Scopul acestora este îmbunătățirea calității vieții în mod continuu pentru generațiile prezente și viitoare, prin crearea unor comunități durabile care sunt în măsură să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient, și să utilizeze potențialul de inovare ecologică și socială al economiei, să asigure prosperitatea, protecția mediului și coeziunea socială.

Obiectivele tematice ale programului se încadrează în obiectivele generale și naționale ale Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă a României 2013-2020-2030 în următoarele domenii: schimbările climatice și energia curată, transportul durabil, consumul durabil și producția durabilă, conservarea și managementul responsabil al resurselor naturale, sănătatea publică, incluziunea socială și migrația forței de muncă, lupta împotriva sărăciei și a tuturor formelor de discriminare.

În același timp, prioritățile de investiții legate de obiectivele programului contribuie la atingerea obiectivelor specifice caracteristice situației din România, incluse în această strategie, cu privire la:

- asigurarea sustenabilității pe termen lung a consumului de energie prin creșterea eficienței energetice în sectoarele productive de bunuri și servicii,
- reducerea pierderilor considerabile de energie în sectorul rezidențial, sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor ca poli urbani de creștere, îmbunătățirea accesibilității regiunilor prin dezvoltarea infrastructurii regionale și locale de transport,
- îmbunătățirea infrastructurii sociale a regiunilor, consolidarea mediilor de afaceri regionale și locale, dezvoltarea durabilă,
- promovarea turismului, conservarea patrimoniului cultural național și crearea unei administrații publice mai eficiente.

Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului României nr.529/2013, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 536/26.08.2013, Partea I.

Strategia se axează pe două direcții:

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a acumulării crescânde de CO₂,
- adaptarea la efectele negative inevitabile ale schimbărilor climatice asupra sistemelor naturale și umane.

Politica națională de reducere a emisiilor de GES (Gaze cu Efect de Seră) urmează abordarea europeană, și anume, asigurând pe de o parte, participarea unora dintre operatorii economici la punerea în aplicare a sistemului de comercializare a emisiilor de GES, iar pe de altă parte, prin adoptarea unor politici și măsuri sectoriale, astfel încât, la nivel național, emisiile de GES asociate cu respectivele sectoare să poată urma direcția liniară a limitelor de emisii stabilite în temeiul Deciziei nr. 406/2009/CE.

Obiectivul general pentru domeniul legat de Transport este de a dezvolta un sistem durabil pentru a îmbunătăți coeziunea socială, accesul la zonele periferice, pentru a reduce impactul asupra mediului (inclusiv prin reducerea emisiilor de GES), pentru a promova competitivitatea economică prin îmbunătățirea infrastructurii, oferind un amestec optim de combustibil și folosind tehnologia informației și comunicațiilor pentru îmbunătățirea sectorului.

Obiectivele strategice pentru transport sunt după cum urmează: *dezvoltarea unei strategii sectoriale de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, reducerea transportului rutier, utilizarea de vehicule ecologice, sisteme de transport inteligente, raționalizarea transportului feroviar, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transportul aerian, dezvoltarea Transportului Intermodal, utilizarea bio-combustibililor, taxe (taxe pentru vehiculele grele de*

marfă pentru utilizarea anumitor infrastructuri), încurajarea și promovarea transportului nemotorizat, stimulente pentru cercetare și dezvoltare în reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul transporturilor, îmbunătățirea performanței în transportul urban, difuzarea de informații și atragerea atenției.

Obiectivul Adaptării la schimbările climatice este acela de a crește capacitatea țării de a se adapta la efectele reale sau potențiale ale schimbărilor climatice, prin stabilirea direcțiilor strategice la nivel național menite să ghideze dezvoltarea de politici sectoriale, să implementeze acțiuni și să dezvolte capacitățile necesare pentru a le actualiza în mod regulat.

Acțiunile sprijinite de această componentă includ:

- *monitorizarea activă a impactului schimbărilor climatice, precum și a vulnerabilității sociale și economice asociate;*
- *integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în strategiile de dezvoltare și politicile sectoriale, precum și armonizarea generală a unor astfel de măsuri;*
- *identificarea de măsuri urgente pentru adaptarea la schimbările climatice în sectoarele economice importante.*

Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității (NBSAP) 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului României nr.1081/2013, publicată în Monitorul Oficial al României nr.55/22.01.2014, Partea I.

România propune următoarele direcții generale de acțiune pe termen mediu 2013-2020, prin NBSAP:

Direcția de acțiune 1: Oprirea declinului diversității biologice, inclusiv a resurselor genetice, a speciilor, a ecosistemelor și a reliefului și refacerea ecosistemelor deteriorate până în 2020.

Direcția de acțiune 2: Integrarea politicilor de conservare a biodiversității în toate politicile sectoriale până în 2020.

Direcție de acțiune 3: Promovarea cunoștințelor tradiționale, a practicilor și a metodelor inovatoare, precum și a tehnologiilor ecologice și a măsurilor de sprijin în conservarea durabilă a biodiversității până în 2020.

Direcția de acțiune 4: Îmbunătățirea comunicării și educației privind biodiversitatea până în 2020.

Pentru a realiza conservarea biodiversității și utilizarea durabilă a componentelor sale, pe baza analizei contextului național general și a amenințărilor la adresa biodiversității, pentru a conserva "in situ" și "ex-situ" și a asigura o împărțire echitabilă a beneficiilor utilizării resurselor genetice, au fost implementate următoarele **10 obiective strategice**:

- dezvoltarea cadrului legal și instituțional în ansamblu și furnizarea de resurse financiare,
- asigurarea coerenței și gestionării eficiente a rețelei naționale de arii protejate,
- asigurarea unei bune stări de conservare a speciilor sălbatice protejate,
- utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice,
- conservarea ex situ,
- controlul speciilor invazive,
- accesul la resursele genetice și distribuirea echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea lor,
- susținerea și promovarea cunoștințelor, inovațiilor și practicilor tradiționale,
- dezvoltarea cercetării științifice și promovarea transferului de tehnologie,

- comunicare publică, educare și conștientizare.

Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului României nr. 870/2013, publicată în Monitorul Oficial al României nr.750/04.12.2013, Partea I, în vigoare din 01.01.2014.

Principalele obiective ale acestei strategii sunt: prevenirea producerii de deșeuri; aderarea la societatea europeană privind reciclarea; utilizarea „analizei ciclului de viață” ca instrument în implementarea politicii de gestionare a deșeurilor; îmbunătățirea bazei de cunoștințe a tuturor celor care au responsabilități, îmbunătățirea cadrului juridic general, prin simplificarea și modernizarea legislației existente.

Politica națională de gestionare a deșeurilor se bazează pe obiectivele politicii de prevenire a producerii de deșeuri a UE și are ca scop reducerea utilizării resurselor și aplicarea în practică a clasificării deșeurilor.

Strategia Națională pentru siturile poluate (România) versiune finală Februarie 2014

Strategia de gestionare a sitului contaminat este strâns legată de Strategia de Gestionare a Deșeurilor, dar este, de asemenea, extrem de importantă în implementarea altor proiecte pentru restabilirea siturilor deja afectate de poluare.

Obiective generale

Obiectivul strategic 1: Protejarea sănătății umane și a mediului împotriva efectelor contaminanților generați de activitățile antropice.

Obiectivul strategic 2: Protejarea solului și subsolului, în contextul respectării principiilor dezvoltării durabile.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014-2020 (România) (versiune iulie 2013)

Obiectiv general: *îmbunătățirea continuă a calității vieții prin asigurarea bunăstării, protecției mediului și coeziunii economice și sociale pentru comunități durabile capabile să gestioneze eficient resursele și să valorifice potențialul de inovare și dezvoltare economică și socială echilibrată a regiunilor.*

Obiective specifice

- creșterea rolului și funcțiilor orașelor și comunelor în dezvoltarea regională prin investiții care sprijină creșterea economică, protecția mediului, îmbunătățirea infrastructurii urbane și a coeziunii sociale
- creșterea eficienței energetice în sectorul public și/sau rezidențial pentru a ajuta la reducerea cu 20% a emisiilor de CO₂ în conformitate cu Strategia Europeană 2020
- creșterea accesibilității regiunilor prin îmbunătățirea mobilității regionale și furnizarea serviciilor esențiale pentru dezvoltarea economică durabilă și favorabilă incluziunii
- regenerarea zonelor defavorizate și stimularea incluziunii sociale a comunităților marginalizate prin crearea premiselor necesare pentru furnizarea serviciilor de bază și a unor standarde decente de viață
- extinderea economiilor regionale prin dezvoltarea inovărilor specifice, a infrastructurii pentru cercetare și stimularea competitivității IMM-urilor
- stimularea dezvoltării competitive și durabile a turismului regional și local prin exploatarea durabilă a potențialului turistic al patrimoniului cultural și crearea / modernizarea infrastructurii specifice acestui tip de turism

- protejarea și îmbunătățirea mediului prin creșterea calității exploatarei apelor, reabilitarea zonelor industriale poluate și abandonate și măsuri pentru prevenirea riscurilor și creșterea capacității de reacție în caz de urgență

Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020 (România)

POR include următoarele obiective generale: *creșterea competitivității economice și îmbunătățirea nivelului de trai în comunitățile locale și regionale care sprijină dezvoltarea mediului de afaceri, crearea de condiții și servicii de infrastructură pentru a asigura dezvoltarea durabilă a regiunilor, facilitarea utilizării eficiente a resurselor, valorificarea potențialului lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.*

Obiectivul general al POR se va realiza prin intermediul **obiectivelor specifice** stabilite:

- crearea și dezvoltarea inovației și a entităților de transfer tehnologic în vederea dezvoltării capacității lor de a furniza servicii tehnologice specifice pentru a stimula inițiative inovatoare, pentru susținerea și dezvoltarea întreprinderilor inovatoare
- sprijinirea companiilor în crearea unui mediu competitiv în cadrul economiilor regionale și a locurilor de muncă
- creșterea eficienței energetice la clădirile publice
- creșterea rolului economic și social al orașelor
- exploatarea economică durabilă a potențialului turistic cultural și natural în regiuni
- creșterea accesibilității zonelor rurale și urbane, apropiate de rețeaua „TEN-T”
- dezvoltarea accesibilității și a calității serviciilor sociale și medicale și stimularea tranziției de la serviciile instituționale la cele comunitare
- reducerea concentrării zonale a sărăciei atât prin asigurarea unor condiții de locuit adecvate pentru comunitățile dezavantajate, precum și prin furnizarea de servicii medicale, de educație și sociale de bază, în vederea creșterii ocupării forței de muncă și facilitării incluziunii sociale în respectivele zone
- îmbunătățirea condițiilor infrastructurii educaționale pentru a asigura premisele materiale necesare unui proces educațional național la nivel european
- creșterea acoperirii geografice și includerea înregistrării bunurilor imobiliare în Sistemul de Carte Funciară și Cadastrul Integrat

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDT) (varianță finală 2, februarie 2015)

Strategia de Dezvoltare Teritorială (SDT) este un document strategic care ghidează procesele de dezvoltare teritorială, în conformitate cu dinamica lor, tendințele până în 2035 și obiectivele de dezvoltare europene relevante la nivel teritorial.

RTDS propune o serie de obiective de dezvoltare, relevante pentru diferite zone ale teritoriului național, cu impact foarte diferit în funcție de caracteristicile geografice și socio-economice specifice, nevoile funcționale și culturale ale teritoriului.

Astfel, etapele strategice angajate în Strategia de Dezvoltare Teritorială a României sunt clasificate în 5 obiective generale:

- asigurarea integrării funcționale a teritoriului național în spațiul european, prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transport și de tip „broadband”;
- îmbunătățirea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnice și de servicii publice, cu scopul de a asigura o zonă urbană și rurală atractivă și de calitate.
- dezvoltarea unei rețele de amplasamente (parcuri industriale ???) prin susținerea specializării și formării de zone funcționale urbane competitive și coezive

- protecția zonelor naturale și construite, consolidarea aspectelor de identitate teritorială;
- creșterea capacității instituționale pentru gestionarea proceselor de dezvoltare regională.

Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Managementul Apei

Cadrul legal pentru gestionarea durabilă a resurselor de apă este asigurată de Legea Apelor nr 107/1996 așa cum a fost amendată. Strategiile naționale și politicile de gospodărire a apelor își propun să aplice o politică durabilă de gestionare a apei, prin asigurarea protecției cantitative și calitative a apei, protecția împotriva impactului distructiv asupra apei, precum și exploatarea potențialului apelor în raport cu cerințele dezvoltării sociale durabile și în conformitate cu directivele europene legate de apă.

Instrumentele folosite în realizarea politicii și strategiei în domeniul apei includ proiectarea ghidului de dezvoltare, gestionare și management integrat a bazinelor fluviale, precum și adaptarea capacității instituționale la cerințele de management integrat.

Planul Național de Management al Apei reprezintă o parte relevantă din Bazinul Hidrografic Internațional al Dunării (BHID) și Planul de management al bazinelor hidrografice (Someș-Tisa, Crișuri, Mureș, Banat) (România)

Planul Național de Management (PNM) pentru cota națională a bazinului internațional hidrografic al Dunării reprezintă contribuția României la Planul de management al Bazinului Hidrografic Internațional al Dunării elaborat în conformitate cu articolul 13 din Directiva cadru privind apa. Planurile de management al bazinelor hidrografice, precum și Planul național de gestionare au fost aprobate prin HG 80 / 26.01.2011 privind aprobarea Planului național de gestionare a secțiunii Bazinului Hidrografic Internațional al Dunării incluse în teritoriul românesc (publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 265/14.04.2011).

Scopul declarat al Planului Național de Management pentru Cota Națională a Bazinului Hidrografic Internațional al Dunării este de a oferi „*protecție pe termen lung, utilizarea echilibrată și durabilă a resurselor de apă și protecția ecosistemelor acvatice, cu obiectivul general de a atinge (chimic și ecologic), o stare bună/potențial bună, pentru apele de suprafață cât și cele subterane*”.

Obiectivele de mediu generale ale NMP au fost elaborate pe baza obiectivelor prevăzute în Directiva Cadru privind Apa (articolul 4, alin. (1)) și au drept scop protejarea apelor de suprafață, apelor subterane și ariilor protejate.

Pentru apele de suprafață, **acțiunile care urmează a fi implementate** până în 2015, obiectivele de mediu ale Directivei Cadru privind Apa referitoare la cota națională din Bazinul Hidrografic Internațional al Dunării au fost stabilite ca **obiective de management**, corespunzător următoarele patru probleme importante:

- poluarea cu substanțe organice;
- poluarea cu nutrienți;
- poluare cu substanțe periculoase și
- modificări hidro-morfologice (întreruperea legăturilor longitudinale și laterale și modificări ale regimului hidrologic).

Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung, aprobată prin Hotărârea Guvernului României nr 846/2010 și publicată în Monitorul Oficial Partea I nr.626/6.09.2010.

Strategia națională pe termen mediu și lung pentru gestionarea riscului de inundații are ca scop declarat: „*definirea unui cadru pentru orientare coordonată, intersectorială a tuturor acțiunilor, în scopul de a preveni și atenua efectele inundațiilor asupra activităților socio-economice, asupra vieții și sănătății oamenilor și a mediului*” și vizează o gestionare integrată a resurselor de apă și a resurselor conexe: amenajarea teritoriului și dezvoltarea urbană, protecția naturii, dezvoltarea agriculturii și silviculturii, protecția infrastructurii transportului, clădirilor și a zonelor turistice, a protecției individuale etc.

Obiectivele generale și specifice ale acestei strategii sunt economice, sociale și de mediu.

- obiectivele economice urmăresc să protejeze infrastructura de afaceri existentă împotriva inundațiilor și să păstreze oportunități economice pentru generațiile viitoare.
- obiectivele sociale vizează protejarea populației și a comunităților umane prin asigurarea unui nivel acceptabil de protecție publică și creșterea capacității societății de a se dezvolta sub riscul asumat de viituri (rezistența construcțiilor).
- obiectivele de mediu intenționează să se asigure că, prin punerea în aplicare a acestei strategii, obiectivele socio-economice pot fi obținute și se poate ajunge la un echilibru între dezvoltarea economico-socială și obiectivele de mediu.

Activitățile privind managementul inundațiilor reprezintă o problemă de politică, de planuri și programe pe termen scurt, mediu și lung, menite să protejeze viața, bunurile și mediul împotriva inundațiilor. Acestea includ:

- Planul Național de Management al Riscului la Inundații, care trebuie să fie pregătit pentru bazinele hidrografice;
- Programul Național de Prevenire, Protecție și Atenuare a Inundațiilor. Acest program este elaborat la nivelul teritoriului național pe baza planurilor de gestionare a riscului de inundații dezvoltate la nivel de bazin hidrografic;
- Planurile de control al inundațiilor la nivelul bazinului hidrografic, județului, municipiului, orașului și comunei trebuie elaborate în conformitate cu legislația în vigoare privind gestionarea situațiilor de urgență și urmează să fie integrate sub numele de planurile operative de intervenție.

Planul național pentru prevenirea, protecția și atenuarea efectelor inundațiilor, ca parte integrantă a Planului Național de Management pentru cota românească din bazinul hidrografic al Dunării reprezintă o parte foarte importantă din implementarea Directivei 60/2007/CE privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații.

Master Planul României pe termen scurt, mediu și lung privind Transporturile (versiunea finala februarie 2015)

Master Planul identifica proiectele și politicile care răspund cel mai bine nevoilor de transport din România în următorii 5-15 ani, pentru toate mijloacele de transport, oferind o bază analitică solidă pentru selectarea unor astfel de politici și proiecte.

Master Planul include:

- proiectele din Programul Operațional Infrastructura Mare 2014 - 2020 – prioritate imediată
- proiectele majore de importanță națională
- lucrări Majore de Întreținere și Programe de Reparații Capitale, Proiecte Auxiliare la cele de mai sus
- modernizări (de exemplu, noi cai de rulare, sisteme de control și de informare a pasagerilor)
- proiecte de reabilitare la scară mare și

- politici naționale (ex. reforma căilor ferate)

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR 2014-2020) (revizuit în versiune finală iulie 2014)

Programul este conceput pentru a sprijini dezvoltarea rurală în România în perioada 2014-2020.

RDP 2014-2020 va aborda următoarele obiective strategice:

- creșterea durabilității, modernizarea și restructurarea exploatărilor agricole, în special cele de dimensiuni mici și mijlocii, de întinerire a generației agricultorilor, dezvoltarea sectorului de procesare, consolidarea poziției pe piață a agricultorilor;
- managementul durabil al resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- diversificarea activităților economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor în vederea îmbunătățirii calitatii vieții în zonele rurale.

Aceste priorități sunt corelate cu obiectivele strategice definite la nivel național, Politica Agricolă Comună și Strategia Europeană 2020.

Alte documente de politici relevante pentru acest program în care sunt integrate anumite obiective tematice ale programului:

- *Strategia de dezvoltare a surselor regenerabile de energie, aprobată prin Hotărârea Guvernului Român nr. 1535/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr 8 / 7.01.2004. Infrastructura Mare Programul Operațional 2014-2020 (România), versiunea finală noiembrie 2014*
- *Programul Operațional de Infrastructură Mare 2014-2020 (România) versiunea finală noiembrie 2014*
- *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Ecoturismului (România)*
- *Planurile de management pentru **Parcul Natural Lunca Mureșului și al Parcului Natural Apuseni.***

1.6.2 Strategii naționale, Programe și Planuri în Ungaria

Programul Național de Mediu al Ungariei (Nemzeti Környezetvédelmi Program) (versiune finală noiembrie 2013)

Al 4-lea Program Național de Mediu (2014-2019) are ca obiectiv global să contribuie la susținerea condițiilor de mediu ale dezvoltării durabile.

Programul definește trei obiective strategice:

- Îmbunătățirea calității vieții și a condițiilor de mediu privind sănătatea umana
- Protecția valorilor și resurselor naturale și utilizarea durabilă a acestora
- Îmbunătățirea economisirii resurselor și a eficienței ecologizând economia

Îmbunătățirea calității vieții și a condițiilor de mediu privind sănătatea umana

Obiectivul este asigurarea condițiilor de mediu directe pentru o calitate bună a vieții și o viață sănătoasă. Acestea sunt următoarele: îmbunătățirea condițiilor de mediu privind sănătatea, nivel ridicat al infrastructurii de mediu, proporții adecvate, calitate și conformitate ale elementelor construite și naturale ale așezărilor și ale locuitorilor acestora.

Protecția valorilor naturale, resurselor și utilizarea durabilă a acestora

Obiectivul este protejarea resurselor naturale strategice, a valorilor și a ecosistemelor naturale, conservarea funcționării ecosistemelor, precum și stoparea reducerii biodiversității.

Îmbunătățirea economisirii resurselor și a eficienței, ecologizând economia

Obiectivul este stabilirea metodelor de economisire a resurselor naturale, luând în considerare în mod susținut prevenirea poluării și capacitatea de reînnoire și de regenerare a lor. Producția durabilă economisește resurse (inclusiv utilizarea de materii prime, apă, pământ, sol și energie, planificarea reutilizării și creșterea durabilității, închiderea ciclurilor de viață a materialelor), scade efectele nocive asupra mediului (reducerea emisiilor și a deșeurilor; utilizarea susținută a resurselor regenerabile) și duce la creșterea valorii produselor și serviciilor pentru consumatori.

Îmbunătățirea siguranței mediului se referă la cele trei obiective menționate mai sus.

Luând în considerare aspectele legate de securitatea vieții și a bunurilor, îmbunătățirea nivelului de siguranță a mediului include prognoza și reducerea pagubelor provocate de fenomene naturale extreme și de catastrofe (de exemplu, inundații, furtuni), de asemenea prevenirea și reducerea daunelor rezultate din accidente industriale și din catastrofe de origine tehnologică (de exemplu, accidente chimice).

Consolidarea conștientizării mediului în societate este un obiectiv orizontal al celui de-al patrulea Program Național de Mediu.

Având în vedere acest lucru, se poate stabili că, în plus față de factorii menționați mai sus, tipurile de producție, obiceiurile de consum și stilul de viață al populației, toate servesc pe termen lung la prosperitatea societății.

1.6.3 Programul Transnațional Dunărea²⁶

În conformitate cu Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării (COM (2010) 715 final, Bruxelles, 8.12.2010), regiunea Dunării se confruntă cu provocări majore și oportunități în domeniul mobilității, energiei, mediului, riscurilor speciale, incertitudinilor socio-economice, securității, ș.a.m.d.. Relevanța din punct de vedere al mediului a Programului Transnațional Dunărea:

- **Mobilitate:** fluviul Dunărea este el însuși un important coridor „TEN-T”. Cu toate acestea, este utilizat mult sub capacitatea sa maximă. Marfa transportată pe Dunăre reprezintă doar 10%-20% față de cea de pe Rin. Deoarece transportul pe căile navigabile interioare are beneficii importante privind mediul și eficiența, potențialul său trebuie să fie exploatat în mod continuu. Sunt necesare în special o mai mare multimodalitate, o interconectare mai bună cu alte bazine hidrografice, modernizarea și extinderea infrastructurii în nodurile de transport cum ar fi porturile interioare.

Oportunități: legăturile de transport și comercializare existente trebuie dezvoltate.

- **Energie:** prețurile sunt mari în regiune în termeni relativi. Piețele fragmentate duc la costuri mai mari și concurență redusă. Bazarea pe prea puțini furnizori externi mărește vulnerabilitatea, marturie fiind crizele periodice din timpul iernii. O mai mare diversitate a aprovizionării prin interconexiuni și piețe regionale autentice va crește securitatea energetică. Eficiență îmbunătățită, inclusiv economisirea de energie și mai multe surse regenerabile de energie sunt cruciale.

Oportunități: diversitatea culturală, etică și naturală are nevoie de o ofertă turistică modernă, și de infrastructură.

²⁶ O strategie care să impulsioneze dezvoltarea Regiunii Dunării a fost propusă de către Comisia Europeană la 8 decembrie 2010 (Commission Communication - EU Strategy for the Danube Region). Statele Membre States au adoptat Strategia UE pt Regiunea Dunării la Consiliul Afacerilor Generale din 13 aprilie 2011 (Council Conclusions).

- **Mediu:** regiunea Dunării este un bazin hidrologic internațional important și un coridor ecologic. Acest lucru necesită o abordare regională pentru conservarea naturii, amenajarea teritoriului și gospodărirea apelor. Poluarea nu respectă granițele naționale. Probleme majore, cum ar fi canalizare netratată și îngrășămintele precum și alunecările de teren fac din Dunăre un spațiu extrem de poluat. Impactul asupra mediului al căilor de transport, dezvoltărilor turistice sau al noilor instalații producătoare de energie trebuie să fie și ele luate în considerare.

Oportunități: fauna și flora excepționale, resursele de apă prețioase și relieful remarcabil trebuie conservate și restaurate în mod susținut.

- **Riscuri:** inundații majore, seceta și poluarea industrială sunt prea dese. Prevenirea, pregătirea și reacția eficientă, au nevoie de un grad înalt de cooperare și de schimb de informații.

Oportunități: sursele regenerabile de energie pot fi exploatate mai mult, fie că sunt: apa, biomasa, vântul sau energia termică, printr-o gestionare mai bună a energiei, modernizarea clădirilor și a logisticii. Aceste acțiuni ar favoriza tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon.

- **Nivel socio-economic:** regiunea are mari diferențe/inegalități. Conține unele dintre regiunile cele mai de succes, dar și cele mai sărace din UE. În special, legăturile și cooperarea sunt adesea absente, atât pe plan financiar, cât și instituțional. Întreprinderile nu exploatează suficient dimensiunea internațională a marketingului, inovării sau cercetării.

Misiunea principală a programelor teritoriale ale Uniunii Europene este contribuția la reușita Strategiei UE 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, îmbunătățirea și consolidarea coeziunii teritoriale, economice și sociale, precum și contribuția la integrarea teritorială.

1.6.4 UE 2020

Programul de cooperare consolidează obiectivele Europa 2020. Programul de cooperare contribuie la dezvoltarea durabilă, are scopul de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră și de a crește cota de energie regenerabilă folosită. Următoarele obiective tematice și priorități de investiții contribuie la schimbările climatice și la obiectivele de dezvoltare durabilă în domeniul energiei ale UE până în 2020.

Obiective UE 2020	Obiective tematice și priorități de investiții
Reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră față de nivelul din 1990 (sau chiar cu 30%, dacă permit condițiile) în UE	OT7 AP2 OS7/b și OS7/c OT6 AP1 OS6/b, OT6 AP1 OS6/c și OT8 AP3 OS8/b OT5 AP5 OS5/b
Creșterea cu 20% a ponderii consumului de energie din surse regenerabile în UE	OT7 AP2 OS7/c
Îmbunătățirea cu 20% a eficienței energetice în UE	OT7 AP2 OS7/c

2 Aspecte relevante ale situației ecologice și evoluția sa probabilă fără punerea în aplicare a planului sau programului

2.1 Biodiversitate, flora, fauna, NATURA 2000

Informațiile din acest subcapitol sunt bazate pe surse de date din Agenția Europeană de Mediu, Biroul Statistic Central din Ungaria, Recenzie Statistică Nov. 2013, Condițiile de Mediu ale Ungariei 2013, Raportul Situației de Mediu a Ungariei 2013, Sistem de Informații despre Conservarea Naturii (Természeti Információs rendszer), Raport Anual despre Starea Mediului în Județul Satu-Mare 2013 (apmsm.anpm.ro), Raport Anual despre Starea Mediului în Județul Bihor 2013 (apmbh.anpm.ro), Raport Anual despre Starea Mediului în Județul Arad 2013 (apmar.anpm.ro), Raport Anual despre Starea Mediului în Județul Timiș 2013 (apmtm.anpm.ro), Raport Anual despre Starea Mediului în 2012 (www.anpm.ro), Sumar despre Calitatea Apei în 2013 (www.rowater.ro/List/Sint)

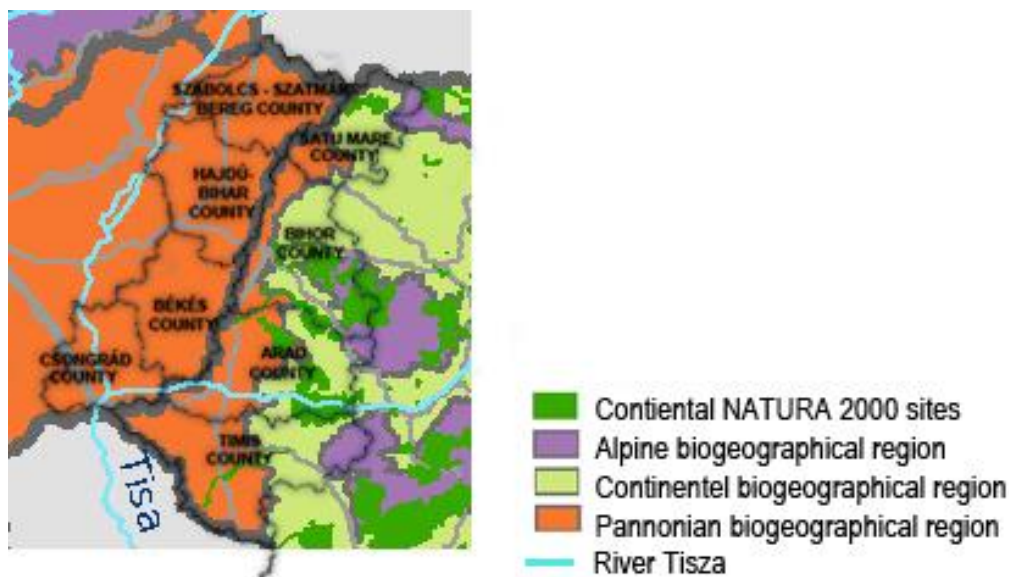
Relevanța factorului de mediu:

Factorul de mediu este legat de

- măsuri privind conservarea diversității habitatelor naturale, protejarea speciilor de plante și animale aflate pe cale de dispariție, resursele naturale, rețelele ecologice în cadrul regiunilor biogeografice, Natura 2000 și diversitatea biosferei.
- protecția ecosistemelor, luând mai exact luarea în considerare a principiului dezvoltării sustenabile în administrarea resurselor naturale.

Starea actuală a mediului:

Flora și fauna au caracteristici specifice și diverse, în funcție de climă și peisaj. Harta de mai jos reprezintă regiunile biogeografice din aria eligibilă.

Harta 2 - Regiunile Biogeografice din aria eligibilă a Programului Interreg V-A România-Ungaria

Legenda

 Situri Continentale NATURA 2000

- Regiunea Alpină Biogeografică
- Regiunea Continentală Biogeografică
- Regiunea Panonică Biogeografică
- Râul Tisa

2.1.1 Flora și fauna

Ungaria

Județele din aria eligibilă din Ungaria au caracteristici similare. Vegetația naturală din Ungaria și din aria eligibilă s-a adaptat la climatul zonei. Ungaria este localizată în zona temperată. În ceea ce privește distanța față de mare, Ungaria este situată între Oceanul Atlantic și continentele Eurasiatice. Prin urmare, Ungaria are o climă continentală, iar climatul maritim și mediteranean influențează de asemenea vegetația naturală, care este variată.²⁷ Ungaria are o climă continentală; prin urmare, și zona de pășuni din estul Europei este reprezentată. Aria eligibilă are un climat continental moderat, care este caracteristic întregii Marii Câmpii Ungare unde efectele climei continentale sunt dominante, dar unde se manifestă din când în când și efectele climei mediteraneene și oceanice. Pădurile de foioase tipice peisajelor pacifice și plantele mereu verzi tipice în zonele mediteraneene, sunt de asemenea prezente. Vegetația naturală inițială din Ungaria este pădurea și silvo-stepa. Vegetația mlăștinoasă și mlaștinile sunt reprezentate în apa stagnantă din bălți și mlaștini. Vegetația naturală inițială s-a schimbat radical sau a dispărut în cele mai multe părți ale țării, ca urmare a utilizării terenurilor în scop agricol. Vegetația naturală a fost înlocuită de vegetația cultivată.

Astăzi, cerealele, porumbul și sfecla de zahăr cresc pe stepa de pășune originală, iar agricultura s-a extins și peste zonele de pădure. Marea Câmpie Ungară prezintă vegetație naturală de silvostepă. De-a lungul timpului, vegetația a ajuns acum la starea de stepă de pășune. Astăzi, pășunile au supraviețuit doar pe zone restrânte, cum ar fi Hortobágy și Bugac. Ambele zone se află sub protecția parcurilor naționale.

Pădurile din Ungaria: în urmă cu mai bine de cinci sute de ani, zona Ungariei inclusiv județele eligibile erau acoperite de păduri. De atunci aria împădurită a fost micșorată de păstori pentru a avea mai multe fânețe și pajiști pentru pășunat, dar au fost pe deplin defrișate de fermierii producători de cereale. Industria feroviară și cea de construcții au utilizat atât de mult lemn, încât până la mijlocul secolului trecut zona împădurită a scăzut cu 12%. Datorită noilor plantații din ziua de azi, rata de împădurire a zonei a crescut cu 7,8% între 2000 și 2012, de la 2,056,000 la 2,204,000 hectare; cu toate acestea, distribuția teritorială a pădurilor este inegală în țară. Pe Marea Câmpie Ungară rata de împădurire este sub media națională, cea mai mică fiind în județul Békés (2,5%). Cea mai mare fond forestier este situat în județul Szabolcs-Szatmár din aria eligibilă, reprezentând 128,807 hectare de păduri, urmat de Hajdú-Bihar (73,130 ha), Csongrád (39,731 ha) și Békés (28,237 ha). În general, proprietatea de stat asupra pădurilor predomină, în special în Békés și Csongrád (60 și respectiv 50%)²⁸.

Aproximativ 3.000 de specii de plante sunt prezente în Ungaria, dintre acestea 733 sunt protejate și 87 sunt special protejate. Cele mai multe dintre speciile de animale care trăiesc în Ungaria sunt insecte; numărul total de specii de animale este de aproximativ 43.000, din care 40.000 sunt insecte. Există o mulțime de specii de animale și plante în aria eligibilă; mai multe specii de animale, plante, fungi și licheni sunt protejate de lege. Există specii de plante

²⁷ <http://www.meteoline.hu/?m=602>

²⁸ Sursa: Biroul Statistic Central din Ungaria, Recenzie Statistică Nov. 2013

protejate în parcurile naționale, în zonele de conservare a naturii și în rezervațiile forestiere. Din cauza schimbărilor mediului, unele specii de animale au devenit extinse aici (ex. castorul, ursul, lupul), iar în cazul altor specii, numărul lor s-a diminuat. Totuși, unele specii cum ar fi castorul, au fost reintroduse cu succes²⁹.

Cele mai importante specii de floră și faună aparținând județelor din Ungaria sunt următoarele:

Județul Csongrád³⁰³¹:

Viața pe Marea Câmpie Ungară (Alfold) este susținută în principal de său râu principal, Tisa. Împrejurimile râului formează un habitat adecvat pentru speciile locale rare.

Plantațiile de rasinoase situate de-a lungul malurilor Tisei ne amintesc de pădurile solide vechi, unde viața de vie se înfășoară în jurul trunchiului de copac, unde vegetația deasă persistă pe poieni și pe terenurile mlastinoase. Acest habitat este ideal pentru speciile de animale care preferă să se ascundă. Gândacii de frunze domină etajul superior (coroanele de copaci) și nivelul mediu al pădurii (tufișurile). Acestea includ insecte din familia viespilor, și o gamă largă de fluturi frumoși. Plantațiile de salcie situate pe partea inferioară a Tisei ascund Apatura m. metis – o specie de fluturi care se găsesc în Ungaria și care își schimbă culoarea. În afară de prezența sa în această zonă restrânsă, această specie protejată de fluturi mai poate fi găsită doar în estul Asiei.

Deasupra zăvoaielor, cerul este străbătut de păsări grațioase. Cea mai dominantă este Ardea cinerea – bătlanul albastru, dar abundă și alte specii de bătlan. Păsările de pradă, care își stabilesc cuiburile în pădurile mai dese, includ specii de șoimi unici, care sunt oferă un spectacol minunat pentru observator. Pendulinus Remiz își amplasează cuibul rotund pe sălciile de țarm.

Plantațiile de copaci cu lemn de esență tare de pe maluri, aflate din păcate în scădere cu trecerea anilor, servesc drept habitat pentru speciile care nu apar în alte părți ale câmpiei. Subarbuștii lor ascund melci: Laciniaria plicata, Bradybaena fruticum, precum și multe alte specii rare. Particularitățile includ specia protejată rară, micul Parnassius Mnemosyne – fluturele Apollo, iar Zerynthia Polyxena, a cărei larvă se dezvoltă numai pe tulpinile unei plante otrăvitoare. Grupurile unice de faună ale păsărilor de dumbravă includ Picus canus - ciocănițoarea cu cap gri și Columba oenas, ambele specii având cuiburi în cavitățile de trunchiuri de copaci.

Palingenia longicauda - muscă efemeră de Tisa este cea mai mare specie de muscă efemeră din Europa. Muștele efemere de Tisa sunt insecte acvatice care aparțin ordinului Ephemeroptera. De obicei, toate muștele efemere de Tisa se maturează dintr-o dată, și numai în intervalul de aproximativ o săptămână, în mijlocul lunii iunie. Muștele efemere sunt animale sensibile la poluare, astfel dacă acestea sunt în apă sau în jurul apei, aceasta ar trebui să fie de o calitate bună. Pe langa faptul că muștele efemere sunt indicatori de mediu, sunt, de asemenea, un aliment preferat pentru mulți pești, și prin urmare, o momeală favorită folosită de pescari. Muștele efemere au statut de specie protejată. Conform legii, speciile de muște efemere nu pot fi colectate, nici vii, nici moarte.

Flora distinctă și valoroasă a județului include Limonium gmelini, Ranunculus acris, Trapa natans – castanul de apă, Tripolium pannonicum, Aster Aster, Iris sanguinea - irisul siberian, Gentiana pneumonanthe - gențiana de mlaștină și Gladiolus palustris – gladiola de mlaștină.

Cele mai importante cuiburi de păsări la sol sunt Charadrius alexandrinus - fluierar de zăvoaie, Recurvirostra avosetta, Himantopus himantopus, Podiceps nigricollis - corcodelul

²⁹ Sursa: Raportul Situației de Mediu a Ungariei 2013

³⁰ Sursa: [http://www.csongrad-](http://www.csongrad-megye.hu/portal/index.php?option=com_content&task=view&id=49&Itemid=1&showall=1)

[megye.hu/portal/index.php?option=com_content&task=view&id=49&Itemid=1&showall=1](http://www.csongrad-megye.hu/portal/index.php?option=com_content&task=view&id=49&Itemid=1&showall=1)

³¹ Sursa: www.puszta.com

negru cu gât, Ardea purpurea - starcul roșu, Egretta garzetta - mica egretă, Planalea leucordia – lopătarul eurasiatic, Falco vespertinus – vânturelul de seară și Coracias garrulous.

Județul Békés³²³³:

Fauna din regiunea Crișului (Körös) se aseamănă foarte mult cea din Hortobágy, deși imediată apropiere a muntilor alcătuiește un microclimat unic. Stejarul comun și frasinul comun domină pădurile. Melci abundă, în ceea ce privește numărul, cât și în ceea ce privește varietatea speciilor. Cele mai multe păsări din zonă își au cuiburile în rădăcinile copacilor: Picus viridis și Picus canus – ciocănitoarea cu cap verde și ciocănitoarea cu cap gri, Dryocopus martius - ciocănitoarea neagră și Jynx torquilla.

O atenție deosebită ar trebui să se acorde următoarelor specii: Adonis transsylvanica – Transsylvanian Adonis, Salvia nutans, Hygromia kovacs – dropia, Himantopus himantopus, Recurvirostra avosetta, Tringa totanus puricarița, Limosa limosa, Glareola pratincola, Ciconia cinonia – barza albă, Falco cherrug – șoimul dunărean, Aquila heliaca – vulturul imperial estic, Falco vespertinus – vânturelul de seară, Egretta garzetta – mica egretă și Planalea leucordia – lopătarul eurasiatic.

Județul Hajdú-Bihar și Județul Szabolcs-Szatmár-Bereg tratate împreună deoarece teritoriul Parcului Național Hortobágy este cuprins în ambele³⁴³⁵:

Apele primordiale au format zona cea mai caracteristică a Marii Câmpii Ungare. Parcul Național Hortobágy, o parte din Marea Câmpie Ungară (Alfold), a fost desemnat ca un parc național în anul 1973 (primul din Ungaria), și a fost ales dintre site-urile World Heritage în 1999. Parcul Național Hortobágy este cea mai mare arie protejată din Ungaria, și cea mai mare zonă de pășuni semi-naturale din Europa (mai multe informații în Capitolul 2.1.2.2.). Parcul Național Hortobágy este o stepă, o câmpie cu pășuni, cu bovine sure din Ungaria, oi Racka, bivoli de apă și cai întreținuți de păstori. Acest parc oferă un habitat pentru diverse specii.

Bovinele sure din Ungaria și oile Racka cu lână lungă sunt considerate comori ale țării. Tradiția creșterii bovinelor în Ungaria pot fi găsită în istorie în urmă cu multe mii de ani. Acest lucru este atestat de mai mult de 50 de cuvinte vechi care se referă la acest domeniu de activitate. Bos taurus primigenius podolica – bovinele sure din Ungaria este strâns legată de speciile de bovine podoliene. Carnea de bovine sure este cunoscută ca fiind excelentă. Acestea sunt cele mai rezistente animale. Ele nu au fost niciodată stagnante și au trăit pe pășuni deschise tot timpul anului, mâncând iarbă și stuf în timpul verii și vegetație de sub zăpadă în timpul iernii. În regiunea Kiskunság, creșterea de turme de bovine a rămas o tradiție de până la începutul secolului XX. Astăzi, bovinele sunt pășunate peste pajiștile Parcurilor Naționale toată perioada anului, fiind parte integrantă din peisajul Puszta. Efectivele de bovine sure sunt esențiale pentru întreținerea a pajiștilor protejate.

Părul lung, ondulat și coarnele spiralate fac aceste oi unice în lume. Ea este foarte adaptabilă, și poate trăi practic pe orice tip de pășune. Este crescută pentru lâna sa, carnea, și lapte abundent. În anii 1950 oile cu lână lungă au fost împușinate, numărul lor a fost diminuat, și au devenit curând o specie pe cale de dispariție. Din fericire, avantajele sale au fost reconsiderate, iar eforturile profesionale - în special în zona Hortobágy - a dus la o creștere constantă a numărului lor.

Rezervația naturală Hortobágy conține diferite habitate. Vegetația rară din zonele mlăștinoase atrage coșai și lăcuste, care se potrivesc în mediului de tip deșert. Mlastina nu

³² Sursa: http://www.bekesmegye.hu/adat/dokumentumtar/hu2074_tajekoztato-2011.pdf

³³ Sursa: www.puszta.com

³⁴ <http://www.hnp.hu/hu/szervezeti-egyseg/termesztvedelem/oldal/>

³⁵ Sursa: www.puszta.com

este numai loc de rezidență pentru diferite păsări locale, dar servește și ca un loc important pentru poposire în cazul păsărilor migratoare, care se pot odihni pentru o vreme. Când primăvara încălzește aerul, algele acoperă suprafețele de apă statatoare, oferind o bază excelentă pentru construirea de cuiburi. Corcodelul cu gât roșu (*Podiceps griseigena*) cuibărește pe frunzele nufăr, înconjurat de suprafața de apă.

Ridibundus Larus - pescărușul cu cap negru locuiește în colonii cu familia de chire și grebele negru cu gât. Pescărușii fac un zgomot mare cu strigătele lor puternice și comportamentul belicos, astfel că răpitorii nu îndrăznesc să se apropie. Alte păsări, cum ar fi *Chlidonias nigra* – chira neagră și *Chlidonias hybrida* - chira cu mustăți vrea să profite de acest lucru, și să-și construiască cuiburile aproape de ei. Anser anser, *Casmerodius Albus* - egreta mare și *Ardea purpurea* - stârcul roșu își fac cuibul în stuf, împreună cu *Botaurus stellaris*, care dispare în împrejurimile sale, dar face un strigăt răsunător. Cu toate acestea, vizitatorul atent o poate auzi cântând la fel de bine, împreună cu alte sunete. Cel mai frumos cânt de pasăre din zona de stuf este cel al *Panurus biarmicus*. De asemenea un sunet destul de plăcut, dar nu de pasăre cântătoare, este cel al *Asio flammeus*, vânător de pajiștile și mlastina. *Acrocephalus pallidus* este în scădere în Europa, dar apare aici în număr din ce în ce mai mare. În timpul primăverii și perioada de migrație toamna, de găștele sălbatice ornamentează cerul cu forme de V, așa cum zboară cu miile deasupra zonei.

Luncile cu stejari de mlaștină din Hortobágy sunt mai puțin cunoscute pentru vizitatori, cu toate că fauna lor prezintă o mare varietate de specii. Aceste zone erau inundate de râu destul de des. Unic în zonă este *Dysdera hungarica* - păianjen dysdera maghiară. Diverse rasa de gândaci, *Trichoforus pallidus*, de exemplu, locuiesc în copaci de stejar vechi, ca hrana lor larvele pe trunchiuri permanente moarte sau ramuri groase. *Lymantria dispar* - țigan molia se află în abundență în unele părți ale pădurii lacul pentru pescuit Ohat, devastatoare giulgiul. Un film maghiar prezentat acest domeniu ca "pădurea de vânturelului de Falcon", dar aceasta frumoasa cursa pasăre este în scădere de la pustiirea de așezări cioara. Cu toate acestea, spectator contemplativ poate observa zborul de Șoimii, Merlins, Buzzards, și - în zilele de iarnă - vor Eagles codalb. Mamifere rezidente includ jderul de fag, viezurele eurasiatică, iar mouse-ul recoltare mici.

Aceste zone erau acoperite destul de des de râul inundat. Unic în zonă este păianjenul *Dysdera hungarica*. Specii diferite de gândaci, de exemplu *Trichoforus pallidus*, trăiește în stejari bătrâni, larvele lor hrănindu-se de pe ramuri groase verzi sau uscate moarte. *Lymantria dispar* - se găsește în abundență în pădurea Ohat, devastând materialul foliar. Un film maghiar a prezentat această zonă ca "pădurea vânturelului de seară", dar aceasta frumoasa pasăre de cursă este în scădere de la distrugerea așezărilor de ciori. Cu toate acestea, spectatorul contemplativ poate observa zborul șoimilor, șoimilor de iarnă și al șorecarului comun, și - în zilele de iarnă codalbii. Mamifere rezidente includ jderul de fag, viezurele eurasiatic și șoarecele pitic.

În câmpiile Nagyunsag and Hajdusag de loess se găsesc habitate unice. De asemenea, pe pământ se găsesc lăcuste, greieri și diverse tipuri de molii. Păsări cântătoare bucură auzul. Ciocârlița și presura sură se amestecă cu speciile care au cuibul pe pământ, cum ar fi de prepelița și potârnichea. Loess-ul este locul preferat de cuibărit pentru *Otis tarda* - dropia. Specii de rozătoare tipice includ hamster și *Spermophilus citellus* - popandăul. Cârtițele, odată abundente în zonă, sunt destul de rare astăzi.

Cele mai importante specii floră din județele: *Marsilea quadrifolia*, *Heliotropium supinum*, *Verbena supina*, *Elatine hexandra*, și *Rumex stenophyllus*, *Scilla drunensis*, *Doronicum hungaricum*, *Aster linosyris*, *Rumex stenophyllus*, *Peucedanum officinale*. *Calamagrostis canescens* or *Veratrum album* sau de asemenea prezente aici. Două specii aparțin Cărții roșii IUCN, *Centaurea sadleriana* și *Plantago schwarzenbergiana*.

Cele mai cercetate specii animale sunt cele din avifaună; speciile cele mai importante sunt *Ciconia nigra* – ciora neagră, *Ciconia ciconia* - barza albă, *Crex crex* - cristel de câmp, *Coracias garrulus* - dumbrăveanca, *Tyto alba* – striga și *Circus pygargus* – eretele sur.

România

Trei din cele 5 regiuni³⁶ biogeografice - panonică, alpină și continentală - sunt reprezentate pe teritoriul eligibil al programului.

Timis County:

În Județul Timiș³⁷, influențele climatului oceanic, și diferențele climatice dintre câmpiile joase și peisajul de munte impuse de altitudinea peisajului, au determinat apariția unui mare număr de habitate. Un alt factor care a cauzat o mare varietate de habitate este reprezentat de compoziția chimică a rocilor în substrat (sol, subsol).

La nivelul județului Timiș, vegetația naturală se caracterizează prin prezența pe scară restrânsă a plantelor de silvostepă precum și printr-o frecvență ridicată a speciilor hidro și higrofile în câmpiile joase și în luncile cu exces de umiditate. Partea estică a județului, ocupată de masivul Poiana Ruscă, este acoperită, din punct de vedere al vegetației forestiere cu păduri de gorun, păduri de fag, în amestec cu carpen, iar pe pantele superioare ale muntelui păduri de molid, în amestec cu brad, sporadic se întâlnesc și exemplare de pin. Județul Timiș este locația ultimei mlaștini arhaice în partea de vest a țării – Rezervația Satchinez Marhes, care a permis conservarea speciilor de păsări sălbatică, protejate de legislația europeană și națională. Rezervația conține o colonie mixtă unde printre speciile protejate se întâlnesc: *Ardea purpurea* - băltanul roșu, *Ardeola ralloides* - stârcul galben, *Nycticorax nycticorax* – băltanul de noapte, *Botaurus stellaris* - marele băltan de stuf, *Ixobrychus minutus*- micul băltan de stuf, *Egretta alba* - marea egretă, *Egretta garzetta*- mica egretă.

În Județul Timiș, au fost identificate habitatele de interes comunitar și descrise în formularele standard ale siturilor Natura 2000 după cum urmează: habitate de apă proaspătă, habitate de fânețe și comunități cu fân semi-natural, habitate de fânețe mezofile, habitate de stepă continentală halofilă și gipsofilă, habitate comune pădurilor de foioase din zona temperată, habitate comune pădurilor de foioase din zona mediteraneană și habitate comune arbuștilor din zona temperată, habitate de fânețe și habitate Pannonice și ponto-sarmatice de mlaștini sărățurate, habitate Balcano-Pannonice de păduri de cer și gorun, habitate de stepă cu fâneță sub-panonică.

Also, in Timiș County au fost identificate următoarele tipuri de habitat de interes național (care corespund cu siturile Natura 2000 descrise sau a căror prezență a fost menționată în "Habitat din Romania" de Doniță et al., 2005): habitate corespunzătoare habitatelor de mlaștini, stepe tufărișuri și păduri halofile, habitate de ape stătătoare dulcicole, habitat de ape stătătoare saline și salmastre, habitate de lande și tufărișuri temperate, habitate de pajiști umede și comunități de ierburi înalte (buruienișuri), habitat de pajiști mezofile, habitate de păduri temperate de foioase cu frunze căzătoare, habitate de păduri și tufărișuri de luncă și de mlaștini și habitate caracteristice vegetației de margini de ape.

³⁶ Sursa: Raport Național despre Starea Mediului în România.

³⁷ Sursa: Raportul Anual despre Starea Mediului din Județul Timiș 2013, pagina 5 (punctul 1.1.2 Climat); pagina 90, ultimul alineat (punctul 5.1.1 Starea biodiversității locale.) apmtm.anpm.ro/ Raport despre Starea Mediului în România / Rapoarte anuale și Raportul național privind Starea Mediului în 2012, respectiv în 2013 / Capitolul 5, Protecția naturii și a biodiversității - pagina 127, respectiv 129 pagina, www.anpm.ro/ Raport despre Starea Mediului în România / Rapoarte anuale

În Județul Timiș putem găsi un număr de specii de floră și faună caracteristice platourilor, depresiunilor băltoase, zonelor de pădure, câmpiilor. Printre speciile de floră identificate și de importanță ecologică pot fi menționate următoarele: *Ophioglossum vulgatum* - limba șarpelui, *Pteridium aquilinum* - feriga de câmpie, *Asplenium ruta-muraria* - rugina câmpului, *Dryopteris filix-mas* – feriga, *Salvinia natans* - feriga plutitoare, *Alnus glutinosa* - anin negru, *Quercus cerris* - stejar turcesc etc. Printre speciile de floră de interes național pentru care au fost declarate rezervațiile botanice din județ sunt: *Fritillaria meleagris* – bibilica sau laleaua pestriță, *Narcissus poeticus* ssp. *stellaris* – narcisa, *Stipa capillata* – colilia și *Agropyron cristatum* – pirul crestă. Speciile de plante de interes comunitar sunt: *Salvinia natans* - feriga plutitoare și *Trapa natans* - colțul-babei. Aceste specii au fost identificate în zona protejată a Mlaștinilor Satchinez.

Avifauna județului Timiș este reprezentată de multe specii, printre care: *Ardea cinerea* - stârc cenușiu, *Ardeola ralloides* – stârc galben, *Nycticorax nycticorax* – stârc de noapte, *Botaurus stellaris* – buhai de baltă, *Ardea purpurea* – stârc roșu, *Ixobrychus minutus* – stârc pitic, *Egretta garzetta* – egretă mică, *Ardea purpurea* – stârc roșu etc. Ihtiofauna județului Timiș este reprezentată de speciile: *Aspius aspius* (avat), *Zingel zingel* (pietrar), *Gymnocephalus baloni* (ghiborț de râu), *Gobio albipinnatus* (porcușor de nisip), *Rhodeus sericeus amarus* (boare), *Misgurnus fossilis* (țipar), *Sabajewia aurata* (dunariță), *Cobitis taenia* (zvârlugă), *Zingel streber* (fusar), *Gobio Kessleri* (petroc). Printre speciile de amfibieni și reptile: *Bombina bombina* (buhaiul de baltă cu burta roșie), *Emys orbicularis* (broasca țestoasă de apă), *Salamandra salamandra* (salamandra), *Triturus dobrogicus* (tritonul dobrogean). Specii de nevertebrate: *Carabus hungaricus*, *Lycaena dispar*, *Gortyna borellii lunata*, *Arytrura musculus*. Specii strict protejate în prezent în județul Timiș: *Lynx lynx* - linxul, *Ursus arctor* - ursul brun, *Lupus canis* - lupul și *Felis silvestris* - pisica sălbatică.

Județul Arad:

Caracteristicile geologice, pedologice, hidrologice și climatice ale Județului Arad³⁸ determină particularitățile floristice și faunistice. The flora județului se încadrează în Provincia Est-Carpatică, Districtul Codru-Zărand-Trascău și Ținutului Câmpiei de Vest.

Predomină formațiunile zonale de silvostepă (asociate, pe suprafețe mici, chiar de stepă și forestiere), formațiunile azonale de luncă și prin vegetația antropică; 44% din teritoriul județului este ocupat de o vegetație naturală propriu-zisă, sau foarte puțin transformată (aici se include fondul forestier, pășunile și fânețele), restul 56% fiind înlocuită cu vegetație de cultură. Vegetația forestieră, (26% din suprafața județului) ocupă suprafețe mari în zona montană și în dealurile piemontane. Vegetația de silvostepă, din extremitatea vestică a Câmpiei Aradului se caracterizează prin predominarea formațiunilor ierboase, întâlnindu-se rar pâlcuri de vegetație lemnoasă. Pajiștile stepice ruderalizate, xerofile, mezofile de sărături și cele stepizate s-au restrâns în urma extinderii suprafețelor arabile. Vegetația azonală de luncă, cu caracter hidrofil și mezofil este alcătuită dintr-o serie de specii ierboase și lemnoase caracteristice (sălcii, plop, anin). Pe unele suprafețe lacustre cresc nufărul alb și galben.

Se recunosc următoarele grupe de formațiuni: cărpнето-făgete, goruneto-cărpinete (care împreună ocupă cele mai mari suprafețe forestiere), gorunete cu horști, goruneto-cerete, gârnițeto-cerete, goruneto-făgete, precum și asociații de pajiști secundare care vegetează pe locul fostelor păduri defrișate.

În concordanță cu Directiva Europeană Directives Asperulo – au fost identificate păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum; păduri subatlantice și medioeuropene de stejar sau stejar cu carpen din Carpinion betuli, păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (Alno Padion, Alnio incane, Silicion albae), păduri de fag de tip Luzulo- Fagetum, lacuri eutrofe

³⁸ Sursa: Raport Anual despre Starea Mediului în Județul Arad 2013

naturale cu vegetație tip Magnopotamion sau Hydrocharition, zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba*, etc. Specii din flora sălbatică, de importanță internațională, conform Directivei Habitare 92/43/CEE și Directivei Păsări 79/403/CEE, identificate în județul Arad sunt: *Cirsium brachycephalum*, *Galanthus nivalis*, *Lindernia procumbens*, *Salvinia natans*, *Trapa natans*. Fauna, se încadrează în Subregiunea Euro-Siberiană, Subprovincia Carpatică, întâlnindu-se grupări faunistice specifice stepei și silvostepii, pădurilor sub xerofile de cer și gărniță, pădurilor mezofile în care predomină gorunul, a celor de fag, precum și zonelor acvatice. Astfel, fauna județului aparține unor asociații specifice marilor trepte ale reliefului care se repartizează geografic stabilind o legătură directă cu principalele etaje de vegetație. Ihtiofauna, din zona sectoarelor de câmpie specifică râurilor mari, cuprinde zonele mreii și ale crapului, iar în cazul râurilor mici este caracterizată prin zona cleanului și a bibanului. În zona de stepă și de silvostepă, se remarcă prezența rozătoarelor, dintre păsări dropia și prepelița, în pădurile sub xerofile chițcanul de câmp, fazanul, șopârta cenușie, în cele mezofile lupul, vulpea, mistrețul, pisica sălbatică, sturzul, iar în pădurile de fag, stejar se întâlnesc ursul, cerbul, jderul de pădure, veverița, ierunca, sitarul, broasca brună etc.

Județul Bihor:

Flora județului Bihor³⁹ prezintă o mare varietate de arbori, plante și flori, cu un număr de 16 plante ocrotite, dintre care floarea de lotus, floarea de colț, strugurii ursului. Asociațiile de vegetație din cadrul județului sunt dispuse într-o zonalitate verticală, datorită treptelor de relief existente în județ și influenței climatice. Etajul subalpin îl întâlnim pe suprafețe restrânse în masivele Cârligatele, Buteasa și Biharia.

În condițiile aspre ale acestei zone se dezvoltă pajiștile dominante de țapoșică (*Nardus stricta*) în amestec cu firuța (*Poa alpina*), păiușul pestriț (*Festuca violacea*). Dintre dicotiledonate apar măraru ursului (*Ligusticum mutellina*), clopoțelul (*Campanula napuligera*).

Versantul nordic al vârfului Cucurbata Mare și Buteasa sunt ocupate de un brâu de arini de munte (*Alnus viridis*). Pe lângă acesta mai apar și jneapănul (*Pirus mugo*), afinul (*Vaccinium myrtillus*) și merișorul (*Vaccinium vitis-idaea*).

Etajul coniferelor este cuprins între 1.000 și 1.650 m altitudine, având ca element dominant molidul (*Picea excelsa*), bradul (*Abies alba*), mai frecvent paltinul de munte (*Acer pseudoplatanus*), scorușul (*Sorbus aucuparia*) și, cu totul rar, tisa (*Taxus baccata*).

Etajul fagului se desfășoară între 600 - 1.000 m altitudine. Elementul dominant este fagul (*Fagus sylvatica*), precum și gorunul (*Quercus campestris*), frasinul (*Fraxinus excelsior*), alunul (*Corylus avellana*). Pe văile reci întâlnim liliacul carpatin (*Syringa josikaea*) element glaciatic, specie endemică și bulbucii de munte (*Trollius europaeus*), plantă ocrotită s.a.

Etajul stejarului se întinde din zona de câmpie până la altitudinea de cca 500 m. În câmpia înaltă apar păduri pure sau în amestec de stejar peduncular (*Quercus robur*), gărnița (*Q. farineta*) împreună cu arțarul tăărăsc (*Acer tataricum*), teiul (*Tilia parvifolia*) s.a. În câmpia joasă întâlnim lemnul căinesc (*Ligustrum vulgare*), lemnul răios (*Erythronium vulgatum*). Fauna pădurilor este reprezentată mai ales prin cerb (*Cervus elaphus carpathicus*), cerbul lopătar (*Dama dama*), ursul (*Ursus arctos*), mistrețul (*Sus scrofa*), căpriorul (*Capreolus capreolus*), lupul (*Canis lupus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), râsul (*Lynx lynx*), jderul de pădure (*Martes martes*), numeroase păsări cum ar fi cocoșul de pădure, corbul, și mai ales fazanul. Fauna silvostepii este alcătuită mai ales din mamifere rozătoare ca popândăul, hârciogul, orbetele, iepurele, bizamul.

Județul Satu Mare:

³⁹ Sursa: Raport Anual despre Starea Mediului în Județul Bihor 2013

Geobotanic, majoritatea teritoriului județului Satu Mare⁴⁰ aparține zonei de silvostepă a Câmpiei de Vest. Vegetația spontană ocupă doar 1/3 din suprafața județului (pajiști – 18%, păduri – 15%), restul revenind culturilor agricole. Pe teritoriul județului Satu Mare se întâlnesc 3 tipuri de ecosisteme: terestre, acvatic și subterane. La acestea se adaugă și zona ariilor antropizate. Ecosistemele terestre ocupă cea mai mare parte din suprafața județului Satu Mare și se caracterizează prin comunități de organisme (plante și animale) specifice și aflate într-o strânsă interdependență. Printre principalele ecosisteme amintim: ecosisteme de pădure (pădurile constau din asociații de Quercus – Ulmetum, Convallario – Quercetum roboris, Festuco – Quercetum roboris și Quercus roboris – Carpinetum, Pinetum sylvestris); ecosisteme de arbuști (intermediare între pădure și pajiști cu asociații de Prunus spinosae - Crataegus, Coryletum avellanae, Rubus (caesii) - Prunetum spinosae Pterido - Crataegus monogyna, etc.; ecosisteme de pajiști (pășuni și fânețe în valoare totală de 77,821 ha cu Caricetum elatae, Brometum tectorum și Potentillo - Festucetum pseudovinae, Agrostetum albae, Alopecurus pratensis și Festuca pratensis Tum, Hordeum hystrictis, Puccinellietum distantis, Achilleo - Festucetum pseudovinae, Caricetum acutiformis - asociații ripariae, etc.; ecosisteme acvatic, etc.; 28 tipuri de habitate cu importanță conservativă și 25 de habitate de interes național cu o suprafață totală de circa 30.000 ha.

Flora sălbatică protejată din județul Satu Mare include un număr de specii de floră sălbatică de interes național (3), un număr de specii de floră sălbatică de interes comunitar (27) și un număr de specii sălbatice valorificate economic (111)

Fauna protejată din județul Satu Mare poate fi clasificată în etaje și zone, după cum urmează: un etaj al pădurilor de foioase (nemoral) și un etaj al pădurilor de conifere (boreal). Pădurile de conifere sunt acasă, la o faună bogată și caracteristice de păsări, dintre care unele trăiesc doar în acest biotop.

Fauna protejată din județul Satu Mare include un număr de specii de faună de interes național identificate în județ (69), un număr de specii de interes comunitar (256), un număr de specii sălbatice valorificate economic (31).

Suprafața totală de pădure din aria eligibilă din România în 2013 a fost de 588.100 ha⁴¹. Suprafața de teren forestier ocupă 20,7% din suprafața eligibilă totală din România, care este sub media națională (26,8%)⁴². Suprafața de teren forestier aparținând județului Arad este singura (din cele patru județe eligibile) care este peste media națională. Datele sunt prezentate în tabelul următor:

Județul	Suprafața județului	Suprafața zonelor forestiere din județ (2013)	
	ha	ha	%
Satu Mare	441,780	71,200	16.1
Arad	775,409	205,700	26.5
Bihor	754,400	207,900	27.6
Timis	869,700	103,300	11.9
Aria eligibilă totală din România	2,841,289	588,100	20.7

2.1.2 Arii Naturale Protejate

Informațiile din acest subcapitol se bazează pe date de la Agenția Europeană de Mediu, Sistemul de Informare pentru Conservarea Naturii (Természeti Információs Rendszer), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Satu-Mare 2013 (apmsm.anpm.ro), Raport Anual privind Starea Mediului în Județul Bihor 2013

⁴⁰ Sursa: Raport Anual despre Starea Mediului în Județul Satu Mare 2013

⁴¹ Sursa: Institutul Național de Statistică din România - www.insse.ro/TEMPO –Online time series/Silviculture

⁴² Sursa: Studiul nr.9 "Mediul natural și biodiversitatea", elaborat pentru Strategia de Dezvoltare Teritorială din România în 2014

(apmbh.anpm.ro), Raport Anual privind Starea Mediului în Județul Arad 2013 (apmar.anpm.ro), Raport Anual privind Starea Mediului în Județul Timiș 2013 (apmtm.anpm.ro), Raport Național privind Starea Mediului în 2012 (www.anpm.ro), Analiza Calității Apei în 2013 (www.rowater.ro/List/Sint), Institutul Național de Statistică –Silvicultură-Zona forestieră pe categorii de teren, specii forestiere, macroregiuni, dezvoltarea regiunilor și județe 2013 (www.insse.ro/Statistical DB TEMPO-Online)

Aria eligibilă abundă în arii naturale protejate, 21% din teritoriul Ungariei este înscris în NATURA 2000 și 22.68% din teritoriul României sunt prezente în NATURA 2000⁴³.

România⁴⁴

Distributia ariilor protejate din județele eligibile din România este prezentată în tabelul de mai jos:

Județ	Suprafața județului	Suprafața ariilor naturale protejate din județ		Suprafața pădurilor din ariile naturale protejate din județ	
	ha	ha	%	ha	%
Satu Mare	441.780,00	47.547,50	10,80	13.732,85	28,88
Arad	775.409,00	440.095,00	56,80	211.525,00	48,00
Bihor	754.400,00	301.561,00	40,00	35.000,00	11,60
Timis	869.700,00	43.771,32	5,00	5.327,56	12,17

Harta de mai jos prezintă zona forestieră din întreaga arie eligibilă:

⁴³ Sursa: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/natura-2000>

⁴⁴ Sursa: Raport Anual privind Starea Mediului în Județul Bihor 2013 (apmbh.anpm.ro), Raport Anual privind Starea Mediului în Județul Arad 2013 (apmar.anpm.ro), Raport Anual privind Starea Mediului în Județul Timiș 2013 (apmtm.anpm.ro),

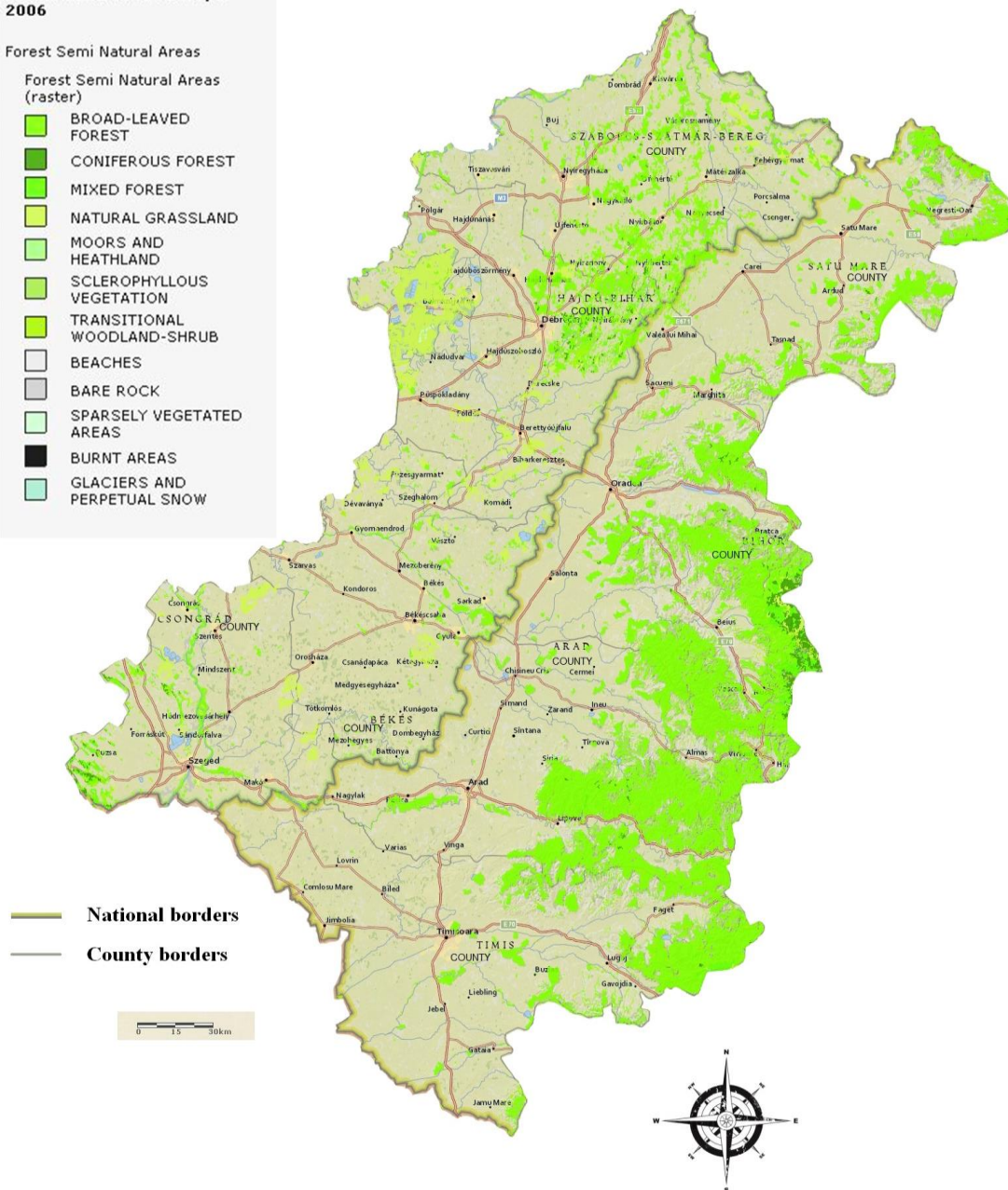
LEGEND

Corine Land Cover Europe 2006

Forest Semi Natural Areas

Forest Semi Natural Areas (raster)

- BROAD-LEAVED FOREST
- CONIFEROUS FOREST
- MIXED FOREST
- NATURAL GRASSLAND
- MOORS AND HEATHLAND
- SCLEROPHYLLOUS VEGETATION
- TRANSITIONAL WOODLAND-SHRUB
- BEACHES
- BARE ROCK
- SPARSELY VEGETATED AREAS
- BURNT AREAS
- GLACIERS AND PERPETUAL SNOW

Harta 3 - Suprafața împădurită din județele eligibile ⁴⁵⁴⁶

⁴⁵ Sursa: EEA: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/forests-in-europe>

⁴⁶ Harta prezintă toate pădurile din arie eligibilă, dar nu toate pădurile sunt situate într-o arie protejată.

În privința ariilor naturale protejate, există 8.329,75 km², aprox. 17% din aria eligibilă pe partea română.

Pentru a asigura măsuri speciale de protecție și conservare a siturilor de patrimoniu natural, în România au fost desemnate următoarele categorii de arii protejate⁴⁷:

- a) interes internațional: situri naturale ale patrimoniului natural universal, geoparcuri, zone umede de importanță internațională, rezervații ale biosferei;
- b) situri de interes comunitar sau situri „Natura 2000”: Situri de Interes pentru Comunitate, arii speciale de conservare, Arii de protecție specială (conform directivei 2009/147);
- c) interes național: rezervații naționale, parcuri naționale, monumente naționale, rezervații naturale;
- d) de interes județean sau local: doar în unitățile administrative publice/private, acolo unde este cazul.

Ungaria

În privința ariilor naturale protejate, există peste 8,500 km², aprox. 17% din aria eligibilă pe partea ungară⁴⁸. În Ungaria, există următoarele categorii⁶:

- a) interes internațional: situri naturale ale patrimoniului natural universal, rezervații, situri Ramsar, situri europene Diploma;
- b) situri de interes comunitar sau situri „Natura 2000”;
- c) arii protejate de interes național: parcuri naționale, arii de protecție peisagistică, monumente naționale, rezervații naturale
- d) arii de interes local.

O cincime din suprafața totală a Ungariei este împădurită. Zonele forestiere din județele eligibile din Ungaria (Harta 3) și zonele naturale protejate sunt:

Județ	Suprafața județului ⁴⁹	Suprafața ariilor naturale protejate din județ ⁵⁰		Suprafața pădurilor din județ ⁵¹		Suprafața pădurilor din ariile naturale protejate din județ ⁵²
	ha	ha	%	ha	%	
Csongrád	4.262,70	32.634,60	7,6	39.731		20,1 – 25,0
Békés	5.631,40	29.731,00	5,2	28.237		mai puțin de 10
Hajdú-Bihar	6.210,90	approx.90.000	15	73.130		10,1-15,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	5.936,80	approx.22.000	3,7	128.807		mai puțin de 10

Harta de mai jos redă ariile protejate din întreaga aria eligibilă:

⁴⁷ Sursa: http://www.huro-green.eu/pdf/infocsomagzoldkamp_nyhu.pdf

⁴⁸ Sursa: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_ux003a.html

⁴⁹ Sursa: <http://mek.oszk.hu/00000/00056/html/103.htm>

⁵⁰ Sursa: www.csongrad-megye.hu; www.bekesmegye.hu; www.hbmo.hu; www.szszbmo.hu

⁵¹ Sursa: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/regiok/orsz/erdogazd12.pdf>

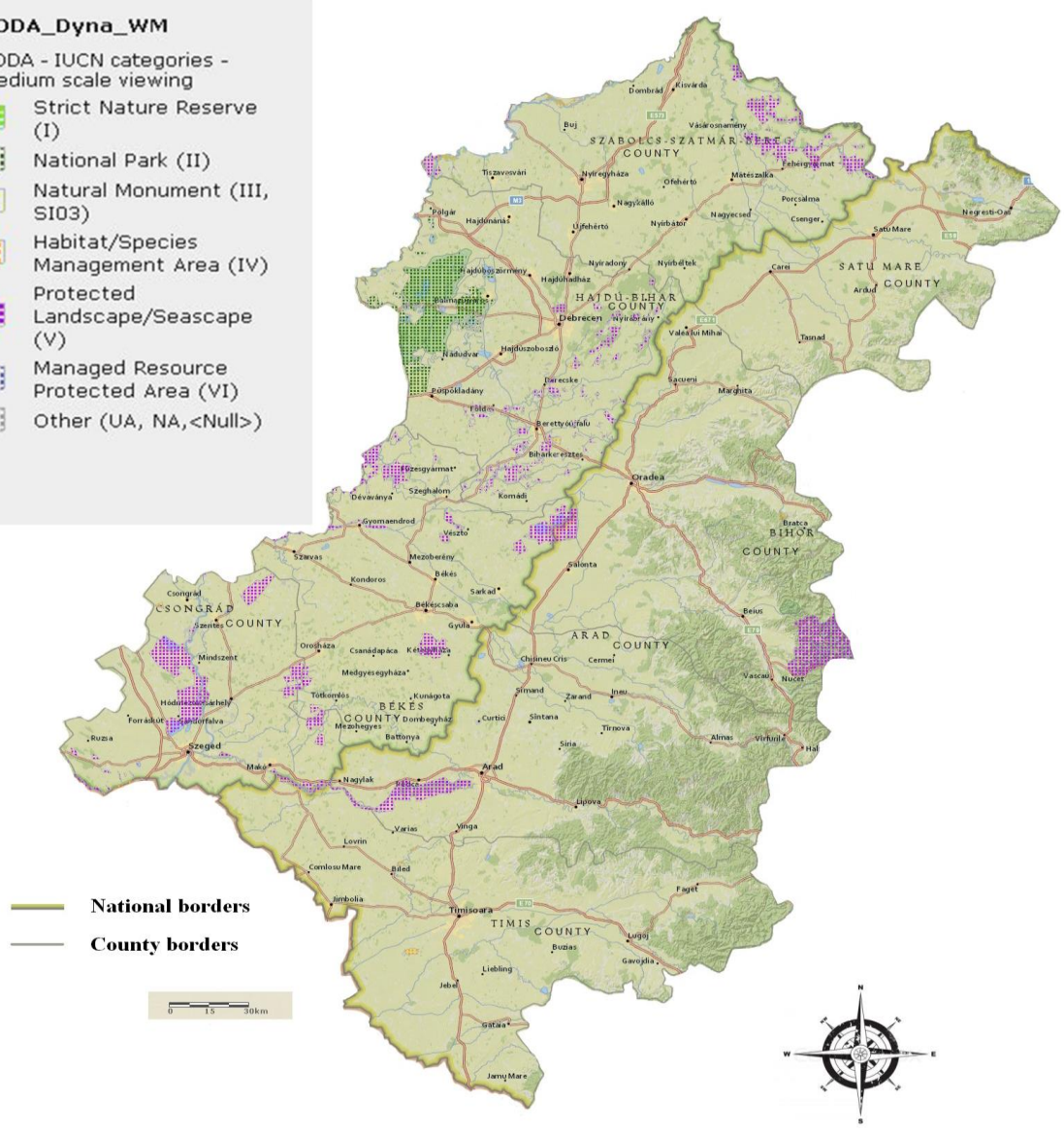
⁵² Sursa: Raportul de Mediului din Ungaria 2013 (publicată de Oficiul Central de Statistică din Ungaria)

LEGEND

CDDA_Dyna_WM
CDDA - IUCN categories - medium scale viewing

- Strict Nature Reserve (I)
- National Park (II)
- Natural Monument (III, SI03)
- Habitat/Species Management Area (IV)
- Protected Landscape/Seascape (V)
- Managed Resource Protected Area (VI)
- Other (UA, NA, <Null>)

Harta 4 - Ariile protejate din județele eligibile⁵³

⁵³ Sursa: EEA: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/european-protected-areas>

2.1.2.1 Arii naturale protejate de interes international

Situri Ramsar⁵⁴:

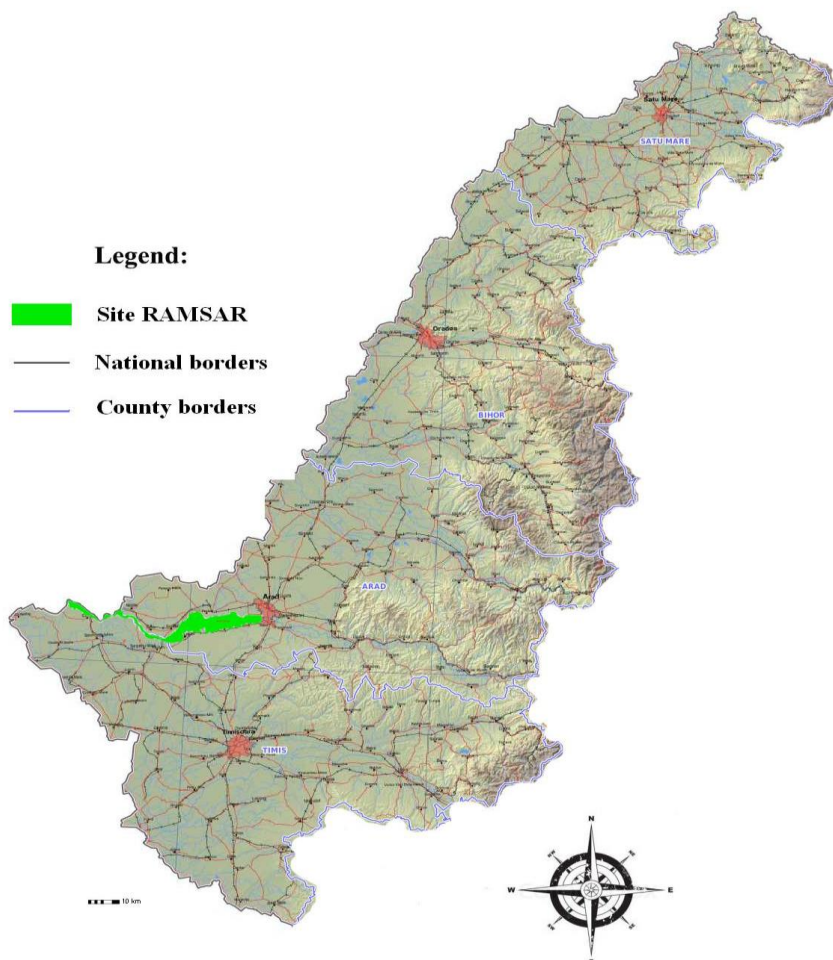
România

Parcul Natural Lunca Mureşului (România) – declarat prin HG 1586/2006 - cu o suprafață de 17.166 ha. Plantele din parc sunt reprezentate de peste 1.000 specii și subspecii lemnoase și erbacee. Un număr mare de plante face parte din “Lista roșie a plantelor superioare din România” ca specii rare sau vulnerabile: *Achillea thracica* (coada șoricelului), *Stratiotes aloides* (forfecuța bălții), *Agrostemma githago* (neghină), *Cirsium brachycephalum*, *Lindernia procumbens*, *Najas minor* (inariță), *Peucedanum officinale* (chiminel porcului), *Platanthera bifolia* (stupiniță), *Rumex aquaticus* (ștevie de baltă), *Vicia narbonensis* L.spp. *serratifolia* (măzărice). De asemenea, mai sunt încă trei specii: *Marsilea quadrifolia* (trifoiș de baltă), *Salvinia natans* (peștișoară), *Trapa natans* (cornaci) strict protejate conform Convenției de la Berna.

Cele mai importante habitate de interes pentru comunitate din această arie protejată sunt pădurile și depresiunile băltoase. Pot fi întâlnite 200 specii de păsări, majoritatea protejate de lege. Pot fi menționate câteva specii: acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*), dumbrăveanca (*Coracias garrulus*), rața cârâitoare (*Anas querquedula*), barza neagră (*Ciconia nigra*), bălțanul gri (*Grey heron*), egretă mică (*Egretta garzetta*), lăstunul de mal (*Riparia riparia*), prigoarea (*Merops apiaster*), ciorcârlie (*Alauda arvensis*), codalbul (*Haliaeetus albicilla*), sturzul cântător (*Turdus philomenes*) etc. Herpetofauna (amfibieni și reptile) este bine reprezentată datorită caracterului umed al câmpiilor inundabile ale Mureșului. Specii cum ar fi: brotăcelul de copac (*Hyla arborea*), buhaiul de baltă (*Bombina orientalis*), broasca mică de lac (*Rana esculenta*), tritonul cu creastă (*Triturus cristatus*), șopârla de deșert (*Lacerta agilis*), năpârca (*Anguis fragilis*), țestoasa europeană (*Emys orbicularis*), pot fi frecvent întâlnite în parc. Circa 50 de specii de pește fac din Mureșul Inferior cel mai bogat segment al râului din perspectiva faunei.

Harta de mai jos prezintă siturile Ramsar din județele din România:

⁵⁴ Sursa: www.ramsar.org

Harta 5 - Siturile Ramsar din județele din România⁵⁵

Ungaria⁵⁶

Lacul Fehér at Kardoskút – Parc Național, Arie de Conservare Naturală. Lacul Fehér este un lac de stepă alcalină din sud-estul Ungariei. Fiind un fost braț al râului Maros, zona a fost supusă unui proces gradual de acumulare a sării, rezultând o faună și floră de tip *puszta*, asociată zonelor umede și de stufăriș. Mlaștina, împreună cu câteva vestigii arheologice, este una dintre cele mai fragile și valoroase rezervații din Ungaria. Situl are un rol fundamental în parcursul a mii de păsări migratoare din estul Ungariei și găzduiește câteva plante endemice. Lacul se usucă în totalitate în timpul verii. Activitățile umane includ recoltarea de stuf. Există o stație ornitologică, muzeu și turn de observare a păsărilor în situl Ramsar nr. 184.

Montág-puszta – Parc Național, Arie de Protecție Specială Avifaunistică (SPA - Special Protection Areas), and Sit de Importanță Comunitară (SCI - Sites of Community Importance). Montág-puszta este o zonă joasă, similară unui bazin, din Marea Câmpie din Ungaria.

⁵⁵ Sursa : www.mmediu.ro/protectia_naturii/arii_naturale_protejate

⁵⁶ Sursa: www.ramsar.org

Tipurile diverse de habitat asigură condiții ideale pentru specii rare de floră și faună. Datorită apropierii de tradiționala rută migratorie de-a lungul râului Tisa, aceasta nu este doar o zonă importantă de cuiburi pentru păsări, ci, de asemenea, și un loc de hrănire și adăpostire frecvent utilizate în timpul migrării. Zona asigură și condiții excelente pentru reproducerea unor importante specii de amfibieni cum ar fi *Bombina Bombina*, *Hyla arborea* și *Triturus dobrogicus*. Din 1997 site-ul a suferit mai multe tipuri de lucrări de reabilitare (închideri de canale, diguri, etc.). Următorul proiect al Direcției Naționale Parcul Körös-Maros va fi de a elimina 4,5 km de canal nefuncțional, iar acest lucru va îmbunătăți valoarea peisajului zonei. Al doilea pas, va fi eliminarea canalului Határ (un canal lung de 3 km în nordul zonei), pentru a recrea condiții acvatice mai apropiate de starea naturală. Situl Ramsar nr. 1746.

Pusztaszer – Parc Național, Arie de Protecție a Peisajului (LPA), Arie de Conservare Naturală. Situl Pusztaszer este compus din iazuri artificiale, mlaștini, un lac salin inundat sezonier, păduri inundate, și un braț mort (lac format din izolarea unui braț). Zona este importantă pentru numeroase specii de păsări de apă și are mai multe specii notabile sau endemice de plante. O stație de cercetare și un centru de informare sunt disponibile, și există un punct de observare. Situl Ramsar nr. 188.

Iazurile Biharugra - Arie de Protecție a Peisajului (LPA), Parc Național. Iazurile Biharugra sunt lacuri folosite intens în apropiere de granița română care alimentează o vegetație caracteristică de stepă, pajiști umede și păduri. Site-ul oferă zone de odihnă, reproducere, hrănire și staționare pentru numeroase specii păsări de baltă și păsări de apă pe cale de dispariție și protejate. *Kunhalom*-uri (tumuli/gorgani), o formațiune similară movei sau unui deal înalt, folosite pentru scopuri funerare în urmă 1100 ani sunt de asemenea importante arheologic. Activitățile umane includ pescuitul intensiv, creșterea de bovine și oieritul, agricultura și vânătoare. Situl Ramsar nr. 903.

Hortobágy – Sit World Heritage; Rezervație a Biosferei; Parc Național, Arie de Protecție Specială Avifaunistică (SPA). Cele patru sectoare ale Stepei extinse Hortobágy includ un sistem de iazuri artificiale; un sistem de mlaștină reconstruit; o parte de baraj, insule, păduri și zone mlaștinoase; și o zonă extinsă de pășuni, bălți și mlaștini. Toate sectoarele conțin zone întinse de nuferi și stuf. Zona este importantă pentru reproducere, iernare și staționare pentru un număr important de specii migratoare de păsări de apă. Activitățile umane includ producția intensivă de pește și recoltarea stufului. Accesul publicului este strict controlat. Există o stație de cercetare de teren și mai multe puncte de observare ascunse disponibile. Zona s-a extins de la 23.121 la 32.037 ha în 2008 (situl Ramsar nr. 189).

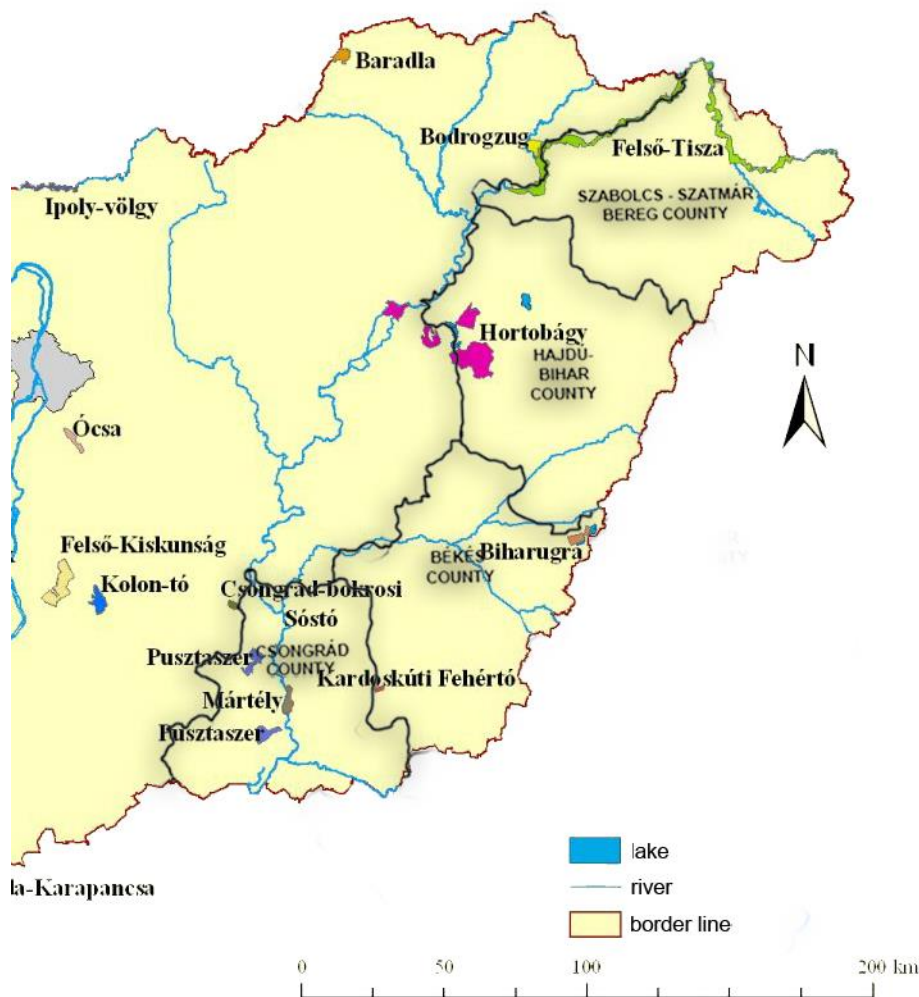
Borsodi-Mezőség - Arie de Protecție a Peisajului (LPA) și Sit de Importanță Comunitară (SCI) (Natura 2000). Acesta este cea mai mare complexă zonă mlaștinoasă alcalină de pe malul drept al râului Tisa. Principalele tipuri de zone umede, păstrate încă într-o bună stare naturală, sunt mlaștinile permanente și intermitente, fânețe și pășuni umede alcaline care formează un mozaic de vegetație cu habitate de vegetație aride (cum ar fi pajiști de stepă pe Loess și sol nisipos). Situl are o semnificație deosebită pentru păsările migratoare, furnizând habitate strategice de staționare și bazine de apă, precum și pentru conservarea speciilor de stepă eurasiatică pe cale de dispariție (șoim dunărean, vultur imperial, vânturel de seară, dumbrăvence și sfrânciocul cu frunte neagră). Datorită proiecte de management al apelor gestionate de Direcția Parcului Național Bükk, numărul de cuiburi de păsări a crescut în mod semnificativ, dar situl, este de asemenea, important pentru multe alte specii de animale și plante, unele endemice și multe pe cale de dispariție. Valoarea culturală cea mai importantă este supraviețuirea vieții pastorale vechi, tradiționale. Creșterea animalelor extensive s-a practicat acolo mii de ani, și tradițiile pastorale, stilul de viață și uneltele s-au păstrat. au Curgane (tumuli) fost găsite în zonă. Situl Ramsar nr. 1745.

Felső -Tisza (Tisa Superioară) - Arie Protejată, Arie de Protecție a Peisajului (LPA), Natura 2000 (SPA, SCI). Situl cuprinde întreaga luncă de-a lungul a 215 km a râului Tisa în nord-estul Ungariei, în apropierea sitului Ramsar - Bodrogzug; întâlnește granițele cu Ucraina și

Slovenia to the east and north, and the collector basin, like this, is common with Romania. The Tisza Superior is a typical floodplain, having ditches built at the end of the 19th – beginning of the 20th century. Natural and semi-natural habitats consist of extensive stands of softwood (Salicetum albae-fragilis) and deciduous forests of riverine origin (Quercus-Ulmetum), meadows on old branches, meanders full of flora and rich natural fauna, live meadows in operation or abandoned and arable lands. The site harbors many species of flora and fauna threatened at the global level. It offers habitat for 57 different orchids and is especially important, being a route of migration for many different species of fish, some of them endemic to the hydrographic basin of the Danube. The site fulfills numerous important ecological functions, such as recharging of aquifers and connectivity of habitats. Among the threats are uncontrolled tourism and fishing, intensification of silviculture and eutrophication. The site is part of the Transfrontier Ramsar Site designated together with "The Tisza River" from the Slovak Republic. Ramsar Site no. 1410.

The map below presents the Ramsar sites in the eligible area from the Hungarian side of the border.

Harta 6 - Situri Ramsar din județele eligibile din Ungaria⁵⁷

⁵⁷ Sursa: természetvedelem.hu

2.1.2.2 Sit-uri naturale World Heritage

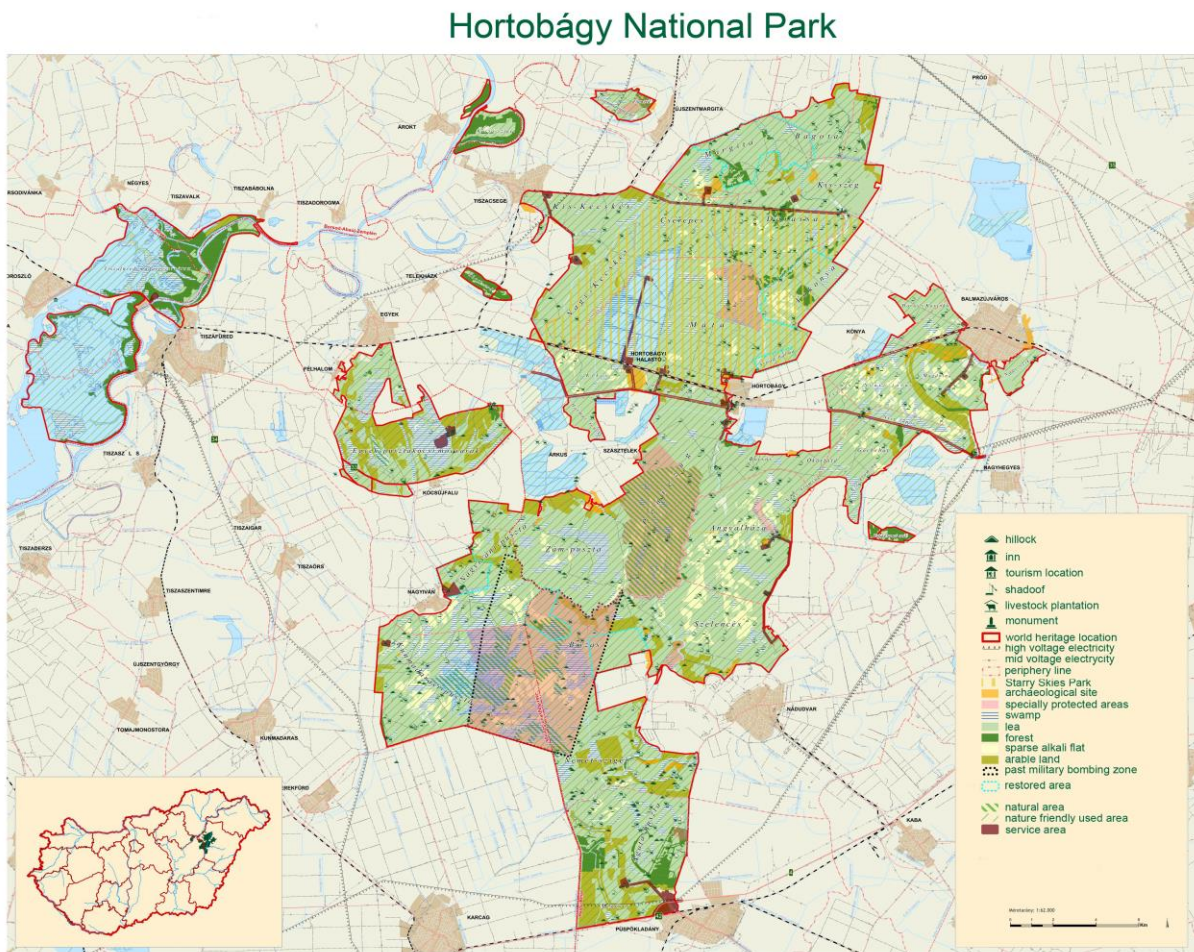
Parcul Național Hortobágy⁵⁸:

Parcul Național Hortobágy a fost primul mare parc național din Ungaria din aria eligibilă. A fost declarat parc național din 1973 cu 52.000 ha de teren, acum fiind 82.000 de ha prin expansiune continuă și fuziuni. În sistemul de clasificare pentru arii protejate al Uniunii Mondiale de Conservare (IUCN) Conform sistemului de clasificare al Uniunii Mondiale de Conservare pentru ariile protejate acesta face parte din Categoria II de parcuri naționale.

Zona centrală a rezervației de pădure Újszentmargita (22,3 ha), este o arie de protecție specială, conform Decretului 15/2000 KÖM (Ungaria). Zona inițială formată din pădurea Újszentmargita și pajștițe (52.000 ha) a fost declarată Rezervație a Biosferei (Programul MAB UNESCO) prin Decizia nr. 2100/1980 de OKTH în Ungaria.

Unele părți din ea sunt zone care intră sub jurisdicția Convenției de la Ramsar: Zam, Pentezug, Angyalháza, Hortobágyi Halastó, Tiszafüredi Madárrezervátum TT, și Hagymás, Jusstus și Feketerét de pe teritoriul mlaștinii Egyek-Pusztakócs.

Comitetul Patrimoniului Mondial UNESCO a inclus teritoriul Parcului Național Hortobágy în lista patrimoniului mondial în 1 decembrie 1999.

Harta 7 – Parcul Național Hortobágy

⁵⁸ Sursa: www.hnp.hu

2.1.2.3 Arii naturale protejate de interes comunitar

Rețeaua Natura 2000 înființată de Uniunea Europeană acoperă mare o parte a aria eligibile de frontieră. Această rețea este o Rețea Ecologică Europeană (European Ecological Network) interconectată care are scopul de a conserva biodiversitatea prin protecția diferitelor tipuri de habitate naturale, a speciilor de floră sălbatică și faună de importanță comunitară, precum și menținerea durabilă și restabilirea stării lor de conservare. Rețeaua este formată din zone desemnate de către reglementările UE: 1) Arii de Protecție Specială Avifaunistică (SPA) (Directiva privind conservarea păsărilor sălbatice; 2009/147/CE); 2) Arii speciale de conservare (Directiva privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, 43/92/CE).

România⁵⁹

Siturile din România sunt:

- România: <http://www.natura2000.ro/>

Principalele date ale siturilor NATURA 2000:

Numărul total de arii de protecție specială avifaunistică (SPA) în România este de 148 (în suprafață de 36.943,94 km²), numărul total de situri de importanță comunitară (SCI) din România 383 (în suprafață de: 41,521.75 km²).

Există 74 de situri Natura 2000 din aria eligibilă română, din care 51 sunt SCI și de 23 de arii de protecție specială avifaunistică (SPA).

Siturile de importanță comunitară (siturile "Natura 2000") sunt complet sau parțial situate în aria eligibilă românească. În România, ariile protejate includ arii de protecție specială avifaunistică (SPA) și situri de importanță comunitară (SCI).

Pe teritoriul românesc al Programului, 44.37% din suprafața totală a pădurilor existente (558.597 ha) se află în arii naturale protejate.

Ungaria⁶⁰

Siturile din Ungaria sunt:

- Ungaria: <http://www.natura.2000.hu/index.php?p=termegorze&nyelv=hun>

Principalele date ale siturilor NATURA 2000:

Numărul total de arii de protecție specială avifaunistică (SPA) în Ungaria este de 56 (13.741 km²), numărul total de situri de importanță comunitară (SCI) - 477 (14.413 km²).

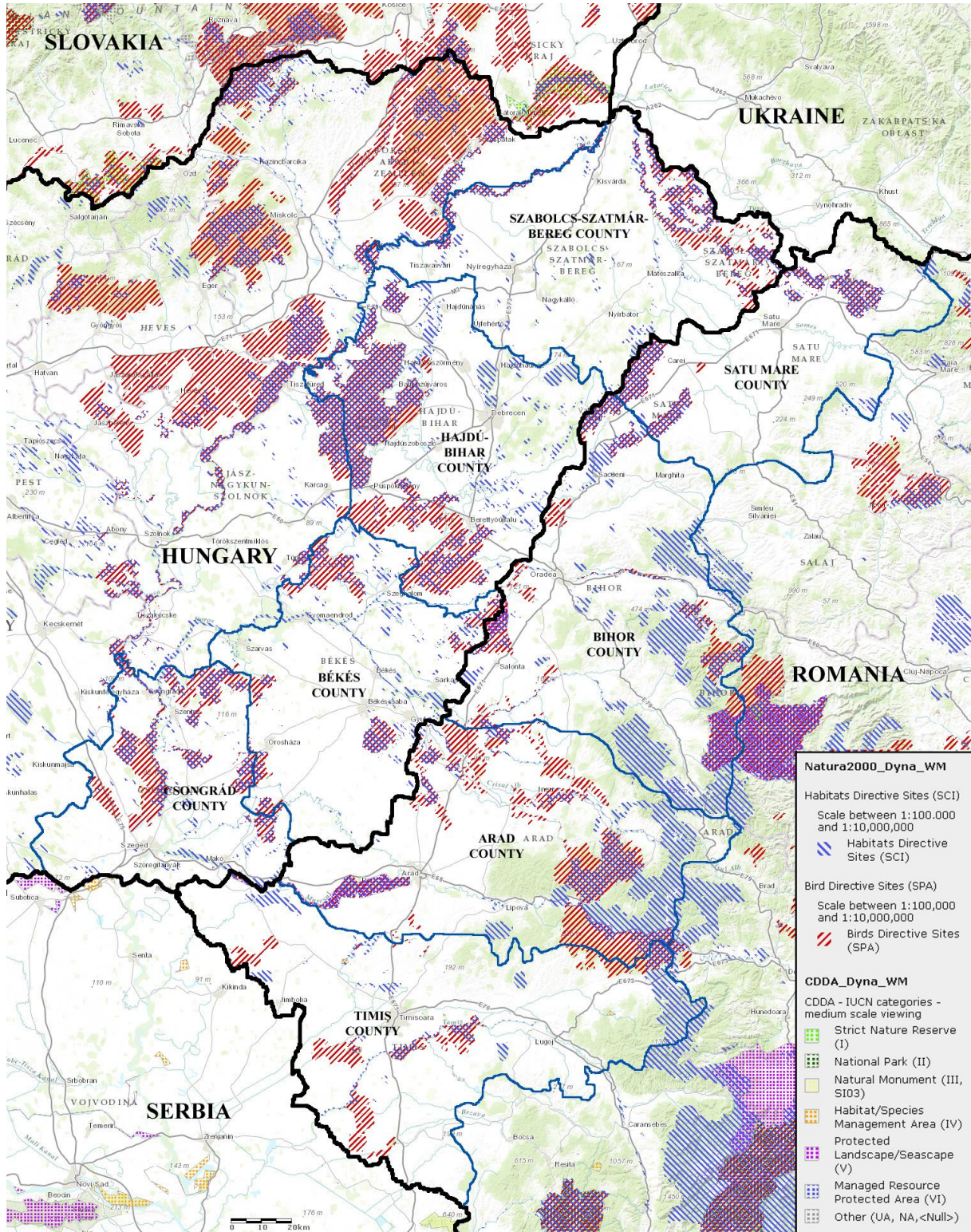
În Ungaria, 42% din păduri sunt afectate de obligațiile impuse de Natura 2000. În cazul Ungariei ariile protejate includ arii de protecție specială avifaunistică (SPA), situri de importanță comunitară (SCI) și arii speciale de conservare (ASC).⁶¹

Harta de mai jos prezintă siturile din Directiva Habitatelor (SCI) și siturile Directivei Păsări (SPA) din aria eligibilă.

⁵⁹ Sursa: <http://www.natura2000.ro/>

⁶⁰ Sursa: <http://www.natura.2000.hu/index.php?p=termegorze&nyelv=hun>

⁶¹ În Ungaria datele nu sunt la nivel de județ, ci aferente teritoriilor parcurilor naționale.

Harta 8 - Directiva (SCI) and Directiv Păsări (APS) din aria eligibilă⁶²

⁶² Sursa: EEA: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/european-protected-areas>

2.1.2.4 Arii naturale protejate de interes național

România

În cele patru județe eligibile de pe teritoriul României, suprafețele parcurilor naturale (32% din Apuseni, Cefa, și Lunca Mureșului) însumează 46.708,08 hectare reprezintă cca. 1% din suprafața totală a județelor eligibile. Teritoriul altor arii de interes național protejate, cele 107 monumente ale naturii și rezervații naturale însumează 13.409,63 hectare. Cele mai mari suprafețe de rezervații naturale din aria eligibilă sunt în Hajdú-Bihar (Hortobágy) și Bihor (Munții Apuseni).⁶³

Detaliile cele mai importante privind cooperarea în domeniul mediului între cele două țări începută în anul 2003 sunt prevăzute în HG 1050/2000 (România) și HG 91/2014 privind aprobarea Protocolului celei de-a noua reuniuni a Comisiei mixte româno-ungare, semnat la Budapesta la 26 noiembrie 2013, pentru aplicarea prevederilor Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Ungare privind cooperarea în domeniul protecției mediului, semnat la București la 26 mai 1997.

Un exemplu reprezentativ recent de cooperare și al succesului eforturilor țărilor este transformarea Parcului Natural Cefa (Natura 2000) într-un parc național pe care se conectează pe partea română direct cu Parcul Național Körös-Maros, formând împreună de 13.000 de hectare de teritoriul comun de parc național.

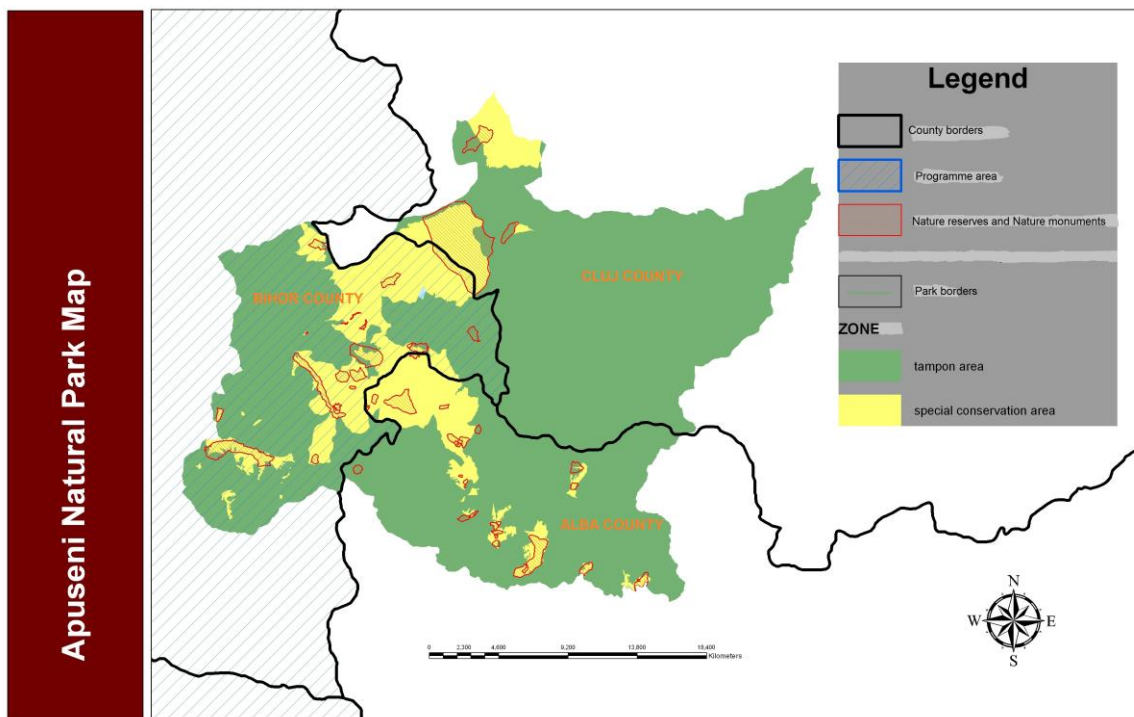
Parcul Natural Apuseni⁶⁴

Parcul Natural Apuseni are o suprafață de 76.022,34 ha și este situat pe partea centrală a Munților Apuseni. 32% din suprafața sa este eligibilă pe Program.

Parcul cuprinde teritorii din județele Alba, Bihor și Cluj. 55 de orașe mici și mijlocii sunt situate în Parc. Apuseni Parcul este unul dintre cele mai cunoscute parcuri din România, cu cca. 10.000 de locuitori.

⁶³ Sursa: Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Satu-Mare 2013 (apmsm.anpm.ro), Raport Anual privind Starea Mediului în Județul Bihor 2013 (apmbh.anpm.ro), Raport Anual privind Starea Mediului în Județul Arad 2013 (apmar.anpm.ro), Raport Anual privind Starea Mediului în Județul Timiș 2013

⁶⁴ Sursa: <http://romaniatourism.com/national-parks.html>

Harta 9 – Parcul Natural Apuseni din România⁶⁵

Cele mai mari și mai cunoscute fenomene carstice din România sunt localizate aici.

Datorită microclimatului creat de condițiile reliefului carstic, există plante situate în punctul cel mai sudic al ariei de răspândire în emisfera nordică. Domeniile specifice habitatelor carstice au dus la evoluția unui număr mare de specii endemice. De asemenea, comunitățile din zona Parcului sunt reprezentative la nivel național în ceea ce privește identitatea, păstrarea obiceiurilor și tradițiilor locale, exemplul elocvent al acestora reprezentând populația românească denumită "moți".

Parcul dispune de o estetică de înaltă calitate a peisajului, cu o mare diversitate de habitate, floră și faună, care se datorează unei metode unice și tradiționale de utilizare a terenurilor, organizare socială și obiceiuri specifice. Vizitatorilor le sunt oferite oportunități de recreere și turism care exemplifică modul de viață tradițional al comunităților locale.

Parcul a fost desemnat pentru conservarea a 29 habitate, dintre care șase sunt prioritare. Tot aici putem găsi 12 de specii de mamifere, dintre care sunt nouă lilieci, trei specii de amfibieni, patru specii de pești, 11 specii de nevertebrate și șase specii de plante de interes comunitar.

Unele dintre cele mai importante habitate-peșteră pentru lilieci la nivel european se află în Parcul Apuseni. Liliecii folosesc peșterile pentru nașteri în sezonul de reproducere și ca loc pentru iernare în perioada rece. În interiorul parcului există 26 de rezervații naturale și monumente ale naturii, multe din care sunt în zonele carstice.

⁶⁵ Sursa: [www.mmediu.ro/Nature Protection/](http://www.mmediu.ro/Nature%20Protection/) Arii Naturale Protejate și Ordinul MAPAM .552 / 2003, publicat în MO Partea I Nr. 648/11.09.2003.

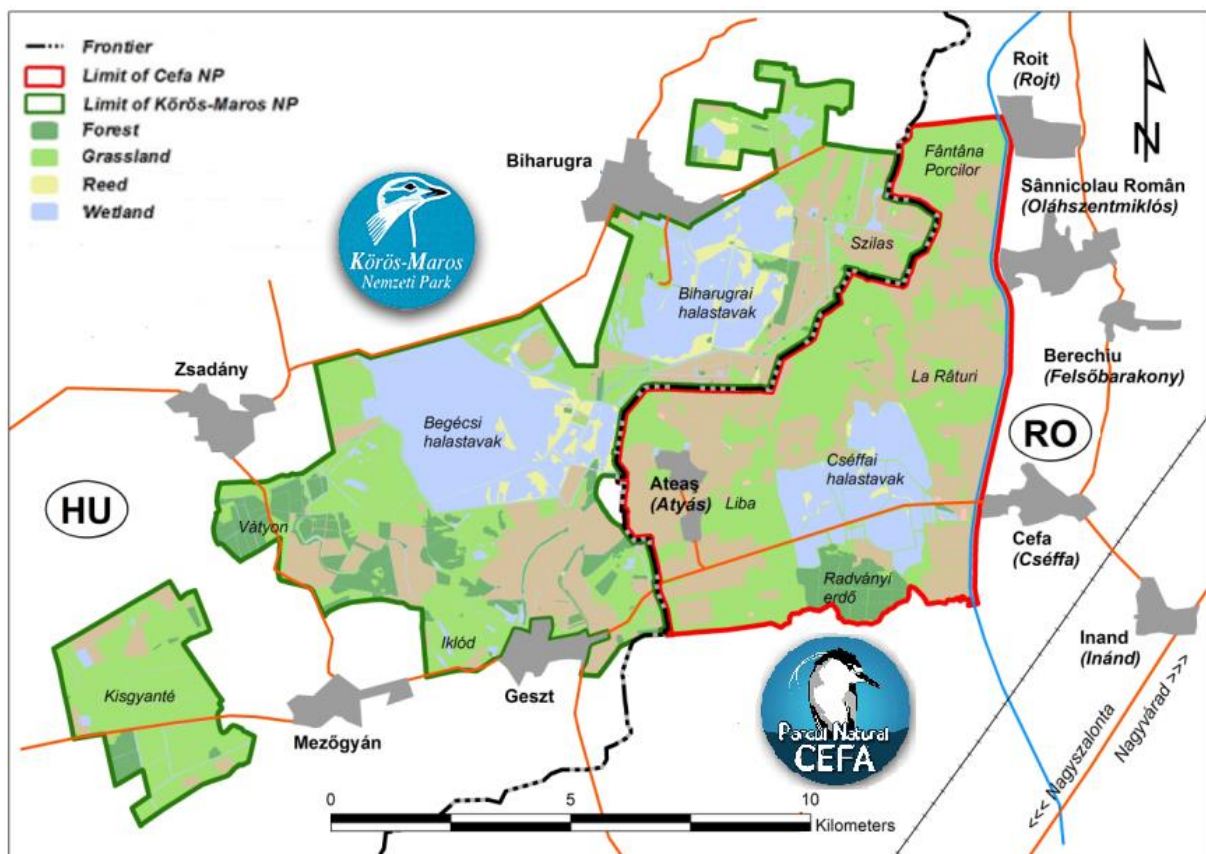

Cele mai importante și spectaculoase rezervații naturale și monumente ale naturii din Parcul Apuseni, situat într-o aria eligibilă a Programului, se numără Peștera Piatra Ponorului, Peștera Smeilor de la Onceasa, Groapa Ruginoasă (cel mai mare fenomen eroziune naturală din România), Complexul carstic Valea Ponorului, sistemul carstic Căprioara - Avenul Avenul cu Vacă, Molhasurile Văii Izbuțelor (una dintre cele mai importante zone de mușchi cu asociații unice de plante din Europa de Sud-Est), surse de pajiști Crișul Pietros Grăitoare, Cetățile Ponorului (cel mai mare fenomen carstic din România) Valea Galbena Sighiștelului, Rădeasa (un exemplul clasic de tuneluri peșteri și chei format prin prăbușirea tavanului peșterii), Podișul carstic Padiș, platoul carstic Lumea Pierdută. Parcul Natural Apuseni este inclus ca: sit Natura 2000, ROSCI 0002 Munții Apuseni, ROSCI 0016 Buteasa și ROSPA 0081 Apuseni - Vlădeasa.

Parcul Natural Cefa⁶⁶

Parcul Natural Cefa este situat la limita de vest a județului Bihor cu Ungaria, pe culoarul de migrație panonico-bulgară, unul dintre principalele culoare de migrație a păsărilor din Europa.

Parcul natural de 5.003,80 ha, înființat prin Hotărârea de Guvern 1.217 din 2010 reprezintă o zonă cu apă de suprafață (aprox. 700 ha.) și soluri sărăturoase cu vegetație halofilă unde traiesc numeroase specii de mamifere, păsări, reptile și insecte.

Harta 10 - Parcul Natural Cefa din România

⁶⁶ Sursa: <http://romaniatourism.com/national-parks.html>

În zona parcului au fost identificate cinci tipuri de habitate: Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin, Lacuri distrofice și iazuri, Pajiști de altitudine joasă (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*, Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatic, Păduri ripariene mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, din lungul marilor râuri (*Ulmion minoris*);

În cadrul parcului este inclusă și rezervația naturală Colonia de păsări de la Pădurea Rădvani unde cuibăresc speciile de păsări ocrotite: stârcul cenușiu și egreta albă.

Parcul natural se suprapune sitului de importanță comunitară Cefa ROSCI 0025, ROSCI 0387 Salonta și ariei de protecție specială avifaunistică Pescăria Cefa - Pădurea Rădvani.

În parc există specii de amfibieni, reptile și mamifere, enumerate în Anexa II la Directiva 92/43 /CE din 21 mai 1992: buhaiul de baltă cu burta roșie (*Bombina bombina*), broasca țestoasă de baltă (*Emys orbicularis*), tritonul cu creastă (*Triturus cristatus*), tritonul cu creastă danubian (*Triturus dobrogicus*), liliacul de iaz (*Myotis dasycneme*) și vidra de râu (*Lutra lutra*).

Printre speciile de pește, datorită prezenței iazurilor, există două comunități: specii aparținând iazurilor (crap, știucă, biban, somn, lin, caras, coregon, crap iarba, novac, crapul argintiu (sânger) pești din afara canalelor de pescuit, inclusiv trei specii protejate europene (anghilă, zvârlugă, etc.).

În ceea ce privește avifauna importanța rezultă din cele 263 de specii de păsări, din care 76 sunt specii cuibătoare, 49 - specii sedentare, 73 - specii migratoare de vară, 49 specii tranzitorii și 16 de specii care se întâlnesc numai în timpul iernii.

De asemenea, parcul prezintă condiții de cuibărit pentru multe specii de păsări răpitoare de zi și de noapte, precum și pentru multe Passeriformes. Numărul mediu este de 500-550 de perechi reproducătoare, cu o medie de 4-5 cuiburi pe un copac.

În timpul mișcărilor migratorii din primăvară de toamnă, dar în timpul iernii, lacurile și zonele deschise de proximitate sunt folosite de peste 200.000 de specii de păsări de apă sau legate de mediul acvatic.

Lunca din apropierea frontierei de stat care coincide cu o parte din teritoriul populațiilor dropie care vin în acest domeniu protejat din Ungaria pentru hrănire, impun nevoia de gestionare comună între România și Ungaria pentru conservarea pe termen lung a acestei populații.

Ungaria⁶⁷

Parcuri naționale și ariile de protecție a peisajului (APP din engl. LPA- landscape protection areas) din Ungaria reprezintă aproape 9% din suprafața totală de cooperare. Există două parcuri naționale: Parcul Național Hortobágy (care este sit natural al patrimoniului natural universal) și Parcul Național Körös-Maros continua pe partea română cu Parcul Natural Cefa; și 6 arii de protecție peisagistică, inclusiv Bihari-Sík (APP), Hajdúság (APP), Közép-Tisza (APP), Szatmár-Bereg (APP), Mártély (APP) și Pusztaszer (APP). (Vă rugăm să consultați harta de Parcul Național Hortobágy în capitolul 2.1.2.2. și va harta la capitolul 2.1.2., care prezintă Parcurile Naționale a ariei eligibile.)

Eligibile patru județe în engleză pe teritoriul parcurilor naționale constituie 103.822 de hectare, reprezentând 4,7% din suprafața totală a județe eligibile. În ceea ce privește ariile de protecție peisagistică, acest raport este de 3,5%, cu zona 76.056 de hectare, iar 6.587 ha, 0,3% în cazul ariilor de conservare a naturii.

⁶⁷ Sursa: <http://www.termesztvedelem.hu/>

În cele patru județe eligibile din Ungaria, suprafața parcurilor naționale însumează 103.822 hectare, reprezentând 4,7% din suprafața totală a județelor eligibile. În ceea ce privește ariile de protecție peisagistică, acest raport este de 3,5%, cu zona 76.056 de hectare, iar 6.587 ha, 0,3% în cazul ariilor de conservare a naturii.

Tendențele viitoare probabile:

Diversitatea biologică este continuu amenințată de intensificarea activităților economice care pun presiune asupra mediului. Din perspectiva obiectivelor și principiilor de conservare dar și cea a utilizării durabile a componentelor biodiversității, principalele consecințe relevante sunt:

- Existența unei reduceri active diversității biologice care se exprimă prin dispariția sau reducerea numărului unor specii, mai ales de păsări și mamifere; fragmentarea conectivității habitatelor mai multor specii: conectivitate longitudinală (prin întreruperea/blocarea cursuri de apă) și conectivitate laterală (prin stabilirea de bariere în lunci și zonele inundabile, blocându-le sau reducându-le considerabil, diminuând rutele de migrație ale speciilor de pești și accesul adecvat la locurile de hrănire și reproducere);
- Scăderea sau eliminarea unor tipuri de habitate sau ecosisteme din zonele de tranziție (perdele forestiere, linii de arbori, zone umede din structura de exploatare agricolă sau din loturi mari), cu efecte negative profunde asupra biodiversității și asupra funcțiilor de control ale poluării difuză, eroziunii solului, scurgerilor de suprafață și evoluția de inundații, controlul biologic al dăunătorilor culturilor agricole, reîncarcarea rezervelor surselor de apă de subsol;
- modificări ample, uneori sub nivelul critic, a configurației structurale a bazinelor hidrografice și a cursurilor de apă, asociate cu reducerea semnificativă a capacității sistemelor acvatice de a absorbi presiunea factorilor umani cu impact la nivelul bazinului hidrografic și cu sporirea vulnerabilității și al sistemelor socio-economice dependente;
- distrugerea și reducerea capacității de producție a componentelor de biodiversitate în sectorul agricol, impactul asupra peisajului.

Practicarea unui turism necontrolat determină efecte negative intense prin deteriorarea și degradarea faunei sălbatice, cauzând un stres asupra speciilor de animale, degradarea solurilor de pe pante datorită neutilizării rutelor marcate, precum și prin camping și aprinderea focului în zone interzise, aruncarea deșeurilor în locuri care nu create în acest scop. Toate aceste elemente pun o presiune mare asupra mediului înconjurător, provocând degradarea sa, făcând astfel necesară punerea în aplicare a conceptului de ecoturism, nu numai în ariile naturale protejate, dar în afara lor.

Activitățile care a trecut de aprobările de mediu s-au obligat să pună în aplicare măsurile de protecție și conservare, în scopul de a reduce impactul.

Extinderea limitelor orașului în interiorul ariilor naturale protejate sau în apropierea acestora provoacă o presiune mare asupra ariilor naturale protejate.

Exploatarea excesivă a unor resurse naturale și fragmentarea habitatelor naturale pun în pericol existența plantelor și animalelor sălbatice.

Prin urmare, conservarea biodiversității trebuie să fie realizată printr-un management durabil și eficient al componentelor capitalului natural, și printr-o asigurarea protecției speciilor vulnerabile, endemice și pe cale de dispariție și poate fi realizată prin stabilirea de arii naturale protejate.

Toate activitățile care ar putea avea un impact negativ semnificativ asupra biodiversității sunt supuse unei evaluări specifice (evaluare de mediu pentru planuri și programe pentru, evaluarea impactului asupra mediului pentru proiecte). Orice proiect care nu are o legătură sau necesar gestionării siturilor Natura 2000, dar care poate să aibă un efect semnificativ în viitor, individual sau în interacțiunea cu alte planuri sau proiecte, va face obiectul unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra obiectivelor de conservare a sitului. Proiectele selectate pentru finanțare vor fi implementate numai după obținerea acordului de mediu de la autoritatea competentă.

Prin implementarea cerințelor corespunzătoare de evaluare a posibilelor efecte ale planurilor, programelor sau proiecte asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, se asigură că orice plan, program sau proiect nu va afecta în mod semnificativ aria de interes comunitar protejat, fie individual sau în combinație cu alte planuri, programe sau proiecte.

Este utilă, de asemenea, determinarea și monitorizarea indicatorilor de specii și urmărirea activităților habitatelor ce au loc în ariile protejate.

Evaluarea impactului asupra biodiversității se bazează pe criteriile de evaluare referitori la:

- gradul de deteriorare a habitatelor naturale și a speciilor de pe teritoriul de impact;
- modificarea parametrilor ecosistemului;
- fragmentarea ecosistemelor;
- măsuri de compensare.

Pentru proiectele aprobate care au fost supuse procedurilor legale de evaluare a impactului asupra mediului se impun măsurilor de protejare și conservare stipulate de lege, astfel impactul va fi diminuat.

În viitor, o atenție deosebită trebuie acordată schimbărilor climatice în ceea ce privește habitatele și comunitățile, precum și asupra activităților de reabilitare și reconstrucție.

2.2 Solul și utilizarea terenurilor

Informația din acest subcapitol se bazează pe date provenind de la Institutul Național de Statistică al Ungariei, Raportul privind starea mediului în Ungaria 2013, bazele de date statistice regionale de mediu ale Biroului Central de Statistică al Ungariei, Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Satu Mare-2013 (apmsm.anpm.ro), de Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Bihor-2013 (apmbh.anpm.ro), de raportul anual privind starea mediului în județul Arad- 2013 (apmar.anpm.ro), de Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Timiș- 2013 (apmtm.anpm.ro), și raportul național privind starea mediului în 2012 (www.anpm.ro).

Relevanța factorului de mediu:

Factorul de mediu se referă la:

- examinarea proceselor care cauzează modificări (de obicei în sens negativ) ale structurilor mecanice și chimice ale solului. Măsurile care au fost implementate pentru a preveni eroziunea și deflația, cele mai importante procese mecanice care determină degradarea solului.
- măsurile implementate pentru a preveni acidificarea și salinizarea solului, cele mai importante procese chimice care cauzează degradarea solului.

Starea actuală a mediului:

În general, calitatea solului în aria eligibilă este de la medie la bună; tipurile de sol asigură condiții favorabile pentru desfășurarea activităților agricole (în aria eligibilă, cea mai bună calitate a solului este prezentă în județele Békés și Arad)⁶⁸⁶⁹.

Principalele surse de degradare a solului includ eroziunea datorată vânturilor, eroziunea apelor, alunecările de teren (în special în zone deluroase, pășuni și zone despădurite, precum și regiuni vecine cu excavări miniere de suprafață), seceta și umiditatea excesivă regulată a solului.

Cantitatea de deșeuri municipale per capita este sub media UE, în ambele state. Aceeași situație este valabilă și pentru cantitatea de deșeuri provenite din ambalaje, per capita, în 2013⁷⁰.

Prezența serviciilor de colectare a deșeurilor este de aproximativ 85-90% în județele din aria eligibilă, procentul fiind semnificativ mai ridicat în zonele urbane decât în cele rurale⁷¹.

În conformitate cu standardele UE, sistemele de management al deșeurilor din ambele state au fost dezvoltate în ultimii ani.

Rata de reciclare a deșeurilor solide municipale este mai scăzută în România decât în Ungaria, și semnificativ mai mică decât media UE, în ambele țări. La nivelul informațiilor din anul 2012, media în UE era 41.3%, în România 2.6% și în Hungary 25.5%⁷²⁷³.

În plus, regiunea transfrontalieră are o capacitate geotermală remarcabilă, dar aceasta este utilizată în prezent mai ales în spa-uri.

România⁷⁴

Factori semnificativi de degradare sunt extracțiile de minerale și extracția petrolului, de ex. în județele Bihor, Arad și Timiș din România.

Conform estimărilor Asociației europene a producătorilor de îngrășăminte (Fertilizer Europe) cantitatea de substanțe fertilizante per hectar este cea mai mare în Olanda și Germania (187 and 134 kg/ha), și cea mai mică în Portugalia și România (35-36 kg/ha).

În România, conform datelor disponibile la nivel de județ, cantitatea de îngrășământ / 1 hectar este următoarea⁷⁵:

⁶⁸ Sursa: Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Bihor -2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Arad - 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Timiș - 2013 (apmtm.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Satu Mare -2013 (apmbh.anpm.ro)

⁶⁹ Sursa: Raportul privind starea mediului în Ungaria 2013 (publicat de Institutul Național de Statistică al Ungariei)

⁷⁰ Sursa: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/environment/waste/main_tables

⁷¹ Sursa: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/environment/waste/main_tables

⁷² Sursa: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/environment/waste/main_tables

⁷³ Nu au existat informații relevante la nivel de județ în momentul elaborării raportului

⁷⁴ Conform observațiilor transmise de ANPM BIHOR cu ocazia celei de-a 3-a întâlniri a Grupului român de lucru pentru evaluarea mediului, Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, împreună cu autoritățile subordonate la nivel județean, regional și național, au formulat și implementat politici de mediu în perioada 2005-2014. Ca urmare, toate gropile de gunoi situate în mediul rural care nu respectau legislația în vigoare au fost reabilitate prin intervenția autorităților locale. Depozitele municipale menționate în HG 349/2005 privind depozitarea deșeurilor a respectat un calendar de închidere a siturilor de depozitare / restaurare ecologică, conform termenilor negociați cu Comisia Europeană. De asemenea, prin finanțare guvernamentală și/sau europeană s-au construit gropi de gunoi municipale care deservește județe sau regiuni și asigură un management al deșeurilor superior / integrat, în conformitate cu legislația europeană. Referitor la cuantumul reciclării deșeurilor municipale, datele statistice au fost completate și introduse în sistemul național (IES – Sistem Integrat de Mediu) în 2012. Validarea finală a datelor se face de către Agenția Națională pentru Protecția Mediului, instituția fiind de asemenea și sursa informațiilor pentru această regiune. Referitor la statisticile privind managementul deșeurilor pentru anul 2013, nu există rapoarte disponibile.

⁷⁵ Sursa: <https://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo2&lang=ro&context=45>

- Satu Mare 223.6 kg/ha
- Bihor 176.1 kg/ha
- Arad 124.0 kg/ha
- Timis 121.1 kg/ha

Referitor la sistemul de colectare a deșeurilor, toate depozitele rurale care nu respectau reglementările legale au fost închise și reabilite, în baza unor decizii ale autorităților locale. Depozitele municipale menționate în HG 349/2005 privind depozitarea deșeurilor a respectat un calendar de închidere a siturilor de depozitare / restaurare ecologică, conform termenilor negociați cu Comisia Europeană. De asemenea, prin finanțare guvernamentală și/sau europeană s-au construit gropi de gunoi municipale care deservesc județe sau regiuni și asigură un management al deșeurilor superior / integrat, în conformitate cu legislația europeană.

Lista gropilor de gunoi municipale funcționale în regiunea transfrontalieră

	Județ	Groapa de gunoi	Operator
1.	Arad	Arad	S.C. ASA ARAD SERVICII ECOLOGICE SRL
2.	Bihor	Oradea	S.C. ECOBIHOR SRL
3.	Satu Mare	Dobra	CONSILIUL JUDETEAN SATU MARE
4.	Timis	Ghizela	CONSILIUL JUDETEAN TIMIS

- În regiunea transfrontalieră, proiectele privind sisteme de management integrat al deșeurilor, aprobate de către CE și AM POS Mediu sunt în prezent în curs de implementare, respectiv⁷⁶ în Arad (aprobat în 2010);
- Timiș (aprobat în 2011)

Aplicațiile pentru aceste proiecte prevăd, pentru fiecare județ, metode optime de colectare / obținere a deșeurilor municipale biodegradabile (compost obținut în regim individual sau centralizat) și crearea unor capacități de tratament necesare în vederea atingerii obiectivelor prevăzute în Directiva CE 1999/31.

În scopul de a reduce cantitatea de deșeuri menajere, s-a introdus prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 196/2005 privind Fondul de mediu, cu modificările ulterioare, obiectivul de a reduce cu 15% cantitatea de deșeuri depozitate în gropile de gunoi din deșeurile municipale și cele asimilabile acestora, colectate prin serviciul public de salubritate, aplicabil autorităților locale responsabile cu organizarea și administrarea la nivel local a procesului de gestionare a deșeurilor.

Surse de apă geotermală relevante pot fi găsite în județul Bihor, în Oradea, Marghita, Beiuș, Săcuieni, Satul Tinca. Sursele geotermale din județul Satu Mare sunt de asemenea importante.

Ungaria⁷⁷

Zonele afectate de secetă sunt relevante pentru întreaga zonă eligibilă din Ungaria. Extracția resurselor minerale și industria de extracție de ulei sunt de asemenea factori de degradare semnificativă în județul Csongrád din Ungaria.

Mai mult de jumătate din suprafața județelor maghiare eligibile este afectată de inundații. Aproape pe toată suprafața județelor maghiare există un risc înalt sau mediu de inundații.

⁷⁶ Raportul național asupra mediului în 2013 (www.anpm.ro)

⁷⁷ Sursa: http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0027_TEK2/ch01s02.html

Procesele legate de contaminarea solului sunt strâns legate de condițiile de poluare a apei și aerului.

Poluarea solului rezultată din activitățile antropogene din zonă este determinată în principal de surse agricole (pesticide, animalele din ferma agricolă) și industriale (hidrocarburi, etilen, amoniac, dioxid de sulf, cloruri, fluoruri, uleiuri, materiale radioactive, depozite de deșeurii etc.).

În ceea ce privește îngrășămintele, potrivit datelor furnizate de Biroul Central de Statistică al Ungariei, cantitatea de îngrășământ / un hectar de teren agricol a fost de 93 kg în 2013, în Ungaria.⁷⁸⁷⁹

Referitor la sistemul de eliminare a deșeurilor municipale, legislația maghiară relevantă transferă obligațiile legate de eliminarea deșeurilor în responsabilitatea autorităților locale, ca un serviciu public obligatoriu. În baza legislației relevante, autoritățile locale au creat regulamentele lor privind deșeurile municipale solide. În conformitate cu obiectivele Uniunii Europene privind gestionarea deșeurilor, legislația maghiară privind gestionarea deșeurilor stabilește cerințele tehnice privind activitățile legate de deșeurii, sancțiunile economice aplicabile, obligațiile privind gestionarea deșeurilor, funcțiile de aprobare și control reglementate.

Înainte de anul 2000, existau 2700 de gropi de gunoi în Ungaria, dar numai 30% din ele au funcționat în conformitate cu legislația. Gropile de gunoi care nu îndeplineau cerințele au fost închise până în 2009. Au fost construite noi gropi de gunoi municipale din fonduri de la guvern și / sau din fonduri europene care servesc la nivel regional sau la nivel județean și asigură o administrare integrată / mai mare pentru deșeurile municipale, în conformitate cu standardele Europene.

Rata de reciclare și transformare în compost a deșeurilor municipale a fost în continuă creștere de-a lungul anilor, datorită folosirii în creștere a colectării selective a deșeurilor. În ceea ce privește zona eligibilă, rata totală de deșeurii reciclate municipale în 2013, în cele patru județe maghiare, a fost următoarea⁸⁰:

- Szabolcs-Szatmár-Bereg 11.38%
- Hajdú-Bihar 14.34%
- Békés 12.57%
- Csongrád 11.76%

Direcțiile în tendințele de reciclare a deșeurilor municipale solide sunt favorabile, având în vedere că rata de reciclare a crescut continuu din 2005, dar cel mai actual mod de tratare a deșeurilor este încă groapa de gunoi, mod de tratare a deșeurilor cel mai dăunător mediului. Conform obiectivelor, rata de deșeurii reciclate de la gospodarii sau alte organizații va crește cu 50% până în 2020⁸¹.

Următoarele gropi de gunoi sunt amplasate în zona eligibilă pe partea de graniță maghiară – majoritatea au fost dezvoltate sau realizate din fonduri de la Uniunea Europeană:

⁷⁸ Sursa: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_omf002.html

⁷⁹ Date la nivel județean au fost disponibile în cursul pregătirii raportului

⁸⁰ Sursa: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_ur010.html

⁸¹ Sursa: Planul Maghiar Național de Management al Deșeurilor 2014-2020

	Județ	Groapă de gunoi
1.	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Kisvárdá
2.	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Nyíregyháza
3.	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Nagyecsed
4.	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Bodrogkeresztúr
5.	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Hejőpapi
6.	Hajdú-Bihar	Hajdúböszörmény
7.	Hajdú-Bihar	Debrecen
8.	Hajdú-Bihar	Nádudvar
9.	Hajdú-Bihar	Berettyóújfalu
10.	Békés	Gyomaendrőd
11.	Békés	Békéscsaba
12.	Csongrád	Szentes
13.	Csongrád	Felgyő
14.	Csongrád	Szeged
15.	Csongrád	Hódmezővásárhely
16.	Csongrád	Makó

Guvernul maghiar a stabilit cazurile administrative pentru investițiile de dezvoltare a sistemelor de gestionare a deșeurilor municipale solide ca având relevanță deosebită, prin Ordonanța de Guvern 72/2013. (III.8.); cu scopul de a ajuta la îmbunătățirea sistemului de gestionare a deșeurilor.

Marea Câmpie Maghiară are potențial geotermal favorabil, fiind forma de relief cu cea mai mare adâncime din Bazinul Carpatic. În Ungaria, Marea Câmpie de Sud este una dintre cele mai importante zone cu potențial geotermal, mai ales în județele Csongrád și Békés dintre județele eligibile ale Programului.

Tendințe viitoare probabile:

Starea generală a solurilor este favorabilă, dar - zonele agricole sunt în pericol din cauza riscurilor de reducere a fertilității (de exemplu eroziunea, eroziunea vântului, pierderea de material organic).

Procesele de degradare apar datorită utilizării necorespunzătoare a terenurilor, ce duce la creșterea costurilor de producție agricolă, întreruperea ciclurilor de echilibru ecologic/apă, acumularea de substanțe periculoase (siguranța alimentară), și a apei, prin contaminarea apei potabile.

Implementarea practicilor de administrare integrată a fertilizatorilor joacă un rol important în utilizarea durabilă a terenurilor.

Extinderea infrastructurii, industriei și așezărilor conduce la retragerea permanentă a unor suprafețe semnificative de teren din producția agricolă și pe termen lung la impermeabilizarea solului. Eliminarea humusului și existența diferitelor surse de poluare duce, de asemenea, la degradarea solurilor. Solul este baza producției de alimente și a producției ecologice, contribuie la conservarea biodiversității cu scopul de a reduce impactul asupra schimbărilor climatice.

2.3 Apele (apele de suprafață, apele subterane)

Informațiile din acest subcapitol se bazează pe surse de date ale Institutul Național de Statistică al Ungariei, Condițiile de mediu din Ungaria 2013, Raportul privind Starea Mediului din Ungaria 2013, Sistemul de Informații privind Managementul Apei (Vízgazdálkodási Információs Rendszer), Starea calității apei potabile din Ungaria 2012, Serviciul Național de Sănătate Publică

și Serviciul Medical de Gardă din Ungaria, Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Satu Mare-2013 (apmsm.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Bihor-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Arad- 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Timiș- 2013 (apmtm.anpm.ro), Raportul Național privind Starea Mediului în 2012 (www.anpm.ro), și Studiul Calității Apei din 2013 (www.rowater.ro/List/Sint)

Relevanța factorului de mediu:

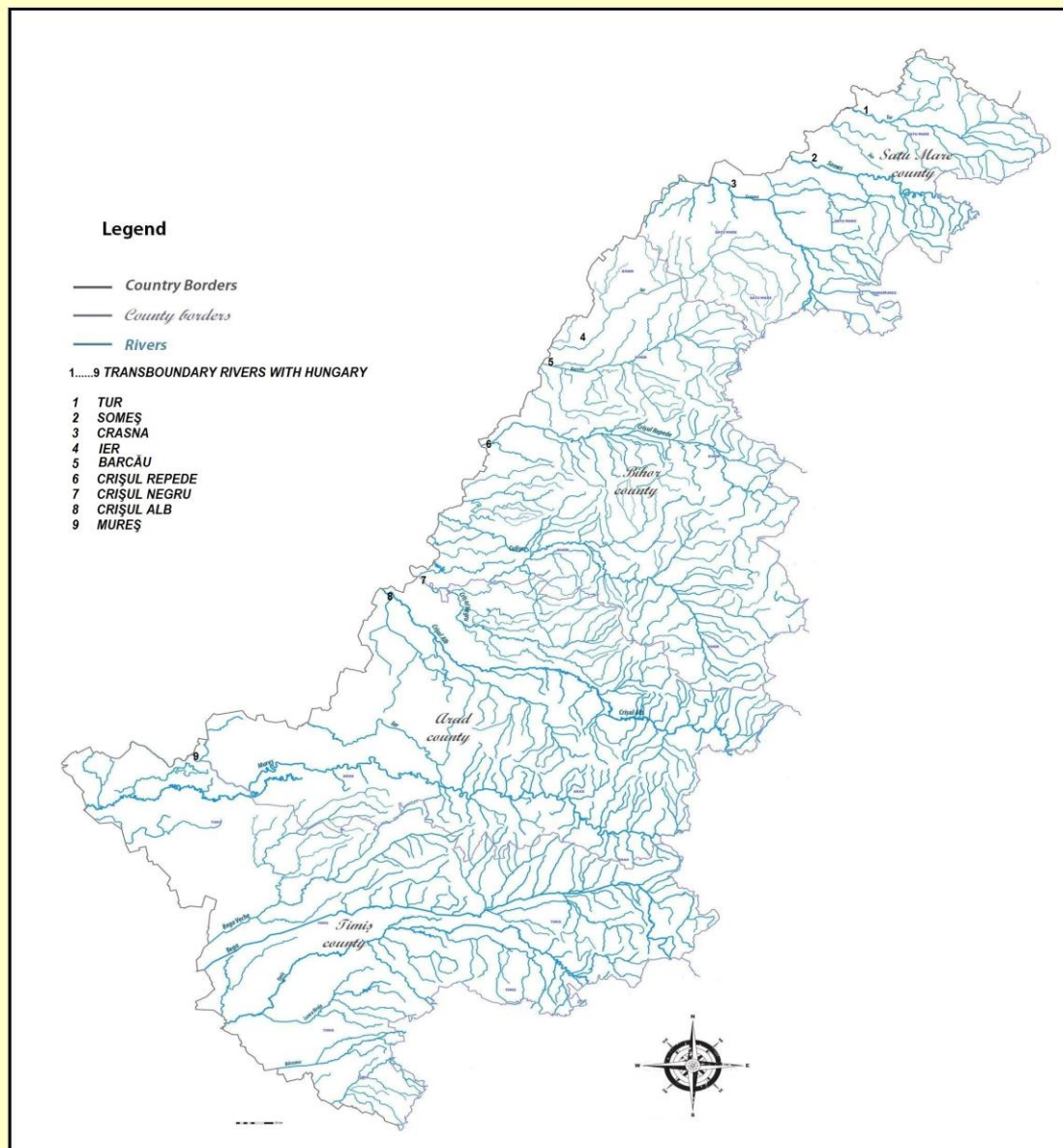
În ceea ce privește starea și protecția apelor, factorul de mediu are în vedere:

- dezvoltarea colectării apelor reziduale urbane și tratarea apelor reziduale, investiții complexe pentru protejarea apelor, creșterea nivelului de oxigen, echilibrarea nutrienților și indicatorii de calitate ai apei privind râuri și lacuri.
- în cazul sistemelor de apă subterană reducerea efectelor poluante ale surselor nocive de poluare, în plus, securizarea exploatarea apelor și a potențialelor surse de apă potabilă. Reducerea concentrației de materii organice naturale găsite în apa potabilă. Controlul asupra inundațiilor, reglementarea râurilor și lacurilor și prevenirea deteriorării apelor subterane și locale. Implementarea dezvoltării și intervențiile ingineriei pentru prevenirea deteriorării apei.

Starea actuală a mediului:

Zona eligibilă este bogată în resurse de apă - atât de ape de suprafață cât și subterane. Cum apa are tot mai mare importanță la nivel mondial - dacă este gestionată corespunzător - aceasta ar putea fi un bun comun al zonei.

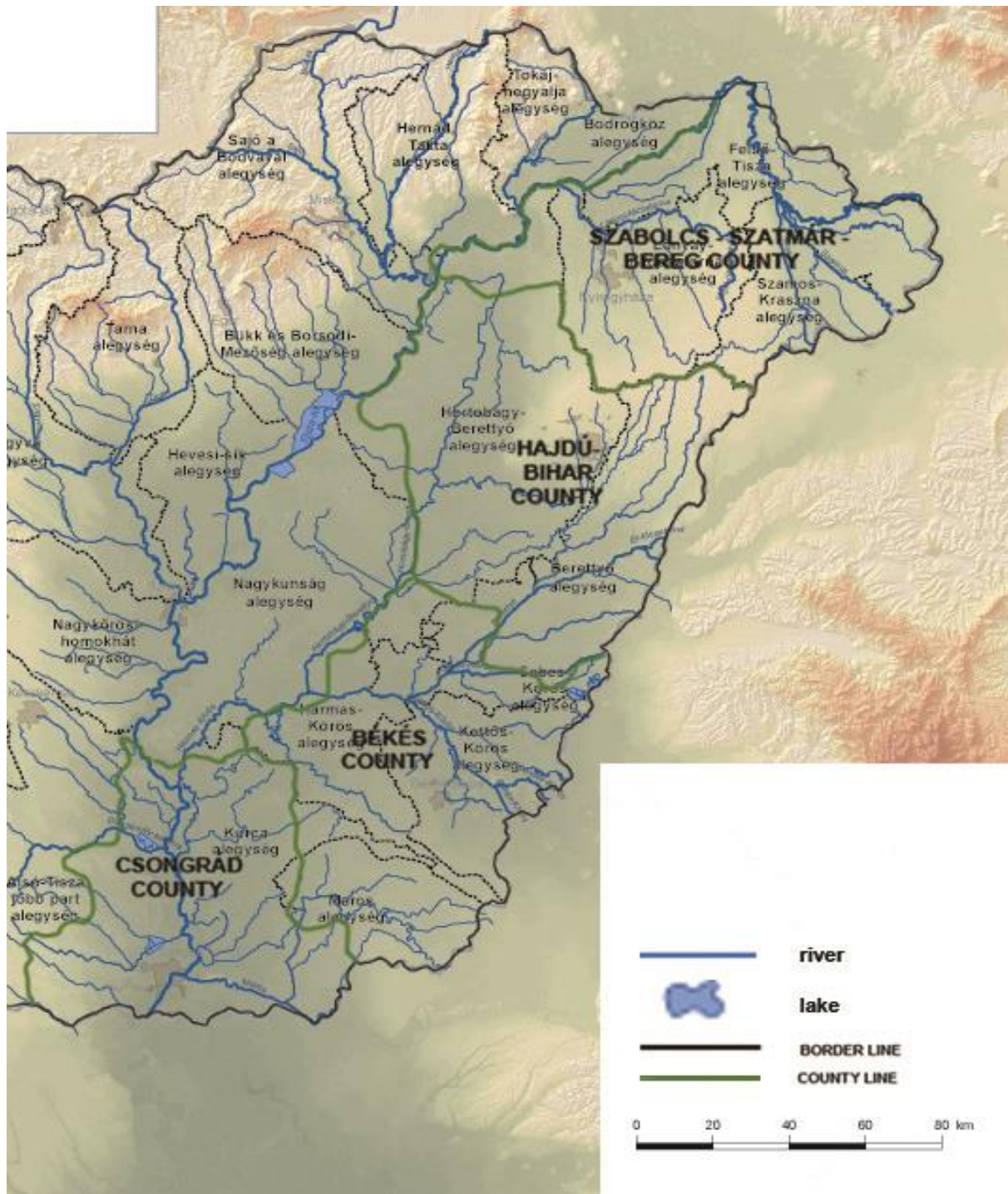
Zona este de asemenea bogată în ape de suprafață, în general de bună calitate, care oferă un excelent potențial atât în scopul generării de energie cât și turistic. Intervențiile indicative ale Programului au potențialul de a afecta bazinele de apă de suprafață din aria eligibilă. Următoarele două hărți ale rețelei hidrografice ilustrează bogăția apelor de suprafață din aria eligibilă, separat în județele din România și Ungaria.

Harta 11 - Apele de suprafață transfrontaliere în județele eligibile din România⁸²⁸³

⁸² Sursa: Acord dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Ungare privind colaborarea pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor de frontieră, semnat la Budapesta la 15 septembrie 2003, aprobat prin HG nr.577/2004.

⁸³ Râurile din județul Timiș trec spre Serbia și nu direct spre Ungaria, prin urmare nu fac subiectul Programului Interreg V-A Romania-Ungaria. Județul Timiș nu are bazine acvatice transfrontaliere cu județele vecine din Ungaria.

Harta 12 – Apele de suprafață transfrontaliere în județele eligibile din Ungaria

Următoarea hartă reprezintă apele de suprafață transfrontaliere din aria eligibilă a bazinului, de mare importanță la nivel DRBD

Harta 13 - Apele de suprafață transfrontaliere la nivelul DRBD în zona eligibilă⁸⁴⁸⁵

Apele de suprafață din zona eligibilă prezintă desigur unele riscuri de inundații și de poluare⁸⁶. Harta de mai jos vizualizează zonele cu un potențial mare de inundații în aria eligibilă. Este vizibil că riscul de inundații este caracteristic mai ales pe partea maghiară a graniței.

⁸⁴ Sursa: www.geo-spatial.org/download/hărțile Planului de Management al bazinului hidrografic al Dunării

⁸⁵ Râurile din județul Timiș trec spre Serbia și nu direct spre Ungaria, prin urmare nu fac subiectul Programului Interreg V-A România-Ungaria. Județul Timiș nu are bazine acvatice transfrontaliere cu județele vecine din Ungaria.

⁸⁶ Sursa: Raportul Anual privind Starea Mediului în Județul Bihor -2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în Județul Arad -2013 (apmar.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în Județul Timiș - 2013 (apmtm.anpm.ro) și Raportul privind Starea Mediului din Ungaria 2013 (publicat de Institutul Național de Statistică al Ungariei)

Areas with potentially high risk of flood in the eligible area
LEGEND

Harta 14 - Zonele cu risc potențial ridicat de inundații în aria eligibilă⁸⁷

Pe scurt: Îmbunătățiri semnificative au fost realizate în domeniul de dezvoltare a infrastructurii de apă între 2005 și 2011 în ambele țări. Pentru a îmbunătăți calitatea apei potabile (pentru scăderea concentrației de arsenic), sunt în curs programe complexe sunt în

⁸⁷ Sursa: EEA: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/> Directiva privind inundații PFRA / APSFR

localitățile afectate. În legătură cu prezența semnificativă a resurselor de apă, gestionarea apei trebuie să fie o prioritate a zonei.⁸⁸

Apele de suprafață:

România

În aria eligibilă din România, calitatea apelor de suprafață este bună în general.

Ungaria⁸⁹

Principalele surse de poluare ale apelor de suprafață și subterane sunt legate de activitățile umane, cum ar fi forme directe și indirecte de deversare a apei reziduale municipale și poluarea difuză. Nitrați, fosfor și amoniu provin din activități de depozitare a deșeurilor agricole sau industriale, dar și infiltrațiile de suprafață netratată poate cauza, de asemenea, acest tip de poluare.

Calitatea apelor de suprafață este bună în general. În unele zone din județele eligibile maghiare calitatea apelor subterane este caracterizată de un conținut crescut de arsenic, bor, amoniac, fluoruri, nitriți, fier și mangan, precum și de conținutul de gaz metan care depășește limitele.

Ape subterane:

România

Starea apelor subterane, în aria eligibilă din România, este în cea mai mare parte bună. În conformitate cu Studiul Calității Apei din 2013, ca urmare a monitorizării a 20 de bazine de ape subterane din România, rezultă că există 17 bazine de ape subterane în stare "bună" și 3 într-o stare "precară"⁹⁰.

Ungaria

În județele eligibile din Ungaria există 70 de bazine hidrografice vulnerabile. Datorită dotărilor naturale, serviciul public de alimentare cu apă în Ungaria se bazează, în principal, pe resursele de ape subterane. Astfel, două treimi din alimentarea cu apă potabilă se bazează pe surse vulnerabile. Deoarece, în această zonă resursele de apă sunt în mare parte afectate de multe surse de poluare, aceste surse nu sunt doar vulnerabile, ci și pe cale de dispariție.

Instituții relevante în administrarea apelor au emis decizii pentru protejarea zonelor cu ape subterane. Hotărârea de Guvern nr. 123/1997 (VII.18.) cu privire la resursele de apă din ariile protejate reglementează, pe termen lung, protecția resurselor de apă și a utilităților privind asigurarea apei potabile și restricționează exploatarea terenurilor.

Există 12 centrale de biogaz, 2 instalații de incinerare deșeurilor pe bază de gaz și stație de epurare a apelor reziduale în județele eligibile pe partea ungară.⁹¹

⁸⁸ Informația "Pentru a îmbunătăți calitatea apei potabile (pentru scăderea concentrației de arsenic), sunt în curs programe complexe în localitățile afectate. În legătură cu prezenta semnificativa a resurselor de apă, gestionarea apei trebuie să fie o prioritate a zonei" se aplică în Ungaria.

⁸⁹ Sursa: <http://www.ovf.hu/>

⁹⁰ Sursa: Studiul Calității Apei din 2013 (www.rowater.ro/List/Sint)

⁹¹ Sursa: Raportul privind Starea Mediului în Ungaria 2013 (publicat de Institutul Național de Statistică al Ungariei)

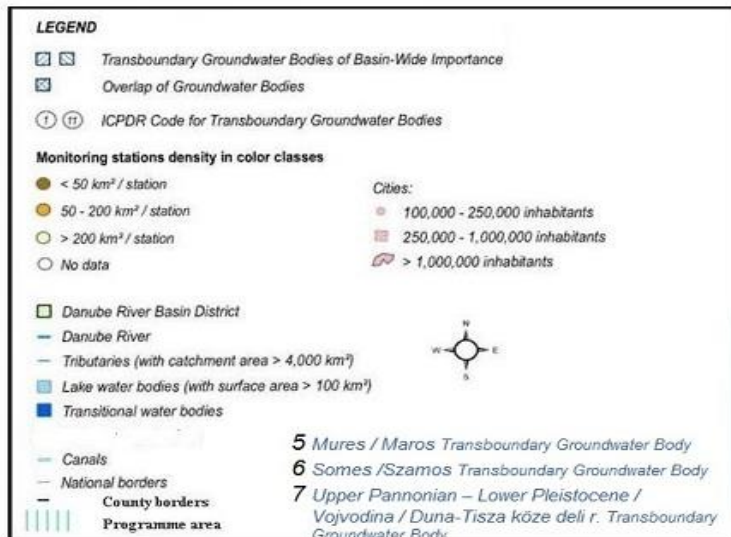
Bazinele de ape subterane transfrontaliere identificate (BAS) funcție de importanța capacității bazinului (bazine de apă subterană de la nivel ICPDR) în cadrul ariei eligibile sunt prezentate în tabelul de mai jos⁹²:

Nume	MS_CD	Unitate de măsură (km ²)	Unitate de măsură națională (km ²)	Criterii de importanță	Înțelegeri bilaterale
5: Mures / Maros	RO_MU20 RO_MU22	7699	2710	Resurse Ape Subterane importante, protejate de către DRW res.	RO, HU
	HU_sp.2.13.1 HU_p.2.13.1 HU_sp.2.13.2 HU_p.2.13.2		4989		
6: Somes /Szamos	RO_SO01 RO_SO13	2475	1440	Resurse AS importante, protejate de către DRW res.	RO, HU
	HU_sp.2.1.2 HU_p.2.1.2 HU_sp.2.3.2 HU_p.2.3.2		1035		
7:Pannonia Superioară Pannonia – Inferioară Pleistocene /Vojvodina/ Duna-Tisza köze deli r.	RO_BA18	29,012	11,408	> 4000 km ² , AS utilizate, resurse importante de AS, protejate de către DRW res.	RO, RS, HU
	RS_TIS_GW_I_1, RS_TIS_GW_SI_1, RS_TIS_GW_I_2, RS_TIS_GW_SI_2, RS_TIS_GW_I_3, RS_TIS_GW_SI_3, RS_TIS_GW_I_4, RS_TIS_GW_SI_4, RS_TIS_GW_I_7, RS_TIS_GW_SI_7, RS_D_GW_I_1, RS_D_GW_SI_1		10,506		
	HU_sp.1.15.1 HU_p.1.15.1 HU_sp.1.15.2 HU_p.1.15.2 HU_sp.2.11.1 HU_p.2.11.1 HU_sp.2.11.2 HU_p.2.11.2 HU_sp.2.16.1 HU_p.2.16.1		7098		

⁹² Sursa: www.rowater.ro/.../DRBMP_Annex_12_GW_Monitoring_and_ICPDR - Comisia Internațională pentru Protecția Fluviului Dunărea

Harta de mai jos reprezintă locația corpurilor de apă subterane enumerate mai sus.⁹³

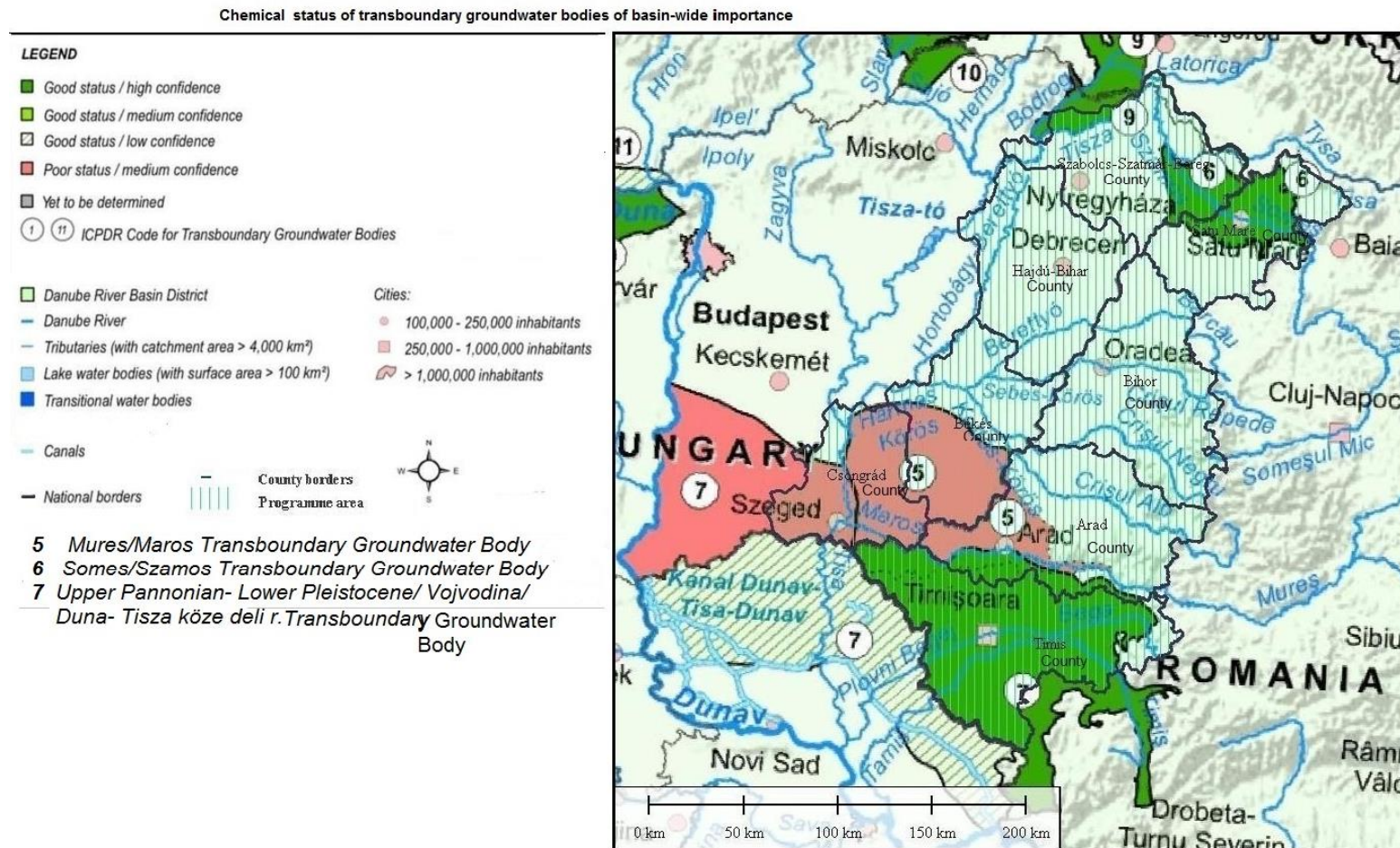

Harta 15 – Corpurile subterane de apă transfrontaliere de importanță la nivel bazinal și Rețeaua Transnațională de Monitorizare a acestora (Bazinul Hidrografic al Dunării)

⁹³ Sursa: www.geo-spatial.org/hartile Planului de Management al bazinului hidrografic al Dunani (Danube River Basin Management Plans)

Starea chimică și cantitativă a corpurilor de apă subterană transfrontaliere de importanță la nivel bazinal este prezentată în următoarele hărți:

Source: www.geo-spatial.org/download/hartile_Planului_de_Management_al_bazinului_hidrografic_al_Dunarii (Danub River Basin Management Plans)

Harta 16 - Starea chimică a corpurilor de apă subterană transfrontaliere de importanță la nivel bazinal

Quantitative status of transboundary groundwater bodies of basin-wide importance

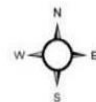
LEGEND

- Good status / high confidence
- Good status / medium confidence
- Good status / low confidence
- Poor status / medium confidence
- Poor status / low confidence
- Yet to be determined

① ⑪ ICPDR Code for Transboundary Groundwater Bodies

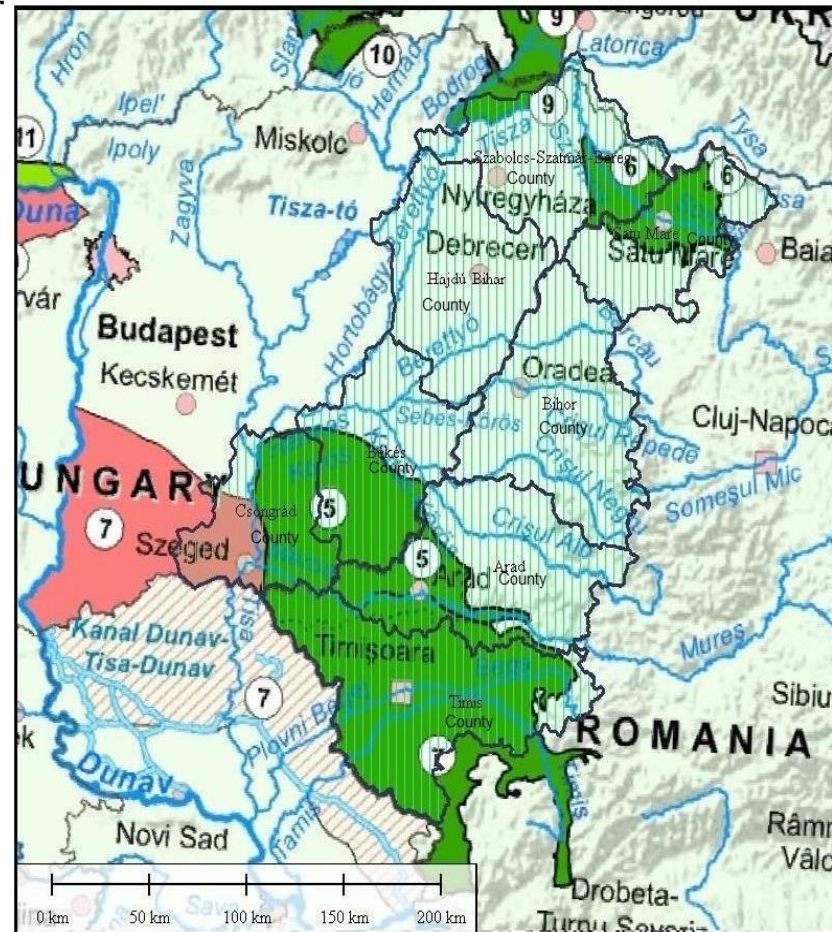
- Danube River Basin District
- Danube River
- Tributaries (with catchment area > 4,000 km²)
- Lake water bodies (with surface area > 100 km²)
- Transitional water bodies
- Canals

- Cities:
- 100,000 - 250,000 inhabitants
 - 250,000 - 1,000,000 inhabitants
 - > 1,000,000 inhabitants

- County borders
- Programme area
- National borders

- 5 Mures/Maros Transboundary Groundwater Body
- 6 Somes/Szamos Transboundary Groundwater Body
- 7 Upper Pannonian- Lower Pleistocene/Vojvodina/Duna-Tisza köze deli r. Transboundary Groundwater Body

Source: www.geo-spatial.org/download/hartile_Planului_de_management_al_bazinului_hidrografic_al_Dunarii (Danub River Basin Management Plans)

Harta 17 - Starea cantitativă a corpurilor transfrontaliere de apă subterană, de importanță la nivel bazinal

Apa potabilă:

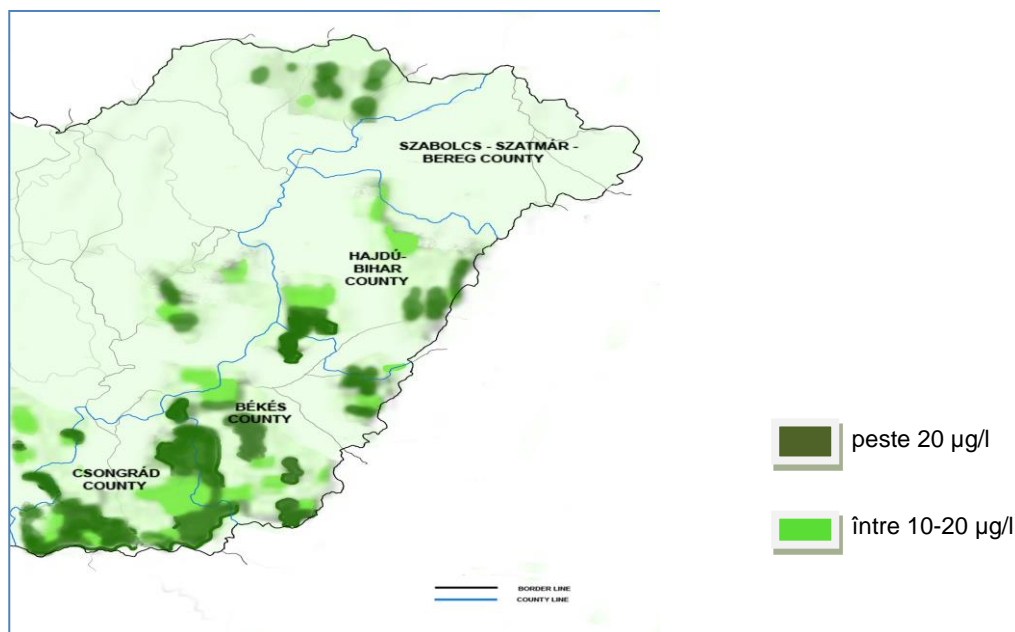
România

În aria eligibilă a României, sursele de apă utilizate pentru alimentarea cu apă potabilă sunt de bună calitate. În județele românești eligibile lungimea medie a rețelei de conducte de apă potabilă a crescut, între 2005 și 2011, de la 1537 km la 2258 km. Lungimea rețelei de conducte de canalizare a crescut de la 607 km la 811 km⁹⁴.

Ungaria⁹⁵

În partea ungară de lângă frontieră apa potabilă este de bună calitate, deși, în anumite părți, concentrații mari de arsenic și de nitrați pot crea probleme. Unele secțiuni ale alimentării cu apă potabilă nu sunt conforme cu standardele de calitate - cum ar fi în ceea ce privește concentrația de bor, arsenic și amoniu, în plus, în cazul mai multor elemente ale sistemului de alimentare, conținutul de fier, mangan și azotat depășește pragurile admise în apă.

Harta de mai jos indică faptul că există diferențe semnificative în județele eligibile din Ungaria cu privire la concentrațiile de arsenic în apa potabilă. Concentrația mare de arsenic poate afecta jumătate din județul Csongrád și aproximativ un sfert din județele Békés și Hajdú-Bihar.

Harta 18 - Așezările afectate de concentrația ridicată de arsenic în 2012 în județele eligibile din Ungaria⁹⁶

În județele din aria eligibilă din Ungaria lungimea rețelei de conducte de canalizare, la 1 km rețea de conducte de apă potabilă, este de 564.4 m în Szabolcs-Szatmár-Bereg, 575.3 m în Hajdú-Bihar, 471.3m în Békés și 521.4 m în Csongrád⁹⁷. În aria eligibilă, înseamnă că 94,2%

⁹⁴ Sursa: <https://statistici.insse.ro/shop/>

⁹⁵ Sursa: <http://www.ovf.hu/>

⁹⁶ Sursa: Starea calității apei potabile din Ungaria 2012, Biroul Șefului Direcției Sanitare (Serviciul de Sănătate Națională Publică și Șeful Direcției Sanitare)

⁹⁷ Sursa: http://www.ksh.hu/docs/hun/xtabla/infrastruk/tablti10_15b.html

din numărul total de gospodării au fost conectate la rețea. În cele patru județe din Ungaria, rețeaua de conducte de canalizare a crescut de la 18% la 33%. (Sursa: baza de date a Oficiului Central de Statistică a Ungariei). Dezvoltarea rețelei de apă potabilă nu are o evoluție atât de semnificativă, creșterea fiind de la 0 la 5%, deoarece rata de utilizare a apei potabile în zonă este deja de peste 95%, iar alimentarea cu apă potabilă a fost deja satisfăcătoare.

În 2011, în regiunea Bekes în 40 de localități (din 79) calitatea apei de băut nu a atins standardele stabilite prin lege din cauza nivelului extrem de ridicat de arsenic și nitrați.

Pentru rezolvarea acestei probleme, în zonele afectate din Ungaria a fost implementat un program complex de îmbunătățire a calității apei în valoare de 51 milioane HUF (proiectele au fost finanțate în perioada 2007-2013)⁹⁸

Tendențe viitoare probabile:

Este de așteptat ca Planurile de Management ale Bazinelor Hidrografice vor contribui la atingerea unor standarde ecologice și chimice de mediu privind apele de suprafață și subterane.

În scopul stopării unor creșteri viitoare a concentrației de nitrați din apele subterane vor fi parcurse anumite etape pentru prevenirea și limitarea contaminării apelor subterane.

Riscul poluării apelor subterane și gradul de poluare pot fi reduse luând următoarele măsuri: modificarea modului de folosire a pământului, împăduriri, înființarea habitatelor de mlaștină și a bazinelor piscicole, instituirea unui management integrat al apelor de suprafață, subvenții Natura 2000, ferme organice, modernizarea șeptelului din ferme, a utilajelor agricole și a instalațiilor de stocare a combustibilului, managementul adecvat al gunoierului de grajd și a deșeurilor agricole precum și prevenirea apariției apelor care stagnează pe câmp.

Luând în considerare Directiva 98/83 a Consiliului UE privind cerințele referitoare la calitatea apei de băut – bazată pe termenele specificate în Tratatul de Aderare – au fost elaborate programe naționale pentru creșterea calității apei de băut în Ungaria (parametrii cheie pentru: arsenic, bor, fluoruri și nitrați, prioritățile și parametrii programului public de sănătate au fost stabiliți în mod special pentru amoniu). Legislația Națională pentru Program: Decretul Guvernamental nr. 201/2001 (X.25) privind Calitatea Apei Potabile și Cerințele pentru Inspecție (numit în continuare Decretul)⁹⁹

Prima fază a Programului de Îmbunătățire a Calității Apei de Băut (asigurarea cantităților corespunzătoare de bor, fluoruri, nitrați, arsenic și amoniu în apa de băut) va fi atinsă în 2015.

Un management adecvat al riscului privind aducțiunea și distribuția apei este de asemenea un aspect important. Lipsa întreținerii sistemelor de alimentare cu apă duce la contaminarea chimică și/sau biologică a lor. Starea utilităților pune în pericol siguranța serviciului.

În baza legii 2011 CCIX (Ungaria), și a Legii 241/2006 republicată în 2013 (Romania), integrarea organizațiilor funcționale este în curs.

În aria eligibilă din România este necesară continuarea implementării măsurilor privind rețelele de apă potabilă și îmbunătățirea stațiilor de epurare a apei pentru atingerea standardului de calitate al apei potabile. De asemenea pentru reducerea poluării cu nutrienți în următoarea perioadă va fi necesară continuarea extinderii/reabilitării sistemelor de canalizare a apelor uzate și construirea/modernizarea stațiilor de epurare a apei în special în zonele rurale.

⁹⁸ Sursa: Starea calității apei de băut în Ungaria, Serviciul Național de Sănătate Public și Serviciul Medical de Gardă din Ungaria

⁹⁹ <http://en.neki.gov.hu/index.php?page=vizellatas-ivovizminoseg-javito-program>

2.4 Aerul și combaterea schimbărilor climatice

Informațiile din acest subcapitol au ca sursă date de la Agenția Europeană de Mediu, studiul privind climatul ESPON, Institutul Național de Statistică din Ungaria, Sistemul Național de Informații privind Protecția Mediului (Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer), Sistemul de Informații privind Conservarea Mediului (Természetvédelmi Információs Rendszer), Serviciul Național de Meteorologie (Országos Meteorológiai Szolgálat), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Satu-Mare – 2013 (apmsm.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Bihor -2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Arad - 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Timiș – 2013 (apmtm.anpm.ro) și Raportul Național privind Starea Mediului în 2012 (www.anpm.ro)

Relevanța factorului de mediu:

Factorul de mediu se refera la:

- schimbarea calității aerului și lupta împotriva schimbărilor climatice, implică în mod specific reducerea concentrării de poluanți emiși în cantități mari, ca dioxid de sulf, oxizi de azot, monoxid de carbon, dioxid de carbon și alte emisii solide sau gazoase generatoare ale efectului de seră care nu sunt controlate de Protocolul de la Montreal privind Substanțele care Reduc Stratul de Ozon, precum dioxid de carbon, metan, protoxidul de azot și o serie de gaze fluorurate: în plus lupta împotriva schimbărilor climatice necesită captarea și stocarea carbonului în structuri naturale și adoptarea unor politici și măsuri de adaptare la efectele naturale și antropice ale încălzirii globale inevitabile; precum și diminuarea și eliminarea situațiilor de potențială poluare care în mare majoritate depășesc limitele admisibile.
- reducerea efectelor care provoacă poluarea globală, care este cauzată de arderea combustibililor fosili, de către anumite activități industriale și agricole, și de folosirea substanțelor care dăunează statului de ozon și cauzează efectul de seră

Starea actuală a mediului:

Calitatea aerului înconjurător trebuie să fie monitorizată pe întreg teritoriul Statelor Membre UE. În 2000 emisiile gazelor cu efect de seră pe unitate de energie a scăzut în mod continuu în aproape toate statele membre UE, inclusiv în Ungaria și România. În ultimii ani, cantitatea de poluanți atmosferici cauzată de încălzire a fost redusă ca urmare a unei schimbări majore în sursele de energie.

Schimbarea climei – și potențialul efect negativ al ei - e un risc major influențând viitoarea dezvoltare a regiunilor UE. Nu e surprinzător astfel că îmbunătățirea capacității de adaptare la schimbările climatice este un punct important pe agenda UE. De fapt, două din cinci obiective principale ale Strategiei Europa 2020 (reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră și creșterea utilizării energiilor regenerabile) sunt direct legate de schimbările climatice.

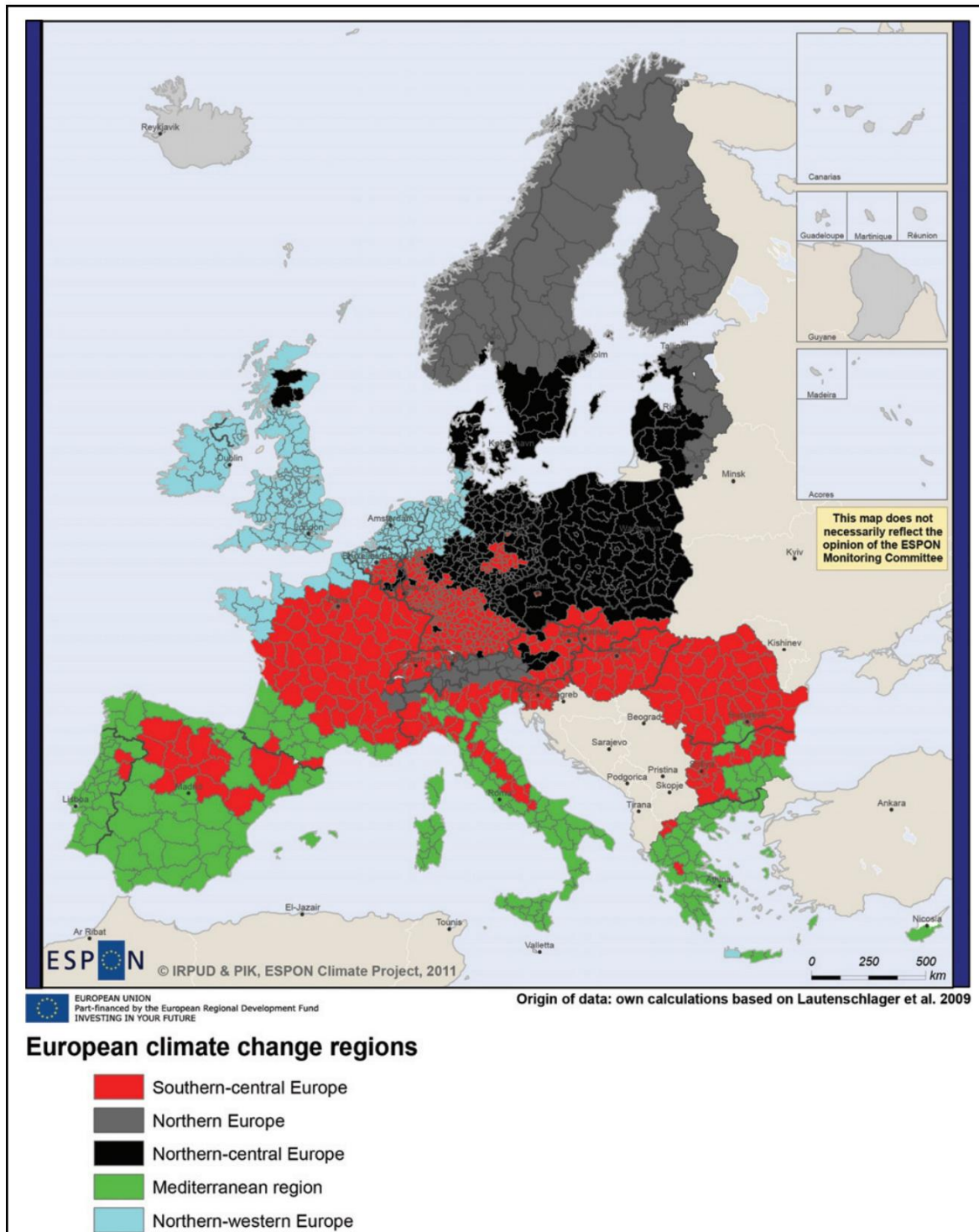
De asemenea în legătura cu procesul încălzirii, există o nesiguranță privind sincronizarea și magnitudinea impactului generat, acțiunile privind combaterea acestui fenomen ar trebui adoptate și implementate imediat, utilizând volumul de dovezi și informații științifice disponibile.

Proiectul ESPON Climate introduce tipologia schimbărilor climatice din regiunile Europei, fiind definite 5 categorii distincte:

- Europa Sud-Centrală (așa cum se poate vedea în harta de mai jos, cele 8 județe din aria eligibilă intră în această categorie).
- Europa de Nord

- Europa Nord-Centrală
- Regiunea Mediteraneană
- Europa de Nord Vest

Harta 19 - Regiunile europene privind schimbările climatice¹⁰⁰

¹⁰⁰ Sursa: http://www.espon.eu/main/Menu_Projects/Menu_AppliedResearch/climate.html

Luând în considerare previziunile schimbărilor climatice din regiunile Europei Sud-Centrale, în aria eligibilă se poate înregistra o creștere a temperaturii medii, o scădere puternică a ei în zilele geroase și o creștere semnificativă în zilele de vară. În privința precipitațiilor, potrivit prognozei meteo, pe timpul verii este de așteptat o puternică scădere a cantității de precipitații căzute.

Potrivit Inventarului de emisii de gaze cu efect de sera, transmis anul acesta Secretariatului Convenției Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice, cu privire la emisiile din 2012, se înregistrează o scădere cu 58% comparative cu anul 1989. În perioada post-Kyoto, România și Ungaria ca state membre ale Uniunii Europene, se angajează să contribuie efectiv la eforturile UE de a reduce cu 20% emisiile de gaze cu efect de seră, până în 2020, comparativ cu nivelul lor din anul 1990.

România

Calitatea aerului din județele eligibile din România este în principal bună sau medie (chiar dacă activitatea industrială și sectoarele energetice sunt semnificative). Deloc surprinzător, locurile unde poluarea aerului este mai ridicată sunt în primul rând în marile orașe și în jurul lor și lângă drumurile principale. În România, cantitatea de emisii de gaze cu efect de seră din transport (total tone de CO₂ echivalent GES) a fost de 14.578 tone, ceea ce reprezintă 44% din media UE. Pentru zona eligibilă, datele sunt disponibile doar pentru 2 din 8 județe. În județul Timiș, în 2012 nivelul emisiilor de GES a fost de 885.485 tone și în județul Arad, în anul 2010 nivelul de GES a fost de 2.105 tone.

Sursele principale de poluare în zona eligibilă sunt:

- Transport- traficul rutier este responsabil pentru cea mai mare parte a particulelor în suspensie și sedimentare.
- Industria - instalațiile de ardere, centralele termice din județele Timiș, Arad și Bihor, etc.
- Sursele agricole - arderea necontrolată a vegetației uscate, degajarea de mirosuri de la ferme/compost, împrăștierea de pesticide/fertilizatori, recoltarea, uscarea și depozitarea culturilor. Emisia de metan (modernizarea fermelor de animale) trebuie redusă.
- Sursele de uz casnic – încălzirea (arderea lemnului, carbunelui, gazului, etc.
- Poluarea fonică

Proiectul ESPON Climate, în raportul final introduce un set standard de indicatori de evaluare a schimbărilor climatice și impactul lor în Europa.¹⁰¹

Primul indicator este "Potențialul impact total al schimbărilor climatice" care indică ponderea posibilelor impacturi fizice, de mediu, sociale, economice și culturale ale schimbărilor climatice. Din această perspectivă, 3 din cele 4 județe din România (Arad, Bihor și Timiș) se confruntă cu un impact negativ mediu (a 2-a cea mai defavorabilă categorie), județul Satu Mare confruntându-se cu cel mai redus impact negativ.¹⁰²

Zona eligibilă nu prezintă o imagine favorabilă în ceea ce privește capacitatea ei de adaptare: toate județele din România sunt caracterizate de cea mai scăzută capacitate de adaptare la schimbările climatice – de fapt, ele sunt printre primele 25% dintre toate regiunile NUTS3 și europene cu capacitate de adaptare cea mai scăzută

Combinăția dintre impactul potential regional și capacitatea de adaptare generală în regiune, reprezintă vulnerabilitatea ei la schimbările climatice. Din păcate, acest indicator scoate în

¹⁰¹ http://www.espon.eu/main/Menu_Projects/Menu_AppliedResearch/climate.html

¹⁰² http://www.espon.eu/export/sites/default/Documents/Projects/AppliedResearch/CLIMATE/ESPON_Climate_Fin al_Report-Part_B-MainReport.pdf

evidență situația destul de nefavorabilă din cele patru județe ale României, caracterizate printr-un nivel mediu al impactului negativ (al doilea cel mai nefavorabil).

Ungaria

Calitatea aerului în zona eligibilă este în principal bună sau medie. În județele relevante din Ungaria, calitatea aerului este mai bună decât media națională, datorită sectoarelor economice (rată scăzută a industriei). Cantitatea de emisii de gaze cu efect de seră din transporturi (total tone de CO₂ echivalent Gg/an) a fost de 10.848,91 tone în 2012, ceea ce înseamnă 34% din media UE¹⁰³.

Principalele surse de poluare în zona eligibilă sunt:

- Transport - traficul rutier este responsabil pentru cea mai mare parte a particulelor în suspensie și sedimentare.
- Industria – instalații de ardere, exploatare de hidrocarburi (în Csongrád, Békés), producția de articole din ceramică (țigle și cărămizi în Békés, Hajdu Bihar), etc.
- Sursele agricole – arderea necontrolată a vegetației uscate, degajarea de mirosuri de la ferme/compost, împrăștierea de pesticide/fertilizatori, recoltarea, uscarea și depozitarea culturilor. Emisia de metan (modernizarea fermelor de animale) trebuie redusă.
- Sursele de uz casnic – încălzirea (arderea lemneor, cărbunilor, gazului, etc.).
- Poluarea fonică

Potrivit indicatorului "Potențialul impact total al schimbărilor climatice" din proiectul ESPON Climate, județele Csongrád și Szabolcs-Szatmár-Bereg se confruntă cu un impact negativ de nivel mediu (a 2-a cea mai defavorabilă categorie), județul Csongrád putându-se aștepta în viitor la un "minim/lipsă de impact".¹⁰⁴

În ceea ce privește capacitatea județelor din Ungaria de adaptare, acestea au o situație ceva mai bună, dar totuși cu o capacitate scăzută de adaptare.

Combinarea dintre impactul regional și capacitatea de adaptare generală din regiune evidențiază o situație destul de nefavorabilă în județul Szabolcs-Szatmár-Bereg, care este caracterizată printr-un nivel mediu al impactului negativ (al 2-lea cel mai nefavorabil), județele Hajdú-Bihar și Csongrád având un nivel scăzut al impactului negativ și doar județul Békés putând prezenta o "minim/lipsă de impact".

Energia

România

România are o capacitate instalată de energie electrică estimată la 23.452 MW. În ceea ce privește distribuția consumului de combustibil, România se bazează în principal pe gazele naturale, în timp ce ponderea de energie din surse regenerabile este remarcabil mai mare comparativ cu datele din Ungaria (8%) și UE27 (10%).¹⁰⁵

¹⁰³ Potrivit ultimelor informații primite de la Serviciile de Informare Meteorologică din Ungaria, ultimele date disponibile sunt din 2012 și doar date la nivel național sunt disponibile.

¹⁰⁴ http://www.espon.eu/export/sites/default/Documents/Projects/AppliedResearch/CLIMATE/ESPON_Climate_Fin_al_Report-Part_B-MainReport.pdf

¹⁰⁵ <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/renewable-gross-final-energy-consumption-3/assessment>

În anul 2012, ponderea energiei din surse regenerabile, din consumul final brut de energie a fost 24% în România. Pe de altă parte, România se angajează să satisfacă 24% din necesarul de energie din surse regenerabile durabile.¹⁰⁶

Județele din România dețin surse bogate de apă, care ar putea fi folosite pentru a produce energie hidroelectrică. În România, rata energiei din surse regenerabile, generată cu ajutorul apei, este mult mai favorabilă (25%) depășind semnificativ media din EU (16%). În aria eligibilă din România există 18 mici hidrocentrale producătoare de energie, 13 dintre acestea funcționează în județul Bihor, 3 funcționează în județul Timiș, 1-1 funcționează în județul Satu-Mare și în județul Arad¹⁰⁷.

România deține un potențial mare în exploatarea energiei geotermale, iar una dintre cele mai importante surse se găsește în județul Bihor, mai ales în apropierea orașului Oradea unde folosirea acestui tip de energie datează de sute de ani. Alte surse de energie geotermale mai pot fi găsite în Județul Bihor, în localitățile Beiuș, Săcuieni și în comuna Tinca. De asemenea sunt importante și sursele de energie geotermală din Satu Mare.

România este unul din cele 15 state membre care a avut mai mult decât 1 GW capacitate de instalare a centralelor eoliene cu tendință de creștere. Instalarea centralelor eoliene în 2012 a fost de 1,905 MW iar în 2013 a fost de 2,599 MW. Între anii 2011, 2012, România a reușit să dubleze capacitatea de instalare a centralelor eoliene datorită investițiilor extinse și a mărit capacitatea pentru anul 2013⁵⁴.

Ungaria

În prezent, în Ungaria, 19 centrale electrice de mari dimensiuni și mai mult decât 270 centrale electrice de mici dimensiuni (sub 50 megawatts) funcționează cu o capacitate totală de 9, 000 megawatts. Centralele electrice din Ungaria sunt considerate de asemenea învechite: centralele electrice de mari dimensiuni au o vechime mai mare de 24 ani; în cazul centralelor electrice de mici dimensiuni, acestea au o vechime mai mare de 10 ani, ceea ce înseamnă că vechimea lor este de aproximativ 22 ani¹⁰⁸.

Pentru Ungaria îmbunătățirea eficienței energetice va fi prioritatea principală, ca și țară, Ungaria este slab dotată cu resurse naturale și va trebui să asigure mai mult decât jumătate din energie din importuri.

În anul 2012, în Ungaria, ponderea energiei regenerabile din consumul final brut a fost 14,65%. În concordanță cu țargetele Europene 2020, Ungaria intenționează să ajungă la o pondere de 13% până în anul 2020¹⁰⁹.

În Ungaria doar 1% din energia totală regenerabilă provine de la centralele hidroelectrice¹¹⁰.

În Ungaria, centrala hidroelectrică de la Tiszalök-care se află în județul Szabolcs-Szatmár-Bereg –este cea mai importantă asemenea centrală din Marea Câmpie a Ungariei. Centrala de pe râul Tisa, generează aproximativ 45milioanekWh/ energie regenerabilă anuală. Construcția centralei hidroelectrice din Békésszentandrás-localizată pe râul Körös, în județul Békés- a început în 2011 și s-a finalizat în 2013, aceasta are capacitatea de a furniza rata vizată de energie regenerabilă pentru 54.000 de persoane cu o producție anuală de electricitate de 8.6 GWh.¹¹¹

¹⁰⁶ <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/renewable-gross-final-energy-consumption-3/assessment>

¹⁰⁷ www.asociatiamhc.ro

¹⁰⁸ Sursa: Situația raportului de mediu al Ungariei 2013(Publicat de către Biroul Central de Statistică al Ungariei)

¹⁰⁹ Sursa: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/energy/data/main_tables

¹¹⁰ Sursa: Situația raportului de mediu al Ungariei 2013

¹¹¹ Sursa: <http://www.bekesszentandrasivizeromu.hu/a-vizeromu.html>

În județul Csongrad 191 de puțuri termale sunt utilizate în domeniul agricol 46% iar 15% sunt utilizate în domeniul industrial. Județul Bekes deține 136 de puțuri termale care servesc în agricultură și în turism prin furnizarea de apă pentru 24 de băi termale. Mai mult decât atât, 87% din apa exploatată din Ungaria, care ar putea fi folosită pentru a genera energie geotermală se găsește în Marea Câmpie¹¹².

Ungaria are potențial important în producerea de energie geotermală. Cu toate acestea, doar 0.28%¹¹³ din totalul de energie consumată este asigurată de energia geotermală, de asemenea energia geotermală nu este convertită la electricitate.

Datorită factorilor de radiații solare, utilizarea energiei solare este potrivită în județele eligibile.

Ungaria, datorită caracteristicilor sale geografice, are un potențial mai mic în ceea ce privește funcționarea centralelor eoliene, ceea ce a dus la o stagnare, astfel capacitatea sa a fost de 329MW atât în 2012 cât și în 2013¹¹⁴.

Tendențe viitoare probabile:

Calitatea aerului înconjurător este destul de contaminată în aria eligibilă. Calitatea aerului depinde în principal de cantitatea și calitatea de combustibili, arderile tehnologice și noxele din trafic. De-a lungul drumurilor, unde așezările sunt afectate de trafic intens, noxe și emisii de particule (PM10) care depășesc limita de expunere periodică și distrugerea stratului de ozon, au o tendință de creștere.

În timpul perioadei de încălzire, poluarea cu Nox și PM10 cauzează probleme de sănătate (smog). Prin urmare, este important să se dezvolte un sistem de monitorizare capabil să furnizeze date reale.

În ultimii ani, regulamentul cu privire la mediul înconjurător, a început să se concentreze pe poluarea cu PM10 datorită creșterii riscului sănătății¹¹⁵. În anul 2011, un plan de acțiune trans-sectorial a fost acceptat pentru a reduce expunerea particulelor mici de materie (PM10). Una din schimbările cele mai majore în perioada imediat următoare este de a reduce emisiile de particule de la instalațiile de ardere. Este de asemenea important de a elimina emisiile de particule, care poluează, provenite din trafic.

Referitor la emisiile care poluează, acțiunile întreprinse sunt necesare pentru a reduce emisiile provenite din poluant rezidențial și transport. În timp ce cel mai eficient mod este prevenirea, toate acțiunile trebuie dezvoltate și implementate cu scopul de a minimiza gradul emisiilor de poluanți.

2.5 Peisajul

Informațiile din acest subcapitol au ca bază sursele Agenției Europene de Mediu, Institutul Național de Statistică, Sistemul Informativ Național de Mediu (OrszágosKörnyezetvédelmiInformációsRendszer), Sistemul Informativ Natura (TermészetvédelmiInformációsRendszer), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Satu Mare – 2013 (apmsm.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Bihor – 2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Arad – 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul Anual privind Starea Mediului în județul Timiș – 2013 (

¹¹²Sursa: www.csongrad-megye.hu; www.bekesmegye.hu; www.hbmo.hu

¹¹³Sursa: Situația raportului de mediu al Ungariei 2013(Publicat de către Biroul Central de Statistică al Ungariei)

¹¹⁴Sursa: Asociația Europeană pentru Energie Eoliană Statistică Anuală 2013

¹¹⁵Sursa: Serviciul Național de Informații Meteorologice, Agenția Europeană de Mediu

apmtm.anpm.ro), *Raportul Național Anual privind Starea Mediului 2012*
(www.anpm.ro)

Relevanța factorului de mediu:

Factorul de mediu se refera la:

- măsuri care au impact, atât în crearea unui peisaj integrat, în special reabilitarea zonelor degradate ecologic și ținând cont de noile activități antropogene integrate în natură, cât și implementarea diferitelor forme de agricultură tradițională.

Starea actuală a mediului:

Așa cum s-a menționat anterior, aria eligibilă abundă în zone naturale protejate. Calitatea solului din aria eligibilă oferă condiții favorabile pentru activități agricole.

Sursa principală a degradării peisajului include eroziunea solului, cum s-a descris în capitolul 2.2. Alți factori importanți privind degradarea sunt extragerea surselor minerale și industria de extracție a petrolului.

România

De partea română, exploatarea resurselor minerale și industria de extracție a petrolului sunt prezente în județele Bihor, Arad și Timiș.

Ungaria

Resursele de petrol și gaze natural sunt localizate în principal în Marea Câmpie a Ungariei; petrolul este aproape de Szeged și Algyő, în județul Csongrád, gazul natural este lângă Hajdúszoboszló, în județul Hajdú-Bihar.

Tendențe viitoare probabile:

Principalele surse de risc sunt cauzate de intervenția umană, dar anumite influențe naturale provoacă riscuri semnificative.

O cooperare constructivă este necesară între diferiții participanți și părți interesate (fermieri, autorități, municipalități, ONG-uri și instituții academice).

Este esențial să fie facilitată reabilitarea zonelor industriale, pentru a revitaliza zonele degradate astfel încât să fie utilizabile, în locul folosirii zonelor agricole.

2.6 Populația și sănătatea umană

Informațiile din acest subcapitol au ca bază sursele Agenției Europene de Mediu, Baza de Date Regională de Mediu a Oficiului Central de Statistică, Raportul anual privind starea mediului în județul Satu Mare – 2013 (apmsm.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Bihor – 2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Arad – 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Timiș – 2013 (apmtm.anpm.ro), Raportul național anual privind Starea Mediului 2012 (www.anpm.ro)

Relevanța factorului de mediu:

Factorul de mediu se refera la:

- Factorul care atenuează efectele care pun în pericol sănătatea și bunăstarea socio-economică a populației, în conexiune cu calitatea vieții. Obiectivul este de a reduce morbiditatea datorată bolilor infecțioase și bolilor cronice, rezultate din impactul negativ al mediului (aer, apă, sol, etc.) și al zgomotului.

Starea actuală a mediului:

Județele transfrontaliere au o populație totală de 4 milioane de locuitori. Având ca temei cele mai recente informații disponibile în baza de date Eurostat (2013), marea majoritate a populației județelor are o vârstă între 15 și 64. Îmbătrânirea populației este una din principalele teme ale obiectivelor WHO/Europe 2020, fiind important, de asemenea, să observăm schimbarea proporțiilor persoanelor în vârstă (65+) în comparație cu totalul populației. Ținând cont de ultimul recensământ (2013), putem observa că județele nu au un număr foarte mare de persoane care depășesc vârsta de 65 de ani. Ținând cont de datele din 2005, această proporție este în creștere în zona eligibilă¹¹⁶.

În ce privește datele privind rata natalității și mortalității, precum și speranța de viață la naștere sunt indicatori care se aseamănă cu situația sănătății generale a populației. Ultimele date sunt mult sub media EU (femei – 82,9 ani, bărbați – 77 ani) în ambele țări. Județele care sunt dezavantajate din cauza radiațiilor ridicate, arată o imagine mai puțin favorabilă⁷³.

România

Locuitorii din România¹¹⁷ de 65 de ani și peste sunt prezentați în următoarele tabele, care arată o tendință de scădere ușoară în Arad și Timiș.

2002

	Nr. Total de locuitori	Nr. Locuitorilor de 65 de ani și peste	%
Satu Mare	374,086	43,120	11.52
Bihor	603,143	84,370	13.98
Arad	662,590	86,535	13.06
Timis	462,427	70,393	15.22

2013

	Nr. Total de locuitori	Nr. Locuitorilor de 65 de ani și peste	%
Satu Mare	393,097	60,580	15.41
Bihor	622,033	90,563	14.56
Arad	477,355	72,545	15.20
Timis	736,105	101,359	13.77

Având în vedere informațiile emise de INS, cel mai populat județ pe partea română a Programului este județul Timiș (736105), urmat de județul Bihor (622033).

În 2013, populația permanent rezidentă în județul Timiș a crescut în comparație cu 2010.

Rata natalității în 2013 a fost peste media națională în județele Bihor, Satu Mare și Timiș.

În 2013, rata mortalității și a mortalității infantile a fost sub media națională în județul Timiș. Rata mortalității în zona transfrontalieră este mai ridicată în județul Arad, urmată de Bihor. În 2013, cauzele principale de deces pe partea română din aria eligibilă au fost: boli infecțioase și parazitare, neoplasm, boli endocrine, boli de nutriție și metabolism, boli mintale, boli ale sistemului nervos, boli ale ochilor și conexe, boli ale urechii și ale procesului mastoid, boli ale sistemului circulator, boli ale sistemului respirator, boli ale sistemului digestiv, boli ale sistemului genital, graviditate, naștere și puerperium, anumite boli care apar în perioada perinatală, malformații congenitale, defomații și anomalii cromozomiale, răniri, otrăviri și alte consecințe cu cauze externe.

¹¹⁶ Sursa: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/population/data/main_tables

¹¹⁷ Sursa: <https://statistici.insse.ro/shop/>

Rata sporului natural este negativ în toate județele evaluate, precum și în întreaga țară. În județul Arad aceasta este dublă comparativ cu cea determinată la nivel național. Excepție face județul Timiș, acolo unde speranța de viață este crescută comparativ cu cea determinată la nivel național.

În anul 2012, un procent de 22,6% din totalul populației din România se află în risc de sărăcie, defavorizați sau locuiesc în gospodării cu intensitate de muncă foarte scăzută, însă tendințele sunt mai prielnice pentru România, având în vedere faptul că riscul de sărăcie și excluziune socială, în randul cetățenilor, este în scădere începând cu anul 2007. Proporția cetățenilor defavorizați sever este de 28,7% în România (date provizorii în cazul României). Proporția costurilor de întreținere împovărătoare în cazul gospodăriilor – definită ca procent al populației pentru care costurile de întreținere a locuinței reprezintă peste 40% din venitul total disponibil din respectiva gospodărie – este de 9,9 % în cazul României. În anul 2012, procentul populației din rândul celor care locuiesc în gospodării supraaglomerate, era de 51,6%, deci ambele simțitor neperformante, comparative cu media UE care este de 16,9%. Activitatea în creștere și procentul angajărilor este foarte important pentru diminuarea sărăciei în zonă. Creșterea activității necesită printre altele dezvoltarea și buna funcționare a creșelor pentru copii.¹¹⁸¹¹⁹

Dotările și personalul spitalelor din România:

2013

	Paturi de spital la 10,000 de locuitori ¹²⁰	Număr de doctori ¹²¹
Bihor	67.2	1,076
Satu-Mare	50.0	380
Arad	51.9	781
Timiș	79.9	2,226

În România, există un număr de 503 spitale care cooperează - iar dintre cele 54 de spitale se află în zona eligibilă; cele mai mari sunt: Spitalul Județean Satu Mare (Satu Mare), Spitalul Clinic Județean de Urgență Arad (Arad), Spitalul *Clinic Județean de Urgență Oradea și Spitalul Clinic Municipal Oradea* (Bihor), Spitalul Județean Timișoara și Spitalul *Clinic Județean de Urgență Timișoara* (Timiș)¹²². Harta afișată mai jos prezintă spitalele situate în aria eligibilă.

¹¹⁸ Sursa: <https://statistici.INSSE.ro/shop/> and

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/income_social_inclusion_living_conditions/data/main_tables

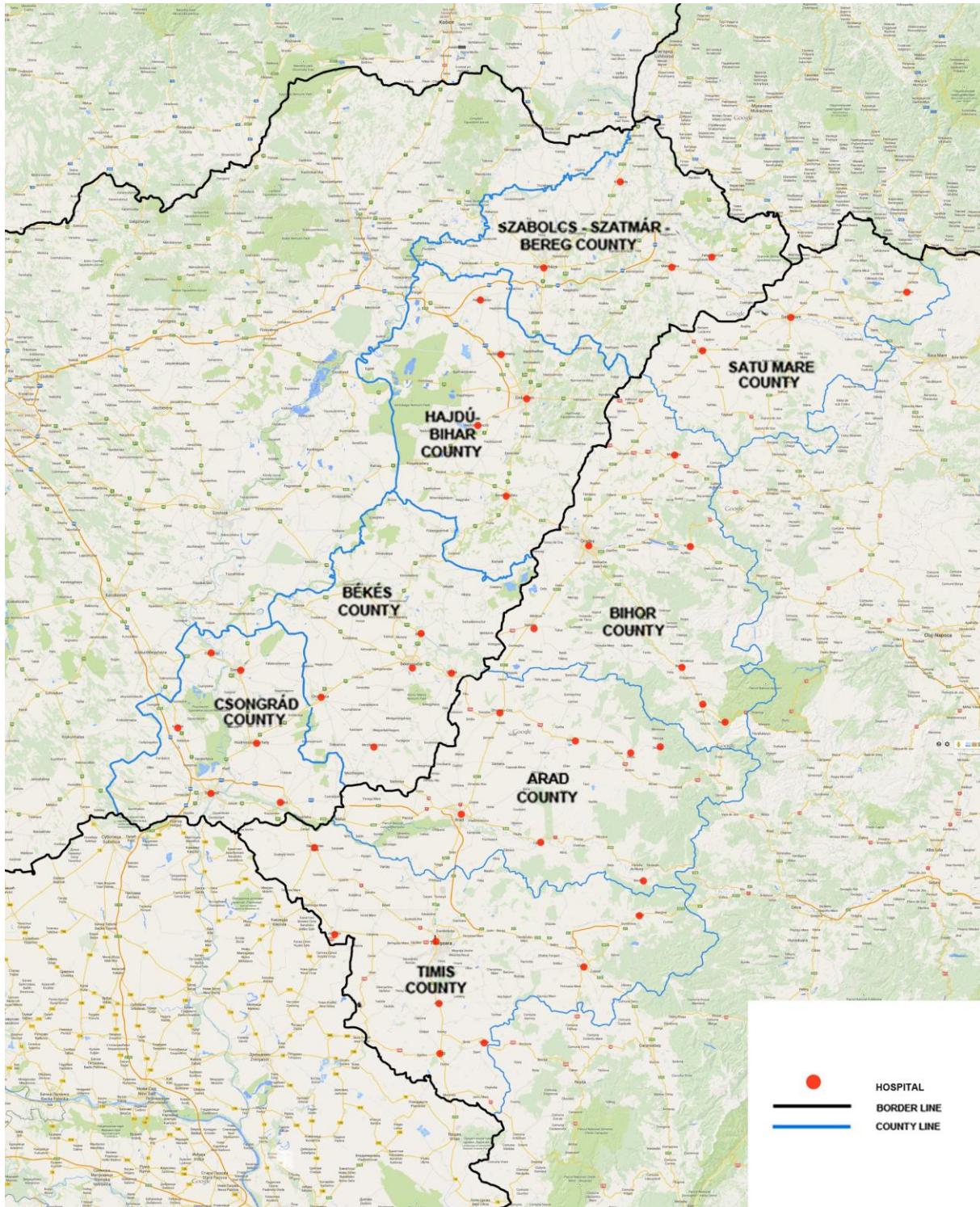
¹¹⁹ EPSON – Dimensiunea Teritorială a Sărăciei și a Excluziunii Sociale în Europa–Raport Intermediar:

http://www.espon.eu/main/Menu_Projects/Menu_AppliedResearch/tipse.html

¹²⁰Sursa: Institutul Național de Statistică www.INSSE.ro- baza de date online TEMPO –serii de timp

¹²¹Sursa: Institutul Național de Statistică www.INSSE.ro- baza de date online TEMPO –serii de timp

¹²²Sursa: Institutul Național de Statistică www.INSSE.ro- baza de date online TEMPO –serii de timp

Harta 20 - Spitalele situate în județele eligibile din România și Ungaria

Cele mai mari diminuări a numărului paturilor de spital disponibile au fost înregistrate – comparativ cu alte state- în România, care reflectă, printre altele, constrângerile economice, eficiența crescută în utilizarea resurselor tehnice, o schimbare generală a tratamentelor aplicate pacienților internați și până la externarea acestora, precum și perioade de timp mai scurte de internare postoperatorii. În paralel cu diminuarea simțitoare a cheltuielilor, în anul 2012 au existat în medie 6,3 paturi de spital disponibile la 1.000 de cetățeni, care este o cifră

relativ mică. Mai mult decât atât, numărul doctorilor disponibili este în medie de 2,5 la 1.000 de cetățeni¹²³.

Ungaria

Cea mai mare pondere a populației cu vârsta de peste 65 de ani este înregistrată în Békés, care depășește atât media națională, cât și media regională. Cifrele ating niveluri semnificativ crescute în Békés și Csongrád; acestea din urma depășind până și media EU27 (iar ambele județe depășesc media națională din Ungaria)¹²⁴.

Locuitori cu vârsta de 65 ani și peste în Ungaria¹²⁵:

2002	Nr. total de locuitori	Nr. de locuitori cu vârsta de 65 ani și peste	%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	587,994	76,480	13.00
Hajdú-Bihar	552,478	75,969	13.75
Békés	399,061	66,952	16.77
Csongrád	428,114	67,037	15.65
2013	Nr. total de locuitori	Nr. de locuitori cu vârsta de 65 ani și peste	%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	563,653	78,313	13.89
Hajdú-Bihar	541,352	84,776	15.66
Békés	359,153	68,100	18.96
Csongrád	409,571	74,368	18.15

Cauzele frecvente de deces, în aria eligibilă din Ungaria, pentru anul 2013 au fost următoarele: tumoare malignă, infarct, boli cardiace ischemice, scleroză, bronșită, emfizem, boli hepatice, accidente rutiere.

În anul 2012, un procent de 14% din totalul populației din Ungaria se află în risc de sărăcie, defavorizați sever sau locuiesc în gospodării cu intensitate de muncă foarte scăzută. Procentul populației supuse riscului la sărăcie și excluziune socială a crescut începând cu anul 2007. Proportia cetățenilor defavorizați sever este de 26,8% în Ungaria. Proportia costurilor de întreținere împovărătoare în cazul gospodăriilor – definită ca procent al populației pentru care costurile de întreținere a locuinței reprezintă peste 40% din venitul total disponibil din respectiva gospodărie – este de 9,9 % în cazul Ungariei. În anul 2012, procentul populației din rândul celor care locuiesc în gospodării supraaglomerate, era de 47,2%, deci ambele simțitor neperformante, comparative cu media UE care este de 16.9%^{126,127}.

O privire atentă la dotările și personalul din spitale:

¹²³Sursa: Institutul Național de Statistică www.insse.ro- baza de date online TEMPO –serii de timp

¹²⁴Sursa: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/population/data/main_tables

¹²⁵Sursa: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wdsd003b.html?1146

¹²⁶Sursa: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/income_social_inclusion_living_conditions/data/main_tables

¹²⁷ESPO Dimensionea Teritorială a Sărăciei și a Excluziunii sociale în Europa – Raport Interim: http://www.espon.eu/main/Menu_Projects/Menu_AppliedResearch/tipse.html

În Ungaria au fost disponibile, în medie, 81 de paturi la 10.000 de cetățeni în anul 2012. Cifrele indică o diminuare în perioada 2000 - 2012. Numărul medicilor din țară era de aproximativ 34.000 în anul 2012; privitor la județele eligibile din Ungaria, în mare majoritate, 2.402 persoane erau angajate în Hajdú-Bihar¹²⁸.

2012	Paturi de spital la 10.000 de cetățeni ¹²⁹	Număr de medici ¹³⁰	Număr de medici la 10,000 cetățeni ¹³¹
Hajdú-Bihar	66.2	2,402	44.4
Szabolcs-Szatmár-Bereg	62.2	1,366	24.2
Békés	68.2	873	24.3
Csongrád	73.7	2,120	51.8

Indicatorii slabi de sănătate reflectă parțial probleme grave structurale în sistemul de îngrijire a sănătății din Ungaria, inclusiv o dotare excesivă de paturi de spital pentru boli acute, precum și o lipsă de paturi pentru boli cronice.

În Ungaria, în prezent există 175 de spitale, un număr relativ mare în comparație cu populația. Dintre acestea, 22 sunt situate în aria eligibilă din Ungaria. Cele mai mari sunt spitalele universitare și județene, respectiv Spitalul Jósa András din Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg), Spitalul de la Universitatea din Debrecen (Hajdú-Bihar), Spitalul de la Universitatea din Szeged (Csongrád) și Spitalul Réthy Pál din Bekescsaba (Békés)¹³²¹³³¹³⁴.

Între anii 2000 și 2012, numărul cetățenilor români înregistrați în sistemul maghiar de îngrijire a sănătății prezintă o creștere constantă până în anul 2010, apoi o ușoară scădere, dar rămâne încă consistent. De asemenea, este clar că instituțiile de sănătate situate în județele maghiare din zona eligibilă sunt beneficiari importanți ai acestei migrații legate de sănătate: mai mult de 32% din toți pacienții români înregistrați în Ungaria (4763 din 14222; peste 60% dintre cei internați și doar 20% din ambulatoriu) au primit tratament în aria eligibilă în 2012¹³⁵.

De departe, județul cu cel mai mare număr de pacienți din România este Csongrád, însă Szabolcs-Szatmár-Bereg și Hajdu-Bihar sunt de asemenea importante, iar județul Békés joacă un rol mai puțin semnificativ. Interesant, în timp ce numărul de români internați s-a dublat în Csongrád între anii 2000 și 2012, Szabolcs-Szatmár-Bereg a demonstrat acum "creșterea dinamică": o creștere de aproape cinci ori a numărului de pacienți români în aceeași perioadă.

În timp ce există, în mod clar, un proces de migrare, finanțarea acestuia de către Casa Națională de Asigurări de Sănătate este de asemenea problematică și nu există reglementări bilaterale specifice și sisteme care să asigure punerea în aplicare eficientă a directivei privind aplicarea drepturilor de îngrijire a sănătății pacienților din zona de frontieră.

¹²⁸ http://www.oep.hu/felso_menu/szakmai_oldalak/publikus_forgalim_adatok

¹²⁹ Sursa: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_fek006.html

¹³⁰ Sursa: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_fer001.html

¹³¹ Sursa: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_fer001.html

¹³² Sursa: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_fek006.html

¹³³ Sursa: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_fer001.html

¹³⁴ Sursa: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_fer001.html

¹³⁵ http://www.oep.hu/felso_menu/szakmai_oldalak/publikus_forgalim_adatok

Între anii 2007 și 2013, 18 proiecte de sănătate transfrontaliere au fost stabilite în aria eligibilă. Acestea au luat în considerare toate componentele sistemului de sănătate: prevenire, diagnostic, tratament în caz de urgență, reabilitare chirurgicală și medicală¹³⁶.

Tendențe viitoare probabile:

Protejarea directă a sănătății umane: progrese în asistența medicală specifică - și îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate.

Îmbunătățirea unităților spitalicești.

Îmbunătățirea infrastructurii medicale.

Reducerea listelor de așteptare.

Infrastructură mai bună a sistemului de sănătate și o mai bună accesibilitate.

2.7 Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic

Informațiile din acest subcapitol se bazează pe surse de date ale Agenției Europene de Mediu, bazele de date statistice regionale de mediu ale Oficiului Central de Statistică maghiar, Raportul anual privind starea mediului în județul Satu Mare-2013 (apmsm.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Bihor-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în Arad jud 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului din Timiș jud 2013 (apmtm.anpm.ro), precum și Raportul național privind starea mediului în 2012 (www.anpm.ro)

Relevanța factorului de mediu:

Factorul de mediu se refera la:

- toate facilitățile create de om, obiecte și clădiri de importanță culturală, monumente, muzee, etc. a căror deteriorare a fost cauzată de poluarea mediului, cauzează pierderi materiale și intangibile populației.

Starea actuală a mediului:

Aria eligibilă este bogată în atracții turistice - atât în cultură cât și în patrimoniul natural. Se poate găsi aici o sursă de atracții diverse: întreaga zonă eligibilă are apa termală de calitate și peisaje naturale remarcabile, precum și numeroase zone de conservare a naturii. Patrimoniul cultural al zonei include diverse monumente istorice, biserici, elemente etnografice și folclorice originale. Construite în condiții excelente geotermale, diverse utilități de spa sunt, de asemenea, atracții turistice importante.

România

Există 1496 monumente istorice situate în județele eligibile din România (județul Timiș 338, Arad County 413, județul Bihor 435, județul Satu Mare 310). În România, Lista Monumentelor istorice este deținută și actualizată de către Ministerul Culturii și are caracter oficial și legal¹³⁷. Monumentele istorice incluse în această listă sunt monumente arheologice, monumente de arhitectură, monumente publice, respectiv monumente memoriale și funerare de interes local și național. Potrivit Repertoriului Arheologic Național din România, publicat

¹³⁶ Sursa: http://www.oep.hu/felso_menu/szakmai_oldalak/publikus_forgalim_adatok

¹³⁷ Conform ultimei versiuni a Ordinului Ministerial nr. 2.361/2010, apărut în Monitorul Oficial no. 670 bis. / October 1, 2010

pe site-ul Ministerului Culturii, în aria eligibilă a programului din România sunt 1438 de situri arheologice (județul Timiș 7398, Arad County 246, județul Bihor 268, județul Satu Mare 185) - aproximativ 10% din toate site-urile arheologice din România.

În județul Timiș, cele mai renumite monumente istorice și alte obiective de patrimoniu cultural considerate atracții turistice sunt:

- Timisoara: Castelul Huniazilor (XV, restaurat în 1852), astăzi muzeu; după o restaurare Castelul Buinen Pasha (sec. XVII - XVIII), Casa Prințului Eugen de Savoy (sec. XVIII) ; Cetatea Bastion (sec. XVIII) ; Teatrul Național (sec.XIX-XX); Biserica Mizericordierilor (sec. XVIII); Catedrala Orodoxă (inaugurată pe 6 octombrie 1946 de către Regele Mihai I); Catedrala Romano-Catolică; Catedrala Ortodoxă Sârbă ; Monument Martirilor Revoluției din 16 -22 decembrie 1989; Pădurea Verde unde sunt amenajate Muzeul Satului Bănățean și de Grădina Zoologică;
- Jimbolia: Casa Memorială "Ștefan Jager"
- Sânnicolau: Mare Casa Memorială " Bartok Bela "
- Buziaș funcționează "Colecția Troceanu" (care include frumoase țesături ale cusăturilor din Banat).
- Casa Muzeu " Lenau " în Lenauheim în și casele memorialul "Traian Vuia" și "Victor Vlad Delamarina" in satele cu același nume.

Mai există și alte atracții turistice cum ar fi stațiunile balneare de la Buziaș și Călacea unde se pot face tratamente cu ape termale.

În județul Arad cele mai renumite obiective ale patrimoniului cultural și care reprezintă adevărate atracții turistice sunt Cetățile de piatră de la Șiria (sec. XIII-XV) și Șoimoș (sec. XIII-XV); Cetățile de la Agrișu Mare și Arad (cetăți construite la cererea împărătesei Maria Teresa, în stil Vauban-Tenaille în perioada 1763 – 1783); Castelul Bohus (ridicat în 1838 în satul Șiria astăzi Muzeul Memorial Ion Slavici), Brazi, Curtci (Castelul Keszonyi construit în stil baroc în 1769); Macea (Castelul Cernovici construit între anii 1800-1900); Săvârșin (Castelul Regal); Cetatea Medievală de la Tăuț; Mănăstirea Hodoș-Bodrog (atestată documentar la începutul secolului XII și consolidată la începutul secolului al XIX) din Bodrogul Nou; Mănăstirea Franciscană de la Radna(construită în etape între anii 1722-1828, 1911); Biserica Sârbească din Arad(construită între anii 1698 și 1702); Bisericile de lemn de la Buceava, Groșii Noi, Hălmațiu și Săvârșin.

Peștera Coliboaia localizată în Bihor unde există urme ale oamenilor preistorici și picturi rupestre din culturile Aurignacian și Gravettian având circa 35.000 de ani vechime. Centrul Istoric al orașului Oradea este un ansamblu urban format dintr-un complex de monumente istorice din întreg municipiul. Muzeul Țării Crișurilor din Oradea; Castelul Stubenberg din Săcuieni (sec. XVII). Bisericile de lemn din Margine, Peștiș (Aleșd), Sebiș (Drăgănești), Tileagd, Valea de Jos (Rieni), Ghegie (Aușeu), Voivozi (Popești), Reședința Komáromy din Otomani (sec. XVII) (Sălacea); peste 1.000 de peșteri se mai găsesc de asemenea pe teritoriul județului. Mai exista de asemenea și un pod de cărămidă cu o lungime de 29,70 metri construit în secolul al XVIII-lea fiind considerat și el un monument istoric.

În județul Satu-Mare patrimoniului cultural este reprezentat de Circuitul cetăților și castelelor antice și medievale: Satu Mare - Carei -Tășnad - Ardud – Medieșul Aurit - Livada - Satu Mare Turulung; Circuitul Mănăstirilor din Satu-Mare Bixad- Prilog-Măuriș-Scărișoara Nouă-Portărița –Lunca Apei. Dintre toate cele mai importante atracții turistice este Rezervația de la Medieșu Aurit cu vestigii de pe vremea dacilor liberi, Castelul familiei Karoly din Carei construit în stil baroc în secolul XVIII-lea, Ruinele cetății de la Ardud; Biserica construită în stil gotic de la Acâș secolul al XIII-lea; Catedrala Romano-Catolică din Satu Mare secolul al XVIII-lea; Bisericile de lemn de la Soconzel, Stâna, Bolda, Corund și Lechința secolul al XVIII-

lea, Muzeul în aer liber de la Negrești Oaș, Turnul Pompierilor din orașul Satu Mare construit la începutul secolului al-XX-lea.

Cele mai importante atracții turistice din zona pe lângă valorile culturale și naționale fara a fi exhaustive sunt următoarele:

- Arad: un relief bine structurat (cu alternanțe de câmpii, dealuri și munți), arii naturale protejate, monumente istorice și arhitecturale (citadele, castele, manăstiri, biserici), mori de apă, centre etnografice, Plaja Neptun din Arad, etc.
- Bihor: patru râuri importante (Crișul Repede, Crișul Negru, Barcău, Ier) , lacurile, cascadele și peșterile din Parcul Național Apuseni, Parcul Natural de la Cefa, arii naturale protejate, monumente istorice și arhitecturale (lăcașe de cult, biserici de lemn), Satațiunile balneare Băile Felix și Băile 1 Mai, etc.
- Satu Mare: peisaje natural remarcabile, instituții culturale (Teatrul de Nord în Satu Mare), Orașe istorice (catedrale, biserici, rezervația naturală de la Medieșu Aurit, castelul familiei Karoly, Muzeul în aer liber din Negrești Oaș), Stațiunea balneară de la Tășnad, etc.

Timiș: Relief carstic, rezervații naturale, castele medievale și citadele, monumente arhitecturale, complexe monastice în Timișoara, Stațiunea balneară de la Buziaș, etc.

Ungaria

Județele eligibile de pe partea maghiară a frontierei sunt extrem de bogate în tradiții culturale, artistice și intelectuale. Mai multe muzee sunt amplasate în mai multe localitățile unde s-a pastrat peisajele naturale, satele tradiționale, tradițiile folclorice, meșteșugurile și vechea arhitectură. De asemenea multe dintre muzee sunt muzee omagiale care prezintă viața unor personalități marcante, expoziții memoriale și case memoriale.

Rețeaua de muzee și instituții culturale relevă caracteristicile culturale ale județului Csongrad, acesta fiind unuia dintre cele mai vechi și mai dezvoltate rețele de acest fel din județ. Rețeaua de muzee este considerate a fi cea mai importanta instituție a județului, formată din 19 muzee și expoziții. Muzeul Diecezei a fost deschis în 1995 într-un corp al Palatului Episcopului.

Castelul Gyula construit la începutul secolului al XV-lea este localizat în județul Bekes, este singurul castel gotic din construit din cărămidă rămas intact din întreaga Europă. În apropierea Castelului Gyula se afla siturile arheologice Vésztő-Mágori și parcul de sculpturi care sunt de asemenea valoroase. Muzeul Munkácsy recent renovat în localitatea Békéscsaba unde se afla cea mai mare colecție cu opere ale pictorului Munkácsy, din întreaga lume.

Muzeele din județul Hajdu-Bihar sunt de asemenea de o importanță culturală și intelectuală deosebită. Muzeele din județul Hajdu-Bihar au colecții de înalt prestigiu la nivel național, printre acestea se remarcă Muzeul Déri deschis în anul 1930. În județul Hajdu-Bihar, Debrecen-ul ste un oraș de mare importanță fiind și capital județului, care a avut un rol major nu numai regional ci și macroregional de-a lungul timpului.

Județul Szabolcs-Szatmár-Bereg are tradiții bogate în arta populară, muzică, dans și construcții. Zona abundă în monumente. Alte atracții turistice importante sunt clopotnițele din lemn ale bisericii din "Csaroda" din secolul al XIII-lea, Biserica Calvină de la Tákos cu tavan turnat.

Activitatea teatrală în județele eligibile are o veche tradiție, existând mai multe instituții teatrale deschise permanent sau sezonier. În județul Csongrád este binecunoscut faimosul teatru de vară, festivalul de teatru în aer liber de la Szeged, inaugurat în 1931 care a devenit faimos reunind diferite genuri de muzică operă, producții muzicale și de dans de atunci până azi. De o importanță deosebită este și viața muzicală și corală din aria eligibilă a programului.

Aria eligibilă a programului are bogate resurse naturale și arii naturale protejate care sunt prezentate mai detaliat în capitolele 2.1.2 și 3.

Județele eligibile sunt bogate în ape termale. Aproape toate izvoarele de apă termală pe lângă efectele benefice de receere sunt recomandate și în tratamentul bolilor aparatului locomotor precum și în cele reumatice; sărurile minerale conținute de apele termale pot vindeca multe afecțiuni. În județul Csongrád sunt recunoscute apele termale de la Szeged, Csongrád, Szentes, Hódmezővásárhely, Makó și Mórahalom. În județul Békés sunt multe băi termale cum ar fi cele de la Szarvas, Gyomaendrőd, Dévaványa, Füzesgyarmat, Gyula, Békéscsaba, Gyopárosfürdő și Tótkomlós. Stațiunile termale din județul Hajdú-Bihar sunt Hajdúszoboszló, Debrecen, Hajdúnánás, băile termale de la Püspökladány, Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Nádudvar, Berettyóujfalu, Derecske, Balmazújváros, Földes, Kaba, Komádi, Polgár și Tiszacsege. În județul Szabolcs-Szatmár-Bereg stațiunile termale sunt situate în Nyíregyháza Sóstógyógyfürdő, Fehérgyarmat și Kisvárda.

Cele mai importante atracții turistice (culturale și naționale) - în aria eligibilă - (fără ca enumerarea să fie exhaustivă) includ următoarele zone :

- în județul Békés: raul Körös, raul Barcău, movile funerare, castelul și spa-ul din Gyula, etc.
- în județul Csongrád: Tisa, Körös, râuri Mureș, site-ul istoric de Ópusztaszer, situri arheologice, monumente protejate (de exemplu, în Szeged, Hódmezővásárhely, Csongrád), etc.
- în județul Hajdú-Bihar: Hortobágy Parcul Natural (World Heritage), site-uri vechi de înmormântare, ruina templului Árpád-, biserici, poduri (de exemplu, podul de piatră în Hortobágy), cel mai mare spa din Europa (Hajdúszoboszló), etc.
- în județul Szabolcs-Szatmár-Bereg: Tisa, regiunea Szatmár-Bereg, biserici medievale, moară de apă, castele (de exemplu, Szabolcs, Tiszadob, Vaja), spa, Muzeul Satului și Grădina zoologică din Nyíregyháza-Sóstó, etc.

Tendențe viitoare probabile:

Dezvoltarea ecoturismului este o provocare și de asemenea, o mare oportunitate pentru atragerea de vizitatori interesați de valorile naturale. Structura de ecoturism este specială, deoarece nu este orientată doar pentru satisfacerea necesității vizitatorilor, dar în primul rând pe protejarea valorilor de mediu și servicii conexe.

Cea mai mare cerere în acest sens este pentru asigurarea unei cazari prietenoase în natură, mâncare tradițională locală și ghizi profesioniști. Ecoturismul legat de parcurile naturale și alte organizații non-guvernamentale este în continuă creștere, cu toate că ecoturismul nu este orientat exclusiv spre zonele protejate.

Conceptul de Parc Natural se bazează pe dezvoltare coordonată a relației dintre mediului natural și cel creat de om, în cooperare cu autoritățile locale, ONG-uri și publicul larg. Dezvoltarea cooperării organizată în regim propriu, contribuie la dezvoltarea naturii și a valorilor peisajului, prin prezentarea atracțiilor locale. În Ungaria există 3 Parcuri Naționale în aria eligibilă Hortobágyi, Körös-Maros și Kiskunsági Parcuri Naționale. În România parcurile naturale din regiunile: Lunca Mureșului de Jos, Cefa și Apuseni se află în aria eligibilă.

3 Caracteristicile de mediu ale zonelor care pot fi afectate semnificativ

Informațiile din acest subcapitol sunt bazate pe surse de date din Agenția Europeană de Mediu, Condițiile de Mediu ale Ungariei 2013, Raportul Situației de Mediu al Ungariei 2013, Sistemul Național Informatic pentru Mediu, Sistemul Informatic pentru Conservarea Naturii, Raport Anual despre Starea Mediului în Județul Satu-Mare 2013 (apmsm.anpm.ro), Raport Anual despre Starea Mediului în Județul Bihor 2013 (apmbh.anpm.ro), Raport Anual despre Starea Mediului în Județul Arad 2013 (apmar.anpm.ro), Raport Anual despre Starea Mediului în Județul Timiș 2013 (apmtm.anpm.ro), Raport Anual despre Starea Mediului în 2012 (www.anpm.ro).

3.1 Zone și arii cu statut de protecție recunoscut la nivel internațional

La nivel internațional, în aria Programului au fost identificate următoarele zone și arii protejate:

România

- sit RAMSAR: Parcul Natural Lunca Mureșului - suprafață de 17.166,00 ha, declarată în: 20/11/2006;

Ungaria

- sit Patrimoniul Mondial UNESCO: Parcul Național Hortobágy;

3.2 Zone și arii de interes comunitar

În România sunt 74 arii protejate, incluse în rețeaua Natura 2000, localizate în zona de graniță (51 situri sub Directiva Habitadelor și 23 situri sub Directiva Păsărilor). Lista completă a siturilor Natura 2000 din aria transfrontalieră este prezentată în Capitolul 2.1.

3.3 Zone și arii de interes național – prezentate în Capitolul 2.1

3.4 Arii desemnate pentru extragerea apei destinate consumului uman

Pentru stabilirea facilităților în Programul Interreg V-A România-Hungaria, trebuie acordată importanță prevederilor specifice legate de zonele de protecție pentru locurile de captare a apelor de suprafață sau subterane.

În România, definirea zonelor de protecție a fost prevăzută în HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor Specifice privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică.

În Ungaria, definirea zonelor de protecție este prevăzută de HG nr.67/1998 privind restricții și interdicții pentru comunități acvatice protejate și strict protejate.

Conform legii, zone de protecție sunt stabilite pe site, cu diferite grade de riscuri de poluare:

- a) zona de protecție sanitară cu regim sever;
- b) zonă de protecție sanitară cu regim de restricție;

c) perimetrul de protecție hidro-geologică.

Pentru a preveni contaminarea sau poluarea apei din activități umane, zonele de protecție necesită interdicții ale unor activități și restricții de utilizare a terenurilor. Un aspect important este și acordul de mediu. Implementarea unui proiect nu trebuie să afecteze zonele de protecție ale apei potabile – de exemplu, nu se poate construi un drum într-o zonă de protecție sanitară cu regim sever – sau, în cazuri speciale, într-o zonă de protecție hidro-geologică.

Fiecare Administrație Bazinală de Apă conduce un Registru al zonelor de protecție din bazinul râurilor, care include în capitolul "Protejarea zonelor de captare a apelor potabile" următoarele informații:

- Caracteristici generale ale zonelor de protecție;
- Harta zonelor de protecție pentru captările de apă potabilă;
- Plan de dezvoltare a debitului de captare (de suprafață și subteran);
- Plan de dezvoltare a populației deservite;
- Un tabel cu zonele de protecție adiacente ale fiecărei captări de apă de suprafață sau subterane.

Tabel cu zonele de protecție adiacente ale fiecărei captări de apă de suprafață sau subterane.

3.5 Domenii de ape sensibile la nutrienți, inclusiv ariile vulnerabile la nitrați

Zonele sensibile sunt concepute pentru a proteja apele de suprafață împotriva creșterii conținutului de nutrienți proveniți din apele uzate din localități.

România

Având în vedere poziționarea României în Bazinul Dunării și în Bazinul Mării Negre, și nevoia de a proteja mediul din acest punct de vedere, România și-a declarat întreg teritoriul drept zonă sensibilă. Această decizie se transpune în cerința ca, pentru localitățile cu peste 10.000 de locuitori, să existe infrastructură pentru tratarea avansată a apelor reziduale, în special pentru îndepărtarea nutrienților (azot și fosfor) din apele uzate - sub incidența art.3(1) din HG nr.352/2005.

Poluarea cu nitrați din activități agricole este datorată cantității de îngrășăminte folosite, care în 2013 în România¹³⁸ a fost de 78,6 kg/ha. Date suplimentare referitoare la poluarea cu nitrați sunt furnizate în Capitolul 2.2.

În România, conform art.1 din Ordinul nr.1552/743/2008 pentru aprobarea listei localităților din județe unde există surse de nitrați din activități agricole, un număr de 307 localități din județele din aria Programului sunt incluse în anexa acestui Ordin, și declarate zone vulnerabile¹³⁹.

Pentru a reduce potențialul de poluare cu nitrați, a fost implementat "Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole" împreună cu măsurile incluse în Codul de bune practici agricole.

¹³⁸ Sursa: Raportul National asupra stării mediului din 2013 Romania

¹³⁹ Sursa: Ordinul no. 1552/743/2008 Romania

Ungaria¹⁴⁰

Pentru aplicarea Directivei Consiliului privind epurarea apelor urbane uzate nr.91/271/EEC, în Ungaria au fost adoptate Hotărârea de Guvern 25/2002 (II.27.) privind Programul Național de colectare și tratare a apelor reziduale urbane și Hotărârea de Guvern 26/2002 (II.27.) cu privire la apele uzate din zonele aglomerate.

Conform Directivei, Programul reglementează problema apelor reziduale din localitățile cu peste 2.000 de locuitori, revizuieste situația existentă a sistemului de canalizare și stabilește măsurile necesare dezvoltării infrastructurii.

Potrivit Programului, lungimea sistemului de canalizare va ajunge la 67.700 km în 2015, față de 54.900 km în 2010. În ceea ce privește tratarea apelor reziduale, în 2010 proporția de apă reziduală tratată a fost de 96,5% din total.

În scopul de a reduce poluarea cu nitrați proveniți din surse agricole, Hotărârea de Guvern 27/2006 (II:7.) stabilește măsurile pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, iar Planul de acțiune din Codul de bune practici agricole în zonele sensibile este pus în aplicare din 1 septembrie 2014.

Poluarea cu nitrați din activități agricole este datorată cantității de îngrășăminte folosite, care în 2013 era de 93 kg/ha. Cantitatea de nitrați folosită a fost de 346.000 tone din totalul de îngrășământ folosit.¹⁴¹¹⁴² Date suplimentare referitoare la poluarea cu nitrați sunt furnizate în Capitolul 2.2.

Pentru a fi îndeplinite obligațiile care îi revin Ungariei, lista cu zonele vulnerabile a fost revizuită și au fost identificate zone noi, astfel încât un procent de 68-69% din teritoriul Ungariei a fost declarat ca zonă vulnerabilă la nitrați, ceea ce înseamnă o creștere cu 23,1% a zonelor vulnerabile.

3.6 Conservarea terenurilor agricole de Mare Valoare Naturală

Agricultura cu o Mare Valoare Naturală (HNV) se poate referi la terenurile agricole cu valoare naturală ridicată și la sisteme agricole cu o valoare naturală ridicată.

Terenurile agricole HNV cuprind acele zone din Europa unde agricultura este activitatea economică predominantă și unde agricultura susține sau este asociată cu o diversitate de specii și de peisaje sau cu prezența unor specii de conservare de interes european și/sau național și/sau regional sau ambele.

Sistemul agricol HNV include caracteristicile fizice ale regiunii; caracteristicile de producție ale sistemului; practicile de management; elemente semi-naturale; gradul și diversitatea acoperirii terenului; biodiversitatea susținută de sistem, inclusiv specii și habitate aflate sub conservare de interes european și/sau național și/sau regional și habitate și specii aparținând Natura 2000.

O caracteristică importantă a sistemului agricol HNV este legătura dintre intensitatea utilizării, prezența elementelor semi-naturale, prezența unui mod de utilizare tip mosaic a terenului și a naturale - necesitățile de conservare a habitatelor și speciilor.

Ungaria

Începând cu 2009, 25 de teritorii au fost desemnate ca fiind cu o valoare naturală ridicată, 7 dintre ele fiind în regiunea eligibilă a Programului. Fiecare teritoriu HNV curpinde zone A, B și

¹⁴⁰ Source: http://www.teszir.hu/uploads/files/Tajekoztato_Kiadvany2012.pdf

¹⁴¹ http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_aves/i_omf002.html

¹⁴² Nu sunt disponibile informații la nivel județean.

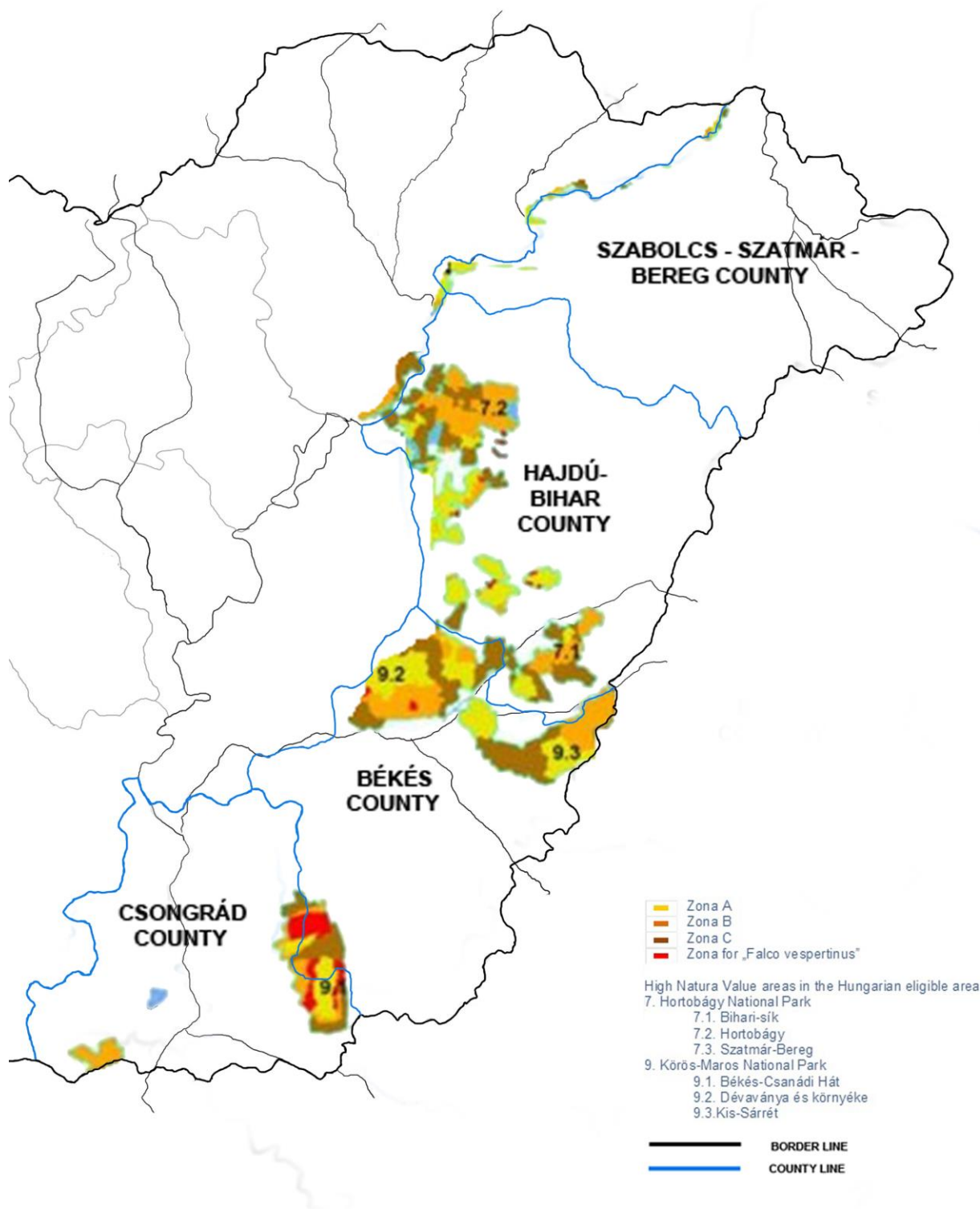
C. Acest sistem al zonelor are un dublu rol. Pe de o parte stabilește ce tip de suport este îndreptățit agricultorul să primească, iar pe de altă parte determină punctajul pe care îl primește agricultorul dacă aplică pentru ajutor.

În zonele eligibile din Ungaria, teritoriile HNV sunt în Békés-Csanádi-hát, Bihari Sík, Dévaványa, Hortobágy, Kis-Sárrét și Szatmár-Bereg¹⁴³.

¹⁴³ Sursa: <http://www.termeszetvedelem.hu/erzekeny-termeszeti-terulet-es-magas-termeszeti-erteku-terulet>

În următoarea hartă sunt prezentate zonele VNM din zona eligibilă din Ungaria¹⁴⁴:

Harta 21 – Zone protejate din zona de graniță a Ungariei¹⁴⁵

¹⁴⁴ Sursa: <http://www.termeszetvedelem.hu/erzekeny-termeszeti-teruletek-es-magas-termeszeti-erteku-teruletek>

¹⁴⁵ Sursa: http://www.termeszetvedelem.hu/_user/browser/Image/agrar/terkep1.jpg

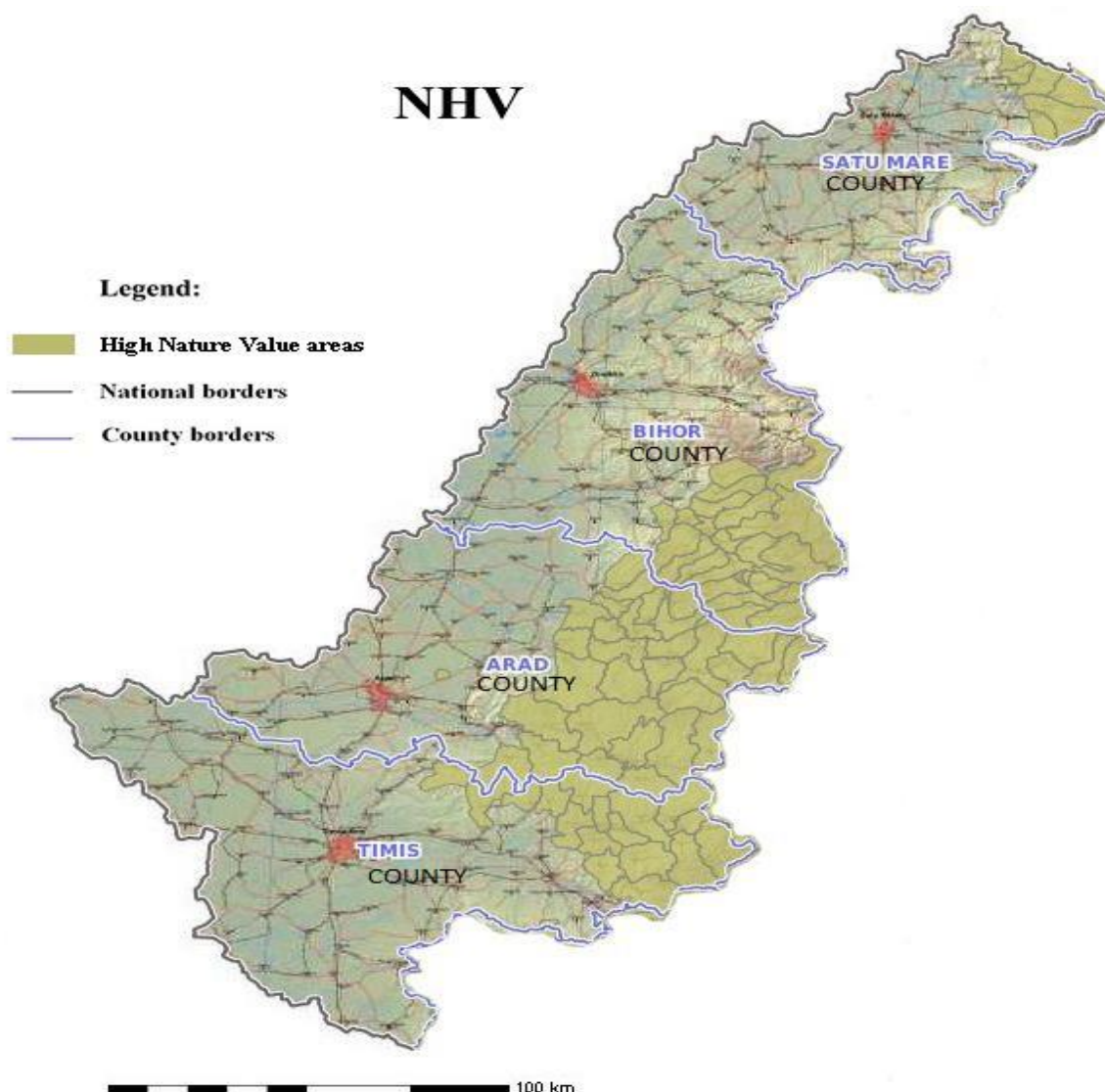
România¹⁴⁶

În România, zonele de pajiști cu Mare Valoare Naturală (HNV) au fost delimitate în concordanță cu cerințele specificate în Anexa 4B a Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2007-2013. Numărul total de zone HNV este de 1038, care reprezintă aproximativ 2,4 milioane hectare.

Potrivit listei din Anexa 4B2 din PNDR 2007-2013, 76 dintre aceste zone sunt în județele din zona eligibilă a Programului.

Prin intermediul Agenției de Plăți și Intervenție în Agricultură, sunt acordate compensații în cadrul Măsurii 214 – Plăți de Agro-Mediu-Pachetul 1 "Pajiști cu valoare naturală ridicată" și Pachetul 2 "Practici agricole tradiționale" pentru utilizatorii terenurilor HNV, la cererea lor.

Următoarea hartă prezintă zonele HNV din zona eligibilă din România:

Harta 22 – Zonele cu Mare Valoare Naturală din zona eligibilă din România

¹⁴⁶ Sursa: [www.madr.ro/rural development/National Rural Development Programme 2007-2013](http://www.madr.ro/rural%20development/National%20Rural%20Development%20Programme%202007-2013)

4 Problemele de mediu existente care sunt relevante pentru plan sau program, inclusiv, în special, cele care sunt legate de orice zonă de importanță specială pentru mediu, cum ar fi zonele desemnate în conformitate cu Directivele 79/409/CEE și 92/43/CEE

Problemele cheie și punctele critice derivă din starea actuală a mediului în aria eligibilă a Programului.

4.1 Biodiversitate, flora, fauna, NATURA 2000

Posibile conflictele de mediu și probleme care ar putea să apară fără intervenție:

- Specii alogene invazive: printre amenințările la biodiversitate răspândirea speciilor alogene invazive poate provoca distrugerea habitatului și fragmentarea. Speciile alogene invazive pot provoca probleme nu numai pentru conservarea naturii, silvicultură sau agricultură, dar afectează semnificativ sănătatea umană și poate crea probleme ecologice.

România¹⁴⁷

Speciile alogene invazive în partea română a graniței: una dintre speciile invazive din județul Satu-Mare este *Ambrosia artemisiifolia*. În urma evaluărilor s-a constatat că, practic, aceasta specie este larg răspândită peste toate câmpiile și dealurile din Satu Mare. Alte specii de plante invazive raportate în Satu-Mare, cu o tendință de creștere a zonelor ocupate: *Reynoutria (Fallopia) japonica*, *Helianthus tuberosus*, *Echinocystis lobata* (castravete sălbatic), *Amorpha fruticosa*, *Robinia pseudoacacia*, *Asclepias syriaca*, și *Solidago Canadensis*.

Ungaria¹⁴⁸

Speciile alogene invazive în partea ungară a graniței:

Plante: *Acer negundo*, *Ailanthus altissima*, *Amorpha fruticosa*, *Asclepias syriaca*, *Aster lanceolatus*, *Celtis occidentalis*, *Cencherus incertus*, *Echinocystis lobata*, *Elaeagnus angustifolia*, *Fallopia japonica*, *F.xbohemica*, *F.sachalinensis*, *Fraxinus pennsylvanica*, *Helianthus tuberosus s.l.*, *Heracleum mantegazzianum*, *Heracleum sosnowskyi*, *Hordeum jubatum*, *Humulus scandens*, *Impatiens galindulifera*, *Impatiens parviflora*, *Juncus tenuis*, *Padus serotina*, *Parthenocissus inserta*, *parthenocissus quinquefolis*, *Phytolacca Americana*, *phytolacca esculenta*, *Robinia pseudoacacia*, *Rudbeckia lanciniata*, *Solidago gigantea*, *Solidago Canadensis*, *Vitis vulpina*.

Plante de apă: *Azolla caroliniana*, *A. Mexicana*, *Camomba caroliniana*, *Elodea Canadensis*, *Elodea nuttallii*, *Hydrocotyle ranunculoides*, *Lemna minuta*, *pistia stratiotes*.

Mamifere: *Ondatra zibethicus*, *Nyctereutes procyonoides*, *Dama dama*, *Ovis musimon*.

Pești: *Acipenser baeri*, *Clarias gariepinus*, *Ctenopharyngodon idella*, *Perccottus glehni*, *Carassius auratus*, *Hypophthalmichthys molitrix XH. nobilis*, *Ameiurus melas*, *pseudorasbora parva*, *Lepomis gibbosus*, *Micropterus salmoides*, *Oncorhynchus mykiss*, *Ameiurus nebulosus*, *Gasterosteus aculeatus*.

Insecte: *Harmonia axyridis*.

¹⁴⁷ Sursa: [www.madr.ro/rural development/National Rural Development Programme 2007-2013](http://www.madr.ro/rural%20development/National%20Rural%20Development%20Programme%202007-2013)

¹⁴⁸ Sursa: http://www.termesztvedelem.hu/index.php?pg=menu_587#jegyzetek

Crabi: *Orconectes limosus*, *Pacifastacus leniusculus*, *Eriocheir senensis*.

Moluște: *Arion ater*, *Helix lucorum*, *Helix aspersa*, *potamopyrgus antipodarum*, *Arion luscitanicus*, *Gyraulus parvus*, *Physella acuta*, *Synanodonta woodiana*, *Corbicula fluminea*, *Corbicula fluminalis*, *Dreissena polymorpha*, *Dresseina bugensis*.

- *Artemisiifolia* *Ambrosia* poate avea implicații atât pentru pierderea biodiversității, în special în pajiști deschise în zonele de nisip și asupra sănătății populației datorită efectului alergen al granulelor de polen eliberate în atmosferă în timpul înfloririi plantelor (august-octombrie), și în culturile agricole aceasta poate provoca pierderi semnificative de produse, în special în culturile de floarea soarelui, porumb și grâu. Degradarea și fragmentarea habitatelor și, prin urmare, pierderea de specii sunt rezultate posibile.
- Stresul va fi cauzat în procesele naturii prin intervenția umană (zone mlăștinoase care intră în contact direct cu acviferele, deteriorarea cantității apelor subterane, precum și deteriorarea ecosistemelor terestre dependente).
- Sunt avute în vedere planuri de management pentru siturile NATURA 2000 și gestionarea comună a ecosistemelor transfrontaliere și a habitatelor.
- Gestionarea agriculturii și pădurilor de Mare Valoare Naturală (HNV) (descrie unele dintre cele mai vechi și bogate în biodiversitate sisteme agricole și forestiere), din punctul de vedere al utilizării terenurilor nu este de multe ori adaptată la condițiile naturale. Agricultură intensivă în perioada 1970 -1980, a dus la dispariția speciei *Otis tarda* (*dropia*) în nord-vestul României¹⁴⁹.
- Calitatea râurilor, impactul utilizării terenurilor și apei, inclusiv calitatea apei, biodiversității și a habitatelor, precum și asigurarea față de inundații. În ciuda intervențiilor anterioare, poluarea unor râuri rămâne o problemă. Riscul de inundații în anumite părți ale zonei eligibile este încă mare. (Mai multe informații și justificarea pot fi găsite pe <http://www.rowater.ro>)

Puncte de focalizare:

Practicile agricole de conservare a valoare înaltă a zonelor de Mare Valoare Naturală (HNV), zonelor defavorizate (LFA) și rețelei Natura 2000; Programul Interreg V-A România-Ungaria ar trebui să promoveze conservarea tipurilor de peisaj care sunt de o importanță vitală pentru flora și fauna naturale, și anume biodiversitatea ar trebui să fie cultivată la nivel de peisaj.

Detectarea timpurie a speciilor alogene invazive și de reacție rapidă are o mare importanță, pentru a gestiona această problemă avem nevoie de cooperare și întreprinderea de acțiuni comune.

4.2 Solul și utilizarea terenurilor

Posibile conflictele de mediu și probleme care ar putea să apară fără intervenție:

Cauzele majore de eroziune ale solului sunt vântul, apa, alunecările de teren (în special în zonele de dealuri, pajiști și terenuri defrișate și în zonele din vecinătatea excavărilor miniere), seceta, excesul regulat de umiditate din sol. Alți factori importanți sunt extragerea resurselor minerale și industria extractivă de petrol (exemplu în Bihor, Arad și Timiș în România, iar în Ungaria Algyő și Szeged în Csongrád și Hajdúszoboszló în Hajdú-Bihar)¹⁵⁰.

Puncte de focalizare:

¹⁴⁹ Sursa: [www.madr.ro/rural development/National Rural Development Programme 2007-2013](http://www.madr.ro/rural%20development/National%20Rural%20Development%20Programme%202007-2013)

¹⁵⁰ Raport anual privind starea mediului în județul Bihor-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Arad - 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Timiș - 2013 (apmtm.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Satu Mare-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul Situația mediului Ungaria 2013 (publicat de către Biroul Central de Statistică din Ungaria)

Solurile foarte variate, măsurile care trebuie luate sunt în funcție de tipul de sol, factorii de degradare a solului: mecanizarea excesivă (compactarea solului, eroziunea, poluarea aerului), sistemul de fertilizare, pesticidele, creșterea producției, metode de cultivare și agro-tehnologie inadecvate. Există necesitatea adoptării unor tehnologii adecvate de cultivare a solului, managementul substanțelor organice, folosirea unor fertilizatori favorabili și unor pesticide adecvate unei agriculturi ecologice.

4.3 Apele (apele de suprafață, apele subterane)

Posibile conflictele de mediu și probleme care ar putea să apară fără intervenție:

Problemele legate de calitatea apei sunt următoarele:

- Apa reziduală din (unele) localități nu este în totalitate colectată și tratată în stații de epurare. Sunt multe localități fără stații de epurare și rețele de canalizare a apelor uzate;
- Nu au fost construite stații de epurare în localitățile cu mai mult de 10.000 de locuitori și în localitățile cu 2,000 până la 10,000 locuitori. Unele dintre stațiile de tratare sunt ineficiente, depășite și distruse.
- Stațiile de epurare existente nu tratează toată cantitatea de apă uzată din cauza lipsei racordărilor, a capacității insuficiente. Ele necesită lucrări de reconstrucție, modernizare și consolidare.
- Apele uzate netratate sunt deversate direct în apele de suprafață;
- Lucrările hidrologice care se regăsesc în bazinele/suprafețele hidrologice, și anume: baraje (lacuri de acumulare), devieri și regularizări de cursuri, îndiguiuri și lucrări de protecție, construcții în diverse scopuri (energie, asigurarea necesarului de apă, regularizare de cursuri, apărare împotriva acțiunii distructive a apei, combaterea umidității excesive etc.) cu efecte funcționale asupra comunităților umane.

Risc relativ ridicat de inundații la scară mare.

Risc de poluare a apelor de suprafață în zona transfrontalieră.

Risc semnificativ de dezastre ecologice și situații de urgență neașteptate.

Puncte de focalizare:

Gradul de poluare a apelor de suprafață depinde de: utilizarea terenurilor, calitatea utilajelor agricole, caracterul natural al sistemelor de apă de suprafață, metode de cultivare, structura culturilor, calitatea și cantitatea de îngrășăminte, pesticide și materiale de regenerare folosite, calendarul de utilizarea acestora.

Pagubele provocate de inundații și apele de suprafață în exces pot fi reduse prin schimbarea destinației terenurilor, dezvoltarea de habitate umede, împădurirea, stabilirea unei gestiuni raționale și integrate a apelor de suprafață în exces și sprijinirea gestionării peisajului de șes. Este, de asemenea, necesară modernizarea fermelor zootehnice, a utilajelor agricole și a facilităților de stocare a combustibilului, gestionarea adecvată a gunoiului de grajd lichid și solid și a deșeurilor agricole.

Ar trebui sprijinite în mod preferențial intervențiile care garantează atingerea unei stării ecologice bune a apelor utilizând operațiuni agro-tehnologice corespunzător alese.

Poluarea apelor subterane este strâns legată de utilizarea suprafețelor de teren. Oprirea creșterii concentrației de nitrați din apele subterane poate fi garantată prin respectarea și aplicarea regulamentului în zonele afectate de nitrați.

Ar trebui forțată reducerea riscului poluării apelor subterane și a gradului de poluare.

Zone bogate în ape de suprafață oferă potențial excelent atât în scop turistic cât și pentru generarea de energie – și cu siguranță comportă unele riscuri la inundații și poluare¹⁵¹.

4.4 Aerul și combaterea schimbărilor climatice

Posibile conflictele de mediu și probleme care ar putea să apară fără intervenție:

Impactul negativ al schimbărilor climatice, înmulțirea condițiilor meteo extreme duce la creșterea riscului de inundații și secetă.

Principalele surse de poluare din zona transfrontalieră sunt:

Traficul - traficul rutier este responsabil pentru cantitatea mare de particule în suspensie și sedimentabile.

Industrie – instalații de ardere, centrale termice (în Bihor, Arad, Timiș), exploatarea de hidrocarburi (în Csongrád, Békés), producția de articole din ceramică (caramidă, tigla, în Békés, Bihor), etc.

Surse agricole - arderea necontrolată a vegetației uscate, emisiile de miros provenind din agricultură / compostare, dispersate pesticide / îngrășământ, recoltarea, uscarea culturilor și depozitare.

Surse de uz casnic - încălzire (arderea lemnului, cărbune, gaz, etc.).

Creșterea intensității și frecvenței fenomenelor meteorologice extreme.

Puncte de focalizare:

Schimbarea modului de utilizare a terenurilor, împădurirea de tip natural (pe suprafețe mai mari și centuri de pădure de protecție a zonei); alegerea metodei agro-tehnice adecvate, înlocuirea combustibililor fosili la nivel local și la nivelul întreprinderilor mici (biomasa, bioetanol, biodiesel etc), reducerea emisiilor de metan (modernizarea fermelor zootehnice); dezvoltarea transporturilor ecologice;

Integrarea gestionării bazinelor hidrografice; modernizarea managementului forestier (în ceea ce privește inundațiile, apele de suprafață în exces și secetele); utilizarea sistemelor ecologice de irigație, răspândirea culturilor rezistente la secetă sau schimbarea utilizării terenurilor, consolidarea abordării integrate de către Programul Interreg V-A Romania-Ungaria.

Principalele surse de poluare din zona transfrontalieră au fost prezentate în Capitolul 4.4, acestea sunt traficul, industria, sursele agricole, sursele de uz casnic, zgomotul.

În conformitate cu angajamentele internaționale privind emisiile de gaze cu efect de seră, acestea trebuie să fie reduse până în 2020 sub coordonarea organelor de decizie naționale¹⁵².

4.5 Peisajul

Posibile conflictele de mediu și probleme care ar putea să apară fără intervenție:

Evoluții de infrastructură alocate neadecvat care nu prezintă anumite caracteristici peisagistice locale (de exemplu, drumuri, clădiri) ar putea pune în pericol valorile peisagistice. Este îngrijorător faptul că resurse semnificative pentru dezvoltare contribuie la

¹⁵¹ Raport anual privind starea mediului în județul Bihor-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Arad - 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Timiș - 2013 (apmtm.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Satu Mare-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul Situația mediului Ungaria 2013 (publicat de către Biroul Central de Statistică din Ungaria)

¹⁵² http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-02-13-238/EN/KS-02-13-238-EN.PDF

degradarea rapidă a valorilor peisagistice și a caracterului peisajului în ambele țări (acest proces durează deja de șapte decenii).

Puncte de focalizare:

Utilizarea terenurilor și structura spațială sunt de o importanță capitală pentru diversitatea și stabilitatea ecologică a peisajului, și anume funcționarea ecosistemelor peisagistice.

Conexiunea dintre căile de utilizare ecologică a terenurilor are un impact activ benefic asupra structurii de spațiu. Stabilirea de locații ecologice (de exemplu, împăduriri și habitate mlăștinoase) și amplasarea acestora în coridoare ecologice, conectarea blocurilor forestiere, precum și construirea de punți și eliminarea barierelor ecologice, ar trebui luate în considerare.

Ar trebui promovată instituirea și păstrarea modelului tip mozaic de utilizare a terenurilor. Este nevoie să se ia în considerare schimbarea metodelor de cultivare în cazul formelor ecologice de utilizare a terenurilor (păduri, iarbă, stuf, plante de apă), sau aceste terenuri să fie cultivate cu grijă, în funcție de condițiile locale¹⁵³¹⁵⁴.

4.6 Populația și sănătatea umană

Posibile conflictele de mediu și probleme care ar putea să apară fără intervenție:

Nivelul de deplasări transfrontaliere în scop medical este un fenomen greu de cuantificat, deoarece doar o parte din tratamentele sanitare sunt furnizate în mod oficial prin sistemul de sănătate publică. Cu toate acestea, din interviurile realizate în aria eligibilă, putem concluziona că în fiecare an, un număr semnificativ de cetățeni români călătoresc în Ungaria spre instituții de îngrijire medicală. Oficialități ale Fondului de Asigurări Medicale din Ungaria susțin în mod clar această idee. Accidentele din trafic înseamnă, de asemenea, o tendință de creștere a situațiilor de urgență.

Potrivit statisticilor Fondului Național de Asigurări de Sănătate din Ungaria numărul cetățenilor români care au beneficiat de serviciile de sănătate în Ungaria a fost de 1.057 în 2010, și 1.536 în 2012, ceea ce arată o tendință de creștere¹⁵⁵.

Puncte de focalizare:

Sistemul de sănătate din zonă este destul de dezechilibrat: în Ungaria, condițiile generale și nivelul echipamentelor și facilităților de îngrijire medicală (în special spitalele) sunt mai bune decât în partea română. Acest lucru duce la "migrarea în scopuri medicale" - mulți rezidenți români care locuiesc în apropierea frontierei călătoresc în Ungaria pentru îngrijiri medicale - dar acest proces nu este unul organizat corespunzător sau coordonat, iar finanțarea acestuia este de asemenea problematică (chiar dacă directiva UE a intrat în vigoare în 2013). Pe termen lung, o mai bună coordonare a fluxului de pacienți, crearea unui sistem care să permită finanțarea încrucișată, armonizarea colaborării între spitalele importante, îmbunătățirea calității generale a serviciilor din România în scopul de a atenua valul de emigrare ar fi benefică¹⁵⁶.

¹⁵³ Sursa:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0032_fenntarthato_mg_rendszerek_es_kornyezettechnologia/ch16.html

¹⁵⁴ Raport anual privind starea mediului în județul Bihor-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Arad - 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Timiș - 2013 (apmtm.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în județul Satu Mare-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul Situația mediului Ungaria 2013 (publicat de către Biroul Central de Statistică din Ungaria)

¹⁵⁵ http://www.oep.hu/felso_menu/szakmai_oldalak/publikus_forgalim_adatok

¹⁵⁶ http://www.oep.hu/felso_menu/szakmai_oldalak/publikus_forgalim_adatok

Modalități de îmbunătățire a calității vieții: dezvoltarea infrastructurii agricole, de mediu și urbane, protecția integrată a construcțiilor, patrimoniul natural și cultural al localităților rurale, susținerea programelor pentru comunitățile rurale în scopul reținerii populației, creșterii veniturilor și îmbunătățirii condițiilor de muncă din mediul rural.

Utilizarea în scop turistic a atracțiilor locale și regionale, a peisajului natural și patrimoniului cultural îmbunătățesc condițiile dezavantajoase de muncă din regiunile rurale¹⁵⁷.

4.7 Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic

Posibile conflictele de mediu și probleme care ar putea să apară fără intervenție:

Principalele provocări ale sectorului de turism includ atât carențele de infrastructură cât și cele organizatorice, în Ungaria și România deopotrivă. Infrastructura insuficientă (drumuri cu stare tehnică precară sau lipsa acestora, lipsă de indicatoare rutiere turistice) complică accesibilitatea la anumite destinații. În timp ce spa-uri și alte elemente de infrastructură legate de turismul de sănătate sunt destul de dezvoltate în Ungaria, acest lucru nu se verifică și pe partea românească a graniței; exploatarea potențialul turistic al apei termale este împiedicată de infrastructura învechită. În general, calitatea și disponibilitatea serviciilor turistice este slabă, cu excepția centrelor turistice principale. O altă problemă este degradarea continuă a patrimoniului cultural-artistic.

Pe lângă lipsurile de infrastructură, există și alte probleme care împiedică buna utilizare a potențialului turistic, în primul rând prin promovarea insuficientă și necorespunzător coordonată a valorilor turistice, prin lipsa de informare și de hărți turistice.

Coordonarea la nivel de graniță prezintă, de asemenea, mari carențe - multe din valorile naturale și istorice, facilitățile turistice, sunt mai degrabă atracții de sine stătătoare decât parte integrantă dintr-un pachet solid. Acest aspect reprezintă o problemă, deoarece aceste valori în sine nu sunt suficient de atractive pentru a crește numărul de turiști.

Puncte de focalizare:

Zona transfrontalieră este bogată în atracții turistice - atât ca patrimoniu cultural cât și natural.

Arad: peisaj bine echilibrat (alternant deal-câmpie-munte), arii naturale protejate, monumente istorice și de arhitectură (cetăți, castele, mănăstiri, biserici), mori de apă, centre etnografice, etc.

Békés: râurile Criș și Barcău, mormintele funerare, castelul și spa-ul din Gyula etc.

Bihar: 4 râuri principale (Crișul Repede, Crișul Negru, Barcău, Ier), lacuri, cascade, peșteri, Parcul Național Munții Apuseni, Parcul Natural Cefa, arii naturale protejate, monumente istorice și de arhitectură (ex. clădiri religioase, biserici de lemn) etc .

Csongrád: râurile Tisa, Criș, Mureș, situl istoric din Ópusztaszer, situri arheologice, monumente protejate (de exemplu, în Szeged, Hódmezővásárhely, Csongrád) etc.

Hajdú-Bihar: Parcul Natural Hortobágy (Patrimoniu Mondial), situri vechi de înmormântare, ruinele templului Árpád, biserici, poduri (de exemplu, podul de piatră cu nouă arcuri din Hortobágy), cel mai mare spa din Europa (Hajdúszoboszló) etc.

Satu Mare: peisaje naturale remarcabile, instituții culturale vechi (de exemplu Teatrul de Nord din Satu Mare), situri istorice (de exemplu, catedrala, biserici, rezervația dacilor liberi, castelul familiei Karolyi din Carei, muzeul în aer liber din Negrești Oaș) etc.

¹⁵⁷ Sursa: Hubay, József: Human and Natural Resources of Hungary, 1992

Szabolcs-Szatmár-Bereg: râul Tisa, regiunea Szatmár-Bereg, biserici medievale, moara de apă, castele (de exemplu, Szabolcs, Tiszadob, Vaja), spa, Muzeul Satului și Grădina zoologică din Nyíregyháza-Sóstó etc.

Timiș: peisaj carstic, rezervații naturale, castele medievale și cetăți, structuri arhitecturale și mănăstirești (de exemplu Timișoara) etc.

Pe lângă locurile și atracțiile existente, în ultimii ani s-a dezvoltat în zonă o tradiție bogată în evenimente turistice și festivaluri (gastro, muzică, teatru, dans, vin și alte băuturi, etnografie, religioase etc.).

5 Obiectivele de protecție a mediului, stabilite la nivel internațional, comunitar sau de stat membru, care sunt relevante pentru plan sau program și modul în care acele obiective și orice considerații de mediu au fost luate în considerare în timpul elaborării lui

Problemele și obiectivele de mediu relevante au fost selectate și formulate în baza obiectivelor și obligațiilor naționale și ale UE. Lista de politici naționale și ale UE care formează cadrul legislativ, a fost prezentată în Anexa 3.

Întrebările de ghidaj pentru fiecare aspect de mediu sunt derivate din obiectivele de protecție a mediului care sunt stabilite pe baza politicilor de mediu la nivel comunitar UE și național - maghiar și român. Tabelul prezintă aspectele de mediu în cauză și întrebările de ghidare la care trebuie să se răspundă în timpul evaluării.

Cerințele pentru obiective:

- Un obiectiv este o declarație asupra intenției, specificând direcția de schimbare dorită.
- Obiectivele SEA ar trebui stabilite funcție de problemele de mediu
- Obiectivele programului trebuie să se bazeze pe considerente de sustenabilitate, iar dezvoltarea obiectivelor SEA ar putea ajuta la a promova idei pentru a le conferi un caracter ecologic mai pronunțat și mai durabil.
- Obiectivele SEA sunt concepute pentru a testa efectele asupra mediului ale programului sau de a compara efectele alternativelor.
- Obiectivele pot fi exprimate încât să fie măsurabile.
- Obiectivele de mediu au fost formulate luând în considerare cerința obiectivelor de protecție a mediului identificate în cadrul politicii de mediu.

Aspecte de mediu	Obiectivul relevant de mediu	Întrebări de ghidaj
Biodiversitate, floră, faună NATURA 2000	<p>O1 Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropice, fragmentării habitatelor și defrișării</p> <p>O2 Asigurarea unei situații favorabile de prevenire pentru speciile protejate și o utilizare durabilă a componentelor biodiversității</p> <p>O3 Conservarea diversității naturale a florei, faunei și a habitatelor în aria protejată și în potențialele situri Natura 2000</p>	<p>Care situri Natura 2000 vor fi afectate?</p> <p>Programul va avea un efect asupra promovării și protecției habitatelor naturale?</p> <p>Programul va afecta descreșterea habitatelor și fragmentarea speciilor?</p> <p>Programul va ajuta oprirea și prevenirea răspândirii speciilor alogene invazive?</p>
Solul și utilizarea terenurilor	O4 Limitarea poluării punctiforme și difuze a solului și facilitarea protecției solului împotriva	<p>Va fi sprijinită revitalizarea zonelor industriale dezafectate?</p> <p>Programul va promova utilizarea</p>

	eroziunii datorate apei și vântului	durabilă a terenurilor?
Apele (apele de suprafață, apele subterane) ¹⁵⁸	<p>O5 Sustenabilitatea resurselor de apă, protecția apelor subterane ca surse de apă potabilă, îmbunătățirea sistematică a stării chimice și ecologice a apelor europene</p> <p>O6 Limitarea poluării apei din surse punctiforme sau difuze</p>	<p>Programul va avea efect asupra îmbunătățirii stării ecologice și chimice al apelor de suprafață și subterane?</p> <p>Programul va contribui la diminuarea riscul de inundații?</p> <p>Are programul influență asupra calității apei în sensul Directivei-cadru privind apa?</p> <p>Are programul influență asupra hidro-morfologiei sistemelor hidrografice?</p> <p>Are programul influență asupra utilizării durabile a resurselor de apă?</p>
Aerul și combaterea schimbărilor climatice	<p>O7 Îmbunătățirea și menținerea calității aerului în limitele legale</p> <p>O8 Promovarea politicilor și măsurilor de adaptare la schimbările climatice</p>	<p>Vor fi susținute proiecte care vizează reducerea poluării aerului și îmbunătățirea calității aerului? Proiectele susținute vor reduce poluarea aerului în zonele urbane?</p> <p>Proiectele susținute vor contribui la implementarea politicilor și măsurilor de adaptare la schimbările climatice?</p>
Peisajul	O9 Asigurarea protecției peisajului natural și cultural (revitalizarea zonelor industriale dezafectate)	<p>Va promova acesta implicarea publică și privată în rezolvarea problemelor de mediu?</p> <p>Va fi sprijinită recuperarea deșeurilor și reciclarea terenurilor?</p>
Populația și sănătatea umană	O10 Sprijinirea îmbunătățirii sănătății umane prin măsuri care vizează prevenirea și compensarea poluării anterioare (de exemplu: zone industriale dezafectate, deșeuri miniere, etc.)	<p>Va fi îmbunătățită sănătatea umană ca urmare a activităților sprijinite? Vor fi sprijinite proiecte care vizează reducerea poluării fonice? Va fi îmbunătățită sănătatea umană ca urmare a activităților sprijinite?</p>
Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și	O11 Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de	<p>Vor exista măsuri de protecție a patrimoniului natural și cultural?</p> <p>Vor fi sprijinite proiecte care vizează protecția patrimoniului</p>

¹⁵⁸ Toate obiectivele de mediu relevante pentru factorii de mediu "ape" (apele de suprafață, apele subterane) sunt în concordanță cu Planul Național de Management al Bazinelor Hidrografice și în conformitate cu prevederile autorizației de mediu nr.23 / 09.07.2013 emise de Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice România: Restaurare -Ecologică / Re-vegetație / Re-naturalizare a râurilor
Obiective specifice: evitarea alterării și influențelor antropice în geomorfologia bazinelor hidrografice, realizarea obiectivelor de mediu, prevenirea tuturor daunelor de apă de suprafață, protecția, reabilitarea și îmbunătățirea apelor de suprafață, cu scopul de a atinge o "stare bună a apelor de suprafață", protecția și îmbunătățirea tuturor corpurilor de apă artificiale sau ape puternic modificate cu scopul de a realiza un mai bun potențial ecologic sau un status chimic mai bun, reducerea riscurilor de inundații și secetă, realizarea unor lacuri artificiale, poldere și lucrări de terasamente, reglementarea cursurilor de apă, în conformitate cu conservarea zonelor mlăștinoase.

arheologic	fragmentarea cauzată de coridoarele de transport	național? Programul va promova utilizarea durabilă a resurselor materiale?
------------	---	--

6 Posibilele efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra unor chestiuni cum ar fi biodiversitatea, populația, sănătatea umană, fauna, flora, solul, apa, aerul, factorii de climă, bunuri materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arheologic și arhitectural, peisajele și interacțiunile între acești factori

Esenta procesului de evaluare se poate rezuma la următoarea întrebare: " Cum se poate îmbunătăți sau deteriora situația activelor de mediu relevante, din zona de graniță, în cazul în care măsurile stabilite prin programul de cooperare transfrontalieră sunt puse în aplicare în aria eligibilă (în comparație cu neaplicarea programului de cooperare transfrontalieră - opțiunea zero)?"

În general, punerea în aplicare a programului de cooperare transfrontalieră duce la îmbunătățirea stării generale a mediului în aria eligibilă. Cu toate acestea, acțiunile avute în vedere au impact dincolo de zona directă de punere în aplicare, iar determinarea efectelor pozitive și negative, pot de asemenea să fie manipulate.

Descrierea status quo-ului și a tendinței de dezvoltare sunt rezultatul comparației dintre opțiunea zero și impactul pe care îl poate avea programul de cooperare transfrontalieră. Acest lucru a fost elaborat cu ajutorul unei analize a situației actuale și a descrierii posibilităților de dezvoltare bazate pe ipoteze rezonabile. În cazul aspectelor de protecția mediului un posibil progres se poate baza pe acțiunile propuse în cadrul fiecărui obiectiv specific astfel:

Biodiversitate, floră, fauna NATURA 2000:

- protecția și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor, acvatice a ecosistemelor terestre împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatelor și defrișării;
- conservarea florei și / sau faună, habitate, care au fost desemnate ca arii naturale protejate de către organismele internaționale / comunității și de interes național.
- protecția faunei sălbatice desemnate și a siturilor geologice și specii;
- identificarea ecosistemelor amenințate în afara zonelor protejate;
- protecția coridoarelor de migrație.

Solul și utilizarea terenurilor:

- limitarea sursei de poluare și poluarea difuză a solului, protecția împotriva eroziunii de apă și vânt;
- reducerea generării de deșeuri, cu creșterea de recuperare și reciclare a deșeurilor.

Apele (apele de suprafață, apele subterane):

- gestionarea resurselor de apă durabilă, protecția apelor subterane și a apei potabile, îmbunătățirea sistematică a calității apei, realizarea stării ecologice a apelor europene chimice
- reducerea efectelor asupra reîncărcării acvatice și de alimentare cu apă;
- limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze de poluare;
- reducerea efectelor regimurilor inundațiilor și evenimente pluviometrice extreme - de ameliorare;
- îmbunătățirea sistemului de distribuție a apei.

Aerul și combaterea schimbărilor climatice:

- Limitarea poluării aerului pentru limitarea efectelor negative generate de schimbările climatice
- Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legale
- Minimizarea impactului poluării aerului generat de transport
- Aplicarea Procesului de reducere a energie electrice (metode eficiente energetice)
- Transportul durabil
- Investiții în silvicultură și alte biodiversități

Peisajul:

- Asigurarea protecției peisajului natural și cultural (de exemplu, prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate)
- Facilitarea producerii de energie din resurse regenerabile
- Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatelor și defrișării.

Populația și sănătatea umană:

- Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin măsuri care vizează prevenirea și atenuarea poluării vehiculelor (de exemplu, zone industriale dezafectate, deșeuri miniere, etc.);
- Protejarea și îmbunătățirea condițiilor din așezări în legătură cu nodurile de transport, în special zgomotul și vibrațiile;
- Îmbunătățirea metodelor de transport intermodal;
- Protejarea și îmbunătățirea condițiilor din așezări în ceea ce privește zgomotul;
- Facilitarea proiectelor de "turism verde", aplicabil destinațiilor turistice ecologice;

Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic:

- Asigurarea protecției peisajelor naturale și culturale prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale datorate fragmentării coridoarelor de transport
- Identificarea vulnerabilității infrastructurii / proprietăților afectate de condițiile meteo extreme (de exemplu: ploi, inundații).

6.1 Comparația tendințelor și impactul Programului

Aspecte de mediu	Trend în „Opțiunea zero”	Dezvoltare prin punerea în aplicare a Programului
Biodiversitate, floră, faună Natura 2000	-	+
Solul și utilizarea terenurilor	-	+
Apele (apele de suprafață, apele subterane)	-	++
Aerul și combaterea schimbărilor climatice	-	+
Peisajul	-	+
Populația și sănătatea umană	--	+

Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic	-	+
Relațiile între aspectele de mediu menționate	-	+

Cheia de comparație a tendinței și impactul programului

++	Dezvoltare foarte pozitivă	--	Dezvoltare extrem de negativă
+	Evoluție pozitivă	o	Nici o schimbare
+/-	Dezvoltare pozitivă și negativă	=	Evaluarea nu este posibilă
-	Dezvoltare negativă		

6.2 Evaluarea măsurilor incluse în programul de cooperare

Următorul rezumat evaluează posibilele efecte de mediu directe și indirecte ale priorităților planificate și zonele de intervenție.

AP1: Protejarea comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune (OT6: Conservarea și protejarea mediului și promovarea eficienței resurselor)

Obiectivul specific 6/b: Îmbunătățirea gestionării calității râurilor transfrontaliere și a apelor subterane

Managementul integrat al apelor transfrontaliere va adresa efectele schimbărilor climatice. Bazinele apelor subterane și de suprafață transfrontaliere vor fi bine protejate împotriva poluării. Intervențiile coordonate și integrate vor fi efectuate incluzând monitorizarea calității apei, culegerea de informații și date exacte. Baza de date curentă ar putea fi schimbată și făcută disponibilă ambelor părți ale frontierei. Apele naturale vor fi reabilitate în comun. Ca urmare a diferitelor intervenții prevăzute, calitatea apei din râurile transfrontaliere și bazinele de apă se va îmbunătăți, și de asemenea impactul negativ potențial al schimbărilor climatei va fi atenuat. Potențialul geotermal al zonei eligibile va fi utilizat.

Obiectivul specific 6/c: Utilizarea durabilă a patrimoniului natural, istoric și cultural în zona eligibilă

Cu ajutorul implementării intervențiilor avute în vedere, care vor avea ca rezultat condiții îmbunătățite ale valorilor, un potențial turistic comun va fi oferit, elementele cheie naturale, istorice și de patrimoniu cultural vor fi reabilitate într-o abordare integrată. Accesibilitatea va fi dezvoltată, aplicând metode de transport ecologic, dacă este posibil. Rute tematice atractive și competitive la nivel internațional vor fi dezvoltate dacă este posibil, și destinații turistice comune vor fi stabilite. Ca urmare, creșterea numărului de vizitatori este de așteptat. Turismul poate fi prevăzut a se dezvolta într-o măsură competitivă.

AP2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor (OT7: Promovarea transportului durabil și înlăturarea blocajelor din infrastructura rețelelor cheie)

Obiectivul specific 7/b: Accesibilitate transfrontalieră îmbunătățită prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura RTT

Odată cu implementarea acțiunilor durată deplasărilor va fi mai scurtă și accesibilitatea peste graniță va fi îmbunătățită. Accesul la rețeaua TEN-T va fi realizat pentru localitățile de la periferie. Călătoriile de durată vor fi scurtate. Ca urmare a diferitelor intervenții, este de

așteptat ca valoarea medie a timpului de călătorie al pasagerilor care trec frontiera să se reducă.

Obiectivul specific 7/c: Creșterea procentului de pasageri care folosesc forme de transport durabile – cu emisii reduse de carbon și nivel redus de zgomot – pentru deplasarea transfrontalieră

Transportul public (inclusiv armonizarea orarului, înființarea unor legături de transport public transfrontalier între principalele așezări ale zonei eligibile) va fi dezvoltat. Stabilirea de metode de transport multimodal creează legături între diferitele moduri de transport. Soluții de transport ecologic transfrontalier vor fi oferite prin construirea de drumuri pentru biciclete. Ca rezultat, este de așteptat o creștere a numărului de utilizatori a serviciilor de transport public și a drumurilor pentru biciclete transfrontaliere.

AP3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea pieței transfrontaliere a muncii (OT8: Promovarea ocupării durabile și calitative a locurilor de muncă și susținerea mobilității forței de muncă)

Obiectivul specific 8/b: Creșterea ocupării forței de muncă în cadrul zonei eligibile

Mediul de afaceri va fi îmbunătățit (zonele industriale), cooperarea va fi îmbunătățită pe baza avantajelor reciproce, și facilitățile vor fi dezvoltate, permițând vânzările transfrontaliere de produse locale. Mobilitatea transfrontalieră va fi de asemenea îmbunătățită în toată zona. Accesibilitatea facilităților importante, valorile culturale sau naturale vor fi consolidate. Rata de ocupare a forței de muncă în zona eligibilă este de așteptat să crească.

AP4: Îmbunătățirea serviciilor medicale (OT9: Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării)

Obiectivul specific 9/a: Servicii medicale preventive și curative în zona eligibilă îmbunătățite

Sistemul medical va fi echilibrat în aria eligibilă. Infrastructura depășită sau aflată într-o stare precară, precum și echipamentele învechite din cadrul acestuia, vor fi înlocuite prin metode de diagnostic și tratament eficiente. Concret, prin crearea unui sistem transfrontalier de comunicare, prin dezvoltarea infrastructurii de telemedicină și a schimbului de cunoștințe, informațiile din zona transfrontalieră referitoare la pacienți și istoricul medical al acestora vor deveni transparente și disponibile, pe ambele laturi ale graniței româno-maghiare. De asemenea, armonizarea planurilor de dezvoltare va aduce soluții la diferențele dintre strategiile naționale de sănătate din cele două țări și va asigura coerența și echilibrul medical, preventiv și curativ, în aria eligibilă. Ca urmare, poate fi așteptată, o creștere a numărului de persoane care beneficiază de servicii de sănătate îmbunătățite peste frontieră, precum și un sistem echilibrat de tratare a sănătății.

AP5: Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor (OT5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor)

Obiectivul specific 5/b: Gestionare îmbunătățită a dezastrelor și riscurilor transfrontaliere

Acțiunile de răspuns în cazul unor situații de urgență vor fi gestionate în comun, cu capacitate integrată. Ajutor imediat va veni de pe cealaltă parte a frontierei. Timpul de reacție în situații de urgență va fi redus. Ca rezultat, poate fi de așteptat o creștere a numărului de persoane care beneficiază de sistemul comun de răspuns în situații de urgență.

AP6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni (OT11: Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă)

Obiectivul specific 11/b: Intensificarea cooperării transfrontaliere durabile a instituțiilor și comunităților

Comunitățile din apropierea graniței celor două țări vor împărtăși și vor dezvolta, într-o manieră coordonată, facilitățile, infrastructura și capacitățile lor și vor evita sarcinile și responsabilitățile paralele, ce le revin. Se vor utiliza metode de testare comparativă, dezvoltate în comun, și se vor realiza schimburi de bune practici între parteneri. De asemenea, cadrul de reglementare ar putea fi armonizat. Sarcinile administrative vor fi reduse. Cooperarea, programele culturale, educaționale și sportive comune vor aduce oamenii și comunitățile mai aproape. Ca urmare, o creștere a numărului de instituții și, de asemenea, de oameni care beneficiază de cooperarea poate fi de așteptat, ceea ce contribuie la armonizare.

Asigurarea suportului pentru inițiative și evenimente de promovare și conservarea a diversității culturale și a tradițiilor comune - implicarea societății civile locale. Exemplele pot include sprijin pentru inițiativele de cooperare, la scară mică, a comunităților, organizațiilor civile și instituțiilor ce activează în domenii precum cultura, sportul sau care îi vizează pe tinerii din aria eligibilă. Alte activități de petrecere a timpului liber sunt esențiale din punct de vedere social și cultural.

Evaluarea efectelor asupra aspectelor de mediu se bazează pe următoarele:

Matricea de impact reprezintă testul obiectivelor programului în raport cu obiectivele SEA, care arată sinergiile și stabilește aspectele de mediu care urmează să fie îmbunătățite sau care urmează a fi luate în considerare la implementarea programului.

Aspecte de mediu																
Biodiversitate, floră, fauna NATURA 2000			Solul și utilizarea terenurilor		Apele (apele de suprafață, apele subterane)		Aerul și combaterea schimbărilor climatice		Peisajul	Populația și sănătatea umană	Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic					
O1 Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropice, fragmentării habitatelor și defrișării	O2 Asigurarea unei situații favorabile de prevenire pentru speciile protejate și o utilizare durabilă a componentelor biodiversității		O3 Preserve the natural diversity of flora, fauna and habitats in the protected area and potential Natura 2000 sites		O4 Limitarea poluării punctiforme și difuze a solului și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii datorate apei și vântului		O5 Sustenabilitatea resurselor de apă, protecția apelor subterane ca surse de apă potabilă, îmbunătățirea sistematică a stării chimice și ecologice a apelor europene		O6 Limitarea poluării apei din surse punctiforme sau difuze	O7 Îmbunătățirea și menținerea calității aerului în limitele legale		O8 Promovarea politicilor și măsurilor de adaptare la schimbările climatice	O9 Asigurarea protecției peisajului natural și cultural (revitalizarea zonelor industriale dezafectate)	O10 Sprijinirea îmbunătățirii sănătății umane prin măsuri care vizează prevenirea și compensarea poluării anterioare (de exemplu: zone industriale dezafectate, deșeurii miniere, etc.)	O11 Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de transport	
AP1: Protejarea comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune																
OS6/b: Îmbunătățirea gestionării calității râurilor transfrontaliere și a apelor subterane	L-	L-	L+	L++	L++	L++	0	L+	L-	L++	L+					
OS6/c: Utilizarea durabilă a patrimoniului	L+	L+	L+	L-	0	0	L-	0	L+	L++	L+					

i natural, istoric și cultural în zona eligibilă												
AP2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor												
OS7/b Accesibilitate transfrontaliere îmbunătățită prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura RTT	L-	L-	L-	L-	0	0	L-	L+	L+	0	0	
OS7/c: Creșterea procentului de pasageri care folosesc forme de transport durabile – cu emisii reduse de carbon și nivel redus de zgomot – pentru deplasarea transfrontaliere	0	0	0	0	0	0	L+	L+	L+	L++	L+	
AP3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea pieței transfrontaliere a muncii												
OS8/b: Creșterea	L-	K-	K-	L-	0	0	L-	L-	K-	L++	0	

ocupării forței de muncă în cadrul zonei eligibile												
AP4: Îmbunătățirea serviciilor medicale												
OS9/a: Servicii medicale preventive și curative în zona eligibilă îmbunătățite	L-	0	0	L-	0	0	L-	L-	K-	L++	0	
AP5: Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor												
OS5/b: Gestionare îmbunătățită a dezastrelor și riscurilor transfrontali ere	L+	L+	L+	0	L+	L+	L+	L+	0	L++	0	
AP6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni												
OS11/b: Intensificare a cooperării transfrontali ere durabile a instituțiilor și comunitățilo r	0	0	0	0	0	0	0	0	0	L++	K+	

Semnificația simbolurilor utilizate în matricea de impact:

- L relația existentă în prezent
- K direcția relației care se poate/se va stabili, nedezvoltat sau nestabil până acum
- 0 relație neutră
- + + relație foarte pozitivă din perspectiva durabilității mediului
- + relație pozitivă din perspectiva durabilității mediului
- - very negative relationship from the aspect of environmental sustainability
- negative relationship from the aspect of environmental sustainability

În timpul procesului de investigare cu obiectivele de mediu în matricea de impact, condițiile de sustenabilitate ale sistemului determinate în primul pas, sunt reprezentate de coloanele din tabelul simplificat (versiunea scurtă). Liniile sunt create pe baza axelor prioritare și a domeniilor de intervenție ale programului de cooperare. Fiecare câmp de matrice arată care condiție concretă are impact asupra unui obiectiv și care este intensitatea și direcția relației dintre ele. O solicitare a unor matrici similare are ca efect claritatea, iar principalul lor defect, în general, este complexitatea excesivă a indicațiilor din relație.

Direcția relației este marcată cu "L" și "K", unde "L" reprezintă o relație reală, existentă în practică, iar "K" denotă o relație până acum neexplorată/nedezvoltată și care, nu a fost stabilită în practică. Cu referire la sistemul de notație a matricei, relațiile care sunt menționate în textul unui plan specific de acțiune sunt marcate "L," în timp ce acelea care nu apar în text (dacă acestea întradevăr nu există, sau în fapt există, sau este de dorit să se stabilească) sunt marcate "0" sau "K". Când sunt utilizate ambele "L" și "K", o atenție deosebită este acordată faptului că implementarea unei anumite componente poate declanșa efecte opuse, care sunt detaliate în explicație. Luând în considerare obiectivele pe termen lung, este important, deoarece activitățile concrete ale unei anumite investiții sau construcții, prin însăși natura lor, sunt aproape întotdeauna dăunătoare mediului; cu toate acestea, dezvoltarea care este realizată prin investiție este de așteptat să producă mult mai multe efecte pozitive, semnificative, decât consecințe negative. Potrivit obiectivelor pe termen lung ale investițiilor, în multe cazuri, de exemplu, deși construcția în sine va fi marcată cu "L", în cazul celor mai multe priorități, mărcile "L" sau "K" sunt mai frecvente pentru dezvoltarea în ansamblu, luând în considerare dacă explorarea impactului pozitiv asupra mediului al dezvoltării apare, de asemenea, în planul de acțiune, sau dacă se poate stabili pe baza recomandărilor noastre.

Comparația dintre axele prioritare și prioritățile de mediu este sarcina esențială a SEA. Această sarcină poate fi realizată în mod eficient prin analiza matricei de impact. Referitor la cheia explicativă a matricei, relațiile prezentate sunt marcate prin „L”, în timp ce celelalte care nu apar în text (dacă ele există sau nu în realitate, sau dacă ar fi dezirabile pentru a fi stabilite) sunt notate cu „0” sau „K”. În cazul în care sunt folosite „L” sau „K”, le acordăm o atenție specială, deoarece performanța unei anumite componente poate genera efecte opuse, care sunt detaliate în explicație.

Luând în considerare obiectivele pe termen lung, este important, deoarece activitățile specifice implicate în investiții, proiecte de construcție, în funcție de natura lor, dăunează mediului în aproape toate cazurile, dar rezultatele pozitive preconizate ale investițiilor menționate, depășește impactul negativ. Următorul capitol analizează impactul de mediu asupra ariilor de intervenție specifice, iar tabelele includ măsurile care pot fi aplicate în vederea întăririi impactului pozitiv a investiției și să reducă potențial impact negativ asupra mediului.

7 Măsurile preconizate pentru prevenirea, reducerea și, pe cât posibil, echilibrarea oricăror efecte adverse asupra mediului prin punerea în aplicare a planului sau programului

7.1 Măsurile de prevenire și reducere a impactului considerabil nociv asupra mediului

Impactul semnificativ asupra mediului au fost elaborate și ca urmare, măsurile propuse au fost prezentate în tabelele de mai jos. Acestea sunt sugerate pentru a preveni, reduce și compensa, pe cât posibil impactele considerabil negative asupra mediului. Tabelele prezintă rezultatele la nivelul domeniilor majore de intervenție.

Axa prioritară nr. 1: Protejarea comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune OS6/b: Îmbunătățirea gestionării calității râurilor transfrontaliere și a apelor subterane		
Biodiversitate, flora, fauna Natura 2000: L-	Solul și utilizarea terenurilor: L++	Apele (apele de suprafață, apele subterane): L++
Aerul și combaterea schimbărilor climatice: L+	Peisajul: L++	Populația și sănătatea umană: L++
Bunuri materiale, patrimoniu cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic: L+	Relațiile între aspectele de mediu menționate: L++	
<p>Descrierea impactului probabil considerabil asupra mediului:</p> <p>Investițiile materiale ale obiectivului specific vor avea un impact negativ asupra calității vieții ecosistemelor, fără a compromite coridoarele ecologice.</p> <p>O utilizare mai eficientă a resurselor de apă cu protecția resurselor de apă ale subsolului, îmbunătățirea calității apei și un sistem îmbunătățit de monitorizare a calității apei, respectiv al schimbului de date, ar putea avea un impact pozitiv asupra adaptării la schimbările climatice, iar efectele negative ale schimbărilor climatice ar putea fi diminuate.</p> <p>Obiectivul specific va avea un impact pozitiv prin abordarea integrată de management al apelor.</p> <p>Eliminarea surselor de poluare va avea, de asemenea, un impact pozitiv prin oferirea de posibilități mai bune de utilizare a terenurilor.</p> <p>Diferite intervenții ar putea contribui în mod pozitiv la îmbunătățirea calității apei râurilor transfrontaliere și a bazinelor de apă, precum și la atenuarea efectelor negative ale schimbărilor climatice, care ar duce la condiții de viață mai bune în aria eligibilă.</p>		
<p>Măsurile de prevenire și reducere a impactului considerabil dăunător asupra mediului:</p> <p>Planificarea și gestionarea durabilă ar putea avea un efect pozitiv în ceea ce privește protecția și conservarea peisajelor culturale și naturale, de exemplu, prin reducerea utilizării terenurilor sau prin reducerea efectelor activităților de transport și agricultură. Pentru a realiza aceste obiective:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ orice proiect care nu are o legătură directă cu sau necesar managementului siturilor Natura 2000, dar care ar putea avea un efect semnificativ ulterior, individual sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare ale efectelor potențiale asupra sitului având în vedere obiectivele de conservare a acestuia. ▪ activitățile de construire trebuie limitate la aria de acoperire a proiectelor. Utilizarea drumurilor existente pentru acces ar trebui aplicată oriunde este posibilă. ▪ Materialele de construcție și deșeurile vor fi transportate doar în locurile create în acest scop. 		

Felul în care evoluțiile probabile ale mediului reflectă întrebările orientative relevante:

- metode îmbunătățite de management al apei
- protejarea valorilor naturale și locuite
- îmbunătățirea calității apei (de suprafață și subterană)

Axa prioritară nr. 1: Protejarea comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune OS6/c: Utilizarea durabilă a patrimoniului natural, istoric și cultural în zona eligibilă

Biodiversitate, flora, fauna Natura 2000: L+	Solul și utilizarea terenurilor utilizarea terenurilor: L-	Apele (apele de suprafață, apele subterane): 0
Aerul și combaterea schimbărilor climatice: 0	Peisajul: L+	Populația și sănătatea umană: L++
Bunurile materiale, patrimoniu cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic: L+	Relațiile între aspectele de mediu menționate: L+	

Descrierea impactului probabil semnificativ asupra mediului:

Obiectivul specific va avea un impact pozitiv prin reabilitarea patrimoniului definitoriu natural, istoric și cultural, iar accesibilitatea acestora va fi îmbunătățită.

Trasee tematice atractive și competitive pe plan internațional și destinații turistice comune care urmează a fi stabilite ar putea contribui la impactul pozitiv asupra patrimoniului istoric, cultural și natural.

Măsuri de prevenire și reducere a impactului dăunător mediului:

- dezvoltarea "Cazării verzi - turism verde", forma de ecoturism este de preferat
- în cazul creării de rute tematice, produse și servicii turistice bazate pe patrimoniul natural și cultural, noile destinații turistice vor fi, de preferat, accesibile prin modalități de transport care respectă mediul
- facilitarea abordării integrate. Ex: dezvoltarea infrastructurii combinată cu instrumente care respectă mediul soluții arhitecturale care respectă mediul sunt de preferat soluțiile arhitecturale ecologice
- în cazul în care se distruge factori naturali (copaci, suprafețe verzi etc.), se vor prevedea compensări, în conformitate cu legislația în vigoare
- orice proiect care nu are o legătură directă cu sau necesar managementului siturilor Natura 2000, dar care ar putea avea un efect semnificativ ulterior, individual sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare ale efectelor potențiale asupra sitului având în vedere obiectivele de conservare a acestuia.
- Implementarea eficace a măsurilor și condițiilor cuprinse în Deciziile și/sau avizele emise pe EIA, EA și CA în ceea ce privește faza de construcție pentru activitatea eligibilă specifică;

Felul în care evoluțiile probabile ale mediului reflectă întrebările orientative relevante:

- dezvoltarea patrimoniului cultural are un efect pozitiv asupra arhitecturii peisajului
- noi destinații turistice vor fi realizate, oferind posibilități de cazare ecologice

Axa prioritară nr. 2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor

OS7/b Accesibilitate transfrontalieră îmbunătățită prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura RTT

Biodiversitate, flora, fauna Natura 2000: L-	Solul și utilizarea terenurilor: L-	Apele (apele de suprafață, apele subterane): 0
---	--	---

Aerul și combaterea schimbărilor climatice: L+	Peisajul: L+	Populația și sănătatea umană: 0
Bunurile materiale, patrimoniu cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic: 0	Relațiile între aspectele de mediu menționate: 0	
<p>Descrierea impactului probabil semnificativ asupra mediului: Acest obiectiv va avea un impact pozitiv probabil asupra problemelor mobilității și ale transportului, precum și ale transportului de marfă durabil, metodelor de transport inter-modale, diminuându-se timpul de călătorie în aria eligibilă.</p> <p>Se preconizează reducerea totală a impactului asupra mediului din perspectiva transporturilor. Realizarea unei conexiuni de transport regional mai bune și mai eficiente va conduce indirect la un impact pozitiv asupra bunăstării populației, la scăderea consumului de energie și a emisiilor.</p> <p>Infrastructura de transport nou construită va influența obligatoriu utilizarea terenului și peisajul. În ceea ce privește proiectele de infrastructură, în cazul drumurilor reabilite, este probabilă creșterea intensității traficului, determinând creșterea nivelului de zgomot și accentuarea poluării aerului cu probabile efecte negative asupra sănătății umane.</p> <p>Pe durata lucrărilor de construcție există, de asemenea, un risc de creștere a nivelului de zgomot și de poluare a aerului cu posibile efecte negative temporare asupra sănătății umane.</p>		
<p>Măsuri de prevenire și reducere a impactului dăunător mediului:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ protecția împotriva zgomotului ar trebui impusă ▪ poluarea aerului, generarea de deșeuri și măsuri de management al deșeurilor ar trebui incluse, utilizarea de metode care respectă mediul (ex: aplicarea de suprafețe silențioase pe suprafața drumurilor) ▪ promovarea alternativelor ecologice de transport (trasee de biciclete, închiriere de autoturisme electrice) și a proiectelor de transport combinat (P+R, B+R) ▪ orice proiect care nu are o legătură directă cu sau necesar managementului siturilor Natura 2000, dar care ar putea avea un efect semnificativ ulterior, individual sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare ale efectelor potențiale asupra sitului având în vedere obiectivele de conservare a acestuia. 		
<p>Felul în care se reflectă evoluțiile probabile de mediu în întrebările orientative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ proiectele au drept scop reducerea poluării fonice și a aerului ▪ proiectele vor pune accent pe transportul public și metode de transport mai ecologice în locul utilizării vehiculelor clasice 		

Axa prioritară nr. 2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor OS7/c: Creșterea procentului de pasageri care folosesc forme de transport durabile – cu emisii reduse de carbon și nivel redus de zgomot – pentru deplasarea transfrontalieră		
Biodiversitate, flora, fauna Natura 2000: 0	Solul și utilizarea terenurilor: 0	Apele (apele de suprafață, apele subterane): 0
Aerul și combaterea schimbărilor climatice: L+	Peisajul: L+	Populația și sănătatea umană: L++
Bunurile materiale, patrimoniu cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic: L+	Relațiile între aspectele de mediu menționate: L+	
<p>Descrierea impactului probabil semnificativ asupra mediului: Acest obiectiv va avea un impact pozitiv probabil asupra problemelor mobilității și ale transportului, precum și ale transportului de marfă durabil, metodelor de transport inter-modale, armonizarea</p>		

orarelor, diminuându-se timpul de călătorie în aria eligibilă.

Măsuri de prevenire și reducere a impactului dăunător mediului:

- promovarea alternativelor ecologice de transport (trasee pentru biciclete, inchiriere de autoturisme electrice)
- este preferabilă promovarea proiectelor de transport combinat (P+R, B+R)

Felul în care se reflectă evoluțiile probabile de mediu în întrebările orientative:

- proiectele au drept scop reducerea poluării fonice și a aerului
- proiectele vor pune accent pe transport public și metode de transport mai ecologice în loc de utilizarea vehiculelor clasice

Axa prioritară nr. 3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea pieței transfrontaliere a muncii

OS8/b: Creșterea ocupării forței de muncă în cadrul zonei eligibile

Biodiversitate, flora, fauna Natura 2000: 0	Solul și utilizarea terenurilor: L-	Apele (apele de suprafață, apele subterane): 0
Aerul și combaterea schimbărilor climatice: L-	Peisajul: K-	Populația și sănătatea umană: L++
Bunurile materiale, patrimoniu cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic: 0	Relațiile între aspectele de mediu menționate: 0	

Descrierea impactului probabil semnificativ asupra mediului:

Obiectivul specific probabil nu va avea efecte directe semnificative cu privire la aspectele de mediu; cu toate acestea, acordând o atenție deosebită eco-inovațiilor (de exemplu, eficiența energetică, energii regenerabile) și inovării sociale din specializarea inteligentă, aceasta ar putea avea efecte pozitive pe termen lung în termeni de elemente de mediu, populație și sănătate umană.

Măsuri de prevenire și reducere a impactului dăunător mediului:

- promovarea utilizării "zonelor industriale dezafectate" prin noile dezvoltări de infrastructură, în scopul utilizării terenului existent în locul terenului agricol
- protecția resurselor naturale de clădirile nou-construite, cu aplicarea BAT (Best Available Technologies)¹⁵⁹ - de exemplu, utilizarea obligatorie a documentelor BREF) și folosirea surselor de energie regenerabilă
- atenție specială ar trebui să fie acordată pe generării de zgomot și poluării aerului, generării de deșeuri și problemelor de gestionare a deșeurilor – acestea ar trebui incluse, când este posibil, printre activitățile eligibile
- ar trebui să se acorde o atenție deosebită impactului asupra mediului a noilor procese de producție și servicii.
- promovarea alternativelor ecologice de transport (trasee pentru biciclete, inchiriere de autoturisme electrice)
- orice proiect care nu are o legătură directă cu sau necesar managementului siturilor Natura 2000, dar care ar putea avea un efect semnificativ ulterior, individual sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare ale efectelor potențiale asupra sitului având în vedere obiectivele de conservare a acestuia.

Felul în care se reflectă evoluțiile probabile de mediu în întrebările orientative:

- reciclarea deșeurilor/recuperarea terenurilor vor fi sprijinite
- revitalizarea zonelor industriale dezafectate va fi sprijinită

¹⁵⁹ cele mai bune tehnologii disponibile

Axa prioritară nr. 4: Îmbunătățirea serviciilor medicale		
OS9/a: Servicii medicale preventive și curative în zona eligibilă îmbunătățite		
Biodiversitate, flora, fauna Natura 2000: 0	Solul și utilizarea terenurilor: L-	Apele (apele de suprafață, apele subterane): 0
Aerul și combaterea schimbărilor climatice: L-	Peisajul: K-	Populația și sănătatea umană: L++
Bunurile materiale, patrimoniu cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic: 0	Relațiile între aspectele de mediu menționate: 0	
Descrierea impactului probabil semnificativ asupra mediului: Efectele pozitive asupra populației și sănătății umane sunt realizabile printr-un sistem echilibrat de sănătate, îmbunătățirea bazei de date și informații de diagnostic comun, încetarea migrației pentru îngrijirea sănătății. Planuri armonizate vor aduce probabil din impact pozitiv în situațiile de urgență.		
Măsuri de prevenire și reducere a impactului dăunător mediului: <ul style="list-style-type: none"> ▪ promovarea proiectelor de punere în aplicare a surselor regenerabile prin dezvoltarea infrastructurii ▪ o atenție specială ar trebui să fie acordată către generarea de zgomot și poluarea aerului, generarea de deșeuri și problemele de gestionare a deșeurilor ▪ promovarea alternativelor ecologice de transport (trasee de biciclete, închiriere de autoturisme electrice) ▪ aplicarea măsurilor și condițiilor cuprinse în Deciziile și/sau avizele emise pe EIA, EA și CA în ceea ce privește faza de construcție a anumitor activități eligibile specifice. 		
Felul în care se reflectă evoluțiile probabile de mediu în întrebările orientative: <ul style="list-style-type: none"> ▪ condițiile de sănătate umană vor fi îmbunătățite ▪ serviciile de sănătate vor fi dezvoltate 		

Axa prioritară nr. 5: Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor		
OS5/b: Gestionare îmbunătățită a dezastrelor și riscurilor transfrontaliere		
Biodiversitate, flora, fauna Natura 2000: L+	Solul și utilizarea terenurilor: 0	Apele (apele de suprafață, apele subterane): L+
Aerul și combaterea schimbărilor climatice: L+	Peisajul: 0	Populația și sănătatea umană: L++
Bunurile materiale, patrimoniu cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic: 0	Relațiile între aspectele de mediu menționate: 0	
Descrierea impactului probabil semnificativ asupra mediului: Acțiunile sprijinite în cadrul acestui obiectiv ar trebui să aibă efecte indirecte pozitive pe termen lung asupra mediului. Odată cu dezvoltarea pregătirii autorităților publice și organizațiilor de protecție civilă pentru situații de urgență și servicii conexe, se vor diminua riscurile și impactul dezastrelor (cauzate în principal de ecosisteme nefuncționale și de modificările antropice) asupra resurselor naturale și populației.		
Măsuri de prevenire și reducere a impactului dăunător mediului: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Integrarea planurilor de management al riscului de inundații și ale planurilor de protecția mediului în cadrul activităților eligibile, instrumente de diminuarea pagubelor și ale secetei ar trebui utilizate unde este aplicabil 		

- Creșterea gradului de conștientizare referitor la comportamentul față de schimbările climatice trebuie să fie luat în considerare când se implementează proiectelor specifice
- pentru a reduce impactul dezastrelor asupra sănătății, în planuri și strategii ar trebui incluse evaluări ale impactului asupra sănătății și a riscurilor legate de dezastre (la scară locală sau regional). De exemplu în domeniul utilizării terenurilor, în construcții, infrastructură și pentru planurile de dezvoltare economică).

Felul în care se reflectă evoluțiile probabile de mediu în întrebările orientative:

- efectele inundațiilor și evenimente pluviometrice extreme vor fi reduse
- factorii de sănătate umană vor fi îmbunătățiți prin sisteme de prevenire a riscurilor

**Axa prioritară nr. 6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni
OS11/b: Intensificarea cooperării transfrontaliere durabile a instituțiilor și comunităților**

Biodiversitate, flora, fauna Natura 2000: 0	Solul și utilizarea terenurilor: 0	Apele (apele de suprafață, apele subterane): 0
Aerul și combaterea arhitectural climatice: 0	Peisajul: 0	Populația și sănătatea umană: L++
Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectonic și arheologic: K+	Relațiile între aspectele de mediu menționate: 0	

Descrierea impactului probabil semnificativ asupra mediului:

Deși nu se previzionează nici efecte primare pozitive, nici negative asupra problemelor de mediu, îmbunătățirea administrației publice și a capacității instituționale va avea probabil un impact secundar pozitiv pe termen lung asupra problemelor de mediu.

Ar trebui să crească efectele pozitive asupra problemelor culturale și tradiționale comune în cazul acțiunilor sprijinite în cadrul acestui obiectiv specific.

Măsuri de prevenire și reducere a impactului dăunător mediului:

- promovarea acțiunilor/proceselor de reciclare selectivă a deșeurilor în birouri (de exemplu: reutilizarea hârtiei, colectarea selectivă a deșeurilor și reciclarea deșeurilor), sau în cadrul unor evenimente comune în concordanță cu legislația națională în vigoare
- sprijinirea activităților civile legate de programele de dezvoltare locală de mediu
- sprijinirea activităților locale în relație cu proiectele de creșterea gradului de conștientizare (training, evenimente educationale, etc.)
- sprijinirea de activități ca fiind eligibile: creșterea gradului de conștientizare cu privire la eficiența utilizării resurselor, comportamentul conștient de schimbările climatice

Felul în care se reflectă evoluțiile probabile de mediu în întrebările orientative:

- factorii de sănătate umană vor fi îmbunătățiți

7.2 Concluzii și recomandări

7.2.1 Concluzii

Scopul programului de cooperare este dezvoltarea integrată a ariei eligibile. O abordare integrată înseamnă nu numai că acțiunile trebuie să fie planificate în aria eligibilă, dar intervențiile relevante trebuie să fie tratate în colaborare, având în vedere posibilele efecte asupra diferitelor domenii de intervenție. Acest lucru înseamnă că în timpul implementării acțiunilor de gestionare a apei vor fi identificate și efectele asupra factorilor de mediu. În cazul măsurilor de construcții pentru protecția împotriva inundațiilor, impactul negativ asupra

habitatelor sălbatice trebuie să fie minimizat. Este necesară, de asemenea, îmbunătățirea sistemului de colectare de date și de monitorizare pentru o evaluare mai exactă a echilibrului resurselor de apă (cantitate, calitate).

Referitor la obiectivul de valorificare a patrimoniului natural și cultural, ar trebui sprijinite proiectele care nu au impact negativ asupra peisajului. În cazul în care vor avea loc pierderi de factori naturali (copaci, suprafețe verzi etc.) se vor implementa măsuri de compensare conform legislației în vigoare. Proporțional cu impactului produs de proiect asupra spațiilor verzi, vor fi nevoie replantări în zonele afectate din România și Ungaria, conform legislației.

În România, Ordinul 135/2010 trasează anumite măsuri privitoare la măsurile compensatorii și, este reglementat în Legea 46/2008 de Codul Silvic în cazul tăierilor de păduri, noi zone se vor replanta.

În Ungaria, Actul XXXVII din 2009 referitor la păduri, conservarea pădurilor și managementul pădurilor și Decretul Guvernului 346 din 2008 (XII.30.) referitor la plantele lemnoase trasează anumite măsuri de compensare.

Ar trebui acordată o atenție deosebită obiectivelor și acțiunilor legate de îmbunătățirea sistemului de transport și pregătirea investițiilor strategice în infrastructura de transport regional, promovarea transportului de mărfuri durabil. Sprijinirea acestor acțiuni ar putea duce la o creștere a ocupării terenului, fragmentarea habitatelor și a impactului suplimentar prin intermediul poluării atmosferice și fonice în zonele sensibile. Trebuie garantată luarea în considerare a aspectelor de durabilitate, la fel și în cazul acțiunilor de planificare a energiei și de coordonare pentru a se evita efectele secundare negative ale utilizării masive a energiei verzi (de exemplu, producția unilaterală de biomasă, efecte negative asupra hidromorfologiei, zgomot, impact negativ asupra peisajului). Se sugerează că aceste localități vor fi sprijinite numai sub controlul strict și în cooperare cu autoritățile relevante.

Activitățile de realizare a infrastructurii rutiere trebuie să fie limitate la localizarea din proiect. În privința plasării noilor drumuri, planificarea ar trebui conformă cu legislația referitoare la ariile și siturile protejate, protecția mediului acvatic, protejarea patrimoniului cultural-istoric, conformă cu ariile de protecție sanitară și ariile de protecție a sănătății.

În cazul construcțiilor nu se vor utiliza materiale și substanțe care să determine orice fel de poluare sau degradare a ecosistemelor.

Sunt esențiale schimbul de informații pentru coordonarea și dezvoltarea comună, reducerea dublării funcțiilor și atribuțiilor și furnizarea de cooperare transfrontalieră eficientă. Aplicarea unor metode de bună practică și de benchmarking (evaluare comparativă) vor scurta perioada de implementare. Se presupune ca implementarea proiectului să fie mai eficientă dacă se realizează o armonizare cu cadrul legislativ specific.

Aspectele de management durabil și resurse de protecția mediului trebuie să fie luate în considerare în faza de implementare a proiectelor.

Obiectivele specifice necesită măsuri structurale și non-structurale. Măsurile non-structurale reprezintă, în principal, dezvoltarea instituțională și legislativă de bază, cu adoptarea celor mai bune practici și ghiduri de evaluare (lucrări de specialitate), în timp ce metodele structurale se referă la aplicarea problemele privind infrastructura și aplicarea de elemente integrate. Elementele-cheie sunt:

- aplicarea unor metode care respectă mediul
- o atenție deosebită acordată generării de zgomot și poluării aerului în timpul implementării proiectelor
- utilizarea durabilă a elementelor de mediu (sol, resurse naturale etc.)
- dezvoltarea unor metode ecologice; integrarea eficienței energetice în principiu orizontal

- lupta împotriva schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la schimbările climatice
- protecția naturii (conservarea biodiversității)
- eficiența energetică

Proiectele selectate pentru finanțare se vor implementa numai după obținerea acordurilor de mediu emise de autoritatea de mediu competentă.

Este nevoie de un angajament clar din partea ambelor țări (RO și HU), în ceea ce privește măsurile identificate în cadrul procesului SEA pentru prevenirea, reducerea și, unde este posibil, compensarea oricăror efecte semnificative posibile asupra mediului care rezultă din implementarea Programului. Capitolul 7.1 descrie măsurile care se referă la prevenirea, reducerea și, unde este posibil, compensarea oricăror efecte semnificative posibile asupra mediului care rezultă din implementarea programului", în conformitate cu următoarele:

7.2.2 Măsurile propuse pentru fiecare obiectiv specific:

OS6/b Îmbunătățirea gestionării calității râurilor transfrontaliere și a apelor subterane:

Instrumentele de măsurare trebuie să reflecte întrebările recente din domeniul protecției resurselor de apă și a apelor subterane. Metodele aplicate trebuie să fie conforme atât cu legislația, cât și cu cerințele de dezvoltare teritorială. Se sugerează examinarea metodelor posibile de transport a apei.

În cazul activităților de protecție și management ale apelor transfrontaliere, ar trebui să se acorde, în faza de selecție a proiectelor, o atenție deosebită autorizațiilor de mediu acordate investițiilor. Este necesară obținerea acordului de mediu ca o condiție prealabilă pentru finanțarea proiectelor de construcții. Procedura exactă va fi stabilită în Ghidul Solicitantului.

Măsuri de atenuare sugerate:

Planificarea și managementul durabil ar putea avea un efect pozitiv asupra protecției și conservării peisajelor culturale și naturale, de exemplu, prin reducerea consumului de teren, sau prin reducerea efectelor transporturilor și agriculturii. Pentru a realiza toate acestea:

- orice proiect care nu are o legătură directă cu managementului siturilor Natura 2000 sau nu este necesar pentru gestionarea rețelei Natura 2000, dar care ar putea avea un efect semnificativ asupra ariei protejate, individual sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra sitului, având în vedere obiectivele de conservare a sitului.
- activitățile de construcție vor fi limitate doar la zona proiectelor. Utilizarea drumurilor existente de acces ar trebui să se aplice unde este posibil;
- materialele de construcție și deșeurile vor fi eliminate doar în locurile desemnate în acest scop

OS6/c Utilizarea durabilă a patrimoniului natural, istoric și cultural în zona eligibilă:

Baza de stabilire a metodelor de intervenție o constituie înregistrarea cadastrală, planurile de conservare a naturii, precum și armonizarea acestora cu planurile de gestionare a riscului de inundații. Intervențiile planificate trebuie să reflecte obiectivele pe termen scurt și pe termen lung din planuri pentru a se păstra valorile naturale și culturale ale ariei eligibile.

Măsuri de atenuare sugerate:

- dezvoltarea modelului de ecoturism "cazare verde - turismul verde"
- în cazul creării de rute tematice, produse turistice și servicii bazate pe patrimoniul natural și cultural, noile destinații turistice vor trebui să fie accesibile prin mijloace de transport ecologic

- facilitarea practicii abordării integrate (dezvoltarea infrastructurii combinată cu instrumente ecologice, soluții arhitecturale care respectă mediul)
- în cazul pierderii factorilor naturali (copaci, suprafețe verzi, etc.), de trebuie să fie furnizată o compensare, conform legislației în vigoare
- orice proiect care nu are o legătură directă cu managementului siturilor Natura 2000 sau nu este necesar pentru gestionarea rețelei Natura 2000, dar care ar putea avea un efect semnificativ asupra ariei protejate, individual sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra sitului, având în vedere obiectivele de conservare a sitului.
- punerea în aplicare concretă a măsurilor și condițiilor cuprinse în Deciziile și/sau Avizele emise cu privire la EIM, EA și CA în ceea ce privește faza de construcție pentru activitatea eligibilă respectivă

OS7/b Accesibilitate transfrontalieră îmbunătățită prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura RTT

În conformitate cu obiectivul UE, ar fi de preferat aplicarea unor metode ecologice de transport. Acest lucru înseamnă nu numai dezvoltarea infrastructurii (intermodalitatea, drumuri pentru biciclete etc.), dar și o intensificare a proceselor de sensibilizare (educație, turism verde, promovare etc.).

Măsuri de atenuare sugerate:

- protecția împotriva zgomotului ar trebui impusă
- poluarea aerului, generarea de deșeuri și măsuri de management al deșeurilor ar trebui incluse, utilizarea de metode care respectă mediul (ex: aplicarea de suprafețe silențioase pe suprafața drumurilor)
- promovarea alternativelor ecologice de transport (trasee de biciclete, închiriere de autoturisme electrice) și a proiectelor de transport combinat (P+R, B+R)
- orice proiect care nu are o legătură directă cu sau necesar managementului siturilor Natura 2000, dar care ar putea avea un efect semnificativ ulterior, individual sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare ale efectelor potențiale asupra sitului având în vedere obiectivele de conservare a acestuia.

OS8/b Creșterea ocupării forței de muncă în cadrul zonei eligibile:

Cooperarea transfrontalieră permite îmbunătățirea afacerilor locale. Dezvoltarea clădirilor trebuie realizată prin utilizarea durabilă a resurselor naturale, cu revitalizarea zonelor industriale dezafectate, evitând reducerea capacității solului.

Măsuri de atenuare sugerate:

- promovarea utilizării "zonelor industriale dezafectate" prin noile dezvoltări de infrastructură, în scopul utilizării terenului existent în locul terenului agricol
- protecția resurselor naturale de clădirile nou-construite, cu aplicarea BAT (Best Available Technologies) - de exemplu, utilizarea obligatorie a documentelor BREF) și folosirea surselor de energie regenerabilă
- atenție specială ar trebui să fie acordată pe generării de zgomot și poluării aerului, generării de deșeuri și problemelor de gestionare a deșeurilor – acestea ar trebui incluse, când este posibil, printre activitățile eligibile
- ar trebui să se acorde o atenție deosebită impactului asupra mediului a noilor procese de producție și servicii.
- promovarea alternativelor ecologice de transport (trasee pentru biciclete, închiriere de autoturisme electrice)

- orice proiect care nu are o legătură directă cu sau necesar managementului siturilor Natura 2000, dar care ar putea avea un efect semnificativ ulterior, individual sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare ale efectelor potențiale asupra sitului având în vedere obiectivele de conservare a acestuia.

OS9/a Servicii medicale preventive și curative în zona eligibilă îmbunătățite:

Dezvoltarea sistemului de sănătate trebuie să fie realizată printr-o abordare integrată. Dezvoltarea clădirilor trebuie să fie implementată prin aplicarea celor mai bune tehnici disponibile (de exemplu, eficiența energetică), dar cele mai bune practici înseamnă și dezvoltarea instituțională structurală, cu aplicarea alternativelor de agrement disponibile (turism medical).

Măsuri de atenuare sugerate:

- promovarea proiectelor privind aplicarea surselor regenerabile în dezvoltarea infrastructurii
- o atenție specială ar trebui să fie acordată pentru generarea de zgomot și poluarea aerului, generarea de deșeuri și probleme de management al deșeurilor
- promovarea alternativelor ecologice de transport (trasee de biciclete, închiriere de autoturisme electrice)
- implementarea eficace a măsurilor și condițiilor cuprinse în Deciziile și/sau avizele emise pe EIA, EA și CA în ceea ce privește faza de construcție pentru activitatea eligibilă specifică.

OS5/b Gestionare îmbunătățită a dezastrelor și riscurilor transfrontaliere:

Managementul dezastrelor trebuie să fi tratat integrat cu obligațiile legale relevante, permițând cooperarea transfrontalieră. Planurile de gestionare a dezastrelor trebuie să fie elaborate cu o bază comună de cooperare.

Referitor la inundații, se așteaptă o identificare clară a modului în care vor fi abordate în Program. Inundațiile sunt tratate în termeni de activități diferite, unele promovând investițiile altele intervențiile. Ar trebui să existe o definiție clară referitoare la cum și când inundațiile vor fi introduse în Program. Dacă inundațiile sunt abordate din mai multe puncte de vedere, diferențele ar trebui evidențiate clar. Managementul integrat al riscului de inundație și utilizarea terenurilor sunt necesare, în acord cu obligațiile relevante.

Măsuri de atenuare sugerate:

- Integrarea planurilor de management al riscului de inundații și ale planurilor de protecția mediului în cadrul activităților eligibile, instrumente de diminuarea pagubelor și ale secetei ar trebui utilizate unde este aplicabil
- Creșterea gradului de conștientizare referitor la comportamentul față de schimbările climatice trebuie să fie luat în considerare când se implementează proiectelor specifice
- pentru a reduce impactul dezastrelor asupra sănătății, în planuri și strategii ar trebui incluse evaluări ale impactului asupra sănătății și a riscurilor legate de dezastre (la scară locală sau regional). De exemplu în domeniul utilizării terenurilor, în construcții, infrastructură și pentru planurile de dezvoltare economică).

OS11/b

Intensificarea cooperării transfrontaliere durabile a instituțiilor și comunităților:

Prin schimbul de informații coordonat vor fi eliminate sarcinile paralele. Prin aplicarea planurilor de management și consiliere (fundamentate legale), va fi redusă birocrăția. Prin crearea de infrastructură și baze IT, cooperarea între instituții și comunități se va îmbunătăți.

Măsuri de atenuare sugerate:

- promovarea acțiunilor/proceselor de reciclare selectivă a deșeurilor în birouri (de exemplu reutilizarea hârtie, colectarea selectivă a deșeurilor și reciclarea deșeurilor), sau în cadrul unor evenimente comune, conform legislației în vigoare
- sprijinirea activităților civile legate de programele de dezvoltare locală de mediu
- sprijinirea activităților auxiliare locale în legătură cu proiectele de sensibilizare (training, evenimente educationale, etc.)
- sprijinirea de activități ca eligibile: creșterea gradului de conștientizare cu privire la eficiența utilizării resurselor, comportamentul conștient de schimbările climatice

Toate măsurile au fost trimise experților care se ocupă de program și ulterior dezbătute în cadrul Grupului de Lucru Comun. Observațiile pertinente, funcție de nevoile din aria eligibilă, au fost adoptate în cadrul programului.

8 O descriere a motivelor de selectare a alternativelor preconizate și o descriere a modului în care s-a făcut evaluarea, inclusiv orice dificultate întâlnită (cum ar fi deficiențe tehnice sau lipsa de cunoștințe teoretice în domeniu) în colectarea informațiilor solicitate

Legislația relevantă - Directiva 2001/42/CE, HG 1076/2004 în România și HG 2/2005 în Ungaria - necesită analiza alternativelor rezonabile ale programului care urmează să fie luate în considerare în cadrul evaluării de mediu. În cazul în care este necesară o evaluare strategică de mediu prin Directiva 2001/42/CE, ar trebui să fie pregătit un raport de mediu conținând alternative realiste, având în vedere obiectivele și aria geografică a planului sau programului identificat, descris și evaluat.

Programele Operaționale sunt speciale din punctul de vedere al alternativelor, pentru că, de obicei, nu există diferite variante de a examina - acestea sunt generate în procesul de planificare. Proiectul Programului de Cooperare Aprilie 2015, este rezultatul unui proces de planificare care a început de la începutul anului 2013, și a fost coordonat de Grupul de Lucru Comun. Ca un prim pas al acestui proces de planificare analiza strategică teritorială (ATS - Analiza Teritorială Strategică) în care s-a luat în considerare întreaga zonă transfrontalieră eligibilă. Următorul pas a fost elaborarea unei strategii comune stabilite pentru a aborda principalele provocări identificate și de a exploata potențialul comun a zonei de frontieră eligibilă. Pe parcursul procesului de planificare a fost urmată o abordare care îmbină date, previziuni și procese de elaborare a strategiei de dezvoltare participative. Strategia comună este rezultatul unui proces iterativ și de planificare cooperativ.

În cadrul acestui proces de planificare, consultarea factorilor interesați locali a realizată pentru a ghida nu doar analiza și identificarea nevoilor, dar și pentru selectarea priorităților și obiectivelor specifice. Contribuțiile în urma consultărilor au fost permanent verificate încrucișat și validate prin analiza datelor, și confruntate cu prioritățile definite la nivelul UE. Elaborarea și evaluarea de noi alternative ar fi acceptabile doar în cazul în care acestea ar fi o bază relevantă pentru luarea de decizii. Cea mai justificată versiune intermediară de selecție a priorităților și obiectivelor specifice aferente ar trebui să formeze o bază pentru o evaluare a mediului ca o alternativă rezonabilă de evaluare.

Prin urmare, starea mediului din aria acoperită de Program urmează a fi analizată "cu și fără" implementarea Programului, precum și o analiză a strategiei intermediare de Program.

Alternativele analizate:

- „Opțiunea zero” – without the implementation of the programme..
- „Alternativa intermediară” se bazează pe o strategie de program alternativ. Pe baza sugestiilor Strategiei Teritoriale Comune, Grupul de Lucru Comun a discutat axele prioritare propuse și domeniile majore de intervenție la 12 decembrie 2013 în cea de a 6-a reuniune a Grupului Comun de Lucru.
- „Cea mai bună alternativă” este implementarea INTERREG V-A Romania-Ungaria

Procesul SEA a examinat Programul de Cooperare România-Ungaria propus și alternativele. Cele trei alternative sunt analizate în raport cu factorii de mediu propuși în documentul de definire a domeniului.

"Opțiunea zero" – fără punerea în aplicare a Programului

Fără implementarea Programului, fiecare problemă de mediu va fi afectată negativ. Biodiversitatea nu se va îmbunătăți și va avea loc o pierdere a biodiversității, ar putea chiar susține o degradare mai serioasă. Integritatea rețelei Natura 2000 nu poate fi menținută, nu poate fi așteptată o creștere a numărului de specii afectate de măsurile de protecție.

Efectele negative pot apărea în ceea ce privește eroziunea solului. Cantitatea de sol reabilitat va fi redusă, extinderea infrastructurii, industriei și așezărilor va duce la retragerea semnificativă și permanentă a terenurilor din producția agricolă și pe termen lung impermeabilizarea solului.

Referitor la combaterea schimbărilor climatice, tendințele negative actuale ar continua. Lipsa de întreținere a sistemelor de alimentare cu apă va duce la contaminarea microbiologică și/sau chimică. Lipsa de reabilitării utilităților de apă ar pune în pericol de asemenea siguranța serviciilor.

În timpul perioadei de încălzire poluarea NO_x va fi în creștere, ceea ce va cauza probleme de sănătate (smog). Riscul de mediu cauzat de schimbările climatice și volumul posibil al prejudiciului va crește. În aria eligibilă există capacități scăzute de adaptare pentru schimbările climatice: fenomene meteorologice extreme mai frecvente ar duce la creșterea riscului de inundații și secetă.

În privința protejării solului, lipsa proiectelor de revitalizare în zone industriale dezafectate, ar fi dăunătoare.

Nu se așteaptă nicio îmbunătățire a condițiilor ecosistemelor acvatice și terestre și nici o protecție suplimentară împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și defrișării. În cazul în care aceste tipuri de schimbări nu vor fi finalizate, aceasta ar afecta în mod negativ mediul și populația. Ca urmare, situația poluării fonice nu s-ar îmbunătăți pentru populație, sănătate și așezările omenești.

Alternativă intermediară

În cazul în care această alternativă ar fi realizată, habitatul natural ar fi expus la riscuri legate de reducerea faunei sălbatice, a siturilor geologice și a speciilor protejate. **Posibilul impact asupra biodiversității va fi: reducerea habitatului**, dispariția anumitor specimene, deteriorarea condițiilor de viață, efecte fiziologice nefavorabile, migrația speciilor indigene forțate de condițiile de mediu ostile, condițiile de conservare ale naturii devin dificile. Dispariția unor arii din aria Natura 2000 (Lacul Peșea din județul Bihor, România).

Protecția solului de eroziunea eoliană și de apă ar fi intensificată. Riscul de deteriorare geologică s-ar reduce.

Referitor la problematica poluării apei, riscul de poluare al apelor subterane va deveni mai mic. Vor fi realizate gestionarea adecvată a dejecțiilor și deșeurilor agricole și prevenirea dezvoltării apele stătătoare.

Referitor la lupta împotriva schimbărilor climatice, ar fi de așteptat creșterea producției de energie din surse regenerabile și consumul redus de energie al cladirilor din infrastructura publică.

În această versiune a Programului zonele industriale dezafectate vor fi revitalizate și producerea de energie din surse regenerabile va fi facilitată, precum și prevenirea și atenuarea poluării provocată de vechile instalații.

Dezvoltarea durabilă a infrastructurii de transport este planificată.

Următorul tabel rezumă conținutul alternativei intermediare, OT alese, axele prioritare și prioritățile de investiții. Mai multe informații detaliate cu privire la strategia intermediară de Program cu potențiale activități a fost prezentată în Anexa 4 din prezentul raport.

Axe prioritare	OT	PI	DMI ¹⁶⁰
AP1: Sprijinirea tranziției către economia de emisii reduse de carbon	4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele	4/a Promovarea producției și distribuției de energie din surse regenerabile;	DMI A1.1: Sprijinirea producției și distribuției de energie din surse regenerabile
		4/c Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice și în sectorul locuințelor;	DMI 1.2 Sprijin pentru îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile publice
AP2: Protecție comună și utilizarea eficientă a valorilor și a resurselor comune	6. Conservarea și protejarea mediului și promovarea eficienței resurselor	6/b Investiții în sectorul deșeurilor, pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde unor nevoi de investiții identificate de statele membre care depășesc aceste cerințe	DMI 2.1 Protecția apelor transfrontaliere
		6/c Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural	DMI 2.2: Protecția și promovarea patrimoniului cultural, istoric și natural comun ca destinații turistice
AP3: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor	7. Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore	7/b Stimularea mobilității regionale prin conectarea legăturilor rutiere secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv nodurile multimodale	DMI 3.1: Dezvoltarea rutieră transfrontalieră conectată cu TEN-T

¹⁶⁰Versiunea intermediară al PC a folosit terminologia domeniile majore de intervenție.

		7/c Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea durabilă la nivel regional și local	DMI 3.2: Consolidarea durabilă a mobilității în zona transfrontalieră
AP4: Îmbunătățirea și promovarea mobilității forței de muncă transfrontaliere	8: Promovarea sustenabilității și calității locurilor de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă	8/a Sprijinirea constituirii de incubatoare de afaceri și sprijinirea investițiilor în favoarea activităților independente, a microîntreprinderilor și a creării de întreprinderi	DMI 4.1: Dezvoltarea cooperării transfrontaliere în afaceri
AP5: Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei	9: Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei discriminări	9/a Investiții în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate, promovând incluziunea socială prin îmbunătățirea accesului la servicii sociale, culturale și de recreere, precum și trecerea de la serviciile instituționale la serviciile prestate de comunitate	DMI 5.1: Dezvoltarea în comun a sistemului de îngrijire a sănătății
		9/b Oferirea de sprijin revitalizării fizice, economice și sociale a comunităților defavorizate din regiunile urbane și rurale	DMI 5.2 Dezvoltarea integrată a comunităților defavorizate rurale și urbane

<p>AP6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni</p>	<p>11: Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă, sprijinirea acțiunilor în capacitatea instituțională și în eficiența administrației publice</p>	<p>11/a Consolidarea capacității instituționale a autorităților și a părților interesate publice și a eficienței administrației publice prin acțiuni de consolidare a capacității instituționale și a eficienței administrațiilor publice și a serviciilor publice legate de punerea în aplicare a FEDER, precum și în susținerea acțiunilor în cadrul FSE pentru consolidarea capacității instituționale și eficienței administrației publice.</p>	<p>DMI 6.1: Consolidarea colaborării transfrontaliere instituționale</p>
		<p>11/a Consolidarea capacității instituționale a autorităților și a părților interesate publice și a eficienței administrației publice prin acțiuni de consolidare a capacității instituționale și a eficienței administrațiilor publice și a serviciilor publice legate de punerea în aplicare a FEDER, precum și în susținerea acțiunilor în cadrul FSE pentru consolidarea capacității instituționale și eficienței administrației publice.</p>	<p>DMI 6.2., Consolidarea cooperării transfrontaliere om- la-om, comunitate la comunitate</p>

Cea mai bună alternativă: "Dezvoltarea cu punerea în aplicare a Programului"

Cea mai bună alternativă cuprinde obiectivele tematice ale Programului de Cooperare Transfrontalieră. Aceasta include rezultatele maxime posibile care pot fi așteptate în domeniul protecției mediului. Ambele părți ale țărilor vor fi vizate de obiectivele Programului.

Condițiile și funcțiile ecosistemelor terestre și acvatică vor fi îmbunătățite prin reducerea degradării antropice, fragmentării habitatelor și defrișării. Degradări ulterioare ale faunei sălbatice vizate, a siturilor geologice și speciilor protejate poate fi evitată. Diversitatea naturală a florei, faunei și habitatelor din aria protejată și potențialele arii Natura 2000 poate fi conservată.

Este importantă prevenirea efectelor negative asupra compoziției organice a solului, a biodiversității și a condițiilor apelor. Acesta poate fi realizată prin reducerea poluării solului din surse difuze. Se poate realiza o protecție îmbunătățită față de eroziunea eoliană și acvatică a solului, reducerea producției de deșeuri, creșterea producției de energie din deșeuri și a gradului de reciclare și recuperare a acestora.

Riscul poluării apelor subterane și gradul de poluare vor fi reduse prin următoarele măsuri: schimbarea destinației/utilizării terenurilor, împădurire, crearea de habitate umede și bazine

piscicole, instituirea unei gospodării raționale și integrate a apelor de suprafață, granturi Natura 2000, agricultură ecologică, modernizare fermelor zootehnice, extinderea exploatărilor extensiv al animalelor, modernizarea inventarului de mașini și al clădirilor de depozitare a combustibilului, gestionarea adecvată a dejecțiilor lichide și a deșeurilor agricole, prevenirea creării apelor stătute.

Efectele adverse ale schimbărilor climatice pot fi îmbunătățite prin reducerea emisiilor care conduc la schimbări climatice, prin îmbunătățirea calității aerului din mediul înconjurător și prin menținerea emisiilor în limitele stabilite de normele legale. Poate fi minimizat impactul asupra calității aerului prin reducerea nevoii de a călători. Programul implementează procese cu nevoi reduse de energie, dezvoltarea de modalități de transport durabil și investiții în silvicultură și biodiversitate.

Punerea în aplicare a acestei alternative facilitează îmbunătățirea sănătății umane prin aplicarea de măsuri menite să prevină și compenseze poluarea remanentă. Este de asemenea important să se realizeze prin Program protecția și îmbunătățirea condițiilor așezărilor omenești în conexiune cu transporturile (poluare fonică și vibrații). Se poate de realiza și îmbunătățirea stării așezărilor cu privire la zgomot.

Această versiune a Programului este cea mai bună alternativă, deoarece a fost îmbunătățită într-un mod repetat prin cooperarea între grupurile de programare. Impactul celei mai bune alternative asupra mediului este semnificativ mai mic decât impactul alternativei intermediare.

Compararea alternativelor

Principala diferență dintre alternativa intermediară și implementarea Programului constă în obiectivele tematice selectate. Diferența dintre obiectivele tematice selectate constă în selecția OT5 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor în programul alternativ (Dezvoltarea cu implementarea programului) și omisiunea OT4 - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele.

În loc să susțină instalațiile de mici dimensiuni de producere a energiei din surse regenerabile, dezvoltarea de sisteme locale de distribuție a energiei din surse regenerabile și reabilitarea clădirilor publice, în scopul de a crește eficiența energetică, programul alternativ (Dezvoltarea cu implementarea programului) sprijină dezvoltarea coordonată unui sistem comun de prevenire a riscurilor și de intervenție în situații de urgență. Alternativa din programul planificat, dezvoltarea cu implementarea programului răspunde la problemele cheie de mediu privind impactul negativ al schimbărilor climatice, extremele meteorologice frecvente ducând la creșterea riscului de inundații și secetă. Punctul principal de subliniat este acela referitor la teritoriul vizat și va fi mai evidențiat de implementarea programului, precum integrarea managementului albiilor râurilor; modernizarea managementului forestier (în ceea ce privește inundațiile, apele de suprafață în exces și secete), realizarea de irigații care respectă mediul, extinderea culturilor rezistente la secetă sau schimbarea destinație de utilizare a terenurilor, consolidarea abordării integrate prin Programul INTERREG V-A.

„Opțiunea zero” a fost comparată cu Prioritățile de Investiții, așa cum au fost selectate pentru fiecare Axă Prioritară dintre cele două alternative propuse, respectiv au fost comparate Prioritățile de Investiții pentru fiecare Axă Prioritară dintre cele două alternative propuse.

Pentru a compara cele trei alternative este necesară evaluarea efectelor posibile asupra mediului și versiunea programului din 12 decembrie 2013 („Alternativa intermediară”), evaluarea potențialelor efecte asupra mediului ale Opțiunii zero și documentului de program Aprilie 2015 („Cea mai bună alternativă”) prezentate în Capitolul 2.1 secțiunea Posibilele tendințe viitoare și Capitolul 3.2 din Raport.

Diferența dintre „Alternativa intermediară” și „Cea mai bună alternativă” a programului constă în înlocuirea obiectivului tematic OT4 cu OT5. OT4 este prescurtarea pentru obiectivul *Srijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele*, iar OT5 - *Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea și gestiunea riscurilor*. Dat fiind faptul că celelalte obiective tematice cu prioritățile de investiții identificate sunt identice în ambele variante, se propune să realizeze evaluarea efectelor posibile ale priorităților de investiții identificate numai pe Axa prioritară 1 din „Alternativa intermediară”.

Corespondența dintre Axele Prioritare ale alternativelor programului „Alternativa intermediară” și „Cea mai bună alternativă”, în care aceleași obiective tematice cu prioritățile de investiții aferente au fost transpuse, sunt prezentate în tabelul următor.

Tabel: dintre Axele Prioritare ale alternativelor programului „Alternativa intermediară” și „Cea mai bună alternativă”:

Obiectivul tematic	Axa Prioritară, care a fost transpusă la „Alternativa intermediară” a Programului	Axa Prioritară, care a fost transpusă la „Cea mai bună alternativă” a Programului
OT6: Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	AP2: Protecția comună și utilizarea eficientă a valorilor comune și a resurselor	AP1: Protejarea comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune
OT7: Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul rețelelor majore	AP3: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor	AP2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor
OT8: Promovarea sustenabilității și calității ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă	AP4: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității forței de muncă transfrontaliere	AP3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea pieței transfrontaliere a muncii
OT9: Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare	AP5: Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei	AP4: Îmbunătățirea serviciilor medicale
OT11: Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă prin acțiuni de consolidare a capacității instituționale și a eficienței administrațiilor și serviciilor publice în relație cu implementarea FEDR, precum și prin sprijinirea acțiunilor din cadrul FSE de consolidare a capacității instituționale și a eficienței administrației publice.	AP6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni	AP6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni

Evaluarea efectelor posibile ale priorităților de investiții identificate pe Axa prioritară nr. 1 din „Alternativa intermediară” este următoarea:

	Aspecte de mediu										
	Biodiversitate, floră, faună Natura 2000			Solul și utilizarea terenurilor	Ape (apele de suprafață, apele subterane)		Aerul și combaterea schimbărilor climatice		Peisajul	Populația și sănătatea umană	Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic
	O1 Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropice, fragmentării habitatelor și defrișării	O2 Asigurarea unei situații favorabile de prevenire pentru speciile protejate și o utilizare durabilă a componentelor biodiversității	O3 Conservarea diversității naturale a florei, faunei și a habitatelor în aria protejată și în potențialele situri Natura 2000	O4 Limitarea poluării punctiforme și difuze a solului și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii datorate apei și vântului	O5 Sustenabilitatea resurselor de apă, protecția apelor subterane ca surse de apă potabilă, îmbunătățirea sistematică a stării chimice și ecologice a apelor europene	O6 Limitarea poluării apei din surse punctiforme sau difuze	O7 Îmbunătățirea și menținerea calității aerului în limitele legale	O8 Promovarea politicilor și măsurilor de adaptare la schimbările climatice	O9 Asigurarea protecției peisajului natural și cultural (revitalizarea zonelor industriale dezafectate)	O10 Sprijinirea îmbunătățirii sănătății umane prin măsuri care vizează prevenirea și compensarea poluării anterioare (de exemplu: zone industriale dezafectate, deșeuri miniere, etc.)	O11 Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de transport
DMI 1.1: Sprijin pentru producția și distribuția de energie regenerabilă	L-	L--	L--	L-	L-	L-	L+	L+	L-	L++	L+
DMI 1.2 Sprijin pentru îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile publice	K+	K+	K+	L-	0	0	L+	L+	0	L++	L+

Legenda:

- L relația existentă în prezent
- K direcția relației care se poate/se va stabili, nedezvoltat sau nestabil până acum
- 0 relație neutră
- + + relație foarte pozitivă din perspectiva durabilității mediului
- + relație pozitivă din perspectiva durabilității mediului
- - very negative relationship from the aspect of environmental sustainability
- negative relationship from the aspect of environmental sustainability

Compararea impactului asupra mediului a alternativei zero, a priorităților de investiții din cadrul Axei prioritare nr.1 și a „Alternativei intermediare” și a priorităților de investiții din Axa prioritară nr. 5 aparținând „Celei mai bune alternative”¹⁶¹

Aspecte de mediu	„Opțiunea zero”	AP1 - „Alternativa intermediară”		AP5 - „Cea mai bună alternativă”
		PI 4a	PI 4c	PI 5/b
		DMI 1.1	DMI 1.2	OS 5/b
Biodiversitate, floră, faună Natura 2000	-	L--	K+	L+
Solul și utilizarea terenurilor	-	L-	L-	0
Apele (apele de suprafață, apele subterane)	-	L-	0	L+
Aerul și combaterea schimbărilor climatice	-	L+	L+	L+
Peisajul	0	L-	L+	0
Populația și sănătatea umană	-	L++	L++	L++
Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic	-	L+	L+	0
Efecte cumulative	-	L-	L+	L+
Coacțiunea impactului	-	0	0	L+

Interacțiunile prezentate mai sus indică faptul că efectele negative ale „Alternativei intermediare” asupra biodiversității (în special arii de interes comunitar - Natura 2000) sunt semnificative, prin urmare, „Cea mai bună alternativă” a fost aleasă ca alternativă finală. În plus, „Opțiunea zero” a fost comparată cu prioritățile de investiții selectate pentru fiecare axă prioritară dintre a celor două alternative (care sunt identice).

Tabel: „Opțiunea zero” comparată cu Axa Prioritară 1 din „Cea mai bună alternativă” și cu Axa prioritară 2 din „Alternativa intermediară”

Aspecte de mediu	„Opțiunea zero”	AP1 - „Cea mai bună alternativă”	AP 2 - „Alternativa intermediară”
		PI 6/b	PI 6/c
		SO 6/b	OS 6/c
Biodiversitate, floră, faună Natura 2000	-	L-	L+
Solul și utilizarea terenurilor	-	L++	L-
Apele (apele de suprafață, apele subterane)	-	L++	0
Aerul și combaterea schimbărilor climatice	-	0	0

¹⁶¹ Pentru legenda, vă rugăm să consultați tabelul de mai sus.

Peisajul	-	L-	L+
Populația și sănătatea umană	-	L++	L++
Bunurile materiale, patrimoniul cultural	-	L+	L+
Efecte cumulative	-	L+	L+

Tabel: "Opțiunea Zero" comparată cu Axa Prioritară 2 din „Cea mai bună alternativă” și cu Axa prioritară 3 din „Alternativa intermediară”

Aspecte de mediu	„Opțiunea zero”	AP2- „Cea mai bună alternativă” = AP 2 „Alternativa intermediară”	
		PI 7/b	PI 7/c
		OS 7/b	OS 7/c
Biodiversitate, floră, faună Natura 2000	-	L-	0
Solul și utilizarea terenurilor	-	L-	0
Apele (apele de suprafață, apele subterane)	-	0	0
Aerul și combaterea schimbărilor climatice	-	0	L+
Peisajul	-	L+	L+
Populația și sănătatea umană	-	0	L++
Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic	-	0	L+
Efecte cumulative	-	0	L+

Tabel: "Opțiunea zero" comparată cu Axa Prioritară 3 din „Cea mai bună alternativă” și cu Axa prioritară 4 din „Alternativa intermediară”

Aspecte de mediu	„Opțiunea zero”	AP3- „Cea mai bună alternativă” = AP 4 „Alternativa intermediară”	
		IP 8/b	OS 8/b
Biodiversitate, floră, faună Natura 2000	-	K-	
Solul și utilizarea terenurilor	-	L-	
Apele (apele de suprafață, apele subterane)	-	0	
Aerul și combaterea schimbărilor climatice	-	L-	
Peisajul	-	K-	
Populația și sănătatea umană	-	L++	
Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic	-	0	
Efecte cumulative	-	0	

Tabel: "Opțiunea zero" comparată cu Axa Prioritară 4 din „Cea mai bună alternativă” și cu Axa prioritară 5 din „Alternativa intermediară”

Aspecte de mediu	„Opțiunea zero”	AP4 - „Cea mai bună alternativă” = AP 5 „Alternativa intermediară”	
		PI 9/a	OS 9/a

Biodiversitate, floră, faună Natura 2000	-	0
Solul și utilizarea terenurilor	-	L-
Apele (apele de suprafață, apele subterane)	-	0
Aerul și combaterea schimbărilor climatice	-	L-
Peisajul	-	K-
Populația și sănătatea umană	-	L++
Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic	-	0
Efecte cumulative	-	0

Tabel: "Opțiunea Zero", comparată cu Axa Prioritară 6 din „Cea mai bună alternativă” și cu Axa prioritară 6 din „Alternativa intermediară”

Aspecte de mediu	„Opțiunea zero”	AP6 - „Cea mai bună alternativă” cu AP 6 - „Alternativa intermediară”
		PI 11/b
		OS 11/b
Biodiversitate, floră, faună Natura 2000	-	0
Solul și utilizarea terenurilor	-	0
Apele (apele de suprafață, apele subterane)	-	0
Aerul și combaterea schimbărilor climatice	-	0
Peisajul	-	0
Populația și sănătatea umană	-	L++
Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic	-	K+
Efecte cumulative	-	L++

Comparând alternativa "Zero" cu fiecare dintre axele Programului, rezultatele arată că oricare dintre acestea, inclusiv cele care implică acțiuni indicative/măsuri cu impact potențial asupra mediului (cum ar fi construirea de infrastructură), aduce mai multe beneficii pentru mediu (+) decât opțiunea "Opțiunea zero".

Tabelul de mai jos prezintă efectele de mediu ale diferitelor alternative:

	„Opțiunea zero” - fără punerea în aplicare a programului	„Alternativa intermediară” – bazată pe axele prioritare propuse și domeniile majore de intervenție discutate la 12 decembrie 2013, la a VI-a Reuniune a Grupului Comun de Lucru.	Dezvoltare prin punerea în aplicare a Programului
Biodiversitate, floră, faună NATURA 2000	Nicio îmbunătățire sau pierdere a biodiversității. Nu se mai conservă în continuare rețeaua Natura 2000. Fără creșterea numărului de specii afectate de măsurile de protecție.	Reducerea riscului pentru animalele sălbatice, situri geologice și pentru speciile protejate.	Îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre, acvatice prin reducerea degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a defrișării. Evitarea distrugerii în continuare a faunei zonei, a siturilor geologice și a

			speciilor protejate. Conservarea diversității naturale a florei, faunei și habitatelor din ariile protejate și potențialele situri Natura 2000
Solul și utilizarea terenurilor	Eroziunea crescută a solului și riscurile mediului ar putea avea efecte negative. Cantitate mai mică al solului reabilitat. Extinderea infrastructurii, industriei și așezărilor conduce la retragerea semnificativă sau permanentă a terenurilor pentru producția agricolă și pe termen lung, la impermeabilizarea solului.	Intensificarea protecției solului față de eroziunea eoliană și acvatică. Limitarea riscului deteriorării geologice –ex. Situri geologice și de geodiversitate, situri regionale importante din punct de vedere Geologic și Geomorfic (SRIGG)	Reducerea poluării solului din surse difuze. Protecția îmbunătățită a solului împotriva eroziunii eoliene și acvatice. Limitarea daunelor a șisurilor geolice și a siturilor Regionale Importante din punct de vedere Geologic și Geomorfic (SRIGG) Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării de energie din deșeuri și reciclarea deșeurilor.
Apele (apele de suprafață, apele subterane)	Tendențele actuale negative continuă. Lipsa unei întrețineri a sistemelor de alimentare cu apă conduce la contaminarea microbiologică și/sau chimică. Lipsa unor utilități de apă de reconstruite pune în pericol inclusiv siguranța furnizării.	Limitarea riscului poluării apelor subterane. Gestionarea corespunzătoare a dejecțiilor lichide și deșeurilor agricole, prevenirea dezvoltării apelor stătute.	Riscul poluării apelor subterane și a gradului poluării vor fi reduse prin următoarele măsuri: modificarea utilizării terenurilor, împăduriri, crearea de habitate umede și bazine piscicole, crearea unui management rațional și integrat al apelor de suprafață, granturi Natura 2000, agricultura ecologică, modernizarea fermelor zootehnice, răspândirea managementului de tip extensiv în creșterea animalelor, modernizarea inventarului de utilajelor și a clădirilor de depozitare a combustibilului, gestionarea adecvată a dejecțiilor lichide și a deșeurilor agricole, prevenirea dezvoltării apele stătute.
Aerul și combaterea schimbărilor climatice	Nicio reducere a emisiilor de poluanți atmosferici, cum ar fi NO _x , CO, PM ₁₀ În timpul perioadei de încălzire NO _x , PM ₁₀ poluarea cu smog determină probleme de sănătate. Creșteri ale riscurilor de mediu cauzate de schimbările climatice și creșteri în volumul pagubelor. În aria eligibilă există o capacitate de adaptare la schimbările climatice scăzută: din ce în ce mai	Producției crescută de energie din surse regenerabile. Consum de energie redus în clădirile publice.	Scăderea emisiilor care determină schimbări climatice. Îmbunătățirea calității aerului și menținerea emisiilor în limitele stabilite de normele legale. Minimizarea impactului asupra calității aerului, prin reducerea nevoilor de a călători. Aplicarea proceselor mai puțin solicitante energetic. Dezvoltarea mijloacelor de transport durabile. Investiții în silvicultură și biodiversitate.

	frecvente fenomenele meteorologice extreme duc la creșterea riscului inundațiilor și secetei.		Alternativa sprijină acțiunile alternative de adaptare la schimbările climatice.
Peisajul	Nu există proiecte de revitalizare a zonelor industriale dezafectate. Nicio îmbunătățire în starea ecosistemelor terestre, acvatice și nicio protecție suplimentară împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a defrișărilor. Nici o creștere a producției de energie din surse regenerabile.	Revitalizarea zonelor industriale dezafectate. Facilitarea generării energiei din surse regenerabile.	Este asigurată protecția peisajelor naturale și culturale (de exemplu, prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate). Este susținută producția de energie din surse regenerabile. Protejarea ecosistemelor terestre, acvatice împotriva degradării antropice, a fragmentării habitatelor și a defrișărilor. Îmbunătățirea funcțiilor ecosistemelor terestre, acvatice.
Populația și sănătatea umană	Nu există proiecte pentru îmbunătățirea sănătății umane. Nicio îmbunătățire a așezărilor raportată la zgomot.	Prevenirea poluării și reducerea celei existente. Dezvoltarea durabilă a infrastructurii de transport. Protejarea sănătății.	Stimularea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea de măsuri destinate prevenirii și reducerii poluării existente (de exemplu: pentru zonele industriale dezafectate, în cazul deșeurilor provenite din minerit, etc.) Protecția și îmbunătățirea condițiilor așezărilor în ceea ce privește transportul (zgomot și vibrații). Protecția și îmbunătățirea condițiilor așezărilor în ceea ce privește zgomotul.
Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic	Nu ar fi proiecte referitoare la protecția și rehabilitarea infrastructurii patrimoniului cultural. Nicio reabilitare a patrimoniului natural, istoric și cultural reprezentativ. Fără pachete de programe transfrontaliere și promovare comună, nu va crește numărul de turiști și înnoptări.	Volum sporit de ecoturism asociat cu patrimoniul cultural. Dezvoltarea ONG-urilor de mediu importante.	Dezvoltarea eco-turismului asociat cu patrimoniul cultural (cazare simplă, mâncare locală tradițională și ghizi profesioniști). Dezvoltarea ecoturismului asociat cu parcurile naturale. Dezvoltarea ONG-urilor cu activități de ecoturism (ecoturismul nu este restricționat la ariile protejate). Identificarea infrastructurii vulnerabile și a proprietăților afectate de condițiile meteorologice extreme (de exemplu: precipitații, inundații).
Interacțiunea între aspectele de mediu menționate	Fără punerea în aplicare a Programului, proiectele planificate din cadrul INTERREG 2014-2020 nu au efecte benefice asupra zonei transfrontaliere. Potențialele efecte negative ale schimbărilor	Protecția naturii, cu efecte pozitive la nivel local și la nivel global.	Utilizarea durabilă a resurselor naturale, eficiența protecției mediului și a naturii au efecte pozitive atât la nivel local și la nivel global. Bunurile protejate menționate au un impact pozitiv asupra vieții sociale și economice a regiunilor

	climatice încă reprezintă un risc important.		eligibile.
--	--	--	------------

Rezultatul este că versiunea finală a Programului este cea mai bună alternativă, fiind îmbunătățit într-un mod repetat și coroborat cu programarea, evaluare ex-ante și SEA.

Versiunea anterioară a Programului planificase măsurile prin luare în considerare în analiza multilaterală a zonei transfrontaliere, precum și a situației ecologice, sociale și economice reale. Prin urmare, stabilirea obiectivelor este bine fundamentată și corespunde cerințelor UE. Activitățile necesare și mijloacele de realizare prevăzute sunt în corelate reciproc, contribuind la atingerea obiectivelor în condiții bune. Toate acestea garantează realizarea cu succes a Programului și satisfac cerințele obiectivului global și al dezvoltării durabile.

Oportunitățile sunt:

Reglementările de mediu ale UE necesită acțiuni comune în domeniul protecției mediului; îmbunătățirea relațiilor dintre cele două state are un impact pozitiv asupra regiunilor de frontieră; aria eligibilă are o bază comună bogată în ape de suprafață și subterane, inclusiv apă termală; aria eligibilă are un potențial favorabil în exploatarea energiei regenerabile, precum biomasa, energia geotermală, hidroenergia și energia solară; există fonduri disponibile pentru dezvoltarea structurilor de producție a energiei din surse regenerabile.

9 O descriere a măsurilor avute în vedere la monitorizare

În conformitate cu articolul 10 din Directiva SEA, vor fi monitorizate efectele semnificative asupra mediului cauzate de implementarea planurilor și programelor pentru a se identifica într-un stadiu timpuriu efectele adverse neprevăzute, precum și pentru a putea întreprinde acțiunile de remediere corespunzătoare.

Sistemul de monitorizare propus se bazează pe obiectivele de mediu relevante specificate în capitolul 5.1. În general, scopul obiectivelor de mediu este acela de a îmbunătăți indicatorii de mediu. Mai exact, obiectivele de mediu (în corelare cu diferite elementele de mediu) sunt determinate de standardele reglementate național și internațional. Aceste obiective reprezintă acele teme ecologice care pot fi influențate prin punerea în aplicare a programului de cooperare.

În legislația din România și Ungaria, reglementări specifice și detaliate (de exemplu: limite) sunt de obicei stabilite prin norme ministeriale de punere în aplicare. De aceea, se recomandă ca evaluarea și clasificarea activităților care pot apărea ulterior în perioada 2014 și 2020 să se efectueze în temeiul legislației sectoriale (specifice industriei în cauză). Astfel, îndeplinirea reglementărilor (legi, programe, directivele UE, etc.) este verificabilă.

Analiza impactului implementării programului cu privire la problemele de mediu ar trebui să fie unul dintre obiectivele sistemului de evaluare. Urmărirea realizării obiectivelor de mediu ar trebui să fie pusă în aplicare prin intermediul mai multor indicatori. Utilizarea indicatorilor de rezultat este sugerată la nivelul planificării strategice, în timp ce pe durata îndeplinirii reglementărilor legale (inclusiv conformarea la directivele UE), se recomandă utilizarea de indicatori de output.

Sistemul de monitorizare ar trebui să fie construit în primul rând pe informații de la nivelul proiectului. Acestea măsoară impactul direct (de exemplu, îmbunătățirea calității mediului, indicatori cuantificați). Prin monitorizarea și sintetizarea rezultatelor individuale ale proiectelor, va fi posibilă estimarea efectului global de mediu asupra problemelor relevante de mediu.

Monitorizarea la nivel de program ar trebui să se concentreze pe efecte semnificative asupra mediului, deoarece se iau în considerare efectele pe termen lung și efecte indirecte. La nivelul programului, monitorizarea efectelor asupra mediului ar trebui să fie parte din cadrul de monitorizare a programului.

Ca regulă generală, Raportul de Mediu folosește modalitatea de monitorizare propusă pentru documentul de programare pentru a evita confuziile și duplicările. Prin urmare, indicatorii propuși prin Program a fost analizat din perspectiva de mediu, fie că se referă la probleme de mediu, obiective de mediu sau întrebări orientative.

Indicatorii de rezultat specifici sau indicatorii output specifici ai programului propuși în documentul de programare acoperă efectele cele mai importante asupra mediului la nivel de program. Prin urmare, se recomandă doar un număr limitat de noi indicatori bazați pe obiectivele de mediu relevante.

Indicatorii de mediu propuși, indicatorii de rezultat specifici de program sau indicatorii de output specifici de program sunt în relație cu obiectivele de mediu relevante. În acest fel mecanismul de monitorizare propus este realist și poate utiliza informația generată pe parcursul evaluării de mediu a proiectelor propuse. Echipa SEA propune folosirea selectivă a indicatorilor de monitorizare pentru observarea efectelor asupra mediului în funcție de caracteristicile proiectelor selectate pentru finanțare.

Indicatorii propuși prin documentele de programare, relevanți pentru obiectivele de mediu, și indicatorii SEA propuși, bazați pe obiectivele de mediu relevante:

Legenda pentru corelarea între axele prioritare și indicatorii de monitorizare:

++ - Contribuție puternică

+ - Contribuție indirectă

Indicatorul relevant pentru aspectul de mediu	Obiectivul de mediu relevant	Axa prioritară din care provine indicatorul și corelarea dintre Axele prioritare și Indicatorul de monitorizare	Indicatorul de monitorizare (care rezultă din Obiectivul de mediu relevant)	Justificarea modului în care indicatorul face legătura între obiectivul specific și AP	Descrierea	Criteriul de evaluare – rezultate așteptate
Biodiversitate, floră, faună, NATURA 2000	O1 Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropice, fragmentării habitatelor și defrișării	AP1 OS6/c ++	Suprafața habitatelor sprijinite pentru a atinge o stare de conservare mai bună	Indicatori de output specifici comuni și de program cu relevanță de mediu pentru OS6/c	Informațiile sunt disponibile în Program	

<p>Biodiversitate, floră, faună, NATURA 2000</p>	<p>O2 Asigurarea unei situații favorabile de prevenire pentru speciile protejate și o utilizare durabilă a componentelor biodiversității</p>	<p>AP1 OS6/b ++</p>	<p>I1: Numărul de acțiuni care au impact asupra habitatelor din aria eligibilă</p>	<p>Acțiunile vizează direct ecosistemele, cu îmbunătățirea condițiilor de mediu sau cu reducerea impactului nefavorabil.</p> <p>Rezultatele pot fi măsurate în mod eficient prin intermediul parametrilor specifici ai habitatelor afectate.</p>	<p>Unitatea de măsură: număr</p> <p>Frecvența de raportare: anual (în cazul în care există proiecte)</p> <p>Referința: fără valoare de referință</p> <p>Ținta: toate acțiunile trebuie să aibă un impact asupra habitatelor</p> <p>Sursa datelor: rapoarte de progres la nivel de proiect, date monitorizate de SC¹⁶²</p> <p>Furnizorul datelor: beneficiarii proiectelor</p>	<p>Sunt așteptate efecte pozitive asupra habitatelor naturale.</p> <p>Este preferabil un impact pozitiv asupra biodiversității.</p>
<p>Biodiversitate, floră, faună, NATURA 2000</p>	<p>O3 Conservarea diversității naturale a florei, faunei și a habitatelor în aria protejată și în potențialele situri Natura 2000</p>	<p>AP1 OS6/b ++ AP1 OS6/c ++</p>	<p>I2: Numărul de acțiuni care au impact asupra siturilor NATURA 2000 din aria eligibilă</p>	<p>Acțiunile se concentrează direct pe Natura 2000, cu îmbunătățirea condițiilor de mediu sau cu reducerea impactului nefavorabil.</p> <p>Rezultatele pot fi măsurate în mod eficient prin intermediul parametrilor specifici din zonele afectate.</p>	<p>Unitatea de măsură: număr</p> <p>Frecvența de raportare: anual (în cazul în care există proiecte)</p> <p>Referința: fără valoare de referință</p> <p>Ținta: toate acțiunile care au legătură cu siturile Natura 2000, trebuie să aibă un impact</p> <p>Sursa datelor: rapoarte de progres la nivel de proiect, date monitorizate de SC¹⁶³</p> <p>Furnizorul datelor: beneficiarii proiectelor</p> <p>Sursa specifică pentru furnizarea datelor necesare:</p> <p>http://natura.2000.hu, http://natura2000.ro,</p>	<p>Este preferabilă conservarea condițiilor de mediu și ariilor naturale protejate.</p>

¹⁶² sau de structura delegată de la AM sau direct de către AM, în cazul în care activitatea nu va fi delegată

¹⁶³ sau de structura delegată de la AM sau direct de către AM, în cazul în care activitatea nu va fi delegată

					datele Agenției Europene de Mediu EEA - Natura 2000 – rețeaua europeană a ariilor protejate	
Solul și utilizarea terenului	O4 Limitarea poluării punctiforme și difuze a solului și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii datorate apei și vântului.	AP1 OS6/c ++	I4: Numărul de acțiuni care au un impact asupra peisajului și solului în aria eligibilă	Acțiunile vizează direct de patrimoniul natural și cultural, cu îmbunătățirea condițiilor lor sau cu reducerea impactului nefavorabil. Rezultatele pot fi măsurate în mod eficient de acțiuni relevante.	Unitatea de măsură: număr Frecvența de raportare: anual (în cazul în care există proiecte) Referința: fără valoare de referință Ținta: toate acțiunile trebuie să aibe un impact asupra peisajului și asupra solului Sursa datelor: rapoarte de progres la nivel de proiect, date monitorizate de SC ¹⁶⁴ Furnizorul datelor: beneficiarii proiectelor	Se așteaptă ca acțiunile cu impact pozitiv asupra peisajului și calității solului să depășească acțiunile cu impact negativ.
Apele (apele de suprafață, apele subterane) Aerul și combatere a schimbărilor climatice	O5 Sustenabilitatea resurselor de apă, protecția apelor subterane ca surse de apă potabilă, îmbunătățirea sistematică a stării chimice și ecologice a apelor europene.	AP1 OS6/b ++	Ușoară creștere a calității apei (starea mediului) din râurile transfrontaliere la punctele de măsurare în aria eligibilă	Indicatorul de rezultat specific al Programului cu relevanță de mediu pentru OS 6/b	Informațiile sunt disponibile în Program	

¹⁶⁴ sau de structura delegată de la AM sau direct de către AM, în cazul în care activitatea nu va fi delegată

Apele (apele de suprafață, apele subterane)	O6 Limitarea poluării apei din surse punctiforme sau difuze.	AP1 OS6/b ++	I3: Numărul de acțiuni care au un impact asupra eliminării surselor de poluare din aria eligibilă.	Acțiunile care urmează să fie puse în aplicare se concentrează pe surse potențiale de poluare în bazinul de apă.	Unitatea de măsură: număr Frecvența de raportare: anual (în cazul în care există proiecte) Referința: fără valoare de referință Ținta: toate acțiunile trebuie să aibe un impact asupra surselor de poluare Sursa datelor: rapoarte de progres la nivel de proiect, date monitorizate de SC ¹⁶⁵ Furnizorul datelor: beneficiarii proiectelor	Se așteaptă un impact pozitiv asupra calității apei. Se așteaptă o diminuare a deșeurilor
Aerul și combaterea schimbărilor climatice	O7 Îmbunătățirea și menținerea calității aerului în limitele legale.	AP2 OS7/b ++	I5: Numărul de trasee sustenabile în aria eligibilă	Acțiunile vizează direct îmbunătățirea legăturilor rutiere transfrontaliere. Dezvoltarea de legături rutiere contribuie la îmbunătățirea calității aerului și la reducerea emisiilor de GES.	Unitatea de măsură: număr Frecvența de raportare: anual (în cazul în care există proiecte) Referința: fără valoare de referință Ținta: toate acțiunile trebuie să aibe un impact asupra transportului sustenabil, inclusiv rute de bicicletă, transport public durabil, trasee pentru drumeții, etc. Sursa datelor: rapoarte de progres la nivel de proiect, datele județene din Companiile de Drum din România și Ungaria, date monitorizate de SC ¹⁶⁶ Furnizorul datelor: beneficiarii proiectelor	
		AP2 OS7/c ++	Număr de servicii de transport public transfrontalier dezvoltate /	Indicatori de impact specifici comuni și de program, cu relevanță de mediu pentru OS7/c	Informațiile sunt disponibile în Program	

¹⁶⁵ sau de structura delegată de la AM sau direct de către AM, în cazul în care activitatea nu va fi delegată

¹⁶⁶ sau de structura delegată de la AM sau direct de către AM, în cazul în care activitatea nu va fi delegată

			îmbunătățite			
Apele (apele de suprafață, apele subterane) Aerul și combatere a schimbărilor climatice	O8 Promovarea politicilor și măsurilor de adaptare la schimbările climatice.	AP1 OS6/b ++	Numărul punctelor de măsurare cu efecte pozitive ca urmare a intervențiilor (după finalizarea proiectului)	Indicatori de impact specifici comuni și de program, cu relevanță de mediu pentru SO6/b	Informațiile sunt disponibile în Program	
		AP5 OS5/b +	Îmbunătățirea calității managementului comun al riscului	Indicator specific de program de rezultat cu relevanță de mediu pentru OS5/b	Informațiile sunt disponibile în Program	
Peisajul	O9 Asigurarea protecției peisajului natural și cultural (revitalizarea zonelor industriale dezafectate).	AP1 OS6/c ++	I6: Numărul de acțiuni care aduc o contribuție la terenurile reabilite din aria eligibilă.	Revitalizarea fostelor platforme industriale este strâns legată de conservarea peisajului natural (de exemplu: schimbarea utilizării terenului în zonele industriale dezafectate reabilite).	Unitatea de măsură: număr Frecvența de raportare: anual (în cazul în care există proiecte) Referința: fără valoare de referință Ținta: toate acțiunile trebuie să contribuie la zona terenurilor reabilite Sursa datelor: rapoarte de progres la nivel de proiect, date monitorizate de SC ¹⁶⁷ Furnizorul datelor: beneficiarii proiectelor	În cazul investițiilor, sunt preferabile zonele afectate de revitalizare.

¹⁶⁷ sau de structura delegată de la AM sau direct de către AM, în cazul în care activitatea nu va fi delegată

Populația și sănătatea umană	O10 Sprijinirea îmbunătățirii sănătății umane prin măsuri care vizează prevenirea și compensarea poluării anterioare (de exemplu: zone industriale dezafectate, deșeuri miniere, etc.)	PA4 OS9/a ++	Populația are acces la servicii îmbunătățite de sănătate	Indicatori de impact specifici comuni și de program, cu relevanță de mediu pentru OS9/a	Informațiile sunt disponibile în Program
		AP5 OS5/b ++	Populația protejată de servicii îmbunătățite de intervenții de urgență (după finalizarea proiectelor)	Indicatori de impact specifici comuni și de program, cu relevanță de mediu pentru OS5/b	Informațiile sunt disponibile în Program
Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic	O11 Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de transport.	AP1 OS6/c ++	I7 Numărul de site-uri de patrimoniu istoric, natural și cultural restaurate în aria eligibilă	Acțiunile care urmează să fie puse în aplicare se concentrează pe îmbunătățirea potențialului siturilor de patrimoniu natural și cultural.	<p>Unitatea de măsură: număr</p> <p>Frecvența de raportare: anual (în cazul în care există proiecte)</p> <p>Referința: fără valoare de referință</p> <p>Ținta: toate acțiunile trebuie să contribuie la îmbunătățirea patrimoniului cultural</p> <p>Sursa datelor: rapoarte de progres la nivel de proiect, date monitorizate de SC¹⁶⁸</p> <p>Furnizorul datelor: beneficiarii proiectelor</p>

¹⁶⁸ sau de structura delegată de la AM sau direct de către AM, în cazul în care activitatea nu va fi delegată

Testarea compatibilității interne a indicatorilor de mediu propuși cu obiectivele de mediu:

		I1	I2	I3	I4	I5	I6	I7
Biodiversitate, floră, faună, NATURA 2000	O1 Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropice, fragmentării habitatelor și defrișării	✓	✓	✓				
	O2 Asigurarea unei situații favorabile de prevenire pentru speciile protejate și o utilizare durabilă a componentelor biodiversității	✓	✓					
	O3 Conservarea diversității naturale a florei, faunei și a habitatelor în aria protejată și în potențialele situri Natura 2000	✓	✓	✓	✓			
Solul și utilizarea terenului	O4 Limitarea poluării punctiforme și difuze a solului și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii datorate apei și vântului			✓			✓	
Apele (apele de suprafață, apele subterane)	O5 Sustenabilitatea resurselor de apă, protecția apelor subterane ca surse de apă potabilă, îmbunătățirea sistematică a stării chimice și ecologice a apelor europene	✓	✓	✓				
	O6 Limitarea poluării apei din surse punctiforme sau difuze	✓	✓	✓		✓		
Aerul și combaterea schimbărilor climatice	O7 Îmbunătățirea și menținerea calității aerului în limitele legale.					✓		
	O8 Promovarea politicilor și măsurilor de adaptare la schimbările climatice					✓		
Peisajul	O9 Asigurarea protecției peisajului natural și cultural (revitalizarea zonelor industriale dezafectate)	✓	✓		✓		✓	
Populația și sănătatea umană	O10 Sprijinirea îmbunătățirii sănătății umane prin măsuri care vizează prevenirea și compensarea poluării anterioare (de exemplu: zone industriale dezafectate, deșeuri miniere, etc.)					✓		
Bunuri materiale, inclusiv patrimoniul cultural, patrimoniul arhitectural și arheologic	O11 Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de transport							✓

Tabel: Compatibilitatea internă a indicatorilor de mediu propuși cu obiectivele de mediu.

Frecvența de colectare a informațiilor și de raportare

Datele pentru indicatorii I1-I7 trebuie colectate și monitorizate anual și vor fi incluse în raportul anual prezentat Comitetului de Monitorizare. Prin urmare, acești indicatori și solicitări de informații ar trebui să fie incluși în rapoartele de progres de la nivel de proiect.

Indicatorii propuși pentru raportul SEA trebuie să fie corelați/completați cu măsuri de monitorizare (a se vedea măsurile de Capitolul 7) pentru fiecare axă în parte, și trebuie să facă obiectul unor evaluări privind dezvoltarea durabilă - 2019, 2021 (evaluări intermediare) și 2023 (evaluare ex-post).

10 Impactul transfrontalier

Potrivit Art.7 din Directiva SEA posibilele efecte semnificative ale programului de cooperare trebuie luate în considerare în relație cu acele țări terțe a căror teritorii vor fi afectate de punerea în aplicare a programului Interreg România-Ungaria 2014-2020.

Au fost analizate axele prioritare planificate și obiectivele tematice în legătură cu efectele negative previzibile asupra țărilor terțe, respectiv impactul transfrontalier așteptat prin implementarea activităților din cadrul priorităților de investiții. În ceea ce privește teritoriul Programului Interreg V-A Romania-Ungaria, trebuie examinate efectele asupra țărilor terțe Ucraina și Serbia. Efectele transfrontaliere ale programului au fost analizate în conformitate cu criteriile Directivei Europene 2001/42/CE referitoare la evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și cu Anexa III din Protocolul privind Evaluarea Strategica de Mediu la Convenția pentru Evaluarea Impactului asupra Mediului în Context Transfrontalier.

<p>Criterii pentru determinarea posibilelor efecte semnificative pentru mediu, inclusiv asupra sănătății, efectelor Programului de Cooperare prin specificul programului și tipul de acțiuni planificate având un caracter probabil semnificativ, și au caracter cumulativ (menționate în Protocolul SEA privind Convenția pentru Evaluarea Impactului asupra Mediului în Context Transfrontalier.)</p>	<p>Analiza și evaluarea efectelor transfrontaliere ale Programului de Cooperare asupra Ucrainei și Serbiei, din perspectiva criteriilor specifice</p>
<p>- relevanța planului sau programului pentru integrarea considerentelor de mediu, inclusiv cele de sănătate, în special cu o perspectivă a promovării dezvoltării durabile</p>	<p>Analiza SEA a identificat documentele cheie privind legătura mediului cu Programul de Cooperare. Obiectivele de mediu ale programului au fost formulate pe baza legislației naționale și Europene și a cadrului general al politicilor. Folosirea durabilă a resurselor naturale, eficiența protecției mediului și protecției naturale vor avea efecte pozitive atât pe plan local cât și global. Dacă sunt folosite soluții ecologice, nu se așteaptă realizarea niciunui impact negativ important. Implementarea programului de cooperare determină îmbunătățirea condițiilor de mediu generale în zona eligibilă. Obiectivele vor avea, după toate probabilitățile, un impact pozitiv asupra problemelor de mediu.</p>
<p>- gradul în care planul sau programul stabilește un cadru pentru proiecte și alte activități, fie cu privire la localizare, natură, dimensiune și condiții de funcționare, fie prin alocarea resurselor</p>	<p>Axele prioritare ale Programului de Cooperare cer o abordare strategică. Datorită acestui fapt, și în timp ce obiectivele acoperă o largă arie eligibilă de planificare, măsurile operaționale specifice trebuie să fie puse în aplicare sub supravegherea autorităților de mediu. Este de așteptat, ca toate proiectele implementate în cadrul AP1 sau AP3 să necesite acorduri/autorizații de mediu. Impactul transfrontalier potențial al activităților propuse ar putea fi redus sau eliminat prin măsurile propuse.</p> <p>Impactul transfrontalier posibil este neutru sau ar</p>

		<p>putea fi minimizat prin abordări eficiente pentru mediu sau alte aspecte durabile posibile.</p>
	<p>- măsura în care planul sau programul influențează alte planuri sau programe, inclusiv cele dintr-o ierarhie</p>	<p>Raportul de mediu ia în considerare cerințele legislației naționale și europene, documentele strategice, de planificare și programare și nu intră în conflict cu cele aceste, așa cum a fost prezentat în Anexa 1 și Capitolul 1.6 din raportul de față.</p> <p>Proiectele preconizate prin Programul de cooperare nu afectează Ucraina și Serbia, acestea respectând prevederile Strategiei UE pentru adaptarea la schimbările climatice care au scopul de a realiza politici și măsuri regionale benefice.</p>
	<p>- problemele de mediu relevante a planului sau programului</p>	<p>Principalele probleme de mediu din zona afectată de program și punctele cheie în ceea ce privește teritoriul vizat au fost identificate pentru fiecare problematică de mediu. Luând în considerare obiectivele principale ale programului, precum și caracteristicile zonei eligibile, problemele cele mai importante ale zonei sunt cele legate de gestionarea apei și de biodiversitate. Problemele referitoare la aerul, clima și schimbările climatice sunt, de asemenea, un aspecte esențiale. Impactul schimbărilor climatice și creșterea frecvenței fenomenelor meteorologice extreme determină creșterea riscului inundațiilor și a secetei.</p> <p>Programul și axele sale prioritare țintesc către îmbunătățirea zonei transfrontaliere ceea ce va determina creșterea nivelului de trai al populației și va contribui la condiții mai bune în termeni de mediu înconjurător și sănătate.</p> <p>Bazinele comune de apă de suprafață și subterane vor fi bine protejate împotriva poluării. Intervențiile coordonate și integrate vor fi realizate incluzând și o monitorizare a calității apei. Apele naturale vor fi reabilite prin mijloace comune. Ca rezultat al variilor intervenții din viitor, calitatea apei din râurile transfrontaliere și a bazinelor de apă va fi îmbunătățită, și vor fi diminuate și posibilul impact negativ ale schimbărilor.</p> <p>Justificarea efectelor nesemnificative asupra mediului la nivel transfrontalier, inclusiv efecte asupra sănătății, asupra axelor prioritare și obiectivelor specifice ale programului au fost detaliate pe axe prioritare în tabelul următor.</p>
	<p>- probabilitatea, durata, frecvența și reversibilitatea efectelor, natura cumulativă a efectelor</p>	<p>Efectul implementării programului este unul probabil-pozitiv și pe termen lung. Orice impact negativ asupra mediului și sănătății umane este de așteptat să apară de la fazele de construcție a proiectelor de anvergură, care urmează să fie puse în aplicare în cadrul programului. În cazul proiectelor cu un impact mai direct, regional sau local (de obicei proiecte de transport) posibilele efecte negative transfrontaliere sunt neutre sau ar</p>

		putea fi reduse la minimum prin luarea în considerare a altor aspecte de durabilitate.
	- Natura transfrontalieră al efectelor	<p>Natura transfrontalieră a efectelor implementării programului este relevantă doar pentru țările partenere.</p> <p>Obiectivele ce vor avea nevoie de cooperare transnațională vor avea un impact probabil pozitiv asupra problemelor de mediu, impactul transfrontalier al activităților ar putea fi redus sau eliminat prin măsurile propuse.</p>
	- aplitudinea și întinderea spațială a efectelor (zona geografică și dimensiunea populației posibil afectată)	<p>Proiectele planificate în cadrul Programului Interreg V-A Romania-Ungaria nu afectează negativ Ucraina și Sebia, ci doar populația celor 8 județe eligibile. Activitățile planificate vor afecta cel mai probabil doar teritoriile eligibile.</p> <p>Nu au fost previzionate riscuri privind mediul și sănătatea umană ca urmare a implementării Programului.</p> <p>Populația din țările terțe va beneficia de un timp de răspuns mai mic în situațiile de urgență, dar impactul indirect al acestui obiectiv specific nu este semnificativ.</p>
	- Efectele asupra zonelor sau peisajelor care au un statut de protecție recunoscut internațional, național, comunitar .	<p>Implementarea Programului de cooperare va asigura protejarea peisajului natural și cultural, contribuie la creșterea producției de energie din surse regenerabile, protejează și îmbunătățește starea și funcțiile ecosistemelor terestre, acvatică față de degradarea antropică, fragmentarea habitatelor și despăduriri. Activitățile planificate, restaurarea diferitelor valori naturale și culturale vor contribui favorabil la protecția patrimoniului natural și cultural din zona eligibilă a Programului.</p>
	- valoarea și vulnerabilitatea zonei programului cu probabilitate să fie afectată datorită caracteristicilor naturale sau de patrimonial cultural, al standardelor depășite de calitate a mediului sau al valorilor limită, utilizării intensive a pământului (precum zonele intensiv agricole sau silvicultură, zonele cu populație densă)	<p>Zonele vulnerabile nu vor fi afectate în mod semnificativ deoarece orice activitate ce urmează să fie realizată în aceste zone va parcurge proceduri separate pentru acorduri de mediu.</p> <p>Prin punerea în aplicare a acțiunilor comune în domeniul patrimoniului natural și cultural, se va crea un potențial turistic comun, va fi reabilitat într-o manieră integrată patrimoniul natural, istoric și cultural esențial. Accesibilitatea va fi realizată prin aplicarea unor metode de transport durabile. Vor fi create trasee tematice atractive și competitive pe plan internațional, și vor fi stabilite noi destinații turistice comune.</p> <p>Măsurile sprijinite ar putea să contribuie pozitiv la protecția patrimoniului natural.</p>

Tabelul de mai jos prezintă axele prioritare planificate și obiectivele tematice privind efectele negative previzibile asupra țărilor terțe, cele mai probabile efecte transfrontaliere ca urmare a implementării activităților în cadrul priorităților de investiții, precum și necesitatea intervențiilor pentru reducerea efectelor negative.

Pe baza informațiilor din prezent, obiectivele propuse ale programului și activitățile planificate nu vor avea efecte semnificative adverse transfrontaliere, țările terțe nu vor fi afectate de un impact transfrontalier negativ semnificativ (și deci nu sunt necesare intervenții pentru țările terțe), din motivele enumerate mai jos:

- obiectivele ce vor avea nevoie de o cooperare transnațională vor avea cel mai probabil un impact pozitiv asupra problemelor de mediu.
- programul nu are efect semnificativ pentru o țările terță (Ucraina, Serbia), datorită situației ocupării forței de muncă și a forței de muncă în regiunea transfrontalieră.
- impactul potențial transfrontalier al activităților propuse ar putea fi redus sau eliminat prin măsurile sugerate.
- în cazul proiectelor cu un impact mai direct, regional sau local (de regulă proiecte de transport) posibilele efecte negative transfrontaliere sunt neutre sau ar putea fi minimizate prin aspecte care vizează mediul și durabilitatea.
- proiectele planificate în cadrul Interreg V-A România-Ungaria nu afectează Ucraina și Serbia, deoarece acestea sunt în conformitate cu prevederile Strategiei UE pentru adaptarea la schimbările climatice care au scopul de a realiza politici și măsuri regionale benefice.

În conformitate cu criteriile Directivei Europene 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului, o consultare adecvată transfrontalieră este necesară când se pregătește implementarea programului atunci când este probabil să producă efecte semnificative asupra mediului dintr-un alt stat membru. În cazul Programului Interreg V-A România-Ungaria 2014-2020 implicarea și consultarea cu țările terțe nu este necesară deoarece acest program neafectând Ucraina și Serbia.

Justificarea efectelor nesemnificative asupra mediului la nivel transfrontalier, inclusiv efecte asupra sănătății, asupra axelor prioritare și obiectivelor specifice ale programului:

Axa prioritară 1: Protejarea comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune

Obiectivul tematic 6: Conservarea și protejarea mediului și promovarea eficienței resurselor

Impactul transfrontalier așteptat asupra țărilor terțe:

În cadrul obiectivului specific 6/b, utilizarea sustenabilă a resurselor naturale, eficiența protecției mediului au un impact pozitiv asupra resurselor naturale atât la nivel local cât și la nivel global. Intervențiile prevăzute sunt de natură să contribuie în mod pozitiv la principiul sustenabilității și la protecția habitatelor naturale. Activitățile indicative vor avea un impact pozitiv asupra calității râurilor din zona eligibilă din România și Ungaria și a surselor de apă comune. Protecția împotriva poluării, comunicarea comună eficientă și acțiunile vor reduce efectele negative ale poluării, atât în aria eligibilă cât și în Serbia. Dezvoltarea sistemului de alimentare, construcția barajelor și refacerea cursurilor de apă mici vor avea efecte indirecte pozitive în aria eligibilă.

Activitățile planificate în domeniile din cadrul obiectivului specific 6/b, reabilitarea de diferitelor valori naturale, culturale și istorice, vor contribui pozitiv la protecția patrimoniului cultural din aria eligibilă a programului.

Este necesară intervenție asupra țărilor terțe?
Nu sunt necesare intervenții în ceea ce privește țările terțe, pentru că în cazul obiectivului specific 6/b efectele așteptate sunt pozitive, dar acestea sunt semnificative în zona eligibilă, la fel și în cazul obiectivului specific 6/c.
Axa prioritară 2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor
Obiectivul tematic 7: Promovarea transportului durabil și înlăturarea blocajelor din infrastructura rețelelor cheie
Impactul transfrontalier așteptat asupra țărilor terțe:
Dezvoltarea infrastructurii în conformitate cu obiectivul specific 7/b este una dintre cele mai importante legături dintre cele două state membre UE, oferind sute de oportunități de cooperare transfrontalieră, care leagă localități periferice din zona de frontieră eligibilă și îmbunătățește conexiunea dintre satele mici și orașele mai mari. Obiectivul specific 7/c va crește probabil rolul transportului public și a transportului cu bicicleta în aria eligibilă contribuind în mod pozitiv la principiul sustenabilității. Un impact pozitiv asupra mediului va fi reducerea emisiilor rezultate din transport.
Este necesară intervenție asupra țărilor terțe?
Programul este elaborat pentru a sprijini dezvoltarea de legături rutiere pentru a spori mobilitatea transfrontalieră între România și Ungaria, conexiunile planificate (drumuri transfrontaliere) vor crea legături directe între România și Ungaria. Nu sunt necesare intervenții în ceea ce privește țările terțe, deoarece proiectele elaborate în cadrul obiectivelor specifice 7/b și 7/c nu afectează Ucraina și Serbia, prin urmare, impactul lor nu este relevant.
Axa prioritară 3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea pieței transfrontaliere a muncii
Obiectivul tematic 8: Promovarea ocupării durabile și calitative a locurilor de muncă și susținerea mobilității forței de muncă
Impactul transfrontalier așteptat asupra țărilor terțe:
Programul nu are un efect semnificativ asupra țărilor terțe (Ucraina, Serbia), ca urmare a situației ocupării forței de muncă în regiunea transfrontalieră. Activitățile prevăzute în cadrul axelor prioritare nu au efect semnificativ în țări terțe - înființarea și dezvoltarea de infrastructuri de afaceri transfrontaliere - ca spre exemplu parcuri industriale, incubatoare de afaceri, clustere, piețe și târgurilor fizice și on-line, capacități logistice transfrontaliere pentru a promova utilizarea pe scară largă a produselor locale (în special produse alimentare). Activități posibile de sprijinire a creșterii ocupării forței de muncă prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a unei strategii teritoriale pentru domenii specifice au, de asemenea, efecte foarte limitate asupra țărilor terțe și niciunul în termeni de mediu. Accentul principal și rezultatul așteptat a activităților din cadrul obiectivului specific 8/b sunt legate de ocuparea forței de muncă. În ceea ce privește sectoarele, există un număr semnificativ de persoane angajate în sectorul agricol, în special în județele din România. Numărul de locuri de muncă în județele maghiare depășește media națională în agricultură, administrație publică și activități casnice. Toate județele din România depășesc media națională în industrie, în Arad (RO) și Timiș (RO), având valori ridicate. Indicatorii naționali arată o diferență semnificativă în ocuparea forței de muncă în ansamblu în sectorul agricol, vizibilă și la o comparație între județe. Reabilitarea planificată a drumurilor va sprijini dezvoltarea de legături rutiere pentru a spori mobilitatea transfrontalieră între România și Ungaria. Impactul pozitiv al obiectivului specific se referă la criteriile de durabilitate, accesul la produsele locale

prin creșterea probabilă a comerțului transfrontalier.
Este necesară intervenție asupra țărilor terțe?
Impactul pozitiv derivă din dezvoltarea potențialului endogen al zonei eligibile și afectează teritoriile eligibile, prin urmare, nu sunt necesare intervenții în ceea ce privește țările terțe.
Axa prioritară 4: Îmbunătățirea serviciilor medicale
Obiectivul tematic 9: Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării
Impactul transfrontalier așteptat asupra țărilor terțe:
Activitățile prevăzute în obiectivul specific 9 / a sunt investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii de sănătate și echipamente, activități soft cum ar fi schimbul de know-how și dezvoltarea capacității în comun, respectiv de dezvoltare a sistemului tele-medical transfrontalier; infrastructura electronică medicală e-sănătate nu vor avea un efect negativ asupra mediului. Efecte pozitive asupra populației din zona eligibilă și asupra sănătății umane se pot obține doar printr-un sistem de îngrijire medicală echilibrat.
Este necesară intervenție asupra țărilor terțe?
Nu sunt necesare intervenții în ceea ce privește țările terțe, deoarece proiectele elaborate în cadrul Interreg V-A Romania-Ungaria nu afectează Ucraina și Serbia, doar locuitorii din cele opt județe transfrontaliere eligibile.
Axa prioritară 5: Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor
Obiectivul tematic 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și gestionarea riscurilor
Impactul transfrontalier așteptat asupra țărilor terțe:
Acțiunile sprijinite în cadrul obiectivului specific 5 / b ar trebui să aibă efecte indirecte, pozitive pe termen lung asupra mediului. Odată cu dezvoltarea pregătirii autorităților publice și organizațiilor de protecție civilă pentru situații de urgență, respectiv a serviciilor conexe, va scădea riscul și efectele dezastrelor (cauzate în principal de ecosisteme nefuncționale și de modificările făcute de oameni) asupra resurselor naturale și a populației umane din aria eligibilă. Populația din țările terțe va beneficia de reducerea timpului de răspuns la situații de urgență, dar impactul indirect al acestui obiectiv specific nu este semnificativ.
Este necesară intervenție asupra țărilor terțe?
Proiectele elaborate în cadrul Interreg V-A Romania-Ungaria Programme nu afectează în mod semnificativ Ucraina și Serbia. Nu sunt necesare intervenții referitor la țările terțe.
Axa prioritară 6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni
Obiectivul tematic 11/b: Intensificarea cooperării durabile transfrontaliere a instituțiilor și comunităților
Impactul transfrontalier așteptat asupra țărilor terțe:
Nu se preconizează nici efecte pozitive, nici negative, în țările terțe. Îmbunătățirea administrației publice și a capacității instituționale va avea probabil un impact secundar, pe termen lung, pozitiv pentru aria eligibilă.

În cazul acțiunilor sprijinite în cadrul obiectivului specific de la 11 / a trebuie intensificate efectele pozitive asupra chestiunilor culturale și tradiționale comune din România și Ungaria.

Este necesară intervenție asupra țărilor terțe?

Nu sunt necesare intervenții în ceea ce privește țările terțe. Proiectele elaborate în cadrul Interreg V-A Romania-Ungaria nu afectează Ucraina și Serbia, prin urmare, efectele lor nu sunt relevante.

Evaluare suplimentară a posibilelor efecte transfrontaliere ar trebui să fie analizate la nivel EAI (la nivel de proiect) pe durata elaborării proiectelor specifice în cadrul programului de cooperare.

11 Anexe tehnice

ANEXA 1: Procesul și metodologia SEA

Evaluarea strategică de mediu bazată pe Directiva EU/2001/42 are scopul de a stabili dacă programul Interreg V-A România-Ungaria este probabil să aibă efecte semnificative asupra mediului, și este o parte integrantă a întregului proces de programare.

Prin urmare, SEA trebuie derulată pe perioada pregătirii programului. SEA necesită pregătirea unui raport de mediu și desfășurarea de consultări și trebuie finalizată înainte de aprobarea programului de cooperare de către Comisie.

Raportul de mediu a fost conceput cu scopul:

- să asigure nivelul înalt de protecție a mediului în zona eligibilă a programului și
- să contribuie la integrarea aspectelor de mediu în pregătirea și adoptarea programului de cooperare pentru perioada 2014-2020 a zonei transfrontaliere între România și Ungaria cu un accent special asupra promovării dezvoltării sustenabile.

Este o cerință esențială a se lua în considerare raportul de mediu și rezultatele consultărilor în pregătirea programului de cooperare și în procesul de luare de decizii.

Prevederile raportului SEA sunt menționate în Articolul 2, Articolul 5 și Anexa I a Directivei SEA. Metodologia SEA folosită în evaluare încorporează pe deplin cerințele Directivei SEA, recomandările metodologice conținute în Manualul GRDP și cerințele SEA naționale.

Informațiile ce trebuie furnizate și locația acestora în prezentul raport:

Informațiile sunt furnizate în Articolul 5 (1), 5(2), 5(3) și Anexa I a Directivelor SEA.	Capitolul sau Anexa prezentului raport.
procesul de elaborare a evaluării de mediu, descrierea scopului	Anexa 1 Introducere și metodologie Anexa 1.3 Abordarea metodologică
procesul de consultare cu autoritățile de mediu, cu Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu, consultarea cu publicul și felul în care rezultatele consultărilor au fost luate în considerare.	Anexa 1 Introducere și metodologie
o prezentare a conținuturilor, a obiectivelor principale ale planului sau programului și relația cu alte planuri și programe relevante	Capitolul 1 Un rezumat al conținutului, principalele obiective ale planului sau programului și legăturile lor cu alte planuri și programe relevante
aspectele relevante ale stadiului actual al mediului și evoluția probabilă fără implementarea planului sau programului	Capitolul 2 Aspecte relevante ale situației ecologice și evoluția sa probabilă fără punerea în aplicare a planului sau programului
caracteristicile de mediu ale zonelor care ar putea fi semnificativ afectate	Capitolul 2 Aspecte relevante ale situației ecologice și evoluția sa probabilă fără punerea în aplicare a planului sau programului

<p>orice probleme de mediu existente care sunt relevante pentru plan sau program, inclusiv, în special, acelea care au legătură cu oricare dintre zonele de o importanță specială în ce privește mediul, precum zonele desemnate conform Directivelor 79/409/EEC și 92/43/EEC</p>	<p>Capitolul 4 Problemele de mediu existente care sunt relevante pentru plan sau program, inclusiv, în special, cele care sunt legate de orice zonă de importanță specială pentru mediu, cum ar fi zonele desemnate în conformitate cu Directivele 79/409/CEE și 92/43/CEE</p>
<p>obiectivele de protejare a mediului, stabilite la nivel internațional, de Comunitate sau de state membre, care sunt relevante pentru plan sau program și felul în care aceste obiective și orice considerații legate de mediu au fost luate în considerare în pregătirea acestuia.</p>	<p>Capitolul 5 Obiectivele de protecție a mediului, stabilite la nivel internațional, comunitar sau de stat membru, care sunt relevante pentru plan sau program și modul în care acele obiective și orice considerații de mediu au fost luate în considerare în timpul elaborării lui</p>
<p>efectele care ar putea fi semnificative pentru mediu, inclusiv aspecte precum biodiversitatea, populația, sănătatea umană, fauna, flora, solul, apa, aerul, factorii climatici, bunurile materiale, moșternirea culturală incluzând moștenirea arhitecturală și arheologică, peisajul și interrelaționarea între factorii de mai sus.</p>	<p>Capitolul 6.2 Posibilele efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra unor chestiuni cum ar fi biodiversitatea, populația, sănătatea umană, fauna, flora, solul, apa, aerul, factorii de climă, bunuri materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arheologic și arhitectural, peisajele și interacțiunile între acești factori - Evaluarea măsurilor incluse în programul de cooperare</p> <p>Capitolul 10 Impactul transfrontalier</p>
<p>măsurile preconizate să prevină, să reducă și pe cât se poate să devieze orice efect advers semnificativ asupra mediului de a implementa planul sau programul.</p>	<p>Capitolul 7 Măsurile preconizate pentru prevenirea, reducerea și, pe cât posibil, echilibrarea oricăror efecte adverse asupra mediului prin punerea în aplicare a planului sau programului</p>
<p>o prezentare a motivelor pentru selectarea alternativelor folosite, cu o descriere a felului în care evaluarea a fost realizată inclusiv orice dificultăți (precum deficiențele tehnice sau lipsa de know-how) întâlnite în compilarea informațiilor solicitate.</p>	<p>Capitolul 8 O descriere a motivelor de selectare a alternativelor preconizate și o descriere a modului în care s-a făcut evaluarea, inclusiv orice dificultate întâlnită (cum ar fi deficiențe tehnice sau lipsa de cunoștințe teoretice în domeniu) în colectarea informațiilor solicitate</p>
<p>o descriere a măsurilor preconizate cu privire la monitorizarea conform cu Articolul 10.</p>	<p>Capitolul 9 O descriere a măsurilor avute în vedere la monitorizare</p>
<p>rezumatul non-tehnic de informații oferite conform titlurilor de mai sus</p>	<p>Capitolul 13 Rezumatul Non-tehnic</p>

1. Cadrul legislativ pentru SEA

În noua perioadă de programare a Uniunii Europene (2014-2020), rolul evaluării ex-ante (înainte de eveniment) este consolidat, în principal datorită orientării puternice a Politicii de Coeziune către o contribuție efectivă la cele trei priorități ale Strategiei EU2020, adică, creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii și obiective asociate.

În acord cu acest obiectiv, Reglementarea prevederii comune (UE) Nr. 1303/2013 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013, solicită realizarea unei evaluări ex ante (înainte de eveniment) pentru fiecare program, cu scopul de a îmbunătăți

calitatea și formatul programului care trebuie, de asemenea, să se asigure că obiectivele și scopurile propuse în programe pot fi atinse¹⁶⁹.

Unde este cazul, evaluarea ex-ante trebuie să încorporeze de asemenea cerințele pentru Evaluarea strategică de mediu (SEA) realizată conform Directivei 2001/42/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (Directiva SEA). Este și cazul viitorului program de cooperare în regiunea transfrontalieră dintre România și Ungaria.

Obiectul evaluării SEA (evaluarea strategică de mediu) îl reprezintă Programul Interreg V-A România-Ungaria.

SEA a Programului Interreg V-A România-Ungaria este planificată și realizată în acord cu Directiva CE relevantă și cu legislațiile naționale și a fost realizată de către Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice din România (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor):

- Directiva europeană 2991/42/EC cu privire la evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului.
- Convenția privitoare la Evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (1991) (Convenția Espoo)
- Protocolul privind Evaluarea Strategică de Mediu (2003)
- În România, Hotărârea de Guvern nr. 1076/8.07.2004, pentru stabilirea procedurii de evaluare a mediului a anumitor planuri și programe (alte acte normative relevante: OM 117/2006, OM 480/2006, OM 995/2006)
- În Ungaria, Hotărârea de Guvern 2/2005 (I.11) cu privire la SEA și 100/2014. (III.25.) Hotărârea de Guvern care modifică Hotărârea de Guvern 2/2005 (I.11).

2. Cadrul și obiectivele politicii de mediu

Analiza SEA a identificat părțile cheie ale legislației și politicilor române și ungare legate de UE, în ceea ce privește legăturile dintre mediu și Programul Interreg V-A România-Ungaria și a fost prezentată în Anexa 3 a prezentului raport.

Nu există nici o diferență semnificativă între sistemele legislative ale celor două țări în domeniul reglementărilor de mediu. Directivele și politicile relevante ale UE au fost adoptate în legislațiile naționale, atât la nivel statutar cât și de reglementare.

Există o mică diferență în reglementarea anumitor elemente de mediu: de exemplu, conceptul de „zonă de impact” este definit în mai multe decrete maghiare (A se vedea protejarea calității aerului - zona de impact a emisiei; protejarea sonoră - zona de impact a zgomotului). Pe de altă parte, standardele pentru protejarea terenurilor sunt reglementate în mai multe legi române (Decizia nr.1403 din 19 noiembrie 2007 de reabilitare a solului, subsolului și ecosistemelor terestre care au fost afectate și Decizia nr.1408 din 19 noiembrie 2007 în ceea ce privește metodele de investigare și evaluare a solului și subsolului), în timp ce legislația maghiară se ocupă de reglementări relevante într-o singură lege.

În perioada de planificare 2014-2020 trebuie subliniate conservarea/refacerea/protejarea diversității biologice și aspectele legate de schimbarea climatică. Este în mod deosebit important ca aceste aspecte să fie evaluate la nivelul de planificare strategică. Conform „Îndrumărilor legate de integrarea schimbărilor climatice și a biodiversității în Evaluarea

¹⁶⁹ Dispoziția comună (nr 1303/2013 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor prevederi comune privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și Fondul European Maritim și pentru Pescuit de stabilire a anumitor prevederi generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European Maritim și pentru Pescuit și care abrogă Reglementarea Consiliului (CE) nr. 1083/2006

Strategică a Mediului” este foarte important de identificat aspectele cheie din perspectiva schimbărilor climatice și a biodiversității la începutul procesului SEA pentru a se asigura că acestea sunt evaluate în mod eficient de-a lungul procesului.

În baza celor menționate anterior, adoptarea standardelor internaționale corespunzătoare în legislația internă a fost finalizată, iar biodiversitatea și politicile legate de schimbarea climatică au fost încorporate în legile și reglementările naționale. Legislația privind schimbările climatice a fost dezvoltată conform Convenției cadrului Națiunilor Unite privind schimbarea climatică, a Protocolului Kyoto și transpunerii politicii UE. Legislația privitoare la schimbarea climatică vizează limitarea emisiilor gazelor de seră, conform legislației europene și internaționale și promovează politicile și măsurile care reduc efectele negative inevitabile ale schimbării climatice privitoare la sistemele umane și naturale.

Este necesară identificarea obiectivelor specifice în planificarea strategică și stabilirea indicatorilor de monitorizare. Care ar putea fi principalele domenii de intervenție? Aspectele cheie legate de biodiversitate sunt: menținerea ecosistemelor, reducerea impactului negativ asupra habitatelor, mărirea populației, diversitatea speciilor/genetică, etc.

Există două zone conceptuale de intervenție legate de problemele de schimbare climatică, cum ar fi reducerea concentrației de gaze de seră în atmosferă și adaptarea. Câteva dintre aspectele principale în reducerea concentrației de gaze de seră în atmosferă pot fi rezolvate prin economii la consumul de energie, reducerea emisiilor de gaze de seră și reducerea emisiilor de carbon prin structuri naturale sau prin creșterea suprafeței de păduri. Adaptare înseamnă „ajustarea în sistemele naturale sau umane ca răspuns la stimulii climatici prezenți sau anticipați sau efectele acestora, care moderează daunele sau exploatează oportunitățile benefice¹⁷⁰. Aspectele cheie în adaptare ar putea fi pregătirea pentru condiții meteorologice extreme (protecția împotriva inundațiilor și secetei).

3. Abordarea metodologică

3.1. Abordarea generală

SEA este planificată și realizată în conformitate cu Directiva 2001/42/CE (care definește evaluarea strategică de mediu) și cu transpunerea acesteia la nivel național.

Orientări metodologice și materiale relevante au fost luate în considerare:

- Experiența și concluziile SEA anterioare.
- Monitorizarea și Evaluarea Politicii de Coeziune Europene - Document de orientare privind evaluarea ex-ante pentru perioada de programare 2014-2020, ianuarie 2013.
- Orientări privind integrarea schimbărilor climatice și a biodiversității în evaluarea strategică de mediu.
- Orientări privind schimbările climatice și Natura 2000.

Abordarea metodologică pentru procesul de evaluare strategică de mediu este următoarea:

1. Declarația de screening
2. Definirea domeniului de evaluare și consultarea privind Raportul pentru definirea domeniului de evaluare.
3. Raport de mediu (inclusiv activitatea Grupului de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu, consultarea publică și integrarea observațiilor din procesul de consultare în ambele state membre).
4. Instituirea măsurilor stabilite pentru monitorizarea impactului semnificativ asupra mediului al implementării programului

¹⁷⁰ Ghid pentru Integrarea Schimbărilor Climatice și Biodiversității în SEA (ESM)

5. Coordonarea cu echipa de programare referitoare la măsurile propuse stabilite pentru monitorizare.
6. Declarația SEA.

3.2. Conceptul de consultare cu autoritățile de mediu și cu publicul

Directiva SEA 2001/42/CE prevede că autoritățile de mediu și publicul statelor partenere trebuie să fie consultate în cadrul procedurii SEA. Participarea părților interesate relevante la procesul SEA este de o importanță majoră, deoarece impactul asupra mediului este strâns legat de aspectele sociale, economice și culturale. Includerea părților interesate în SEA este vitală pentru a încorpora perspectivele și punctele lor de vedere. Pe această bază, pot fi evaluate efectele, precum și caracterul adecvat al acțiunilor planificate și al metodelor de atenuare a acestora.

În cadrul procedurii SEA a Programul Interreg V-A România-Ungaria, implicarea autorităților de mediu relevante și a publicului au fost efectuate în modul următor:

1. Raportul de definire a domeniului evaluării: Raportul de definire a domeniului evaluării a fost supus consultărilor ca primul raport principal în procesul SEA. Raportul de definire a fost supus consultărilor în ambele state membre.
2. Activitatea Grupului de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu: România, în calitate sa de AM pentru program și având responsabilitate față de program, pe baza legislației, a înființat Grupul de Lucru pentru SEA. Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice din România (după reorganizarea Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) a preluat procedura SEA. Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu a fost înființat la începutul elaborării Raportului de Mediu. Reuniunile Grupului de Lucru Român pentru Evaluarea de mediu s-au desfășurat în faza de elaborare a Raportului de mediu, cu scopul de a îmbunătăți acest raport. (Vă rugăm să consultați detaliile în Anexa 7)
3. Raportul de mediu: După aprobarea Raportului de mediu SEA de către Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu și aprobarea Raportului de mediu SEA de către Grupul de Lucru Comun, consultările publice vor fi efectuate simultan în ambele state membre. Raportul de mediu trebuie să fie accesibil pentru consultare în același timp cu planul de proiect sau de program (Directiva SEA - Articolul 6.2 și anexa 1). Ulterior consultării, răspunsurile fiind colectate, se va explica modul în care Raportul de Mediu și răspunsurile obținute în urma consultărilor au fost luate în considerare în programul de cooperare (Directiva SEA - articolul 8).

Aspecte subliniate în procesul de consultare:

- Informații clare și specifice au fost date în legătură cu documentele care trebuia să fie făcute publice, în ce limbă și în ce format, cu link-uri unde raportul SEA a fost publicat.
- Vizualizare clară și integrală a opiniilor și comentariilor oferite de parteneri, precum și impactul acestora asupra conținutului programului de cooperare.
- Participarea efectivă a partenerilor economici, sociali și de mediu.

Acțiuni de consultare SEA:

- Consultarea cu Ministerul Mediului din ambele țări, în scopul de a decide cu privire la metoda de consultare, activitatea Grupului de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu și modul de a colecta și rezuma comentarii.
- Trimiterea notificării către ambele țări: prima zi pentru consultare "oficială"
- Consultarea desfășurată în ambele țări.

- Colectarea comentariilor
- Efectuarea unei propuneri cu privire la modul de integrare a observațiilor în program și motivarea omiterii anumitor comentarii.
- Modificarea programului: în funcție de rezultatele procesului de consultare, în ambele țări participante.
- Elaborarea notei de informare / Declarația SEA.

Întregul calendar al procesului SEA de la început cu termene pentru fiecare țară și ca un întreg pe etape cum ar fi de analiză, de definire, întocmirea Raportului de mediu, înființarea Grupului de Lucru Român pentru Evaluare de Mediu format de autoritățile române, Activitatea Grupului de Lucru, adoptarea unei schițe a proiectului de raport de mediu de către Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu, anunțul consultării publice, accesul public la documente (Hotărârea Guvernului relevantă care trebuie luată în considerare pentru România), consultarea publică, o consultare cu autoritățile maghiare, completarea Raportului de mediu luând în considerare rezultatele consultării, de luare a deciziilor, monitorizarea cu termene, adoptarea Raportului de mediu de către autoritățile competente (a fost prezentată în Anexa 7 cu referințele legale).

3.2.1. Raportul de definire a domeniului evaluării și consultarea

Stabilirea domeniului de definire a fost primul pas principal în procesul de evaluare strategică de mediu a Programului Interreg V-A România-Ungaria, cu scopul de a identifica obiective specifice, de a determina stadiul actual al mediului și obiectivele de mediu care trebuie atinse, de a rezuma cadrul de reglementare relevant și metodologia planificată. Raportul privind obiectivele a determinat domeniul de evaluare de mediu și a cuprins de asemenea declarația privind monitorizarea (de screening). Raportul privind obiectivele a oferit informații de bază necesare. Conținutul Raportului de definire a domeniului a fost următorul:

1. Introducere
 - 1.1. Scopul Raportului de definire a domeniului
2. Stabilirea pentru SEA a subiectului programului
 - 2.1. Prezentarea programului
 - 2.2. Obiectivele și zonele de intervenție
 - 2.3. Sectoarele acoperite de program
3. Stabilirea eventualei importanțe a efectelor
 - 3.1. Cadrul pentru dezvoltarea viitoare EIA
 - 3.2. Efectele asupra mediului la nivel regional și transfrontalier
 - 3.3. Caracteristicile teritoriului afectat
 - 3.4. Caracteristicile efectelor asupra mediului din program
4. Definirea domeniului de definire a domeniului evaluării
 - 4.1. Planuri, programe relevante și obiective de protejare a mediului
 - 4.2. Probleme de mediu identificate
 - 4.3. Obiectivele SEA
 - 4.4. Informații inițiale
 - 4.5. Metode de evaluare
5. Structura raportului SEA
6. Procedura SEA
 - 6.1. Consultări
7. Efectele de mediu așteptate asupra țărilor terțe

ANEXA 1. Extrasul de aspecte legate de mediu din analiza SWOT planificată a Programului (în conformitate cu Programul național de mediu 4)

ANEXA 2. Lista cadrului legal și de politici naționale și internaționale incluzând întrebări de ghidaj

ANEXA 3. Consultare și comentarii primite pe Raportul de definire a domeniului evaluării

ANEXA 4. Rezumatul executiv al Raportului de definire a domeniului evaluării în limba română

ANEXA 5. Rezumatul executiv al Raportului de definire a domeniului evaluării în limba maghiară

Autoritățile de mediu implicate, precum și cerințele legale naționale au fost consultate în primul rând cu autoritățile competente din cele două țări. Comisiile de mediu au fost invitate să-și exprime opiniile cu privire la Raportul de definire a domeniului evaluării – inclusiv declarația privind monitorizarea.

Consultarea proiectului Raportului de definire a domeniului evaluării - inclusiv stabilirea faptului că programul necesită o SEA - a avut loc între 19 martie 2014 și 15 mai 2014 atât în România, cât și în Ungaria. Proiectul de Raport de definire a domeniului evaluării a fost transmis spre consultare cu aprobarea Grupului Comun de Lucru al Programului Interreg V-A România-Ungaria. Ca parte a consultării, autoritățile de mediu din România și Ungaria au fost invitate să revadă proiectul de Raport de definire a domeniului evaluării. Autorităților de mediu li s-a transmis o scrisoare oficială, întregul proiect al Raportului de definire a domeniului evaluării și un rezumat executiv în limbile naționale. Scrisoarea oficială conține informații cu privire la procesul SEA și la etapa în care se află definirea domeniului și o cerere oficială pentru propunerea unei rezoluții. Întregul proiect de Raport de definire a domeniului evaluării a fost făcut disponibil pe website-ul Programului de Cooperare Transfrontalieră România-Ungaria 2007-2013: <https://www.huro-cbc.eu> și pe website-ul Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice în România (după reorganizare Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor) <http://www.mmediu.ro/categorie/evaluare-de-mediu-pentru-strategii-planuri-programe/60>.

Atât în România, cât și în Ungaria, autoritățile de mediu au transmis comentarii și observații cu privire la conținutul Raportului de definire a domeniului evaluării. Comentariile și sugestiile primite în această fază de consultare au fost luate în considerare atât în Raportul de definire a domeniului evaluării în elaborarea Raportului de mediu cât și în pregătirea programului de cooperare. Vă rugăm să consultați detaliile privind definirea în Anexa 1.

Rezultatele consultării cu privire la Raportului de definire a domeniului evaluării și fazele de stabilire a obiectivelor au fost următoarele:

- Autoritățile de mediu au acceptat raportul privind obiectivele. Obiectivele SEA au fost aprobate de către autoritățile de mediu din ambele țări.
- Declarația de monitorizare - ca parte din Raportul de definire a domeniului evaluării - a fost de asemenea acceptată. Autoritățile de mediu au admis pe deplin că programul va avea un impact semnificativ asupra mediului și că elaborarea unui raport SEA este necesară.
- Studiul confirmat definirea domeniului evaluării a prezentat tipurile de impact ce trebuie evaluate, precum și nivelul de detalii ale evaluării mediului.

Raportul de definire a domeniului evaluării a fost finalizat prin reflectarea tuturor observațiilor primite. După Raportul de definire a domeniului evaluării, care conținea de asemenea declarația de monitorizare, a fost luată decizia că evaluarea strategică a mediului este necesară în cadrul Programului Interreg V-A România-Ungaria. Raportul final de definire a domeniului evaluării a identificat domeniul de aplicare și nivelul de detaliere al informațiilor care trebuie introduse în Raportul de mediu.

În România, proiectul Raportului de mediu a fost îmbunătățit în urma activității Grupului de Lucru pentru Evaluarea de Mediu. După aprobarea Raportului de Mediu de către Grupul Român de Lucru pentru Evaluarea de Mediu, a fost organizată consultarea publică, pentru o perioadă de 30 de zile.

În Ungaria, următorul pas în proces a început după aprobarea de către Grupul Român de Lucru pentru Evaluarea de Mediu a proiectului Raportului de mediu. După această aprobare, consultarea a fost organizată cu autoritățile de mediu și, în paralel, cu publicul larg.

Astfel, perioada de consultare de 30 de zile s-a desfășurat în același timp în ambele țări.

3.2.2. Raportul de mediu și consultarea

Consultarea publică privind proiectul final al Raportului de Mediu va avea loc între 6 mai 2015 și 5 iunie 2015, atât în România cât și în Ungaria. Ca parte a acestei consultări, autoritățile de mediu și publicul din România și Ungaria sunt invitați să parcurgă proiectul final al Raportului de Mediu¹⁷¹.

În România, autoritățile de mediu au la dispoziție întregul Raportul de mediu și Rezumatul Non-tehnic în limba română. Documentul program a fost furnizat în limba engleză, cu un rezumat în limba română. Documentele sunt puse la dispoziție pe site-ul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și pe pagina web a Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice din România (după reorganizare Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor) <http://www.mmediu.ro/categorie/evaluare-de-mediu-pentru-strategii-planuri-programe/60>.

În Ungaria, autoritățile de mediu și publicul au la dispoziție întregul Raportul de mediu în limba engleză și Rezumatul Non-tehnic în limba națională. Documentele sunt puse la dispoziție pe site-ul Ministerului <http://www.mmediu.ro/categorie/evaluare-de-mediu-pentru-strategii-planuri-programe/60>.

Ulterior colectării răspunsurilor în urma consultărilor, se va explica felul în care Raportul de Mediu și răspunsurile obținute în urma consultărilor în ambele țări au fost luate în considerare în cadrul versiunii finale a programului de cooperare. În ambele țări, declarația asupra SEA furnizează informații asupra modului în care considerații referitoare la mediu au fost incluse în program și felul în care Raportul de Mediu întocmit conform Articolului 5 al Directivei, opiniile exprimate conform Articolului 6 al Directivei și rezultatele consultărilor incluse conform Articolului 7 al Directivei au fost luate în considerare în conformitate cu Articolul 8 al Directivei și motivele pentru care a fost ales programul în forma adoptată, relative la celelalte alternative luate în discuție.

În România Informarea Oficială privind procedura de Evaluare Strategică a Mediului a Programului Interreg V-A România-Ungaria informează publicul român asupra modului în care procesul SEA a fost implementat în Ungaria. Această Informare Oficială cuprinde informații despre felul în care autoritățile de mediu și publicul au fost implicați în consultări asupra Raportului de Mediu și despre contribuțiile primite de la respectivele entități. Informarea Oficială include: informații prezentate de consultantul SEA despre modul în care statul partener a organizat procesul național de evaluare a mediului, pentru a informa publicul din România. Acest document se va posta spre consultare pe site-urile oficiale ale Ministerului Român al Mediului și Schimbărilor Climatice (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) <http://www.mmediu.ro/categorie/evaluare-de-mediu-pentru-strategii-planuri-programe/60> și Ministerului Român al Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în România <http://www.mdrap.ro/dezvoltare-regionala/-4970/-7572/-1369>.

Acest capitol va fi completat și finalizat după procesul de consultare a proiectului Raportului de Mediu.

¹⁷¹ Autoritățile de Mediu și membrii Grupului de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu au avut ocazia să prezinte observații legate de program, în timpul intervalului stabilit pentru consultarea publică

3.3. Implicarea organismelor de mediu

3.3.1. Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea Strategică de Mediu

În România lista autorităților implicate în consultarea Raportului de definire a domeniului evaluării și în Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu a fost diferită. Lista autorităților implicate în consultarea Raportului de definire a domeniului evaluării, a fost generată în baza comunicării cu Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice din România (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor), și a fost acceptată de către Grupul de Lucru Comun pe baza Raportului de definire a domeniului evaluării. Autoritățile române au fost invitate de către Biroul Primului Ministru ungar să participe la acțiunea de consultare referitoare la Raportului de definire a domeniului evaluării. Draftul Raportului de definire a domeniului evaluării include lista autorităților care trebuie consultate și care, date fiind responsabilitățile lor specifice privind mediul, ar putea fi interesate de efectele programului asupra mediului.

Ca parte a Evaluării Strategice de Mediu a fost creat Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu. Lista autorităților implicate în Grupul de Lucru a fost determinată, în conformitate cu adresele Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) nr. 115849 / DM / 22.07.2014, no.115882 / DM / 25.07.2014 (România) și actualizate ulterior de către reprezentantul Ministerului Mediului, în conformitate cu problemele ridicate în cadrul reuniunilor Grupului de Lucru¹⁷²¹⁷³.

Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu a fost convocat de 4 ori și a formulat observații și recomandări referitoare la versiunile proiectului Raportului de mediu (19 august 2014, 12 septembrie 2014, 17 octombrie 2014 și 20 noiembrie 2014). Proiectul final al Raportului de mediu a fost completat și acceptat de către Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu la 20 noiembrie 2014.

3.3.2. Implicarea organismelor de mediu din Ungaria

Lista autorităților implicate în procesul SEA al Programului Interreg V-A România-Ungaria se bazează pe legislația națională relevantă (HG 2/2005 (I.11.) Anexa 3). Pe baza acestei legislații aceleași autorități au fost implicate în consultarea Raportului pentru stabilirea domeniului și în consultarea Raportului de mediu. Anexa 2 a acestui raport, include lista autorităților care au fost consultate în legătură cu Raportului de definire a domeniului evaluării și vor fi consultate în legătură cu Raportul de Mediu în Ungaria. Aceste autorități, datorită responsabilităților lor specifice în domeniul mediului, pot fi interesate de efectele programului asupra mediului înconjurător.

3.4. Participarea publicului

Implicarea părților interesate și a publicului în procesul SEA au fost elemente cheie în acțiunile de consultare. În faza de consultare a Raportului de definire a domeniului evaluării, întregul proiect de raport a fost pus la dispoziție pe site-ul Programului de Cooperare Transfrontaliera România-Ungaria 2007-2013: <https://www.huro-cbc.eu> și pe site-ul Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice din România (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) <http://www.mmediu.ro/categorie/evaluare-de-mediu-pentru-strategii-planuri-programe/60>. Consultarea Raportului de Mediu va oferi posibilitatea

¹⁷² Înființarea Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu s-a datorat faptului că România a fost numită Autoritate de Management de către cele două state membre

¹⁷³ Lista membrilor Grupului de lucru Român pentru Evaluarea Mediului este prezentată în Anexa 1 la prezentul raport

grupurilor și instituțiilor - cheie, agențiilor de mediu, ONG-urilor, reprezentanților publicului și acelor grupuri care ar putea fi afectate de impactul probabil asupra mediului în urma punerii în aplicare a Programului de Cooperare 2014-2020, cu posibilitatea de a-și exprima opiniile în scris, prin intermediul paginii web a programului. Raportul de mediu va fi postat spre consultare pe site-urile oficiale ale Ministerului Român al Mediului și Schimbărilor Climatice (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) <http://www.mmediu.ro/categorie/evaluare-de-mediu-pentru-strategii-planuri-programe/60> și Ministerului Român al Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în România <http://www.mdrap.ro/dezvoltare-regionala/-4970/-7572/-1369>. În Ungaria documentele se vor posta pe site-ul special al Biroului Primului Ministru privind politica de dezvoltare: <http://palyazat.gov.hu/>.

4. Relația cu alte părți ale procesului de planificare

Procesul SEA din cadrul Programului Interreg V-A România-Ungaria a fost început în paralel cu elaborarea documentului programului, și conform calendarului planificat și va fi finalizat înainte de adoptarea programului. În timpul procesului a fost planificată și realizată o cooperare strânsă cu echipa de programare. Declarația de screening/monitorizare și definirea domeniului evaluării au fost elaborate cât mai devreme posibil, pentru a se asigura că efectele asupra mediului în urma implementării programului vor fi luate în considerare în timpul pregătirii acestuia și înainte de adoptarea sa. Se asigură că o cooperare strânsă în faza de elaborare a Raportului de mediu va fi luată în considerare.

În cadrul consultării pentru definirea domeniului evaluării, unele dintre părțile interesate au trimis sugestii referitoare la mediu, care sunt direct legate de conținutul programului de cooperare. Sugestiile primite au fost transmise către echipa de programare și discutate. Tabelul din Anexa 6 prezintă răspunsurile aferente pentru fiecare sugestie.

Pe baza deciziei GCL (Grupului Comun de Lucru), Strategia Teritorială Comună (CTS) inclusiv Obiectivele Tematice (TO) și Prioritățile de Investiții (IP) convenite a fost revizuite și trimise GCL pentru aprobare în procedură scrisă și închisă pe 30/05/2014. Prin urmare, noul CTS revizuit și aprobat conține unele ajustări fine și inserarea de noi elemente. Așa cum s-a convenit cu echipa de planificare, sunt necesare consultări asupra CTS final și asupra proiectului final al programului de cooperare.

Acest capitol va fi completat și finalizat după procesul de consultare privind proiectul Raportului de Mediu.

5. Sursele de informare

Informațiile au fost colectate în cadrul evaluării de mediu pentru identificarea problemelor de mediu și a tendințelor care caracterizează zona transfrontalieră România-Ungaria. Determinarea statutului inițial trebuia să se bazeze pe o bază de date regională/teritorială adecvată.

Pe durata evaluării, informațiile de bază au fost colectate de către bazele de date naționale și europene.

În Ungaria, pentru informațiile statistice cu caracter general, baza de date Eurostat și/sau baza de date on-line a Oficiului Central de Statistică din Ungaria (<http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/index.jsp>) erau adecvate. Prima conține în principal, date la nivel național, în timp ce ultima poate fi utilizată pentru a obține informații cu caracter regional/teritorial în aria eligibilă relevantă.

În România, pentru obținerea de informații cu caracter general, pot fi folosite Eurostat și/sau Institutul Național Român de Statistică (<http://www.insse.ro/cms/>). Statisticile oficiale din

România sunt organizate și coordonate de Institutul Național de Statistică. Această instituție este un organism specializat al administrației publice centrale, aflat în subordinea Guvernului.

În vederea obținerii unor informații specifice (de exemplu de mediu), au fost disponibile parțial baze de date speciale, în funcție de domeniul de aplicare dat: rapoartele de mediu ale UE, publicații despre mediu din Europa publicate de Agenția Europeană de Mediu, portalul de mediu al CE, rapoartele naționale privind starea mediului sau date cu privire la conservarea naturii, sau echivalente ale acestora, în diferite state partenere, în domeniul protecției naturii, al Sistemul de Informații cu privire la conservarea naturii pentru hărți ale zonelor protejate, Sistemul de Informații cu privire la Protecția Calității Aerului.

Pentru determinarea valorilor în domeniul protecției naturii, poate fi folosit "Nature Conservation Date" (raport publicat anual) al Ministerului Maghiar al Dezvoltării Rurale. Documentul conține informații cheie despre ariile speciale de conservare și despre legislația cu privire la măsurile propuse. Sistemul de Informații privind Conservarea Naturii a fost, de asemenea, un instrument util pentru afișarea ariilor protejate sub formă de hărți, pentru furnizarea informațiilor privind planificarea strategică complexă (<http://geo.kvvm.hu/tir/>)

În cazul României, în vederea determinării valorilor de bază cu privire la domeniul protecției naturii, "Raportul Național cu privire la starea mediului în 2012" (raport publicat anual) al Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) poate fi utilizat http://www.anpm.ro/Mediu/raport_privind_starea_mediului_in_romania -15. Un alt document poate fi consultat accesând <http://www.anpm.ro/Mediu/biodiversitate-14>; acest document conține informații cheie din domeniul conservării și legislație cu privire la măsurile propuse.

Baze de date specifice sectorului, având la bază obligațiile de raportare și/sau măsuri ale sistemului de monitorizare. Date cu privire la calitatea aerului pot fi colectate prin intermediul Sistemului de Informații cu privire la Protecția Calității Aerului (LAIR <http://okir.kvvm.hu/lair/>), și Rețeaua Maghiară cu privire la Calitatea Aerului (<http://www.kvvm.hu/olm/index.php?lang=ro>). Prima se bazează pe rapoarte de emisie și parametri tehnici; cea din urmă conține informații despre sisteme de măsurare a emisiilor.

Administrația Națională "Apele Române" (ANAR) funcționează sub autoritatea Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) și este responsabilă cu implementarea politicilor și legislației legate de gestionarea apei.

Baze de date specifice sectorului, având la bază obligațiile de raportare și/sau măsuri ale sistemului de monitorizare. Date cu privire la calitatea aerului pot fi obținute de către Sistemul de Informații cu privire la Protecția Calității Aerului <http://www.calitateaer.ro/>

Raportul de mediu se bazează pe documentul Programului de Cooperare, Aprilie 2015.

Capitolul 1 al actualului Raport de mediu cuprinde descrierea și prezentarea Programului. Capitolele 2 și 3 ale Raportului de Mediu actual conțin ultimele date disponibile, astfel au fost prezentate și date din anii 2011, 2012 și 2013. Toate informațiile prezentate în aceste capitole se bazează pe rapoartele de mediu, sistemele de informație despre mediu și pe sursele statistice cu privire la mediu, după cum urmează:

România:

- RAPORTUL ANUAL PRIVIND STAREA MEDIULUI în județul Satu Mare -2013 (apmsm.anpm.ro)
- RAPORTUL ANUAL PRIVIND STAREA MEDIULUI în județul Bihor - 2013 (apmbh.anpm.ro)

- RAPORTUL ANUAL PRIVIND STAREA MEDIULUI în județul Arad - 2013 (apmar.anpm.ro)
- RAPORTUL ANUAL PRIVIND STAREA MEDIULUI în județul Timiș - 2013 (apmtm.anpm.ro)
- RAPORTUL NAȚIONAL PRIVIND STAREA MEDIULUI ÎN 2012 (www.anpm.ro)
- Sumar cu privire la Calitatea Apei în 2013 (www.rowater.ro/List/Sint)
- Institutul Național de Statistică - Silvicultură- Fondul de teren împădurit pe categorii de teren, specii de pădure, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe 2013 (www.insse.ro/Statistical DB TEMPO – Online)

Ungaria:

- Condițiile de mediu în Ungaria 2013 (http://issuu.com/holndonnerpeter/docs/neki_konyv_web)
- Raport cu privire la Situația Mediului în Ungaria 2013 (publicat de Hungarian Central Statistical Office)
- Sisteme de Informații cu privire la Gestionarea Apei (Vízgazdálkodási Információs Rendszer)
- Sistemul Național de Informații despre Mediu (Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer)
- Sistemul de Informații cu privire la Conservarea Naturii (Természetvédelmi Információs Rendszer)
- Sistemul de Informații cu privire la Apele Reziduale (Települési Szennyvíz Információs Rendszer)
- Bazele de date statistice cu privire la Mediu ale Biroului Maghiar Central de Statistică
- Starea apei potabile în Ungaria 2012, Biroul Șefului Direcției Sanitare (Serviciul de Sănătate Națională Publică și Șeful Direcției Sanitare)
- Serviciul Național de Informare Meteorologică (Országos Meteorológiai Szolgálat)

Dificultățile întâmpinate în compilarea informațiilor necesare:

În timpul colectării de date de bază, au apărut următoarele dificultăți care au cauzat discrepanțe în informațiile relevante prezentate pentru fiecare țară:

- cu toate că datele la nivel regional au fost incluse în toate cazurile în care au fost disponibile, în unele situații, nu au fost găsite date specifice disponibile cu privire la zona eligibilă a programului, ci numai la nivel național
- au existat cazuri când nu au fost găsite date disponibile din ultimii doi ani (2012 și 2013), doar date anterioare
- datele au fost disponibile în unități de măsură diferite în cele două țări

ANEXA 2: Lista autorităților implicate în procesul SEA

Lista Autorităților Implicate în procesul de consultare în UNGARIA:

Lista autorităților implicate în procesul de consultare privind raportul de mediu și identificarea sferei de aplicare a acestuia se bazează pe Decizia Guvernamentală 2/2005 (I.11) Anexa 3 cu privire la SEA în Ungaria.

Instituții direct interesate și implicate permanent:

În domeniul protecției mediului, naturii și a peisajului:

- Inspectoratul Național pentru Mediu, Ape și Protecția Naturii
- Inspectoratul Regional pentru Mediu, Ape și Protecția Naturii Tisza Superioară
- Direcția Regională de Mediu și Ape Trans-Tisa
- Inspectoratul Regional pentru Mediu, Ape și Protecția Naturii Tisa inferioară
- Direcția Parcului Național Hortobágy
- Direcția Parcului Național Körös-Maros

În domeniul protecției mediului și a sănătății urbane:

- Direcțiile de Sănătate Publică a celor 4 județe afectate
- Biroul Șefului Direcției Sanitare (Serviciul de Sănătate Națională Publică și Șeful Direcției Sanitare)

În domeniul protecției pădurilor, solului și a protecției cantitative a terenului agricol și a mediului agricol, în general:

- Ministerul Dezvoltării Rurale

Instituțiile menționate mai sus au fost implicate în procesul de consultare privind obiectivele programului de cooperare pe considerente de protecția mediului

Instituții implicate pe bază de competențe

În protecția locală a mediului și a naturii

- Autoritățile publice locale

În protecția mediului construit

- Birourile arhitecților șefi și Inspectoratele de Construcții ale celor patru județe

În protecția calității și cantității apelor

- Inspectoratul Regional pentru Mediu, Ape și Protecția Naturii Tisza Superioară
- Direcția Regională de Mediu și Ape Trans-Tisa
- Inspectoratul Regional pentru Mediu, Ape și Protecția Naturii Tisa inferioară

În protecția zonelor forestiere

- Direcțiile silvice din cele patru județe

În protecția solurilor

- Direcțiile de protecție a plantelor și a solului la nivelul celor patru județe

În protecția cantitativă a terenului arabil

- Agențiile Locale de Cadastru aferente celor patru județe

În protecția resurselor minerale și geologice

- Autoritatea Districtuală de Minerit Miskolc
- Autoritatea Districtuală de Minerit Szolnok

În protecția caracteristicilor naturale ale factorilor medicinali naturali și a stațiunilor de tratament

- Direcția națională a stațiunilor balneare și termale a Administrației Naționale a Medicului Șef

În protejarea patrimoniului național (monumente, situri arheologice)

- Institutul Național al Patrimoniului Național al celor două țări

În privința siguranței chimice

- Institutul Național de Chimie

În prevenirea accidentelor industriale majore

- Direcții ale Managementul Situațiilor de Urgență în cele două țări

În protecția resurselor naturale

- Ministerul Resurselor Naționale

În protejarea resurselor umane

- Ministerul Resurselor Umane

În protejarea patrimoniului național (monumente, situri arheologice)

- Ministerul Resurselor Naționale

În protejarea mediului construit

- Ministerul Afacerilor Interne

În privința siguranței chimice

- Ministerul Resurselor Umane

În prevenirea accidentelor industriale majore

- Direcția Națională Generală pentru Managementul Situațiilor de Urgență în cele două țări

Autoritățile Guvernamentale ale județelor implicate

Autoritățile guvernamentale ale celor două țări au fost de asemenea invitate de către Biroul Primului Ministru să participe la procesul de consultare privind Raportul de definire a domeniului evaluării Raportul de Mediu și identificarea sferei de aplicare a acestuia:

- Județul Szabolcs-Szatmár-Bereg
- Județul Hajdú-Bihar
- Județul Békés
- Județul Csongrád

Lista Autorităților implicate în procesul de consultare în ROMÂNIA:

- Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
 - Autoritatea de Management pentru Programul INTERREG România-Ungaria 2014-2020 (AM INTERREG România-Ungaria)
 - DAMPCTE – unitatea de evaluare
- Ministerul Afacerilor Interne
 - Unitatea pentru Politici Publice
 - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
 - Direcția Generală pentru Evaluarea Impactului și Controlul Poluării,
 - Direcția pentru Biodiversitate
 - Direcția Schimbări Climatice și Dezvoltare Durabilă
- Departamentul pentru Ape, Păduri și Piscicultură
 - Direcția Politici, Strategii, Proiecte și Managementul Resurselor de Apă.

- Direcția Politici, Strategii, Proiecte și Managementul Resurselor Piscicole
- Direcția Management și Control al *resurselor Forestiere*
- Administrația Națională "Apele Române"
- Ministerul Sănătății
 - Institutul Național de Sănătate Publică
- Ministerul Economiei
 - Direcția Generala Politici Industriale și Competitivitate și Afaceri Europene
- Ministerul Fondurilor Europene
- Direcția Generală Unitatea de Analiză, Programare și Evaluare
- Departamentul pentru Energie
 - Direcția Generală Energie și Mediu
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
 - Direcția Generala Politici Agricole și Strategii
- Ministerul Culturii
- Ministerul Transporturilor
 - Direcția Generală de Strategii, Management
- Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România - CNADNR SA
- Compania Națională de căi ferate – CNCF CFR SA
- Agenția pentru Protecția Mediului Bihor
- Administrația Parcului Natural Apuseni
- Administrația Parcului Natural Cefa
- Asociația pentru păsări și protecția naturii "Grupul Milvus"
- Agenția Națională pentru Resurse Minerale
- Agenția Națională pentru Îmbunătățiri Funciare

Consultare privind domeniul de definire a domeniului în România

Următoarele autorități au fost invitate de către Biroul Primului Ministru din Ungaria în procesul de consultare privind raportul de definire a domeniului evaluării:

- Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice
 - Autoritatea de Management pentru Programul Interreg România-Ungaria
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
 - Direcția Evaluare Impact și Controlul Poluării,
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
 - Direcția Generală Politici Agricole și Strategii
- Ministerul Finanțelor Publice
- Ministerul Economiei
 - Direcția Generala Politici Industriale și Competitivitate și Afaceri Europene
- Ministerul pentru Societatea Informațională
- Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice

- Ministerul Sănătății
 - Institutul Național de Sănătate Publică
- Ministerul Transporturilor
 - Direcția Generală de Strategii, Management
- Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii
- Autoritatea Națională pentru Turism

Consiliile Județene nu sunt membre ale grupului de lucru pentru evaluarea de mediu dar au fost invitate de către Biroul Primului Ministru din Ungaria în procesul de consultare privind Raportul de definire a domeniului de evaluare:

- Județul Satu Mare
- Județul Bihor
- Județul Arad
- Județul Timiș

ANEXA 3: Lista legislației și politicilor cheie din EU, România și Ungaria

Biodiversity, flora, fauna

EU	<p>Habitat (92/43/EC) Păsări (79/409/EEC) 78/659/CEE privind calitatea apelor proaspete care necesită protecție sau îmbunătățiri în vederea întreinerii vieții piscicole 79/923/CEE privind calitatea necesara apelor conchilicole COM(2006) 302 (privind un plan de acțiune forestier al UE 2007-2011); UE este un membru al Convenției privind diversitatea biologică (CDB) (1993)</p>
RO	<p>Decizia Guvernamentală nr. 1460/2008 ce aprobă Strategia națională pentru Dezvoltare Durabilă – Horizont 2013 - 2020 – 2030 (Din J nr.. 824/08.12.2008); Legea nr. 13/1993 (Din.J. nr.62/25.03.1993) privind ascensiunea României în Convenția de conservare a vieții sălbatice și a habitatelor naturale în Europa, adoptată în Bern în Septembrie 19 Legea nr.13/1998 pentru ratificarea Convenției privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice, adoptată în Bonn în Lunie 23 1979 – Din.J. nr. 24/26.01.1998; Legea nr. 5/1991 pentru ratificarea Convenției asupra zonelor umede de importanță internațională, în special ca habitatul acvatic pentru păsări, adoptat în Ramsar, în 2 Februarie 1971, Din.J. nr.. 18/26.01.1991 Legea nr.58/1994 pentru ratificarea Convenției privind Diversitatea Biologică (CDB); Legea nr. 89/2000 pentru ratificarea Acordul privind conservarea speciilor migratoare de păsări acvatice african-aurasian – Din. J. nr. 236/30.05.2000; Legea nr. 90/2000 pentru aderare României la Acordul pentru conservarea de flori de liliac în. Din. J. nr. 228/23.05.2000; Legea nr. 389/2006 (Din.J no. 879/27. 10.2006) pentru ratificarea Convenției cadru de protejare și dezvoltare susținută al Carpatinilor ,adoptată la Kiev în 22 Mai 2013 și Legea 137/2010 (Din.J. nr.477/12.07.2010)pentru ratificarea de Protocol privind conservarea și folosirea îndelungată al biodiversității si al diversității cadrului, adoptată și semnată la București în 19 Lunie Ordonanța de Urgență nr. 57/2007 (Din.J. nr. 442/29.06.2007)asupra zonelor naturale protejate, habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice adoptată de Legea nr. 49/2011 (Din.J nr.262/13.04.2011), împreună cu amendamentele ulterioare; Legea nr.5/2000 referitoare la sistemul național al suprafețelor (Din.J.nr.152/12.04.2000); Decizia de Guvern nr. 1284/2007H.G. nr.1284/2007 (nr. 739/31.10.2007) privind declararea ariilor de protecție speciala avifaunistica ca parte integranta a rețelei ecologice europene Natura 2000 in Romania, amendată de Decizia de Guvern nr. 971/2011 (Din. J nr. 715/11.10.2011); Ordinul de Guvern nr.1964/2007 (Din.J. nr. 98/07.02.2008)privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în Romania amendată de Ordinul de Guvern nr. 2387/2011 (Din. J nr.846/29.11.2011) Hotărârea nr.230/2003 (Din.J.nr.190/26.03.2003) privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora; Ordinul ministrului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului nr.552/2003 (Of.J.no.648/11.09.2003) privind aprobarea zonării interioare a parcurilor naționale și a parcurilor naturale, din punct de vedere al necesității de conservare a diversității biologice Hotărârea nr.2151/2004 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone (Din.J.nr.38/12.01.2005). (Din.J.nr.24/11.01.2006); Hotărârea nr. 1586/2006 (Din.J. nr. 937/20.11.2006)privind încadrarea unor arii naturale protejate în categoria zonelor umede de importanță internațională Ordinul Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 604/2005 (Din.J. nr. 655/22.07.2005)aprobarea Clasificării peșterilor și a sectoarelor de peșteri - arii naturale protejate Ordinul nr. 207/2006 privind aprobarea conținutului Formularului Standard Natura 2000 și a manualului de completare al acestuia (Din.J.nr284/29.03.2006); Ordin MMP nr. 19/2010 (Din. J nr.82/08.02.2010) pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar Codul Forestier adoptat Legea nr. 46/2008 (Din.J nr.238/27.03.2008), cu amendamentele ulterioare; Legea nr. 407/2006 (Din J. nr.944/22.11.2006) privind vânăatul și fondul vieții sălbatice ,împreună cu amendamentele ulterioare; Ordonanța de Urgență nr. 23/2008 (Din.J. nr.180/10.03.2008) privind pescuitul și acvacultura adoptată prin Legea nr..310/2009 (Din.J. nr.680/09.10.2009), cu amendamentele ulterioare; Ordinul nr.. 159/1266 2011 (Of.J. no. 511/19.07.2011) privind aprobarea condițiilor de practicare a pescuitului recreativ/sportiv, regulamentului de practicare a pescuitului recreativ/sportiv și modelelor permiselor de pescuit recreativ/sportiv în zonele naturale protejate</p>

- Strategia și Planul de Acțiune Național pentru Conservarea Biodiversității (SPANCB)
- HU**
 Legea nr. 2007. CXXXIX privind protejarea solului
 Legea nr. 2009. XXXVII privind pădurile, conservarea pădurilor și managementul pădurilor
 Legea nr. 1998. XXVIII. privind protecția și bunăstarea animalelor
 Legea nr. 1997. XLI privind pescuitul și pescuitul sportiv
 Legea nr. 1996. LV privind conservarea faunei sălbatice, de gestionare a faunei sălbatice și vânătorii
 Legea nr. 1996. LIII privind protecția naturii
 Legea nr. 1995. LXXXI privind promulgarea Convenției privind diversitatea biologică
 HG nr. 275/2004 privind zonele de conservare a naturii de importanță comunitară
 HG nr. 67/1998 privind restricțiile și interdicțiile asupra comunităților acvatice protejate și strict protejate
 MO 14/2010 asupra terenului implicat în zonele de conservare a naturii de importanță comunitară
- Sol**
- EU**
 Directiva-cadru privind deșeurile (75/442/EEC)
 Grupurile de gunoier (99/31/CE)
 Ambalajele și împachetarea deșeurilor, cum a fost modificată prin Directiva 2004/12/CE)
 Deșeurile Periculoase (91/689/EEC)
 Incinerarea deșeurilor (2000/76/CE)
 Directiva privind pierderea din industria minieră
 Convenția de la Stockholm privind Poluanții organici persistenți
 CE este un membru al Convenției Basle,
 Regulamentul Nr. 259/93 (CE)
 Decizia de Consiliu nr. 2003/33 de stabilire a criteriilor și procedurilor pentru acceptarea deșeurilor la gropile de gunoier în conformitate cu Articolul 16 și Anexa II la Directiva 99/31/CE
- RO**
 Directiva 2010/75/CE privind emisiile industriale (IPPC)
 HG nr. 870/2013 (Din.J nr. 750/04.12.2013) privind aprobarea Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor 2014-2020
 Legea nr. 211/2011 (Din.J nr. 837/25.11.2011) privind regimul de deșeuri;
 HG Nr 349/2005 (Din.J nr. 394/10.05.2005) privind depozitarea de deșeuri
 Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor Nr 95/2005 privind stabilirea criteriilor de acceptare și procedurilor preliminare de acceptare a deșeurilor la depozitare și lista națională de deșeuri acceptate în fiecare clasă de depozit de deșeuri (Din.J nr. 194/8.03.2005);
 Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor Nr 757/2004 pentru aprobarea Normativului tehnic privind depozitarea deșeurilor (Din.J nr. 86/26.01.2005).
 HG nr. 621/2005 (Din.J nr. 639/20.07.2005) gestionarea ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje
 HG nr. 856/2008 (Din.J nr. 624/27.08.2008) privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive
 Ordinul comun 344/708 din 2004 (Din.J nr. 959/19.10.2004) al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale pentru aprobarea normelor tehnice privind protecția mediului în special al solurilor, când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură,;
 Legea nr. 261/2004 (Din.J nr. 638/15.07.2004) pentru ratificarea Convenției privind poluanții organici persistenți, adoptată la Stockholm la 22 mai 2001
 HG nr. 53/2009 (Din.J nr. 96/18.02.2009) pentru aprobarea Planului național de protecție a apelor subterane împotriva poluării și deteriorării
 Legea nr. 278/2013 (Din.J nr. 671/01.11.2013) privind emisiile industriale;
- HU**
 Legea nr. 2012 CLXXXV. Privind deșeurile
 Legea nr. 2000. XXV privind siguranța chimică
 HG. nr. 219/2004 privind protecția apei subterane
 HG nr. 98/2001 privind activitățile legate de deșeurile
 HG nr. 442/2012 privind acțiunilor de management legate de ambalare și deșeuri
 MD 20/2006 privind aruncarea apei, precum și anumite reguli și condiții pentru depozitele de deșeuri
 MD 3/2002 privind incinerarea specificațiilor tehnice, condițiile de funcționare, precum și în limitele de emisii în procesul de incinerare
- Apă**
- EU**
 Directiva-cadru privind apa (2000/60/CE),
 Directiva privind Nitrații (91/676/EEC),
 Directiva privind Epurarea apelor urbane uzate (91/271/EEC),
 Directiva 2010/75/EC privind emisiile industriale (IPPC)
 Politica Apelor (2000/60/CE)
 Convenția de la Stockholm privind Poluanții organici persistenți

- RO Legea Apelor nr.107/1996 cum a fost amendată de Legea nr.310/2004, Legea nr.112/2006, Legea nr 146/2010, Legea 283/2011, Legea 187/2012 și Ordonanța de Urgență 69/2013;
HG nr.351/2005 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuarilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase (Din. J nr. 428/20.05.2005), cum a fost amendată de HG nr.783/2006 (Din. J nr 562/29.06.2006), HG nr. 210/2007, HG nr. 1038/2010 și HG nr. 707/2013;
Ordinul de Mediu. Nr.161/2006 (Din. J nr.511 bis/ 13.06.2006 pentru aprobarea Normativului privind clasificarea calității apelor de suprafață în vederea stabilirii stării ecologice a corpurilor de apă;
HG nr.188/2002 (Din. J nr.187/20.03.2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate amendată prin HG nr. 352/2005 (Din. J nr.398/11.05.2005) și HG nr 210/2007 (Din. J nr.187/19.03.2007);
HG nr. .964/2000 (Din. J nr. 526/25.10.2000) privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole
HG nr.80/2011 (Din. J nr.265/14.04.2011) pentru aprobarea Planului național de management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României
- Legea Îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare
Land Improvements Law no. 138/2004, republished, cu modificările și completările ulterioare (MO nr. 88 / 13.02.2009)
Strategia și Planul de Acțiune Național pentru Administrația Apei
Strategia Națională de gestionare al riscului de inundații pe termen mediu și lung
- HU Legea nr. 1995. LVII privind gestionarea apelor
HG nr. 27/2006 privind protecția apelor împotriva poluării cauzată de nitrații proveniți din surse HG nr. 221/2004 privind anumite reguli legate de gestionarea bazinului râurilor
HG nr. 220/2004 privind protecția calității apei de suprafață
HG nr. 123/1997 privind resursele de apă, resursele de termen lung de apă și facilitățile de apă pentru protecția aprovizionării cu apă potabilă
HG nr. 38/1995 privind utilitatea publică de alimentare cu apă potabilă și de eliminare a deșeurilor publice
HG nr. 219/2004 privind protecția apei subterane
GD 2/2005 (I.11.) privind anumite plante și a evaluărilor de mediu modificată de HG 100/2014

Aerul și combaterea schimbărilor climatice

- EU Plafoane de emisie (2001/81/Ce)
Directiva 2010/75/CE privind emisiile industriale (IPPC, LCP)
Combustibili (98/70/CE, 99/32/CE)
Compuși organici volatili (94/63/CE, 99/12/CE)
Mașinării Non-Rutiere (97/68/CE)
Directiva 2008/50/CE privind calitatea aerului ambiant și un aer mai curat pentru Europa
Directiva 2004/107/CE privind arsenicul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător
Convenția de la Stockholm privind Poluanții organici persistenti
Protocolul de la Gothenburg 1999
Programul European pentru Schimbările Climatice
Decizia Nr. 93/389/EEC pentru un mecanism de monitorizare a Comunității CO2 și de alte gaze cu efect de seră
Directiva de Propunere privind impozitarea produselor energetice
Directiva de comercializare a emisiilor și Directivele conexe
Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice (UNFCCC) și Protocolul Kyoto
Pachetul legislativ adoptat în 2009
- Strategie UE privind adaptarea la schimbările climatice
- RO Legea nr. 104/2011 (Din.J. nr.452/28.06.2011) privind calitatea aerului ambiant;
Legea nr.271/2003 pentru ratificarea protocoalelor Convenției asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi, încheiată la Geneva la 13 noiembrie 1979, adoptate la Aarhus la 24 iunie 1998 și la Gothenburg la 1 decembrie 1999, aprobat de Ordinul Ministerial Comun MEWM 833/13.09.2005, MEC 545/26.09.2005 MAI 859/2005 (Din.J.nr.888/4.10.2005);
Legea nr.8/1991 pentru ratificarea Convenției asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi, încheiată la Geneva la 13 noiembrie 1979 (Din.J. nr.. 18/26.01.1991);
HG nr.568/2001 (republicat în J. nr..595/29.08.2007) pentru modificarea și completarea prin Hotărârea Guvernului nr. 958/2012, privind stabilirea cerințelor tehnice pentru limitarea emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea, încărcarea, descărcarea și distribuția benzinei la terminale și la stațiile de benzină (Din.J. nr.689/05.10.2012);
Ordinul nr. 781/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice privind măsurarea emisiilor de compuși

organici volatili rezultați din depozitarea și încărcarea/descărcarea benzinei la terminale (Din.J. nr.1243/23.12.2004);
 Ordinul ministrului industriei și resurselor nr. 337/2001 pentru aprobarea Normelor privind inspecția tehnică a instalațiilor, echipamentelor și dispozitivelor utilizate în scopul limitării emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea, încărcarea, descărcarea și distribuția benzinei la terminale și la stațiile de benzină (Din.J. nr.10/10.01.2002), cum a fost corectată prin Ordinul nr.122/2005 (Din.J. nr..324/18.04.2005) și Ordinul Ministerului Economiei nr. 728/2013 (Din.J. nr..271/14.05.2013);
 HG nr.440/2010 privind stabilirea unor măsuri pentru limitarea emisiilor în aer ale anumitor poluanți proveniți de la instalațiile mari de ardere (Din J nr..352/27.05.2010);
 Legea nr.278/2013(Din J nr.671/01.11.2013) privind emisiile industriale
 Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020 ,aprobat de HG 536/2013
 Planul pentru Transport pe termen Scurt Mediu și Lung al României
 HG nr. 31162005 privind procesul de autorizare EIA și IPCC
 HU
 HG nr. 306/2010. (XII. 23.) privind protecția aerului
 MD no. 4/2011. (I. 14.) al ministrului Dezvoltării Rurale privind valorile limită pentru calitatea aerului ambiental și valorile limită de emisie de surse punctiforme staționare de poluanți atmosferici;
 MD no. 6/2011. (I. 14.) al ministrului Dezvoltării Rurale privind regimul de verificare, control și evaluare a calității aerului înconjurător și a emisiilor de sursele staționare de poluanți atmosferici;

Peisajul

EU Convenția europeană a peisajului

RO Legea nr. 363/2006 (Din.J. nr.806/26.09.2006) privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național
 Secțiunea I Rețele de transport
 Secțiunea II - Apa, aprobată prin Legea 171/1997;
 Secțiunea a III-a - Zone protejate, aprobată prin Legea 5/2000;
 Secțiunea IV - Rețeaua de localități, aprobată prin Legea-cadru nr.351 / 2001;
 Secțiunea V - Zone de risc natural, aprobată prin Legea-cadru nr.575 / 2001;
 Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României, Orizonturi 2013 - 2020 - 2030 aprobat prin HG nr. 1460/2008 (Din.J. nr. 824 / 08.12.2008
 Strategia Națională pentru Zonele Poluate
 HU Legea nr. 1997 LXXVIII privind protecția mediului construit
 Legea nr. 1996 XXI. privind dezvoltarea regională și amenajarea teritoriului
 MD 253/1997 privind planificarea orașelor la nivel național și cerințele construcțiilor

Populația și sănătatea umană

EU Calitatea apei destinate consumului uman (98/83/CE)
 Protecția apelor subterane contra poluării cauzate de anumite substanțe periculoase (80/68/EEC)
 Gropile de gunoi (99/31/CE)
 Regimul deșeurilor (75/442/EEC)
 Zgomot(2000/14/EC)
 Planul de acțiune al Programului comunitar al UE de Sănătate Publică pentru 2003-2008, care a fost adoptat prin Decizia nr 1786/2002 a Parlamentului European și a Consiliului
 WHO (1998) Strategia "Sănătate pentru toți în secolul 21"
 Orașe europene durabile
 Tabelul pentru Planificarea Regională/Spațială Europeană ('Tabelul Torremolinos'),adoptat în 1983 de Conferința Europeană a Miniștrilor responsabili cu Amenajarea Teritoriului (CEMAT)
 Cartea Verde a Comisiei Europene pentru viitoarea politică privind zgomotul, Tabelul Aalborg
 RO Legea nr.458/2002 (republicat în .J. nr.875/12.12.2011) privind calitatea apei potabile
 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuarilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase (Din.J. nr.428/20.05.2005), cum a fost modificată prin HG nr.783/2006(Din.J. nr. 562/29.06.2006), HG nr. 210/2007(Din.J. nr. 18//19.03.2007), HG nr.1038/2010 (Din.J. nr. 746/9.11.2010),HG nr.707/2013 (Din.J. nr. 597/25.09.2013);
 HG D. nr.1756/2006 (Din.J. nr.48/22.01.2007) privind limitarea nivelului emisiilor de zgomot în mediu produs de echipamente destinate utilizării în exteriorul clădirilor
 HG nr 321/2005 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant (republicat în .J. nr.19/10.01.2008), modificat de HG nr .1260/2012(Din.J. nr 15/09.01.2013);
 HG nr.188/2002 (Din.J. nr 187/20.03.2002) pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, modificată și completată prin HG 352/2005 (Din.J. nr 398/11.05.2005) și HG nr. 210/2007 (Din.J. nr.187/19.03.2007);

HU HG 284/2007 privind anumite reguli de protecție împotriva zgomotului ambiental și a vibrațiilorHG 280/2004 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambientalHG 25/2002 cu privire la Programul Național de Implementare a Colectării Apei Urbane Reziduale și Tratatamentul acesteiaHG nr. 201/2001 cu privire la cerințele de calitate a apei și modalități de control potabilăMD 25/2004 privind hărțile strategice de zgomot, precum și normele de pregătirea planurilor de acțiune MD 27/2008 cu privire la determinarea zgomotului ambiental și la limitele vibrațiilor

Bunuri materiale, patrimoniu cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic

EU

RO Legea nr. 363/2006 (Din.J. nr.806/26.09.2006) privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național

Secțiunea I Rețele de transport

Secțiunea II - Apa, aprobată prin Legea 171/1997;

Secțiunea a III-a - Zone protejate, aprobată prin Legea 5/2000;

Secțiunea IV - Rețeaua de localități, aprobată prin Legea-cadru nr.351 / 2001;

Secțiunea V - Zone de risc natural, aprobată prin Legea-cadru nr.575 / 2001;

OG nr.43/2000 (republicată în J.. nr. 951/24.11.2006) privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național cum a fost modificată prin Legea nr. 422/2001 (republicată în J.. nr.. 938/20.11.2006) privind protejarea monumentelor istorice, modificată de E.G.O 77/2009 (Din J nr. 439/26.06.2009) de Legea 261/2009(Din J nr..493/16.07.2009), de Legea 329/2009 (Din J nr.. 761/09.11.2009),de E.G.O nr. 43/2010(Din J nr..316/13.05.2010),de E.G.O nr. 12/2011 (Din J nr. 114/15.02.2011),de Legea nr.187/2012 (Din J nr..757/12.11.2012);

HU

Legea nr. 2001. LXIV. Privind protecția patrimoniului cultural modificată prin Legea-cadru nr. 2012 CXCI.

ANEXA 4: Alternativa intermediară ca alternativă respinsă: Axele prioritare selectate și domeniile majore de intervenție¹⁷⁴ așa cum au fost discutate în 12 decembrie 2013 la cea de-a 6-a reuniune a Grupului Comun de Lucru

Axe Prioritare	OT	IP	DMI	Schimbarea dorită	Obiectiv Specific	Activitate	Indicatorul de Output
AP1: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon	4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele	4/a promovarea producerii și distribuției de energie derivată din surse regenerabile;	DMI A1.1: Sprijinirea pentru producția și distribuția de energie din surse regenerabile	Creșterea utilizării energiei din surse regenerabile în zona de frontieră.	Creșterea producției de energie provenită din surse regenerabile.	1 Sprijin pentru instalarea și producerea energiei din surse regenerabile de mici dimensiuni. 2. Sprijin pentru dezvoltarea sistemelor de distribuție locale de energie regenerabilă.	1. Numărul de unități de producție și de distribuție a energiei din surse regenerabile susținute.
		4/c sprijinirea eficienței energetice, gestionarea inteligentă a energiei și utilizarea energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice și în sectorul locuințelor;	DMI 1.2 Sprijin pentru îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile publice	Consumul redus de energie a facilităților de infrastructură publică.	Reducerea consumului de energie a facilităților de infrastructură publică.	1. Sprijin pentru renovarea clădirilor publice, în scopul de a crește eficiența energetică	1. Numărul facilităților cu eficiență energetică crescută 2. Reducerea consumului de energie

¹⁷⁴ Versiunea intermediară a programului de cooperare a folosit terminologia domeniile majore de intervenție, dar mai târziu modificată cu priorități de investiții.

AP2: Protecție în comun și utilizarea eficientă a valorilor și a resurselor comune	6. Conservarea și protecția mediului și promovarea eficienței resurselor	6/b Investițiile în sectorul de apă pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate, de către SM, pentru investiții care să depășească aceste cerințe	DMI 2.1: Protecția apelor transfrontaliere	Reducerea/Eliminarea cauzelor poluării apei subterane și de suprafață în zona de CB	Reducerea cauzelor ce duc la poluarea apei	1. Investiții în îmbunătățirea calității apei 2. Protecția bazinului comun de apă 3. Investiții în monitorizarea calității și cantității apei.	1. O populație mai numeroasă deservită de alimentare cu apă îmbunătățită calitativ.
		6/c Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural	DMI 2.2: Protecția și promovarea patrimoniului cultural, istoric și natural comun ca destinații turistice	Îmbunătățirea condițiilor de patrimoniu cultural, istoric și natural comun cum atracții turistice	Valori culturale, istorice și naturale comune sunt protejate și vizitate ca destinații turistice	1. reabilitarea și conservarea patrimoniului cultural, istoric și natural 2. dezvoltarea de trasee tematice construite în jurul valorilor culturale, istorice și naturale 3. Utilizare sustenabilă a resurselor comune geotermale	1. Suprafața habitatelor în stare mai bună de conservare 2. Creșterea în număr estimat a vizitelor la site-urile susținute de patrimoniu și atracții culturale și naturale
AP 3: Îmbunătățire a mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea	7: Promovarea sistemelor de transport sustenabile și eliminarea blocajelor din	7/b Stimularea mobilității regionale prin conectarea legăturilor rutiere secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv nodurile multimodale	DMI 3.1: Dezvoltarea rutieră transfrontaliere legate de RTT	Accesibilitatea infrastructurii RTT din întreaga regiune CB	Îmbunătățirea accesibilității așezărilor în zona de frontieră	1. Construirea de noi drumuri transfrontaliere 2. Îmbunătățirea accesibilității liniilor RTT transfrontaliere din localitățile mai mici	1. Lungimea totală a drumurilor construite recent 2. Lungimea totală a drumurilor renovate sau modernizate

blocajelor	cadrul infrastructurilor rețelelor esențiale	7/c Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de transport ecologice (inclusiv cu zgomot redus), și cu emisii reduse de carbon, inclusiv căi navigabile interioare și transport maritim, porturi, legături multimodale și infrastructurii aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea regională și locală sustenabilă	DMI 3.2 Consolidarea mobilității sustenabile transfrontalieră	Reducerea emisiilor de trafic în zona CB	Asigurarea trecerii la forme mai sustenabile / verzi de transport	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dezvoltarea coordonată a liniilor-cheie de cale ferată și tramvai conectând orașe importante în zona eligibilă 2. Dezvoltarea serviciilor de transport public transfrontalier, 3. Dezvoltarea condițiilor-cheie de transport cu bicicleta la nivel transfrontalier 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numărul de noi servicii de transport public transfrontalier 2. Lungimea de noi piste transfrontaliere pentru biciclete 3. Creșterea numărului de călători care utilizează serviciul de transport transfrontalier susținut
PA4: Îmbunătățire a ocupării forței de muncă și promovarea mobilității forței de muncă transfrontaliere	8: Promovarea ocupării forței de muncă sustenabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de muncă	8/a sprijinirea dezvoltării incubatoarelor de afaceri și suport pentru investiții pentru auto-ocuparea forței de muncă, micro-întreprinderi și crearea de afaceri	DMI 4.1: Dezvoltarea cooperării afacerilor transfrontaliere	Creșterea rolului întreprinderilor în RO și HU, furnizarea de servicii și produse pe piața comună a zonei eligibile	Cooperare crescută în afaceri în România și Ungaria	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilirea infrastructurii de afaceri transfrontaliere - parcuri industriale, incubatoare de afaceri. 2. Stabilirea de piețe fizice și on-line transfrontaliere, capacități logistice pentru a promova utilizarea pe scară largă a produselor locale (în special produse alimentare) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numărul de noi facilități de infrastructură de afaceri 2. Numărul de noi pieți înființate

PA5: Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei	9: Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei discriminări	9/a investiții în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate, promovarea incluziunii sociale prin îmbunătățirea accesului la servicii sociale, culturale și recreative și a tranziției spre servicii orientate spre comunitate	KAI 5.1: Dezvoltare asistenței medicale comune	Accesul la serviciile de sănătate de bună calitate pe ambele părți ale frontierei;	Servicii integrate de asistență medicală în zona transfrontalieră	1. Investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii asistenței medicale 2. Stabilirea de standarde și proceduri de asistență medicală transfrontalieră 3. Schimb de know-how și dezvoltarea capacităților în comun 4. Dezvoltarea de infrastructură telemedicală centrală între platforme	1. Capacitatea serviciilor de sănătate sprijinite
		9/b suport pentru regenerarea fizică, economică și socială a comunităților și zonelor urbane și rurale defavorizate;	KAI 5.2 Dezvoltarea integrată a comunităților rurale și urbane defavorizate	Îmbunătățirea condițiilor fizice în zonele rurale și urbane afectate de lipsuri și segregare.	Îmbunătățirea serviciilor publice și a infrastructurii în zonele defavorizate	1. Dezvoltarea integrată a zonelor rurale defavorizate (cu un accent special pe zonele sărace comune). 2. Reabilitare urbană socială a zonelor urbane segregate.	1. Numărul de comunități rurale defavorizate îmbunătățite 2. Numărul de zone urbane segregate îmbunătățite.
PA6: Promovarea cooperării transfrontali ere dintre instituții și cetățeni	11: Consolidarea capacității instituționale și o susținere eficientă a administrației publice, pentru acțiuni în capacitatea	11/a Consolidarea capacității instituționale a autorităților și a părților interesate publice și a eficienței administrației publice prin acțiuni de consolidare a capacității instituționale și a eficienței	KAI 6.1: Consolidarea colaborării instituționale transfrontaliere	Acțiuni comune mai active a instituțiilor	Cresterea cooperării instituționale între state	1. Cooperarea dintre instituțiile de pe piața forței de muncă, 2. Cooperarea dintre instituțiile de învățământ și profesionale, 3. Cooperarea dintre instituțiile de intervenție de urgență,	1. Numărul de proiecte de promovare a cooperării juridice și administrative

	<p>instituțională și în eficiența administrației publice</p>	<p>administrațiilor publice și a serviciilor publice legate de punerea în aplicare a FEDER, precum și în susținerea acțiunilor în cadrul FSE pentru consolidarea capacității instituționale și eficienței administrației publice.</p>				<p>4. Cooperarea instituțiilor de sprijin a întreprinderilor</p>	
		<p>11/a Consolidarea capacității instituționale a autorităților și a părților interesate publice și a eficienței administrației publice prin acțiuni de consolidare a capacității instituționale și a eficienței administrațiilor publice și a serviciilor publice legate de punerea în aplicare a FEDER, precum și în susținerea acțiunilor în cadrul FSE pentru consolidarea capacității instituționale și eficienței administrației publice.</p>	<p>KAI 6.2: Consolidarea cooperării transfrontaliere între oameni și între comunități</p>	<p>O cooperare mai strânsă și mai frecventă la nivel cotidian a oamenilor și a comunităților locale.</p>	<p>Relații active transfrontaliere între oameni și între comunități</p>	<p>1. Cooperarea de la persoană la persoană 2. Cooperarea de la comunitate la comunitate</p>	<p>1. Numărul de evenimente care promovează cooperarea între cetățeni și comunități 2. Numărul de noi colaborari municipale</p>

ANEXA 5: Rezumatul consultării publice¹⁷⁵ și comentariile primite la Raportul de mediu

Anexa va fi suplimentată și finalizată după procesul de consultare asupra proiectului de Raportul de Mediu.

ANEXA 6 Rezumatul observațiilor primite în cadrul consultării privind definirea domeniului evaluării, referitor la conținutul programului de cooperare

Sugestii la conținutul programului de cooperare	
Comentarii ale autorităților de mediu și ale instituțiilor implicate	Răspunsul la comentarii ¹⁷⁶
<p>Ministerul Sănătății din România primit pe 19 aprilie 2014 :</p> <p>PA3 – Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere și înlăturarea blocajelor, pct. 7c referitor la dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de transport ecologice, cu poluare sonoră scăzută și cu emisii de carbon reduse pentru promovarea mobilității durabile la nivel local și regional. Sugestie intervenție în zona KAI 3.2 – promovarea mobilității transfrontaliere durabile cu impact asupra sănătății".</p>	<p>Bază pe mai sus menționata decizie a JWG (grupului de lucru comun) referitoare la OT și IP în (Strategia Teritorială Comună) CTS, PA 3 a devenit PA 2, de asemenea KAI 3.2 a devenit KAI 2.2. Cu toate acestea scopul KAI 2.2 "Consolidarea mobilității transfrontaliere durabile" este de a oferi o abordare mai largă a oricărui domeniu de activitate fara a-l limita la domeniul sănătății. Chiar PA4 Îmbunătățirea calității și accesibilității la servicii medicale are un capitol de sine-stătător. În plus PA5 Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionarea dezastrelor tratează exact acele tipuri de activități care corespund cu cerințele menționate mai sus de către Ministerul Sănătății (RO).</p>
<p>Ministerul Sănătății din România primit pe 19 aprilie 2014</p> <p>PA5 – Promovarea integrării sociale și combaterea sărăciei și a oricărui tip de discriminare, pct. 9a referitor la Investiții în infrastructura socială și de sănătate pentru reducerea inegalităților din sănătate. Sugestii la domeniul de intervenție KAI 5.1- Dezvoltarea unui sistem comun de sănătate pentru îmbunătățirea calității serviciilor medicale și pentru a diminua migrarea bonavilor. Domeniul de intervenție poate include investiții în echipamente și infrastructură medicală, schimburi de experiență și know-how pentru dezvoltarea comună și dezvoltarea unei platform comune de telemedicină și a unei infrastructuri de sănătate comună.</p>	<p>Pe baza comentariilor generale, mai exact ajustarea CTS conform deciziei JWG în privința TO și IP, PA4 Îmbunătățirea calității și accesibilității la serviciile medicale de sănătate este AP relevantă în termeni de îngrijire medicală. Scopul KAI 4.1. Dezvoltarea unui Sistem Comun de Sănătate este de a îmbunătăți calitatea serviciilor de medicale în zona eligibilă. Raționamentul de la pagina 67 precizează clar necesitățile logice, precum și tipurile de activități prevăzute la pagina 68, oferă o imagine clară a activităților ce urmează a fi sprijinite, mai exact 4.1.1 investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii și echipamentelor din domeniul sanitar, 4.1.2 schimburi de experiență și know-how și dezvoltarea de capacități comune, 4.1.3 dezvoltarea unei infrastructuri de telemedicină cu platform conectate centrale transfrontaliere,</p>

¹⁷⁵ În cazul Ungariei, această acțiune de consultare este consultarea publică și consultarea cu autoritățile competente enumerate în Anexa 1

¹⁷⁶ În versiunea documentelor support pentru programul de cooperare pentru Raportul de definire a domeniului evaluării a fost folosită terminologia domeniului de intervenție, dar mai târziu modificată cu priorități de investiții.

Sugestii la conținutul programului de cooperare	
Comentarii ale autorităților de mediu și ale instituțiilor implicate	Răspunsul la comentarii¹⁷⁶
	infrastructură de medicină electronică/on line, astfel comentariile făcute de Ministerul Sănătății din Romania se potrivesc în întregime cu propunerea prezentată de CTS
<p>Ministerul Sănătății din România primit pe 19 aprilie 2014 PA6 –Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni, pct. 11 b privind cooperarea judiciară și administrativă transfrontalieră între instituție și cetățeni. Sugestii la domeniul de intervenție KAI 6.1 Întărirea cooperării transfrontaliere între instituții și KAI 6.2 întărirea cooperării transfrontaliere între comunități prin îmbunătățirea colaborării în privința serviciilor medicale și a capacității de a răspunde la situațiile de urgență.</p>	<p>Tipuri de activități PA6 – Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni, KAI 6.1 are în vedere acțiuni, cum ar fi identificarea potențialelor comune specifice în cadrul cooperării transfrontaliere în diferite domenii, printre care și în domeniul sănătății. În ceea ce privește situațiile de urgență KAI 5.1 susținerea devoltării unui sistem comun de intervenție și management al situațiilor de urgență din cadrul PA 5 Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionarea situațiilor de urgență este planificată să finanțeze tipuri de activități cum ar fi investiții în centre și echipamente pentru prevenirea riscurilor și intervenții în caz de urgență, îmbunătățirea sistemului de comunicații pentru situații de urgență, armonizarea protocoalelor și procedurilor, instruirea și pregătirea comună a organizațiilor implicate în intervenția și managementul situațiilor de urgență. Cu toate acestea, tipurile de activități menționează clar domeniile ce urmează a fi susținute PA separate tratează de asemenea tema, nu este astfel nevoie să se restrângă domeniul KAI 6.1 și 6.2.</p>
<p>Ministerul Sănătății din România primit pe 19 aprilie 2014 Cu privire la poluarea apelor subterane acțiunea viitoare urmează să oprească contaminarea crescută cu nitrați prin implementarea de directive cu privire la concentrația de nitrați permisă în zonele sensibile. Prima fază a programului privind calitatea apei va avea loc în 2015 și are ca scop atingerea limitelor adecvate de brom, fluoruri, nitrați, arsenic, amoniac, mangan, fier, plumb. Referitor la poluarea apelor de suprafață trebuie luate măsuri agro tehnice pentru a atinge un echilibru ecologic corespunzător. O posibilă acțiune în viitor este evaluarea impactului zgomotului, impactul zgomotului asupra sănătății. Hartile sunt instrumentele de bază ale planurilor de acțiune de reducere a zgomotului în zonele cele mai afectate. Hartile existente arată că, în ciuda eforturilor depuse, principala sursă de zgomot rămâne traficul.</p>	<p>Reducerea poluării apelor subterane poate fi considerată a aparține sferei de acțiune a KAI 1.1 Protecția și Managementul Apelor la nivel Transfrontalier. Potrivit deciziei JWG, evaluarea impactului zgomotului este în afara domeniului de aplicare a viitorului program de cooperare. În pofida importanței lor, aceste activități denotă un caracter transfrontalier mai puțin important. Acesta poate fi abordat în cadrul programelor operaționale principale din RO și HU .</p>
<p>Inspectoratul Național pentru Mediu, Ape și Protecția Naturii primit pe 28 aprilie 2014 Sugestie: sprijinirea celor două țări în acțiunile întreprinse pentru protejarea bazinelor de apă termală</p>	<p>Tipuri de activități prevăzute de PA 1 Utilizarea eficientă și protecția comună a resurselor și valorilor naturale, KAI 1 Protejarea și promovarea patrimoniului cultural, istoric și natural comun ca destinații turistice și crearea și reabilitarea facilităților bazate pe utilizarea durabilă a</p>

Sugestii la conținutul programului de cooperare	
Comentarii ale autorităților de mediu și ale instituțiilor implicate	Răspunsul la comentarii¹⁷⁶
	potențialului geotermal comun al zonei de frontieră. Mai mult, prin PA 1 KAI 1.1 tipurile de activități prevăzute la 1.1.2 se referă la protecția și utilizarea sustenabilă a bazinelor de apă termală comune.
Inspectoratul Național pentru Mediu, Ape și Protecția Naturii (Ungaria) primit pe 28 aprilie 2014 Sugestie la PA3; implementarea unui sistem de monitorizare a poluării aerului în principalele noduri de trafic.	Potrivit deciziei JWG (Grupul de Lucru Comun), poluarea aerului este în afara domeniului de aplicare a viitorului program de cooperare. În pofida importanței lor, aceste activități denotă un caracter transfrontalier mai puțin important. Acesta poate fi abordat în cadrul programelor operaționale principale din RO și HU.
Inspectoratul Național pentru Mediu, Ape și Protecția Naturii (Ungaria) primit pe 28 aprilie 2014: Sugestie pentru PA6: posibila cooperarea părților interesate în domeniul industrial	În conformitate cu înțelegerea noastră, părțile interesate din domeniul industrial sunt entități cu profit care nu se încadrează portofoliul de posibili beneficiari.
Administrația locală din Csongrád (Ungaria), primit la 30 aprilie 2014: Sugestie: pentru a inspira viitorii beneficiari în direcția utilizării surselor de energie regenerabilă, cum ar fi biomasa, energie geotermală, energie solară, agricultură de precizie (folosirea pesticidelor).	Potrivit deciziei JWG (GCL), obiectivul tematic 4 (Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon în toate sectoarele) este în afara domeniului de aplicare a viitorului program de cooperare. În pofida importanței lor, aceste activități denotă un caracter transfrontalier mai puțin important. Acesta poate fi abordat în cadrul programelor operaționale principale din RO și HU.
Administrația locală din Csongrád (Ungaria), primit la 30 aprilie 2014: Sugestie pentru AP3: pe lângă proiectele majore cu privire la protecția apelor interioare și contra inundațiilor, promovarea cooperării între municipalități și IMM-uri cu caracter agricol.	Obiectivul AP3 (în noua versiune AP1, DCI1.1) îl constituie protecția și gestionarea apelor. În cazul în care aceasta necesită o cooperare între municipalități și IMM-uri cu caracter agricol – nu există niciun impediment pentru realizarea acesteia. Totuși, nu trebuie pierdut din vedere faptul că sprijinul direct acordat întreprinderilor nu este parte a programului propus.
Administrația locală din Csongrád (Ungaria), primit la 30 aprilie 2014: Sugestie pentru AP5 și 6: includerea problemelor sociale cu privire la investițiile comune în domeniul sănătății.	Asistența socială reprezintă o problemă de mare importanță, infrastructura instituțiilor de asistență socială fiind, în mare parte, necorespunzătoare dar în conformitate cu decizia GCL, aceasta nu face parte din DCI și activitățile selectate. Programele principale pot include dezvoltarea infrastructurii sociale.
Administrația locală din Csongrád (Ungaria), primit la 30 aprilie 2014: Sugestie pentru AP3: includerea dezvoltării infrastructurii ecologice (piste pentru biciclete, transportul bazat pe energie solară)	AP2 (fosta AP3) include următoarele activități conexe propuse în cadrul comentariilor: 2.2.2 Dezvoltarea serviciilor de transport public transfrontalier 2.2.3 Dezvoltarea condițiilor-cheie de transport transfrontalier bazat pe folosirea bicicletelor
Inspectoratul Regional de Protecție a Mediului, Naturii și Gospodăririi Apelor Tisa Inferioară (Ungaria), primit la 30 aprilie 2014: În general, pe lângă dezvoltarea infrastructurii, sensibilizarea cu privire la cauzele naturale ar trebui să aibă un rol în faza de programare.	Activitățile de sensibilizare independente nu pot fi susținute. Totuși, sensibilizarea poate fi încorporată în managementul integrat al resurselor de apă sau chiar în gestionarea intervențiilor în caz de forță majoră.

12 Alte anexe

ANEXA 7: Procesul și calendarul SEA

Anexa va fi suplimentată și finalizată după procesul de consultare asupra proiectului de Raportul de Mediu.

Tabelul conține calendarul programat, timpul de realizare exact urmând a fi corectat în versiunea finală a raportului.

ETAPA procedurii SEA: Monitorizarea	
Data pentru etapa de întreprins	12 decembrie 2013 - 6 ianuarie 2014
Data pentru etapa de întreprins	<p>Condiție: OTs și IP aprobate</p> <p>În conformitate cu Directiva SEA articolul 3 și anexa 2</p> <p>Declarația de ecranizare a fost inclusă în Raportul de definire a domeniului evaluării.</p> <p>Conform Directivei SEA și atât legislațiile naționale din România și Ungaria, SEA este necesar în mod automat pentru programul, deoarece este de natură să aibă efecte semnificative asupra mediului..</p> <p>Procesul de examinare și de definire a domeniului a confirmat faptul că este probabil să existe efecte semnificative asupra mediului și este necesară SEA.</p>
Referință juridică română	În concordanță cu Hotărârea Guvernului nr.1076 / 8.07.2004. Art 5 (2)
Referință juridică maghiară	În concordanță cu 2/2005. (I.11.) Hotărârea Guvernului 1.§, 4§ și Anexa 1. În conformitate cu decretul declarația de monitorizare poate fi inclusă în raportul de definire a domeniului evaluării.
ETAPA procedurii SEA: Definirea domeniului de definire a evaluării	
Data pentru etapa de întreprins	12 decembrie 2013 - 6 ianuarie 2014 Elaborarea Raportul de definire a domeniului evaluării: 6 ianuarie 2014
Data pentru etapa de întreprins	<p>În conformitate cu Directiva SEA articolul 3</p> <p>Condiție: TOs și IP aprobate</p> <p>Acest raport a fost pus la dispoziție inclusiv în limba engleză</p> <p>Procesul de examinare și de definire a confirmat domeniul de aplicare și nivelul de detaliu al raportului de mediu.</p> <p>1. Consultarea privind Raportul definire a domeniului evaluării în faza definirii domeniului între 19 martie 2014 și 15 mai 2014.</p>
Referință juridică română	În concordanță cu Hotărârea Guvernului nr.1076 / 8.07.2004. Art 14. (1)

Referință juridică maghiară	În concordanță cu 2/2005. (I.11.) Hotărârea Guvernului 1.§, 4§ (3) și în anexa 1
ETAPA procedurii SEA: Constituirea Grupului de Lucru pentru Evaluarea de Mediu	
Data pentru etapa de întreprins	n.r.
Data pentru etapa de întreprins	Grupul de lucru Român pentru Evaluarea de Mediu a fost înființat la începutul elaborării Raportului de Mediu, după ce România a devenit Autoritate de Management a programului. Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice (după organizare Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor) din România a preluat procedura SEA. Reuniunile Grupului de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu s-au desfășurat în faza de elaborare a Raportului de mediu. Temele pentru reuniunile Grupului de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu se bazează pe articolul 6 alineatul (3) din Directiva SEA. Prima reuniune a grupului de lucru a avut loc pe 19 august 2014, în București, când a fost prezentată prima versiune a Raportului de mediu către participanți.
Referință juridică română	În conformitate cu Directiva SEA 2001/42/CE articolul 6(3)
Referință juridică maghiară	Nu există nici o obligație în acest sens în Ungaria.
ETAPA procedurii SEA: Consultare privind definirea domeniului evaluării și cooperarea cu Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu	
Data pentru etapa de întreprins	19 martie 2013 - 15 mai 2014 Comentariile încorporate în urma consultării: 27 mai 2014.
Data pentru etapa de întreprins	În conformitate cu Directiva SEA articolul 5.4 și 6.3. Documentele necesare ce vor fi puse la dispoziție sunt schițe a Îndrumarului și un rezumat al acestuia. Aceste documente necesare sunt obiectul de consultare și cooperare cu Grupul de Mediu de lucru românesc și au fost puse la dispoziție în limba engleză. În ceea ce privește SEA a Programelor ETC și în conformitate cu recomandarea CE a fost tradus de către JTS în limbile naționale: Autoritățile de mediu și a grupului de lucru au primit prin scrisoare oficială, tot raportul de definire a domeniului în limba engleză și un rezumat în limbile naționale. Informațiile culese în cadrul consultărilor cu autoritățile de mediu au fost depuse pentru planificatorii programului și vor fi luate în considerare la elaborarea Raportului a Mediului și de programului de cooperare. Documentele relevante au fost puse la dispoziție pe site-ul Programului de Cooperare Transfrontalieră 2007-2013: https://www.huro-cbc.eu . Comentariile au fost primite prin poștă sau pe adresa de e-mail: seaconsultation2020@huro-cbc.eu Scrisoarea oficială a fost trimisă autorităților de la 19 martie 2014 în ambele țări. In România: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării a comunicat că nu are observații

	<p>cu privire la raportul de definire a domeniului de definire. Ministerul a acceptat domeniul de aplicare și nivelul de detaliere a raportului de mediu. Scrisoarea oficială a fost primită la 28 aprilie 2014.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ministerul Sănătății și-a exprimat opinia cu privire la axele prioritare propuse. Scrisoarea oficială a fost primită la 09 aprilie 2014. ▪ Observațiile primite au fost integrate în raportul final de stabilire a domeniului de definire și în Raportul de mediu. ▪ Decizia luată de Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării, care evaluează impactului asupra mediului, de a efectua evaluarea de mediu pe care Programul Interreg V-A România-Ungaria <p>În România, Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) a fișat raportul de definire a domeniului evaluării pentru consultare, de asemenea, pe site-ul ministerului: http://www.mmediu.ro/categorie/evaluare-de-mediu-pentru-strategii-planuri-programe/60.</p> <p>In Ungaria:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Observațiile primite au fost integrate în raportul final de stabilire a domeniului de definire și în Raportul de mediu. <p>Raportul final de definire a domeniului evaluării a încorporat concluziile opiniilor exprimate. Descrierea pe scurt cu privire la procesul și rezultatele etapei de definire a domeniului evaluării a fost elaborat și încorporat în final</p>
Referință juridică română	În conformitate cu Directiva SEA articolul 5.4 și 6.3.
Referință juridică maghiară	În concordanță cu 2/2005. (I.11.) Hotărârea Guvernului 1.§, 4§ (3) și în anexa 1.
ETAPA procedurii SEA: Întocmirea Raportului de Mediu	
Data pentru etapa de întreprins	Elaborarea primului proiect al Raportului de mediu 1 Iulie 2014 – 15 August 2014.
Data pentru etapa de întreprins	<p>Condiții:</p> <p>1. Primul proiect de program de cooperare</p> <p>2. Aprobarea primului proiect de program de cooperare</p> <p>În concordanță cu Directiva SEA articolul 5</p> <p>Elaborarea primului proiect al raportului de mediu privind efectele semnificative probabile ale programului asupra mediului în conformitate cu anexa I din Directivă, inclusiv luarea în considerare a:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Starea actuală a mediului și evoluția probabilă fără punerea în aplicare a programului 2. Obiectivele de protecție a mediului, stabilite la nivel internațional, comunitar sau la nivel național, care sunt relevante pentru a program și modul în care aceste obiective au fost luate în considerare 3. Posibilele efecte semnificative asupra mediului a Programului 4. Măsurile avute în vedere pentru prevenirea, reducerea sau compensarea posibilelor efecte semnificative asupra mediului ale fiecărui domeniu de intervenție 5. Măsuri de monitorizare a efectelor asupra mediului
Referință juridică	În concordanță cu Directiva SEA articolul 5

română	
Referință juridică maghiară	În concordanță cu 2/2005. (I.11.) Hotărârea Guvernului 7.§, 8§ și anexa 4.
ETAPA procedurii SEA: Întâlniri și consultare cu Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu	
Data pentru etapa de întreprins	19 August 2014 – 20 Noiembrie 2014.
Data pentru etapa de întreprins	<p>Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea Mediului a fost convocat de 4 ori și a formulat observații și recomandări referitoare la proiectul de versiuni ale draftului de raport de mediu No1-4.</p> <p>Documentele necesare a fi puse la dispoziție au fost proiectul de Raport de Mediu în limba română și documentul de proiect de program. Aceste documente solicitate au fost obiectul de consultare și cooperare cu Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea Mediului.</p> <p>Prima reuniune a grupului de lucru SEA de mediu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Întâlnirea a avut loc pe 19 august 2014. ▪ Invitația oficială a fost trimisă la autoritățile competente cu privire la 8 august 2014. <p>A doua întâlnire a Grupului de lucru SEA de mediu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Întâlnirea a avut loc pe 12 septembrie 2014. ▪ Invitația oficială a fost trimisă la autoritățile competente cu privire la 5 septembrie 2014. <p>A treia reuniune a Grupului de lucru SEA de mediu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Întâlnirea a avut loc în 17 octombrie 2014. ▪ Invitația oficială a fost trimisă la autoritățile competente cu privire la 10 octombrie 2014. <p>Patra reuniune a Grupului de lucru SEA de mediu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Întâlnirea a avut loc la 20 noiembrie 2014. ▪ Invitația oficială a fost trimisă la autoritățile competente cu privire la 13 noiembrie 2014. <p>Informațiile adunate în cadrul consultării cu autoritățile de mediu au fost prezentate către planificatorii programului și au fost luate în considerare la elaborarea Raportului de mediu și la programul de cooperare.</p> <p>Versiunea finală proiectul Raportului de Mediu a inclus concluziile opiniilor exprimate.</p>
Referință juridică română	În concordanță cu Directiva SEA articolul 5 și 6
Referință juridică maghiară	Nu există nici o obligație în acest sens în Ungaria.
ETAPA procedurii SEA: Informarea oficială	
Data pentru etapa de întreprins	20 noiembrie 2014.
Data pentru etapa de întreprins	<p>Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea Mediului a acceptat raportul în cadrul celei de-a patra reuniuni.</p> <p>Anunțul oficial a fost trimis la Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice</p>

	(după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor), Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării pe 24 aprilie 2015
Referință juridică română	În concordanță cu Directiva SEA
Referință juridică maghiară	Nu există nici o obligație în acest sens în Ungaria.
ETAPA procedurii SEA: Consultarea asupra Raportului de mediu – consultarea publică și a părților interesate	
Data pentru etapa de întreprins	<p>Prezentarea versiunii de consultare a programului de cooperare și proiectul final al Raportului de mediu (inclusiv rezumatul non-tehnic) către ministere (RO-HU) – 6 mai 2015.</p> <p>Anuntul în România despre consultarea prin intermediul mijloacelor electronice pentru publicul român</p> <p>Anuntul în Ungaria despre consultarea prin intermediul mijloacelor electronice pentru autoritățile și publicul maghiar</p> <p>Perioada de consultare a fost de 30 de zile: în intervalul 06 mai 2015 - 05 iunie 2015.</p>
Data pentru etapa de întreprins	<p>În concordanță cu Directiva SEA</p> <p>Condiție:</p> <p>Aprobarea Raportului de mediu SEA de către Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea Mediului</p> <p>Aprobarea raportului de mediu SEA de către Grupul Comun de Lucru este după consultarea publică (nu în această fază)</p> <p>Termenul de de 30 zile a fost stabilit pentru trimiterea și primirea de observații. Documentele necesare puse la dispoziție sunt versiunile proiectului / consultării a programului de cooperare, proiectul Raportului de Mediu și rezumatul non-tehnic.</p> <p>În România:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pentru consultarea publică din România pe site-urile oficiale ale Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) http://www.mmediu.ro/categorie/evaluare-de-mediu-pentru-strategii-planuri-programe/60 și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice http://www.mdrap.ro/dezvoltare-regionala/-4970/-7572/-1369 au fost postate: <ul style="list-style-type: none"> ○ proiectul Raportului de Mediu în limba română și engleză, ○ proiectul de program de la limba engleză, ○ rezumatul în limba română a documentului de program, ○ un program al procedurii SEA, și ○ o Informare oficială cu privire modul în care statul partener (Ungaria), a parcurs procedura de evaluare de mediu, în scopul de a informa și publicul din România. <p>În Ungaria:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ în Ungaria documentele se vor posta pe site-ul special al Biroului Primului Ministru privind politica de dezvoltare: http://palyazat.gov.hu/: <ul style="list-style-type: none"> ○ proiectul Raportului de mediu în limba engleză ○ rezumatul non-tehnic în limba maghiară

	<ul style="list-style-type: none"> ○ documentul proiect de program de la limba engleză, ○ rezumatul în limba maghiară a documentului de program <p>Publicul interesat va avea posibilitatea de a-și exprima opiniile prin intermediul site-ului în formă scrisă. Documentele necesare sunt disponibile pe pagina de internet a programului și website-urile autorităților naționale de mediu:</p> <p>În România:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pe site-ul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice: http://www.mdrap.ro/dezvoltare-regionala/-4970/-7572/-1369 ▪ și pe site-ul Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice din România (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) http://www.mmediu.ro/categorie/evaluare-de-mediu-pentru-strategii-planuri-programe/60. <p>În Ungaria:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pe site-ul special al Biroului Primului Ministru privind politica de dezvoltare: http://palyazat.gov.hu/. <p>Rezumatul consultării, colectarea și răspunsurile la comentarii au fost încorporate în raportul final de mediu.</p>
Referință juridică română	<p>Perioada de consultare se desfășoară în intervalul 6 mai 2015 - 5 iunie 2015.</p> <p>Consultarea publică în România va dura 30 de zile, în funcție de acordul cu Ministerul român al Mediului și Schimbărilor Climatice (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor).</p> <p>În conformitate cu Directiva SEA.</p>
Referință juridică maghiară	<p>Perioada de consultare se desfășoară în intervalul 6 mai 2015 - 5 iunie 2015.</p> <p>În conformitate cu 2/2005. (I.11.) Hotărârea Guvernului 7.§, 8§ (3) și în anexa 1.</p> <p>În conformitate cu Directiva SEA.</p>
ETAPA procedurii SEA: Consultarea cu țările terțe	
Data pentru etapa de întreprins	n.r.
Data pentru etapa de întreprins	<p>În concordanță cu Directiva SEA Articolul 7.</p> <p>Referitor la teritoriul programului INTERREG pentru perioada 2014-2020 a zonei transfrontiere între România și Ungaria, efectele asupra țărilor terțe trebuie să fie examinate în legătură cu Ucraina și Serbia</p> <p>Bazat pe informațiile curente, obiectivele propuse ale programului și activitățile planificate nu vor avea efecte adverse transfrontaliere semnificative asupra mediului, iar țările terțe nu ar fi afectate de un impact advers semnificativ, <u>astfel implicarea și consultarea cu țările terțe nu este necesară.(justificat în capitolul 10)</u></p>
Referință juridică română	În concordanță cu Directiva SEA Articolul 7.

Referință juridică maghiară	În concordanță cu 2/2005. (I.11.) Decretul Guvernamental 9.Ş
ETAPA procedurii SEA: Finalizarea Raportului de mediu, aspecte de monitorizare	
Data pentru etapa de întreprins	Bazat pe consularea și comentariile încorporării rezultatelor: la aproximativ două săptămâni după încheierea perioadei de consultare publică
Data pentru etapa de întreprins	În concordanță cu Directiva SEA articolului 8, 9, 10 În conformitate cu Directiva SEA s-au actualizat documentele finale, inclusiv rezumat non-tehnic Întocmirea declarației oficiale, în conformitate cu articolul 9 (b) din Directiva SEA Informațiile culese în cadrul consultărilor cu autoritățile de mediu și publicul vor fi luate în considerare în finalizarea programului de cooperare.
Referință juridică română	În concordanță cu Directiva SEA articolului 8, 9, 10 Se va trimite Raportul Final al Mediului către Ministerul Mediului
Referință juridică maghiară	În concordanță cu 2/2005. (I.11.) Hotărârea Guvernului 7.Ş, 8Ş și anexa 4. Se trimite versiunea finală a Raportului de Mediu pentru aprobare
ETAPA procedurii SEA: Aprobarea de către autoritatea competentă, emiterea acordului de mediu și publicarea deciziei	
Data pentru etapa de întreprins	Trimiterea Raportului de mediu final autorităților competente, împreună cu programul de cooperare: se estimează că se va realiza până la sfârșitul lunii iunie 2015
Data pentru etapa de întreprins	În concordanță cu Directiva SEA articolul 9 (1), 10 Hotărâre de Guvern cu privire la programul de cooperare Raport de mediu final incluzând Rezumatul non-tehnic și o declarație oficială, la dispoziția autorităților și a publicului. Publicarea raportului de mediu final și declarația SEA se estimează că se va realiza până la sfârșitul lunii iunie 2015
Referință juridică română	În concordanță cu Directiva SEA
Referință juridică maghiară	Pentru a fi prezentat Hotărârii Guvernului, în concordanță cu 2/2005. (I.11.) Hotărârea Guvernului 10.Ş În concordanță cu 2/2005. (I.11.) Hotărârea Guvernului 11Ş. Informațiile vor fi oferite cu privire la decizia autorităților de mediu și a publicului, programul de cooperare și Raportul final de mediu vor fi puse la dispoziție incluzând Rezumatul non-tehnic și o declarație oficială Informațiile vor conține un rezumat despre modul în care prezumțiile de mediu au fost integrate în program, modul în care au fost luate în considerare observațiile primite și rezultatele consultărilor și a măsurilor de monitorizare.

ANEXA 8: Lista hărților

Harta 1 - Relieful din județele eligibile ale Programului Interreg V-A România-Ungaria	22
Harta 2 - Regiunile Biogeografice din aria eligibilă a Programului Interreg V-A România-Ungaria	34
Harta 3 - Suprafața împădurită din județele eligibile	44
Harta 4 - Ariile protejate din județele eligibile	46
Harta 5 - Siturile Ramsar din județele din România	48
Harta 6 - Situri Ramsar din județele eligibile din Ungaria	50
Harta 7 - Parcul Național Hortobágy	51
Harta 8 - Directiva (SCI) and Directiv Păsări (APS) din aria eligibilă	53
Harta 9 - Parcul Natural Apuseni din România	55
Harta 10 - Parcul Natural Cefa din România.....	56
Harta 11 - Apele de suprafață transfrontaliere în județele eligibile din România	65
Harta 12 – Apele de suprafață transfrontaliere în județele eligibile din Ungaria	66
Harta 13 - Apele de suprafață transfrontaliere la nivelul DRBD în zona eligibilă	67
Harta 14 - Zonele cu risc potențial ridicat de inundații în aria eligibilă	68
Harta 15 - Corpurile subterane de apă transfrontaliere de importanță la nivel bazinal și Rețeaua Transnațională de Monitorizare a acestora (Bazinul Hidrografic al Dunării).....	71
Harta 16 - Starea chimică a corpurilor de apă subterană transfrontaliere de importanță la nivel bazinal	72
Harta 17 - Starea cantitativă a corpurilor transfrontaliere de apă subterană, de importanță la nivel bazinal	73
Harta 18 - Așezările afectate de concentrația ridicată de arsenic în 2012 în județele eligibile din Ungaria.....	74
Harta 19 - Regiunile europene privind schimbările climatice.....	77
Harta 20 - Spitalele situate în județele eligibile din România și Ungaria.....	85
Harta 21 - Zone protejate din zona de graniță a Ungariei	96
Harta 22 - Zonele cu Mare Valoare Naturală din zona eligibilă din România	Error! Bookmark not defined.

13 Rezumatul Non-tehnic

Introducere și metodologia evaluării de impact

Acest rezumat non-tehnic reprezintă un rezumat al Raportului de evaluare strategică de mediu a Programului Interreg V-A România-Ungaria. Acest Rezumat non-tehnic urmează structura și cerințele din Anexa 1 a Directivei SEA.

Obiectul evaluare a SEA este Programul Interreg V-A România-Ungaria, realizat pentru zona transfrontalieră. În conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Directiva SEA Evaluarea strategică de mediu a Programului Interreg V-A România-Ungaria a fost elaborat în timpul pregătirii programului, ca parte integrantă a procesului de programare.

SEA pentru Programul Interreg V-A România-Ungaria este planificată și realizată în acord cu Directiva CE relevantă și cu legislațiile naționale:

- Directiva europeană 2991/42/EC cu privire la evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului.
- Convenția privitoare la Evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (1991) (Convenția Espoo)
- Protocolul privind Evaluarea Strategică de Mediu (2003)
- În România, Hotărârea de Guvern nr. 1076/8.07.2004, pentru stabilirea procedurii de evaluare a mediului a anumitor planuri și programe (alte acte normative relevante: OM 117/2006, OM 480/2006, OM 995/2006)
- În Ungaria, Hotărârea de Guvern 2/2005 (I.11) cu privire la SEA și 100/2014. (III.25.) Hotărârea de Guvern care modifică Hotărârea de Guvern 2/2005 (I.11).

Procesul SEA pentru Programul Interreg V-A România-Ungaria a fost început în paralel cu elaborarea documentului de program. În conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva 2001/42 / CE, Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu a fost creat ca parte a acțiunilor de consultare necesare.

Întregul proces de Evaluare Strategică de Mediu a început în 12 decembrie 2013 și a fost planificat să fie finalizat după consultarea publică a Raportului de Mediu în ambele state membre. Raportul de mediu este bazat pe documentul programului de cooperare, Aprilie 2015.

Abordarea metodologică pentru procesul de evaluare strategică de mediu este următoarea:

1. Declarația de screening
2. Definirea domeniului de evaluare și consultarea privind Raportul pentru definirea domeniului de evaluare.
3. Raport de mediu (inclusiv activitatea Grupului de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu, consultarea publică și integrarea observațiilor din procesul de consultare în ambele state membre).
4. Instituirea măsurilor stabilite pentru monitorizarea impactului semnificativ asupra mediului al implementării programului
5. Coordonarea cu echipa de programare referitoare la măsurile propuse stabilite pentru monitorizare.
6. Declarația SEA.

Ca un prim pas principal în procesul de Evaluare Strategică de Mediu domeniul de definire a evaluării a fost elaborat cu scopul de a identifica principalele domenii de intervenție, pentru a determina starea actuală a mediului și a obiectivelor care trebuie atinse, pentru a rezuma reglementare relevante fundal și metodologia planificată. Raportul de definire a domeniului evaluării a determinat cadrul evaluării de mediu și conține, de asemenea, declarația privind screening-ul. Raportul de definire a domeniului evaluării a furnizat informațiile necesare în acest sens.

Faza de consultare a Raportului de definire a domeniului evaluării, a avut loc între 19 martie 2014 și 15 mai 2014, atât în România cât și în Ungaria. În cadrul acestei consultări, întregul proiect de raport a fost pus la dispoziție pe site-ul Programului de Cooperare Transfrontaliera România-Ungaria 2007-2013: <https://www.huro-cbc.eu> și pe site-ul Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice din România (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) <http://www.mmediu.ro/categorie/evaluare-de-mediu-pentru-strategii-planuri-programe/60>. În urma consultării privind raportul de definire a domeniului evaluării și etapa de definire a domeniului, autoritățile de mediu au fost de acord cu acest raport și a concluzionat că programul va avea un impact semnificativ asupra mediului și elaborarea SEA este necesară.

Directiva SEA 2001/42 / CE prevede că autoritățile de mediu și publicul statelor partenere trebuie să fie consultate în cadrul procedurii SEA. În cadrul procedurii SEA a Programului Interreg V-A România-Ungaria, consultarea trebuie să fie efectuată având în vedere Raportul de definire a domeniului evaluării și Raportul de mediu. Participarea părților interesate relevante în procesul SEA a fost de o importanță majoră, deoarece impactul asupra mediului este strâns legat de aspectele sociale, economice și culturale.

În România lista autorităților implicate în consultarea Raportului de definire a domeniului evaluării și în Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu a fost diferită. Lista autorităților implicate în consultarea Raportului de definire a domeniului evaluării, a fost generată în baza comunicării cu Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice din România (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor), și a fost acceptată de către Grupul de Lucru Comun pe baza Raportului de definire a domeniului evaluării. Autoritățile române au fost invitate de către Biroul Primului Ministru ungar să participe la acțiunea de consultare referitoare la Raportului de definire a domeniului evaluării.

Lista autorităților implicate în Grupul de Lucru a fost determinată, în conformitate cu adresele Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) nr. 115849 / DM / 22.07.2014, no.115882 / DM / 25.07.2014 (România) și actualizate ulterior de către reprezentantul Ministerului Mediului, în conformitate cu problemele ridicate în cadrul reuniunilor Grupului de Lucru¹⁷⁷¹⁷⁸.

Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu a fost convocat de 4 ori și a formulat observații și recomandări referitoare la versiunile proiectului Raportului de mediu (19 august 2014, 12 septembrie 2014, 17 octombrie 2014 și 20 noiembrie 2014). Proiectul final al Raportului de mediu a fost completat și acceptat de către Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu la 20 noiembrie 2014.

În Ungaria lista autorităților implicate în procesul SEA al Programului Interreg V-A România-Ungaria se bazează pe legislația națională relevantă (HG 2/2005 (I.11.) Anexa 3). Pe baza acestei legislații aceleași autorități au fost implicate în consultarea Raportului pentru stabilirea domeniului și în consultarea Raportului de mediu. Anexa 2 a acestui raport, include lista autorităților care au fost consultate în legătură cu Raportului de definire a domeniului

¹⁷⁷ Înființarea Grupul de Lucru Român pentru Evaluarea de Mediu s-a datorat faptului că România a fost numită Autoritate de Management de către cele două state membre

¹⁷⁸ Lista membrilor Grupului de lucru Român pentru Evaluarea Mediului este prezentată în Anexa 1 la prezentul raport

evaluării și vor fi consultate în legătură cu Raportul de Mediu în Ungaria. Aceste autorități, datorită responsabilităților lor specifice în domeniul mediului, pot fi interesate de efectele programului asupra mediului înconjurător.

Raportul de Mediu este lansat într-o procedură de consultare publică de 30 zile în ambele țări.

Consultarea Raportului de mediu are loc între 6 mai 2015 și 5 iunie 2015, atât în România cât și în Ungaria. Consultarea Raportului de Mediu va oferi posibilitatea grupurilor și instituțiilor - cheie, agenților de mediu, ONG-urilor, reprezentanților publicului și acelor grupuri care ar putea fi afectate de impactul probabil asupra mediului, de a-și exprima opiniile în scris. Raportul de mediu a fost lansat pentru consultare pe site-urile oficiale ale Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice (după reorganizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) <http://www.mmediu.ro/categorie/evaluare-de-mediu-pentru-strategii-planuri-programe/60> și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în România <http://www.mdrap.ro/dezvoltare-regionala/-4970/-7572/-1369>. În Ungaria documentația se va posta pe site-ul special al Biroului Primului Ministru privind politica de dezvoltare: <http://palyazat.gov.hu/>

Rezultatele consultării publice privind Raportul de mediu vor fi prezentate aici și finalizate după procesul de consultare privind proiectul de Raport de Mediu, în versiunea finală a raportului.

Un rezumat al conținutului, principalele obiective ale planului sau programului și legăturile lor cu alte planuri și programe relevante

Statele membre din cadrul Programului Interreg V-A România-Ungaria au declarat aceeași zonă eligibilă. Strategia urmează să fi pusă în aplicare printr-un grup de 6 obiective tematice, 8 prioritățile de investiții și 8 obiective specifice conectate. Rezumatul obiectivelor propuse este următorul:

OT6 – Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

Axa Prioritară 1: Protejarea în comun și utilizarea eficientă a valorilor comune și resurselor

Prioritatea de investiții 6/b: Investirea în sectorul apelor pentru a întruni cerințele Uniunii în domeniul mediului și pentru a aborda necesitățile identificate de statele membre, pentru investiții care depășesc respectivele cerințe.

Obiectivul Specific 6/b: Îmbunătățirea gestionării calității râurilor transfrontaliere și a apelor subterane

Investment priority 6/c: Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural

Obiectivul Specific 6/c: Utilizarea durabilă a patrimoniului natural, istoric și cultural în zona eligibilă

OT7 – Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore

Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor

Prioritatea de investiții 7/b: Îmbunătățirea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura RTT, inclusiv nodurile multimodale

Obiectivul Specific 7/b: Accesibilitate transfrontalieră îmbunătățită prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura RTT

Prioritatea de investiții 7/c: Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de transport ecologice (inclusiv cu un nivel redus de zgomot) și cu emisii reduse de carbon, inclusiv transporturile

fluviale interne și maritime, porturile, legăturile multimodale și infrastructura aeroportuară, pentru promovarea mobilității regionale și locale durabile.

Obiectivul Specific 7/c Creșterea procentului de pasageri care folosesc forme de transport durabile – cu emisii reduse de carbon și nivel redus de zgomot – pentru deplasarea transfrontalieră

OT8 – Promovarea sustenabilității și calității locurilor de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă

Axa Prioritară 3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității forței de muncă transfrontaliere

Prioritatea de investiții 8/b: Susținerea creșterii eficiente a ocupării forței de muncă prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a strategiei teritoriale pentru zonele specifice, inclusiv conversia regiunilor industriale în declin, îmbunătățirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice

Obiectivul Specific 8/b: Creșterea ocupării forței de muncă în cadrul zonei eligibile

OT9 – Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare

Axa Prioritară 4: Îmbunătățirea serviciilor de îngrijire a sănătății

Prioritatea de investiții 9/a: a Investirea în infrastructura medicală și socială, care contribuie la dezvoltarea națională, regională și locală, reducând inegalitățile în ceea ce privește statusul de sănătate, promovând incluziunea socială prin accesul îmbunătățit la serviciile sociale, culturale și recreative și tranziția de la serviciile instituționale la cele comunitare

Obiectivul Specific 9/a: Servicii medicale preventive și curative în zona eligibilă îmbunătățite

OT5 – Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor

Axa Prioritară 5: Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor

Prioritatea de investiții 5/b: Promovarea investițiilor pentru abordarea riscurilor specifice, asigurarea intervenției în cazul dezastrelor și dezvoltarea unui sistem de gestionare a dezastrelor

Obiectivul Specific 5/b: Gestionare îmbunătățită a dezastrelor și riscurilor transfrontaliere

OT11 – Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă

Axa Prioritară 6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni

Prioritatea de investiții 11/b: Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă

Obiectivul Specific 11/b: Intensificarea cooperării transfrontaliere durabile a instituțiilor și comunităților

Programul Interreg V-A România-Ungaria este în concordanță cu strategiile naționale, programele și planurile, cu aspectele de mediu relevante și contribuie la obiectivele acestora.

Starea actuală a mediului, caracteristicile de mediu ale zonelor care pot fi afectate în mod semnificativ și problemele de mediu existente

Biodiversitate, floră, fauna NATURA 2000:

În întreaga arie eligibilă există regiuni biogeografice continentale, panonice, și alpine, iar flora și fauna au caracteristici specifice și diverse, în funcție de climă și peisaj¹⁷⁹. Județele din aria eligibilă din Ungaria au caracteristici similare. Trei regiuni biogeografice - panonică, alpină și continentală - sunt reprezentate pe teritoriul eligibil al programului pe partea română¹⁸⁰.

Întreaga arie eligibilă are un mediu natural divers și este bogată în arii naturale protejate - printre altele, multe site-uri NATURA 2000. Rețeaua NATURA 2000 stabilită de Uniunea Europeană acoperă o parte semnificativă din suprafața totală de arie eligibilă. 21% din teritoriul Ungariei și 22.68% din teritoriul României reprezintă situri Natura 2000¹⁸¹. În cele patru județe eligibile din România, teritoriul parcurilor naturale reprezintă cca. 1% din suprafața totală de județ eligibil¹⁸², parcurile naționale și ariile de protecție a peisajului (LPA) din Ungaria reprezintă aproape 9% din suprafața totală eligibilă¹⁸³.

Solul și utilizarea terenurilor:

În general, calitatea solului în aria eligibilă este de la medie la bună; tipurile de sol asigură condiții favorabile pentru desfășurarea activităților agricole. Principalele surse de degradare a solului includ eroziunea datorată vânturilor, eroziunea datorată apelor, alunecările de teren, seceta și umiditatea excesivă regulată a solului^{184,185}.

Deșeurile solide reprezintă o problemă în întreaga zonă. Cantitatea de deșeurile municipale per capita este sub media UE, în ambele state. Prezența serviciilor de colectare a deșeurilor este de aproximativ 85-90% în județele din aria eligibilă¹⁸⁶. În prezent, doar o cantitate / proporție foarte limitată este refolosită sau reciclată. Cea mai mare parte a deșeurilor solide sunt aruncate în depozitele de deșeurile, deși recultivarea are loc și colectarea selectivă a deșeurilor este în creștere treptată¹⁸⁷.

Capacitatea geotermală a CBR (regiunea transfrontalieră) este considerabilă. Importanța Resursele naturale importante de apă termală sunt prezente în întreaga zonă de cooperare și au caracteristici terapeutice de înaltă calitate. Deși capacitatea geotermală reprezintă o sursă de energie regenerabilă, care este folosită în principal pentru scopuri turistice.

Apele (apele de suprafață, apele subterane):

Aria totală eligibilă este bogată în resurse de apă - atât apele de suprafață (lacuri și râuri) cât și apele subterane sunt, în general de bună calitate. Considerând prezența semnificativă a resurselor de apă, managementul apei trebuie să fie un atu important al zonei.

Apa potabilă este de bună calitate, deși concentrațiile mari de arsenic și nitrați pot crea probleme în anumite zone în partea ungară a graniței. Îmbunătățiri semnificative au fost realizate în domeniul dezvoltării infrastructurii de apă între 2005 și 2011, în ambele țări și programe complexe sunt în curs de a îmbunătăți calitatea apei potabile.

¹⁷⁹ Sursa: <http://www.meteoline.hu/?m=602>

¹⁸⁰ Sursa: Raportul Național privind starea mediului României

¹⁸¹ Sursa: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/natura-2000>

¹⁸² Sursa: Raport anual privind starea mediului în județul Bihor-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în Arad jud 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul anual privind situația mediului în Timiș jud 2013 (apmtm.anpm.ro)

¹⁸³ Sursa: www.csongrad-megye.hu; www.bekesmegye.hu; www.hbmo.hu; www.szszbmo.hu

¹⁸⁴ Sursa: Raport anual privind starea mediului în județul Bihor-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în Arad jud 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul anual privind situația mediului în Timiș jud 2013 (apmtm.anpm.ro)

¹⁸⁵ Sursa: Raport Situația stării ecologice a Ungariei 2013 (publicat de Oficiul Central de Statistică maghiară)

¹⁸⁶ Sursa: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/environment/waste/main_tables

¹⁸⁷ Sursa: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/environment/waste/main_tables

Aerul și combaterea schimbărilor climatice¹⁸⁸:

Calitatea aerului din județele eligibile este în principal bună sau medie. Emisiile de gaze cu efect de seră pe unitate de consum de energie a scăzut continuu în Ungaria și România. În 2012, cantitatea de emisii de gaze cu efect de seră din transport (tone totale de CO₂ cu efect de seră echivalent) a fost 14,578.0 pentru România, ceea ce înseamnă 44% din media UE. În general, nivelurile de poluare sunt modeste în aria eligibilă. În ultimii ani, cantitatea de poluanți atmosferici proveniți din încălzire a fost redusă ca urmare a unei schimbări majore în sursele de energie utilizate.

În timp ce zona are un potențial bun pentru generarea de energie din surse regenerabile, potențialele efecte negative ale schimbărilor climatice încă reprezintă un risc important. Din păcate, cea mai mare parte a zonei are o capacitate de adaptare modestă și, prin urmare, este destul de vulnerabilă la schimbările climatice. Toate județele din România se caracterizează printr-o capacitate totală foarte scăzută de adaptare la schimbările climatice - de fapt, ele se încadrează în procentul de 25% din toate cele 3 regiuni europene și NUTS. Județele maghiare au o situație puțin mai bună, având o capacitate totală scăzută de adaptare la schimbările climatice. În acest domeniu trebuie să fie luate măsuri mai active, și armonizate la nivel transfrontalier.

Nivelul actual al traficului transfrontalier este destul de limitat: infrastructura existentă poate face față cu acest nivel de trafic, fără probleme majore.

Din păcate, trecerea punctelor frontieră se realizează cu autoturisme și camioane de pasageri, formele cele mai poluante de transport. Calea ferată joacă un rol nesemnificativ; infrastructura de cale ferată este deteriorată, chiar între orașele mari, cu timpi de călătorie extrem de lungi, în timp ce transportul public cu autobuzul este practic inexistent. Aria eligibilă are asigurate aeroporturi; în România: 4 (Timișoara, Arad, Oradea și Satu-Mare), în Ungaria: 2 (Debrecen și Szeged), dar acestea nu sunt parte a unui sistem multimodal transfrontalier care ar putea contribui la utilizarea mai eficientă a acestor dotări.

Peisajul:

Calitatea solului din întreaga arie eligibilă oferă condiții favorabile pentru activități agricole.

Sursele principale de degradare a terenurilor includ eroziunea solului, exploatarea resurselor minerale și industria extractivă de petrol.

În zonele montane și de deal din aria eligibilă din România există și alte resurse naturale de subsol: hidrocarburi - petrol în județele Timis, Arad și Bihor - gaze naturale în județul Timiș. Există resurse minerale metalifere și nemetalifere: bauxită în Munții Piatra Craiului, skarn cu galenă, sfaleritul, pirita, molibden, bismutină în Munții Bihorului, argile refractare (Șuncuiuș și Bălnaca) marmură (Chișcău, Băița, Vașcău), cuarț calcar compact (în Cheile zona Borz - Soimi, Cărpinet, Chistag) în județul Bihor; minereuri complexe (pirită, zinc, plumb, aur și argint), minereu de fier (limonit, siderit), perlit și bentonită (aproape de Orasu Nou și Călinești Oas), în județul Satu Mare¹⁸⁹.

În Ungaria, în aria eligibilă, depozitele de rocă de petrol și gaze naturale sunt în cantități mai mici, dificil de extras și se diminuează a rapid – informație bazată pe Condițiile de Mediu din Ungaria 2013.

Populația și sănătatea umană:

Județele transfrontaliere au o populație totală de 4 milioane de oameni. Pe baza celor mai recente date disponibile în baza de date Eurostat (2013), marea majoritate a populației celor

¹⁸⁸ http://www.espon.eu/main/Menu_Projects/Menu_AppliedResearch/climate.html

¹⁸⁹ Sursa: Raport anual privind starea mediului în județul Bihor-2013 (apmbh.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în Arad jud 2013 (apmar.anpm.ro), Raportul anual privind starea mediului în Timiș jud 2013 (apmtm.anpm.ro)

două țări are vârsta între 15 și 64 ani iar județele nu au o proporție așa mare de populație în vârstă de peste 65 de ani. Totuși, având în vedere datele din 2005, această proporție este în creștere în aria eligibilă¹⁹⁰. Județele cu o proporție ridicată de populație defavorizată arată o imagine puțin mai nefavorabilă¹⁹¹.

Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic:

Aria eligibilă este bogată în atracții turistice - atât în ceea ce privește patrimoniul cultural și natural. Întreaga arie eligibilă deține apă termală de calitate și peisaje naturale remarcabile, precum și numeroase zone de conservare a naturii. Patrimoniul cultural al zonei eligibile include diverse monumente istorice, biserici și și elemente de etnografie originală și de folclor.

Există 1496 monumente istorice și 1438 situri arheologice (10% din toate site-urile arheologice din România), situate în județele eligibile din România, monumentele istorice incluse în această listă sunt monumente arheologice, monumente de arhitectură, monumente publice, respectiv monumente memoriale și funerare de interes local și național.

Județele eligibile de pe partea ungară a graniței sunt extrem de bogate în tradiții culturale, artistice și intelectuale. Mai multe muzee sunt situate în diferite localități, unde sunt prezente peisaje autentice, valori naturale, sate tipice, tradiții populare, meșteșuguri, și arhitectură. De asemenea, mai multe muzee prezintă viața unei persoane celebre și expoziții memorial, case memoriale sunt de asemenea vizibile. Viața teatrală a județelor eligibile are o tradiție îndelungată; în zonă există mai multe companii de teatru permanente și nepermanente.

Obiectivele de protecție a mediului

Problemele și obiectivele de mediu relevante au fost selectate și formulate pe baza obiectivelor și obligațiilor naționale și comunitare enumerate în Anexa 3 a Raportului de mediu. Implementarea Programului Interreg V-A România-Ungaria va contribui la realizarea următoarelor obiective de mediu:

Biodiversitate, floră, fauna NATURA 2000:

- O1 Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropice, fragmentării habitatelor și defrișării
- O2 Asigurarea unei situații favorabile de prevenire pentru speciile protejate și o utilizare durabilă a componentelor biodiversității
- O3 Conservarea diversității naturale a florei, faunei și a habitatelor în aria protejată și în potențialele situri Natura 2000

Solul și utilizarea terenurilor:

- O4 Limitarea poluării punctiforme și difuze a solului și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii datorate apei și vântului

Apele (apele de suprafață, apele subterane):

- O5 Sustenabilitatea resurselor de apă, protecția apelor subterane ca surse de apă potabilă, îmbunătățirea sistematică a stării chimice și ecologice a apelor europene
- O6 Limitarea poluării apei din surse punctiforme sau difuze

Aerul și combaterea schimbărilor climatice:

- O7 Îmbunătățirea și menținerea calității aerului în limitele legale
- O8 Promovarea politicilor și măsurilor de adaptare la schimbările climatice

¹⁹⁰ Sursa: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/population/data/main_tables,
http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wdsd003b.html?1146

¹⁹¹ Sursa: Institutul Național de Statistică www.insse.ro-TEMPO - serii de timp on-line

Peisajul:

O9 Asigurarea protecției peisajului natural și cultural (revitalizarea zonelor industriale dezafectate)

Populația și sănătatea umană:

O10 Sprijinirea îmbunătățirii sănătății umane prin măsuri care vizează prevenirea și compensarea poluării anterioare (de exemplu: zone industriale dezafectate, deșeuri miniere, etc.)

Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic:

O11 Protect and improve the conditions and functions of terrestrial, aquatic eco-systems against anthropogenic degradation, habitat fragmentation and deforestation

Efectele probabile semnificative asupra mediului

Pentru fiecare obiectiv specific al programului, au fost analizate posibilele efecte asupra aspectelor de mediu relevante, făcându-se referire la "întrebări de ghidaj" și obiectivele de protecție a mediului, pe baza legislației și politicilor strategice internaționale, comunitare sau la nivel de stat:

AP1: Protejarea comună și utilizarea eficientă a valorilor și resurselor comune (OT6: Conservarea și protejarea mediului și promovarea eficienței resurselor)

Obiectivul specific 6/b: Îmbunătățirea gestionării calității râurilor transfrontaliere și a apelor subterane

Managementul integrat al apelor transfrontaliere va adresa efectele schimbărilor climatice. Bazinele apelor subterane și de suprafață transfrontaliere vor fi bine protejate împotriva poluării. Intervențiile coordonate și integrate vor fi efectuate incluzând monitorizarea calității apei, culegerea de informații și date exacte. Baza de date curentă ar putea fi schimbată și făcută disponibilă ambelor părți ale frontierei. Apele naturale vor fi reabilitate în comun. Ca urmare a diferitelor intervenții prevăzute, calitatea apei din râurile transfrontaliere și bazinele de apă se va îmbunătăți, și de asemenea impactul negativ potențial al schimbărilor climei va fi atenuat. Potențialul geotermal al zonei eligibile va fi utilizat.

Obiectivul specific 6/c: Utilizarea durabilă a patrimoniului natural, istoric și cultural în zona eligibilă

Cu ajutorul implementării intervențiilor avute în vedere, care vor avea ca rezultat condiții îmbunătățite ale valorilor, un potențial turistic comun va fi oferit, elementele cheie naturale, istorice și de patrimoniu cultural vor fi reabilitate într-o abordare integrată. Accesibilitatea va fi dezvoltată, aplicând metode de transport ecologic, dacă este posibil. Rute tematice atractive și competitive la nivel internațional vor fi dezvoltate dacă este posibil, și destinații turistice comune vor fi stabilite. Ca urmare, creșterea numărului de vizitatori este de așteptat. Turismul poate fi prevăzut a se dezvolta într-o măsură competitivă.

AP2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor (OT7: Promovarea transportului durabil și înlăturarea blocajelor din infrastructura rețelelor cheie)

Obiectivul specific 7/b: Accesibilitate transfrontalieră îmbunătățită prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura RTT

Odată cu implementarea acțiunilor durată deplasărilor va fi mai scurtă și accesibilitatea peste graniță va fi îmbunătățită. Accesul la rețeaua TEN-T va fi realizat pentru localitățile de la periferie. Călătoriile de durată vor fi scurtate. Ca urmare a diferitelor intervenții, este de

așteptat ca valoarea medie a timpului de călătorie al pasagerilor care trec frontiera să se reducă.

Obiectivul specific 7/c: Creșterea procentului de pasageri care folosesc forme de transport durabile – cu emisii reduse de carbon și nivel redus de zgomot – pentru deplasarea transfrontalieră

Transportul public (inclusiv armonizarea orarului, înființarea unor legături de transport public transfrontalier între principalele așezări ale zonei eligibile) va fi dezvoltat. Stabilirea de metode de transport multimodal creează legături între diferitele moduri de transport. Soluții de transport ecologic transfrontalier vor fi oferite prin construirea de drumuri pentru biciclete. Ca rezultat, este de așteptat o creștere a numărului de utilizatori a serviciilor de transport public și a drumurilor pentru biciclete transfrontaliere.

AP3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea pieței transfrontaliere a muncii (OT8: Promovarea ocupării durabile și calitative a locurilor de muncă și susținerea mobilității forței de muncă)

Obiectivul specific 8/b: Creșterea ocupării forței de muncă în cadrul zonei eligibile

Mediul de afaceri va fi îmbunătățit (zonele industriale), cooperarea va fi îmbunătățită pe baza avantajelor reciproce, și facilitățile vor fi dezvoltate, permițând vânzările transfrontaliere de produse locale. Mobilitatea transfrontalieră va fi de asemenea îmbunătățită în toată zona. Accesibilitatea facilităților importante, valorile culturale sau naturale vor fi consolidate. Rata de ocupare a forței de muncă în zona eligibilă este de așteptat să crească.

AP4: Îmbunătățirea serviciilor medicale (OT9: Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării)

Obiectivul specific 9/a: Servicii medicale preventive și curative în zona eligibilă îmbunătățite

Sistemul medical va fi echilibrat în aria eligibilă. Infrastructura depășită sau aflată într-o stare precară, precum și echipamentele învechite din cadrul acestuia, vor fi înlocuite prin metode de diagnostic și tratament eficiente. Concret, prin crearea unui sistem transfrontalier de comunicare, prin dezvoltarea infrastructurii de telemedicină și a schimbului de cunoștințe, informațiile din zona transfrontalieră referitoare la pacienți și istoricul medical al acestora vor deveni transparente și disponibile, pe ambele laturi ale graniței româno-maghiare. De asemenea, armonizarea planurilor de dezvoltare va aduce soluții la diferențele dintre strategiile naționale de sănătate din cele două țări și va asigura coerența și echilibrul medical, preventiv și curativ, în aria eligibilă. Ca urmare, poate fi așteptată, o creștere a numărului de persoane care beneficiază de servicii de sănătate îmbunătățite peste frontieră, precum și un sistem echilibrat de tratare a sănătății.

AP5: Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor (OT5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor)

Obiectivul specific 5/b: Gestionare îmbunătățită a dezastrelor și riscurilor transfrontaliere

Acțiunile de răspuns în cazul unor situații de urgență vor fi gestionate în comun, cu capacitate integrată. Ajutor imediat va veni de pe cealaltă parte a frontierei. Timpul de reacție în situații de urgență va fi redus. Ca rezultat, poate fi de așteptat o creștere a numărului de persoane care beneficiază de sistemul comun de răspuns în situații de urgență.

AP6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni (OT11: Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă.)

Obiectivul specific 11/b: Intensificarea cooperării transfrontaliere durabile a instituțiilor și comunităților

Comunitățile din apropierea graniței celor două țări vor împărtăși și vor dezvolta, într-o manieră coordonată, facilitățile, infrastructura și capacitățile lor și vor evita sarcinile și responsabilitățile paralele, ce le revin. Se vor utiliza metode de testare comparativă, dezvoltate în comun, și se vor realiza schimburi de bune practici între parteneri. De asemenea, cadrul de reglementare ar putea fi armonizat. Sarcinile administrative vor fi reduse. Cooperarea, programele culturale, educaționale și sportive comune vor aduce oamenii și comunitățile mai aproape. Ca urmare, o creștere a numărului de instituții și, de asemenea, de oameni care beneficiază de cooperarea poate fi de așteptat, ceea ce contribuie la armonizare.

Asigurarea suportului pentru inițiative și evenimente de promovare și conservarea a diversității culturale și a tradițiilor comune - implicarea societății civile locale. Exemplele pot include sprijin pentru inițiativele de cooperare, la scară mică, a comunităților, organizațiilor civile și instituțiilor ce activează în domenii precum cultura, sportul sau care îi vizează pe tinerii din aria eligibilă. Alte activități de petrecere a timpului liber sunt esențiale din punct de vedere social și cultural.

Matricea de impact de la Capitolul 6.2 al Raportului de mediu reprezintă testul obiectivelor programului în raport cu obiectivele SEA, care arată sinergiile și stabili aspectele de mediu care urmează să fie îmbunătățite sau care urmează a fi luate în considerare la punerea în aplicare a programului. În cazul fiecărui obiectiv specific, impactul acestora asupra obiectivelor de mediu a fost descris, împreună cu intensitatea și direcția de relației dintre ei.

În general, implementarea programului de cooperare conduce la îmbunătățirea stării generale a mediului în aria eligibilă. Utilizarea durabilă a resurselor naturale și culturale, utilizarea soluțiilor ecologice va avea efecte pozitive asupra mediului. Este de așteptat ca programul să asigure protecția peisajului natural și cultural și să protejeze habitatele. Programul de cooperare se conformează la dispozițiile privind schimbările climatice. De asemenea, este de așteptat ca programul să îmbunătățească nivelul de trai al populației și să contribuie la o stare ecologică bună, condiții mai bune de sănătate și posibilitatea de creștere a producției de energie din resurse regenerabile.

Măsurile prevăzute să prevină, să reducă și să diminueze efectele negative cu impact semnificativ asupra mediului

Eventualul impact major asupra mediului au fost evaluate și ca urmare, măsurile propuse au fost prezentate. Intervențiile relevante trebuie să fie tratate într-un mod comun, luând în considerare posibilele efecte asupra diferitelor domenii de intervenție. În cazul acțiunilor implementate pentru infrastructura de protecție împotriva inundațiilor, impactul negativ asupra habitatelor sălbatice trebuie minimizat. De asemenea, este necesară îmbunătățirea colectării datelor și sistemului de monitorizare pentru o evaluare mai precisă rezervelor de apă (cantitate, calitate).

Referitor la obiectivul privind valorificarea patrimoniului cultural și natural, ar trebui sprijinite proiectele care nu produc modificări ale peisajului. În cazul pierderilor de factori naturali (copaci, spații verzi, etc) se vor implementa acțiunii compensatorii, conform legislației în vigoare. În măsura în care proiectul afectează spațiile verzi din zona eligibilă, va fi necesară, prin reglementare, refacerea zonelor verzi afectate, atât în România, cât și în Ungaria.

În România, reglementarea OM135/2010 evidențiază anumite măsuri compensatorii și așa cum este reglementat de Legea 46/2008 prin Codul Silvic, în caz de defrișări, vor fi împădurite noi suprafețe în altă zonă.

În Ungaria Actul XXXVII din 2009 privind fondul forestier, conservarea pădurilor și gestionarea fondului forestier și Decretul Guvernamental 346 din 2008 (XII.30) privind protejerea plantelor lemnoase evidențiază anumite măsuri privind compensarea.

Referitor la obiectivul planificare, coordonare și gestionare a sistemelor de transport la nivel regional, o planificare atentă și centrată pe protecția naturii ar putea preveni potențialele efecte negative asupra biodiversității, reducerii de terenuri și asupra peisajului, ca urmare, în implementarea acestor proiecte specifice, este indispensabilă luarea în considerare a aspectelor legate de resursele de mediu și de conservarea naturii.

Partajarea informațiilor este esențială pentru coordonare și dezvoltare comună, reducând sarcinile și îndatoririle paralele, asigurând o cooperare transfrontalieră eficientă. Aplicarea ghidului de bune practici și a metodelor de testare comparativă va scurta perioada de implementare. Prin armonizarea cadrului legislativ, se așteaptă dezvoltarea mai eficientă a proiectului.

Obiectivele specifice necesită măsuri structurale și ne-structurale. Metodele ne-structurale înseamnă, în principal, dezvoltarea cadrului legislativ și instituțional, cu adoptarea ghidului de evaluare și de bune practici, în timp ce măsurile structurale prezintă probleme infrastructurale, utilizând elemente integrate.

Proiectele ce urmează a fi selectate și finanțate trebuie să acorde grija cuvenită factorilor de mediu și li se va cere să prezinte avize de mediu. Avizele de mediu vor impune respectarea cerințelor privind protecția mediului.

O scurtă prezentare a motivelor care au condus la selectarea variantelor avute în vedere

Cu scopul de a îndeplini cerințele Directivei 2001/42/CE privind Evaluarea Strategică de Mediu referitor la variantele rezonabile, au fost luate în considerare următoarele variante ale programului:

- „Opțiunea zero” ca primă alternativă fără implementarea programului
- o strategie alternativă a programului ca „Alternativa Intermediară” și
- implementarea programului, versiunea finală a programului, ca „Cea mai bună alternativă”

În lipsa implementării Programului, fiecare problemă de mediu ar fi afectată în mod negativ. Biodiversitatea nu va cunoaște o creștere în valoare sau ar putea să apară pierderi în acest domeniu și chiar să prezinte/sufere deteriorări mai grave. Pot să crească efectele negative asupra eroziunii solului. În ceea ce privește combaterea schimbărilor climatice, ar continua actualul trend negativ. Lipsa mentenanței sistemului de alimentare cu apă ar duce la contaminare microbiologică și/sau chimică. Nereabilitatea rețelelor de apă ar periclita, de asemenea, siguranța serviciului de furnizare. Riscurile de mediu cauzate de schimbările climatice și dimensiunea posibilelor pagube ar putea să crească, fenomene naturale extreme mai frecvente ar avea ca rezultat riscul crescut de inundații și secetă.

În cazul implementării variantei intermediare, habitatele naturale ar prezenta grad mare de risc în ceea ce privește diminuarea faunei și a florei sălbatice, deteriorarea condițiilor de viață, efectele fiziologice nefavorabile, eroziunea intensificată a apei și vântului. Riscul de poluare a apelor subterane ar fi mai scăzut, ar fi de așteptat o creștere a producției de energie din surse regenerabile, terenurile poluate ar fi revitalizate.

Versiunea finală a programului reprezintă cea mai bună variantă, deoarece aceasta a fost îmbunătățită în mod repetat în timpul cooperării pentru programare, a evaluării ex-ante (înainte de eveniment) și a Evaluării Strategice de Mediu (SEA). Ultima versiune a programului a planificat măsurile luând în considerare analiza multilaterală a zonei transfrontaliere, și situația ecologică, socială și economică reală. Condițiile și funcțiile ecosistemelor vor fi îmbunătățite, se va putea evita degradarea ulterioară a naturii sălbatice vizate, a situ-rilor geologice și a speciilor protejate. Diversitatea naturală a florei, faunei și habitatelor poate fi păstrată. Reducerea poluării solului din surse difuze și riscul de poluare a apelor subterane ar putea fi diminuate. Efectele adverse ale schimbărilor climatice ar putea fi

ameliorate. Ar putea fi asigurată protejarea peisajului natural și cultural. Implementarea acestei versiuni a programului contribuie la îmbunătățirea stării de sănătate a populației. În consecință, stabilirea obiectivelor este bine fundamentată și corespunde cerințelor Uniunii Europene. Sarcinile necesare și mijloacele de realizare sunt coerente unele cu altele, servind în mod corespunzător la atingerea obiectivelor. Toate acestea garantează realizarea cu succes a programului și îndeplinesc cerințele obiectivelor generale și ale dezvoltării durabile.

Măsurile preconizate referitoare la monitorizare

Conform Articolului 10 din Directiva SEA (Evaluare Strategică de Mediu), efectele semnificative asupra mediului ca urmare a implementării planurilor și programelor vor fi monitorizate pentru a putea identifica încă de timpuriu efecte adverse neprevăzute și pentru a putea întreprinde acțiuni de remediere corespunzătoare.

Ca regulă generală, Raportul de Mediu utilizează acordul de monitorizare propus pentru documentul de programare, pentru a se evita confuzia și dublarea. Astfel, indicatorii propuși pentru documentul de programare sunt analizați din punct de vedere al mediului.

Indicatorii de rezultat specifici programului sau indicatorii de output specifici programului propuși pentru a fi utilizați în documentul programului acoperă cele mai importante efecte asupra mediului la nivelul programului. Astfel, doar un număr limitat de noi indicatori sunt recomandați, pe baza obiectivelor de mediu relevante.

Următorul tabel prezintă indicatorii de program care sunt considerați relevanți pentru obiectivele de mediu și indicatorii de mediu propuși pentru SEA, pe baza obiectivelor de mediu relevante.

Aspectul de mediu	Indicatorii de monitorizare (care rezultă din obiectivele de mediu relevante) <i>Indicatorii de rezultat specifici ai programului sau indicatorii specifici de program sunt marcați cu italic.</i> Indicatorii de mediu SEA propuși sunt marcați cu litere bold.
Biodiversitate, floră, faună, NATURA 2000	<p><i>Suprafața habitatelor sprijinite pentru a atinge o stare de conservare mai bună</i></p> <p>I1: Numărul de acțiuni care au impact asupra habitatelor din aria eligibilă</p> <p>I2: Numărul de acțiuni care au impact asupra situ-rilor NATURA 2000 din aria eligibilă</p>
Solul și utilizarea terenurilor	I4: Numărul de acțiuni care au un impact asupra peisajului și solului în aria eligibilă
Apele (apele de suprafață, apele subterane)	<p><i>Ușoară creștere a calității apei (starea mediului) din râurile transfrontaliere la punctele de măsurare în aria eligibilă</i></p> <p><i>Numărul punctelor de măsurare cu efecte pozitive ca urmare a intervențiilor (după finalizarea proiectului)</i></p> <p><i>Îmbunătățirea calității managementului comun al riscului</i></p> <p>I3: Numărul de acțiuni care au un impact asupra eliminării surselor de poluare din aria eligibilă</p>

<p>Aerul și combaterea schimbărilor climatice</p>	<p><i>Ușoară creștere a calității apei (starea mediului) din râurile transfrontaliere la punctele de măsurare în aria eligibilă</i></p> <p><i>Număr de servicii de transport public transfrontalier dezvoltate / îmbunătățite</i></p>
	<p>15: Numărul de trasee sustenabile în aria eligibilă</p>
<p>Peisajul</p>	<p>16: Numărul de acțiuni care aduc o contribuție la terenurile reabilitate din aria eligibilă</p>
<p>Populația și sănătatea umană</p>	<p><i>Populația are acces la servicii îmbunătățite de sănătate</i></p> <p><i>Populația protejată de servicii îmbunătățite de intervenții de urgență (după finalizarea proiectelor)</i></p>
<p>Bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic</p>	<p>17: Numărul de site-uri de patrimoniu istoric, natural și cultural restaurate în aria eligibilă</p>

14 Rezumatul Non-tehnic în limba română

Anexa va fi suplimentată și finalizată după procesul de consultare asupra proiectului de Raportul de Mediu.

15 Rezumatul Non-tehnic în limba maghiară

Anexa va fi suplimentată și finalizată după procesul de consultare asupra proiectului de Raportul de Mediu.